

**627 NUMARALI ŞER'İYYE
SİCİLİNE GÖRE AFYONKARAHİSAR'IN
SOSYAL VE EKONOMİK YAPISI (1897-1898)**

Nurcan BİRDANE

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Gürsoy ŞAHİN

Haziran 2019

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

627 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE
AFYONKARAHİSAR'IN
SOSYAL VE EKONOMİK YAPISI (1897-1898)

Hazırlayan
Nurcan BİRDANE

Danışman
Prof. Dr. Gürsoy ŞAHİN

AFYONKARAHİSAR 2019

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “627 numaralı řer’iyye siciline göre Afyonkarahisar’ın sosyal ve ekonomik yapısı (1897-1898)” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakça’da gösterilen eserlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

13/06/2019

Nurcan BİRDANE

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Gürsoy ŞAHİN
Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Mehmet GÜNEŞ
: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali KARAMAN

İmza

Tarih Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Nurcan BİRDANE' nin "627 Numaralı Şeriye Siciline Göre Afyonkarahisar'ın Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1897-1898)" başlıklı tezi, 13.06.2019 günü saat 14:00' de Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği' nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Elbeyi PELİT
MÜDÜR

ÖZET

627 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE AFYONKARAHİSAR'IN SOSYAL ve EKONOMİK YAPISI (1897-1898)

Nurcan BİRDANE

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

Haziran 2019

Danışman: Prof. Dr. Gürsoy ŞAHİN

Bu çalışmada, 1897-1898 (H. 1314-1315) yıllarını içeren 627 Numaralı Karahisar-ı Sahib Şer'iyye Sicili incelenmiştir. Şer'iyye sicilleri doğrudan halk ile ilgili orijinal bilgiler verdikleri için sosyo-ekonomik tarih açısından birinci derecede önemli kaynaklardır. Defterde 314 adet sicil kayıt belgesi değerlendirilmiştir.

Hüccet, ilam ve arzlardan oluşan defterimizdeki kayıtların temel konusunu miras, velayet, nikâh, boşanma, nafaka gibi aile hukuku oluşturmaktadır. Ayrıca satış muameleleri, at hırsızlığının ağırlıkta olduğu şikâyetler, vakıf müteveli işlemleri ve bazı izin belgeleri de mevcuttur. Verasetle ilgili belgelerin 2/3'ünü tereke kayıtları oluşturmaktadır. Bu kayıtlardan istifade edilerek tarım ürünleri, geçim kaynakları ve ev eşyaları fiyatlarıyla birlikte ele alınmıştır. Sosyal hayat, aile hukuku ile ilgili belgeler ışığında ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şer'iyye Sicili, Afyonkarahisar, veraset, tereke, nikâh

ABSTRACT

SOCIAL AND ECONOMIC STRUCTURE OF AFYONKARAHISAR ACCORDING TO COURT RECORDS NUMBERED 627 (1897-1898)

Nurcan BİRDANE

AFYON KOCATEPE UNIVERSITY

THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

DEPARTMENT of HISTORY

July 2019

Advisor: Prof. Dr. Gürsoy ŞAHİN

In this study, the Karahisar-ı Sahib sharia number 627, which contains the years of 1897-1898 (H. 1314-1315), was examined. Sharia records are first-rate sources in terms of socio-economic history, as they directly provide original information about the people. 314 documents were evaluated by transcribed in these.

The main subject of the register in the book, which consists of the warrant, the ilam and the supply, constitutes family law such as inheritance, custody, marriage, divorce. Sales treatments, complaints that the horse greed is heavy, foundation trustee transactions and some permit documents. There are terke records in 2/3 of the documents related to the surveillance. We discussed agricultural products, livelihoods and household goods in the Tereke books together with their prices. Social life; Under the light of family law documents.

Keywords: Sharia records, Afyonkarahisar, inheritance, tereke, marriage

ÖNSÖZ

Şer'iyye sicilleri Osmanlı Tarihi araştırmalarında ele alınacak birinci derece arşiv belgeleridir. Şer'iyye sicilleri idari, hukuki, siyasi, askeri, ekonomik ve sosyo-kültürel içerikleri ile yerel tarih araştırmalarında başvurulacak önemli kaynaklardır.

Tarih araştırmalarında gelinen nokta yerel ve toplumsal tarih alanıdır. Tez konusu araştırmalarımız esnasında içerik itibariyle Afyonkarahisar'ın ekonomik ve sosyal hayatına ışık tutacak belgelerin ağırlıkta olduğu 627 numaralı Afyonkarahisar Şer'iyye Sicili üzerinde çalışma yapılmıştır.

Tezimiz giriş kısmı hariç üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, 627 numaralı şer'iyye sicilinden hareketle Afyonkarahisar'ın idari ve fiziki yapısı değerlendirilmiştir. İkinci bölümde, sicilden hareketle Afyonkarahisar'ın sosyal ve ekonomik yapısı değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde ise 627 Numaralı Afyon Şer'iyye Siciline ait belge özetlerine yer verilmiştir. Okunamayan yerlere tırnak içinde nokta nokta (...), cümlenin gelişinden tahmin edilen ve emin olunamayan kelimelerin sonuna soru işareti (?) konulmuştur.

Çalışmamla ilgili olarak araştırmalarımız sonucunda değerli bilgilerin yer aldığı bu sicili seçen her zaman yakın ilgi, destek ve teşviklerini gördüğüm, tecrübelerinden yararlandığım hocam Sayın Prof. Dr. Gürsoy ŞAHİN'e, ayrıca evimde bana her türlü maddi manevi destek olan eşim Prof. Dr. Yavuz Osman BİRDANE'ye teşekkür ederim.

Nurcan BİRDANE

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	i
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR DİZİNİ.....	x
GİRİŞ.....	1
627 NUMARALI AFYONKARAHİSAR ŞERİYYE SİCİLİNİN	
TANITILMASI.....	2
1. DEFTERİN ŞEKİL AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	2
2. DEFTERİN İÇERİK YÖNÜNDEn İNCELENMESİ.....	3
3. DEFTERDEKİ BELGE TÜRLERİNİN TANITIMI.....	4
3.1. İLAM.....	4
3.2. HÜCCET.....	4
3.3. ARZ/MARUZAT.....	5

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAHİSAR- I SAHİB SANCAĞI'NIN İDARİ VE FİZİKİ YAPISI

1. XIX. YÜZYILA KADAR OSMANLI İDARİ YAPILANMASINDA	
AFYONKARAHİSAR.....	6
2. KARAHİSAR-I SAHİB SANCAĞI'NIN İDARİ YAPISI.....	7
2.1. KAZALAR.....	7
2.2. NAHİYELER.....	8
2.3. KÖYLER.....	8
3. KARAHİSAR-I SAHİB SANCAĞI'NIN FİZİKİ YAPISI	13
3.1. MAHALLELER.....	13
3.1.1. Mahalle Yönetimi(Muhtarlık).....	17
3.2. MEVKİ ADLARI.....	21
4. İDARECİLER.....	23

4.1 EYTAM MÜDÜRLÜĞÜ.....	26
4.1.1 Tereke Defterleri.....	27

İKİNCİ BÖLÜM

627 NUMARALI KARAHİSAR-I SAHİB SANCAĞI ŞERİYYE SİCİLİ'NE GÖRE AFYONKARAHİSAR'IN EKONOMİK VE SOSYAL YAPISI

1. KARAHİSAR-I SAHİB SANCAĞI'NIN EKONOMİK YAPISI.....	30
1.1. TİCARET	30
1.2. MESLEK GRUPLARI.....	31
1.3. ÇEŞİTLİ EŞYALAR VE FİYATLARI.....	34
1.3.1. Mutfak Eşyaları.....	34
1.3.2. Ev Eşyaları.....	37
1.3.3. Tekstil Ürünleri.....	45
1.3.4. Giyim Eşyası Ve Aksesuarları.....	61
1.4. HAYVANCILIK.....	65
1.4.1. Koşum Hayvanları.....	65
1.4.2. Diğer Büyükbaş Hayvanlar	66
1.4.3. Küçükbaş Hayvanlar.....	67
1.5. TARIM.....	72
2. KARAHİSAR-I SAHİB SANCAĞI'NIN SOSYAL YAPISI.....	78
2.1. DEMOGRAFİK YAPI.....	78
2.1.1 Afyonkarahisar'da Ermeniler.....	94
2.2. DİNİ YAPILAR.....	99
2.2.1. Camiler ve İmamlar.....	99
2.2.2. Vakıflar ve Vakıf Eserleri.....	103
3.3. AİLE.....	105
3.3.1. Evlilik (Nikah).....	106
3.3.2. Mehir.....	107
3.3.3. Çok Eşlilik.....	110
3.3.4. Çocuk Sayıları.....	111
3.3.5. Kadınlara Tanınan Haklar	111

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

627 NUMARALI AFYONKARAHİSAR ŞER'İYYE SİCİLİ BELGE

ÖZETLERİ.....	113
SONUÇ.....	188
KAYNAKÇA.....	190
DEFTERDE KULLANILAN ÖLÇÜ BİRİMLERİ.....	196
SÖZLÜK.....	198
EKLER.....	216

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Kaza, Nahiye ve Köy Adları.....	11
Tablo 2. Karahisar-1 Sahib Mahalleleri.....	15
Tablo 3. Ermenilerin Yaşadığı Mahalleler.....	17
Tablo 4. Muhtarlar ve Görev Yaptıkları Mahalleler.....	18
Tablo 5. Muhtarlar ve Görev Yaptıkları Köyler.....	20
Tablo 6. Karahisar-1 Sahib’de Bazı Özel Mevki Adları.....	22
Tablo 7. Görevliler ve Görevleri.....	24
Tablo 8. Tereke Defterleri.....	27
Tablo 9. Meslekler.....	31
Tablo 10. Diğer Meslek Grupları.....	32
Tablo.11. Mutfak Eşyaları ve Ev Eşyaları.....	38
Tablo 12. Tekstil Ürünleri.....	50
Tablo 13. Diğer Tekstil ürünleri.....	55
Tablo 14. Tereke Dökümü.....	58
Tablo 15. Hayvanlar.....	68
Tablo 16. Tarım Ürünleri.....	73
Tablo 17. Savaş Ölümleri.....	78
Tablo 18. Ermeni Vatandaşların Mal Varlıkları.....	97
Tablo 19. Camiler ve Mescidler.....	100
Tablo 20. İmamların Görev Yaptıkları Yerleri.....	101
Tablo 21. Vakıflar.....	104
Tablo 22. Mehirle İlgili Davalar.....	108

KISALTMALAR DİZİNİ

age : Adı geçen eser

agl : Adı geçen lügat

agm : Adı geçen makale

AÜ: Ankara Üniversitesi

AKÜ: Afyon Kocatepe Üniversitesi

AŞS: Afyon Şer‘iyye Sicilleri

Bkz.: Bakınız

C. : Cilt

Der. : Derleyenler

Enst. : Enstitüsü

H : Hicri

Haz: Hazırlayan

İA : İslam Ansiklopedisi

M.: Miladî

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

S. : Sayı

s. : Sayfa

Sos. Bil : Sosyal Bilimler

TD : Tarih Dergisi

TDVİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

TTK: Türk Tarih Kurumu

vs.: Vesaire

Yay. : Yayınları

GİRİŞ

Osmanlı Devleti, şer'i ve örfi hukuka göre yönetildiğinden, hukuk sisteminde şer'i ve örfi kurallar uygulanmaktaydı. Kadı idaresinde yapılan Şer'i mahkemelerde tutulan mahkeme zabıtları ise "kadı defterleri, mahkeme defterleri, tir-i şer'iyye ve zabıt defterleri" kısacası "defter" olarak bilinmektedir. Tarih araştırmalarında birinci elden kaynakların değeri tartışma götürmez gerçektir. Şer'iyye Sicilleri, Osmanlı Devleti'nde kadılar ve kadılara bağlı birimler tarafından tutulan kayıtlardır. Bunların içine her türlü mahkeme kaydı, noterlik hizmetleri, kadılık muamelâtı ve üst makamlardan gelen bütün yazılar girmektedir¹.

Şer'iyye sicillerinde; kadı ve naiplerin verdiği kararlar, defterin bir tarafına, merkezden gelen yazılar ise diğer tarafına kaydedilerek yazılırdı. Karışık tutulan siciller de bulunmaktadır. Şer'iyye sicilleri bu yönüyle önem arz etmektedir. Şer'iyye sicilleri, kaydedildiği dönemlerin idari, siyasi, askeri, hukuki, sosyo ekonomik ve kültürel yapısı hakkında önemli bilgiler içermektedir².

Şer'iyye sicilleri, Müslüman ve gayrimüslimlerin dava kayıtlarının tutulduğu defterlerden oluşur. Osmanlı millet sistemine göre, her millet sadece ceza hukuku dairesine giren meselelerini kadı huzuruna getirmekle mükelleftir. Bunun dışında kalan medeni hukuk meselelerinin çözümü tam anlamıyla kiliselere verilmiş imtiyazlar içerisinde yer almaktadır. Kendilerine tanınan imtiyaza rağmen, bazı gayri müslimlerin ceza hukuku dışında kalan meselelerini, kadı huzuruna götürdükleri görülmüştür. Bu durum şer'iyye sicillerinin önemini artırmaktadır³.

Şer'iyye sicil kayıtları, Osmanlı'nın son 500 yıllık toplumsal tarih, kültür ve medeniyetinin en ince detaylarının ortaya konulduğu önemli bilgileri içermektedir. Bu belgelerde, Osmanlı tarihi, hukuk tarihi, iktisat tarihi, sosyal yapı ve idari teşkilatlar ile bütün kurumların işleyişi, vakıf sistemi, mimari anıtlar ve daha pek çok konuda bilgiler yer almaktadır. Şer'iyye Sicil defterleri, Osmanlı döneminde ilk

---

¹Adem Arı; *525 Numaralı Afyon Şer'iyye Sicilinin Bugünkü Alfabeğe Göre Yazılması*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 1998, s.8.

²Ahmet Akgündüz; *Şer'iyye Sicilleri*, C.I, Türk Dünyası Araştırmalar Vakfı Yayını, İstanbul, 1988, s. 11-17.

³Celal Erdönmez; *Şer'iyye sicillerine göre Kıbrıs'ta toplum yapısı(1839-1856)*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Doktora Tezi, Isparta 2004, s.7.

olarak, XV. yüzyılın ilk yarısından itibaren düzenli olarak yazılmaya başlanmış ve XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar devam etmiştir. Bu defterlerin 10.000 adetten fazlası günümüze ulaşabilmiştir⁴.

Osmanlı Devleti; günümüze en fazla arşiv belgesi intikal eden dünyanın en geniş sınırlara yayılmış devletidir. Bugünde 95 milyon civarında Osmanlı arşiv belgesi bulunmaktadır. Bu belgeler, Balkanlardan Ortadoğu'ya, Kırım'dan Kuzey Afrika'ya kadar uzanan coğrafyada doğrudan 40 kadar devletin geçmişi ile ilgili belgelerdir. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin, ilişki içinde bulunduğu başta Avrupa ülkelerinin tarihine de ışık tutmaktadır. Bu nedenle Şer'iyye Sicilleri özelde ait oldukları şehirlerin, genelde ise Osmanlı Devleti'nin iktisadi, içtimai, idari, hukuki, askeri vs. durumlarını ortaya koyabilmek için mutlaka müracaat edilmesi gereken kaynaklardır⁵.

Siciller kayıt altına alınırken bulunduğu bölge, bulunduğu dönem, hatta kadı efendinin kişiliğine bağlı olarak farklı şekillerde yazılmaktadır. İlk dönemlerde cebe sığacak kadar dar bir deftere yazılan siciller Tanzimat ile birlikte muhtevası değiştiği için daha büyük defterlere yazılmıştır. Bu dönemde şahitlik eden kişiler hakkında ayrıntılı bilgiler verilmesi bu sebeplerden yalnızca bir tanesidir⁶.

627 NUMARALI AFYONKARAHİSAR ŞER'İYYE SİCİLİNİN TANITILMASI

1.DEFTERİN ŞEKİL AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yazı türü: Talik kırmasıdır.

Yazı dili: Defterin başındaki Afyonkarahisar Kadısı Edirnevî Mehmet Zeki Efendi'nin duası haricinde çok ağır olmayan Osmanlıca bir dil kullanılmıştır.

Başladığı Tarih: 4 Zilkade 1314 / 6 Nisan 1897

---

⁴Mustafa Denkaş, "Şer'iyye Sicil Defterlerinin Sanat Tarihi Araştırmalarındaki Önemi (Kayseri Ölçeği)", *Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.18, 2005, s.51-66.

⁵Mehmet Güneş, *Afyonkarahisar'ın 563 No'lu Şer'iyye Sicili Değerlendirme ve Belge Özetleri*, Afyonkarahisar Belediyesi Yayınları no. 19, Afyonkarahisar 2012, s.4.

⁶Ahmet Akgündüz "Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", *Türkler*, C.X, Yeni Türkiye Yay. Ankara 2002, s.64.

Bittiği Tarih: 27 Zilhicce 1315 / 19 Mayıs 1898

Belge Sayısı: 328

Sayfa Sayısı: 229

Boyutu: 17.5 x 46.5 cm.

Cildi: Sırtı kahverengi meşin, satırları ebru kâğıt kaplı

Kâğıdın cinsi ve durumu: Defterin kâğıdı beyaz sarımtırak renklidir. Defterde okunamayacak derecede fersûdelik yoktur.

Eski no: 1314 (A-129)

2. DEFTERİN İÇERİK YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

Defter içerik açısından iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım 222 sayfa olup ana sicil metnidir. İkinci kısım ana sicil tarihleri arasında temyize gönderilen belgelerin cevaplarından oluşmaktadır.

Defterin birinci kısmı 4 Zilkade 1314 / 6 Nisan 1897 tarihli belge ile başlamasına rağmen defterdeki en erken tarihli belge 3 numaralı belgedir. Bu belgenin tarihi 1 Zilkade 1314/3 Nisan 1897'dir. Birinci kısım 27 Zilhicce 1315/19 Mayıs 1898 tarihli belge ile sona ermektedir. Defterdeki belgeler tarih sıralamasında değildir. Belgeler Yaklaşık üçer aylık dönemler halinde defterde yer almıştır. 223. sayfada "İşbu sicil 222 sahife olup ve 314 numaralı i'lâmât ve hüccet-i şer'iyye ve kassâm mukayyed olduğu tasdik kılındı" denilerek defterin sicil kısmının tamamlandığı ifade edilmektedir.

Defterde sıra numarası verilmiş, 314 belgenin büyük bir kısmını veraset ve nafaka davaları oluşturmaktadır. Veraset davalarının 71 tanesi savaşlarda şehit olanların davalarına aittir. 13 tanesi de Ermeni vatandaşların davasıdır.

23 belge nafaka davası ile ilgilidir.

53 adet veraset belgesinde ise tereke dökümü verilmiştir.

3. DEFTERDEKİ BELGE TÜRLERİNİN TANITIMI

3.1. İ'LÂM

Lügatte bir davanın mahkemece nasıl bir hüküm ve karara bağlandığını gösteren resmi vesika demektir. Her ilamda mutlaka kadı efendinin imzası ve mührü, taraflar, dava konusu ve iddia ile davalının cevabı, isbat davaları, kadı efendinin kararı ve tarih bulunur⁷. Şer'iyye Mahkemelerinde bir davanın seyrine ait bütün kayıtlar zabıt cerideleri denen dava tutanaklarına geçirilir. Şer'i bir i'lâmın hazırlanması için zabıt ceridesinde bulunan kayıtlar esas alınarak i'lam müsveddesi "sakk-ı şer'i" kaidelerine göre kaleme alınır. Zabıt kâtibi i'lam müsveddesini yazdıktan sonra müsvedde ilgili merci'lerce tashih edildikten sonra kadıya takdim edilir. Kadının tedkiki ve "yazıla" kaydını düşmesinden sonra i'lâm kaleme alınır. Zabıt kâtibi ve ilgili diğer memurlar i'lâmı inceleyip arkasını parafe ederler ve kadının son tedkikinden sonra i'lâm sicile kayd edilir.

Mahkemelerin verdiği kararlara i'lam denmesinin sebebi muhatabın icrâ makamları olmasındandır. Yargı görevini yerine getiren mahkemeler, verdikleri kararları icrâ makamına bildirmek zorundadır.

Şer'iyye sicillerinde bulunan i'lamlar suret olduklarından şekil şartları açısından i'lamlara ait bazı özelliklerden mahrumdur. Bunların i'lâm olup olmadıkları muhtevadan anlaşılabilir⁸.

3.2. HÜCCET

Sözlükte "delil, burhan, senet" anlamına gelen hüccet bir davanın sıhhatine delalet eden şey demektir. Osmanlı hukuk terminolojisinde hüccet kelimesi iki anlamda kullanılmıştır. Birincisi şahitlik, ikrar, yemîn ve yeminden nükûl gibi bir davayı isbata yarayan hukukî delillerdir. İkincisi kadı huzurunda taraflardan birinin ikrarını, tasdikini içeren ve bir hükmü ihtiva etmeyen hususlara ait düzenlenmiş belgelere verilen addır. Hüccetlerin konusu, kadılar tarafından ele alınmış her türlü kazaî vakalardır. Başlıca hüccet çeşitleri; köle ve köle azadı, evlenme (akd-i nikâh),

⁷Ferit Develioğlu; *Osmanlıca-Türkçe Lügat*, Aydın Kitabevi Yay., Ankara 1996, s.426.

⁸Ahmet Akgündüz, "İ'lâm", *İslam Ansiklopedisi*, C.22, TDV yay, İstanbul 2000, s.72.

karşılıklı rıza ile boşanma (muhâlea), boşama (talak), nikâhın feshi, nafaka, terbiye velâyeti (hidâne), miras, rehin, rehini kaldırma (fekk-i rehin), borçla ilgili ihtilaflı konular, alım-satım mukaveleleri, icâre, vesâyet, vekâlet, emanet, sulh, hacriflas, lukata, gasb ve cinâyetlerdir⁹.

3.3. ARZ/MA'RUZÂT

Arz sözlükte “bir büyük zâtın önüne koyma, takdim, sunma/büyük bir zata ifade etme, anlatma/bir iş hakkındaki evrak-ı resmînin atabe-i sefine-i hazret-i padişahî'ye takdimi demektir¹⁰.

Osmanlı'da, “Padişaha arzda bulunabilecek olanların belirtildiği Fâtih Kanunnâmesi'ne göre, Sadrazam, kazaskerler, defterdarlar ile Enderun'dan kapı ağası, has odabaşı, hazinedar başı, kilerci başı ve saray ağası gibi sarayın yüksek kademesinde bulunanlara sözlü olarak bizzat arzda bulunma hakkı verilmişti. Beylerbeyiler, ümerâ ve kadılar ise padişaha ancak yazılı olarak arzda bulunabilirdi¹¹.

“Sadrazam tarafından padişaha iletilmek üzere Mâbeyn'e sunulan arz tezkirelerinden başka alt makamdan üst makama resmî mahiyette yazılan dilekçelere de arz adı verilirdi¹².

Temyiz evrakının kaydı hususunda bir düzen yoktur. Bir dava ile ilgili birden fazla yerde belge bulunmaktadır.

⁹Ahmet Akgündüz, "Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", *Türkler*, C.X, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s.60-67.

¹⁰Şemsettin Sâmî; *Kamus-i Türkî*, Fazilet Yay., İstanbul 2015, s. 932.

¹¹Mübahat Kütükoğlu, "Arz", *İslam Ansiklopedisi*, C. III, TDV Yay, İstanbul 2000, s.438.

¹² Kütükoğlu, a.g.e., s. 440.

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAHİSAR-I SAHİB SANCAĞI'NIN İDARİ VE FİZİKİ YAPISI

1. XIX. YÜZYILA KADAR OSMANLI İDARİ YAPILANMASINDA AFYONKARAHİSAR

Afyonkarahisar, 1839 yılına kadar Karahisar-ı Sahib adıyla Anadolu eyaletine bağlı bir sancak merkezi idi¹³. Karahisar-ı Sahib sancağı'nın dâhil olduğu, Anadolu Eyaletine tabi sancaklar; Kütahya, Balıkesir, Manisa, Muğla, Antalya, Isparta, Saruhan, Aydın, Ankara, Çankırı, Bolu, Kocaeli, Kastamonu, Menteşe, Teke, Hamid, Karesi, Biga, Sultanönü ve Sığıla sancaklarıdır¹⁴.

1839'da Tanzimatla kurulan yönetim şekline göre "Muhassıllık" oluşturulmuştur. Karahisâr-ı Sâhib sancağı da muhassıllarla yönetilmeye başlanmıştır. İlk Karahisâr-ı Sâhib Muhassılı olarak Ahmed Yahya Bey atandı. 1867 tarihinde Karahisâr-ı Sâhib yeniden sancak oldu ve Hüdavendigâr vilayetine bağlandı. Böylece mutasarrıflar tarafından yönetilmeye başlandı¹⁵. 1915 yılında Hüdavendigâr vilayetinden ayrılarak müstakil mutasarrıflık oldu. 1922 yılında Karahisâr-ı Sâhib, vilayet merkezi oldu¹⁶.

Türkiye'nin merkezi idare kuruluşu bakımından mülki idare alanlarına bölünürken coğrafi durumuna, iktisadi şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre hareket edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Hâlbuki yukarıda da belirtildiği gibi Türkiye'nin illerinin birçoğunun sınırları 140 yıl öncesinden bugüne intikal ettiğinden, zamanla mülki yönetim alanı ile etki sahası arasında uyumsuzluklar ortaya çıkmaya başlamıştır. Bunda coğrafi mekânın jeomorfolojik özellikleri bununla ilişkili olan ulaşım bağlantıları, ekonomik özellikler, ticari bağlantılar ve nüfus özelliklerinin rolü olmuştur¹⁷.

¹³Süleyman Gönçer; *Afyon İli Tarihi*, C.II, İzmir 1971, s. 12-15.

¹⁴Musa Çadırcı, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*, T.T.K., Ankara 1991, s.14.

¹⁵Ömer Fevzi Atabek; *Afyon (Vilayet) Tarihçesi*, Yayına Hazırlayan: Turan Akkoyun, 2. Fasikül, Afyon Kocatepe Üni. Yay., Afyon 1997, s. 79.

¹⁶Gönçer, a.g.e., C:II, s. 28.

¹⁷Hakkı Yazıcı, Nusret Koca, M. Kürşat Koca, "Coğrafi Faktörlerin Mülki Yapılanma Üzerindeki Etkilerine Bir Örnek: Afyonkarahisar İli", *Amme İdaresi Dergisi*, C.43, S.3, Eylül 2010, s.109-124.

2. KARAHİSAR-I SAHİB SANCAĞI'NIN İDARİ YAPISI

Osmanlı Devleti'nin taşra idaresi; eyalet (beylerbeylik), sancak, kaza, nahiye ve köy olmak üzere yapılanmıştır.

Eyalet; Osmanlı Devleti'nin taşra teşkilatında en geniş idari birimdir. Eyaletlerin yöneticisi olan Beylerbeyleri savaş sırasında bölgelerindeki sancakbeyleriyle tımarlı sipahileri de alarak emredilen yerde orduya katılırlardı. Savaş dönemi dışında beylerbeyilerin sancakbeyleri üzerindeki nüfuzu, umumi bir teftişten ibaretti. Beylerbeyi yalnız merkez sancağının idaresinden mesuldü¹⁸.

Karahisar yöresi, Germiyan hükümdarı II. Yakub Bey'in vefatı ve onun vasiyeti gereği kesin olarak Osmanlı idaresine geçmiştir. Osmanlı idaresine geçmesinin ardından bir sancak haline getirilerek Anadolu Beylerbeyliği'ne bağlanmıştır. Sancağın ismi önceleri "Karahisar" olarak kaydedilirken, Kanuni Sultan Süleyman döneminden itibaren ekseriyetle "Karahisar-ı Sahib" olarak adlandırılmıştır. Karahisar-ı Sahib Sancağı'nın merkezi her zaman Karahisar Kazası olmuştur. Osmanlı Devleti'nde muhtelif zamanlarda yapılan tahrirler sancak esas alınarak yapılırdı. Sancak idaresinde yürütme gücünü temsilen sancakbeyi yargı gücünü temsilen kadı bulunurdu. Bunlar birbirlerinden bağımsız olarak bir denge içerisinde bölgelerini idare ederlerdi¹⁹.

Karahisar-ı Sahib Sancağı; 1839'da Hüdavendigâr adı altında teşkil edilen eyaletin içinde sayıldı. Önceleri merkezden tayin edilen sancakbeyleri tarafından idare edilmekte iken, bu tarihte kaymakamlık, 1867'de mutasarrıflık olarak idare teşkilatındaki yerini korudu²⁰.

2.1. KAZALAR

Köylerin birleşmesinden oluşan kaza; bir "kadı"nın görev yaptığı yeri ifade ediyordu. Kazada yönetici olarak kadı, alaybeyi ve subaşı bulunurdu. Askeri olmayan şer'i ve hukuki davalarına mahalli kadılar bakarken, inzibat işlerini

¹⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı; *Osmanlı Tarihi*, C. I. Ankara 1982. s. 503.

¹⁹ Mustafa Çetin Varlık, "Kütahya'nın Şehzade Sancağı Olarak İdaresi", *Türklük Araştırmaları Dergisi*, S.5, İstanbul 1989, s. 315.

²⁰ Feridun Emecen; "Afyonkarahisar", *İslam Ansiklopedisi*, C.I, TDV yay., İstanbul 2001, s. 444.

Subaşılar yürüttü. Kazadaki askerlerden sorumlu olan ise emrinde yaklaşık 1000 kadar sipahi bulunan alaybeyleridir.

Klasik dönemde Karahisar Sancağı; Karahisar, Kayırhisar, Ulu Sincanlı, Kiçi Sincanlı, Şuhud, Sandıklı, Çöla, Bolavadin, Barçınlı ve Oynaş kazalarından meydana gelmekteydi. Tanzimat'ta yapılan idari düzenlemelere kadar Karahisar idari birimlerinde bir değişiklik olmamıştır. XIX. yüzyıldan itibaren ise Barçınlı'nın adı "Aziziye" olmuş XVI. yüzyılda Akşehir Sancağına tabi olan İshaklı Bolvadin'e Kütahya ve Uşak'a bağlı olan Şeyhli, Dazkırı ve Geyikler ise Sandıklı Kazasına alınmıştır. Günümüzde ise Sandıklı, Karahisar(Afyon Merkez), Şuhud, Sincanlı ve Bolvadin ilçeleri varlığını muhafaza ederken, Kayırhisar ve Oynaş nahiyeleri İncehisar ve İhsaniye, Barçınlı, Emirdağ, Çöla ise Dinar ve Dombay sınırları içerisinde kalmıştır²¹.

2.2. NAHIYELER

Bucak ve bölge anlamına gelen Nahiyeler; ulaşım ağı yönünden birbiriyle bağlantılı ulaşımı olan ve birimler itibariyle aynı coğrafi ortamı paylaşan köylerin (muhtarlık alanlarının) bir sınır içine alınmasıyla oluşturulmuş idari alanlardı. Bu alan içinde merkezi konumlu bir yerleşme (köy, kasaba veya şehir) nahije merkezi olurdu ve nahije müdürlüğü teşkilatı burada yer alırdı²². Kadıların idarî ve hukukî yetki sahası içine giren nahiyelerde ayrıca bunların idarî ve adlî işlerini yürütmek üzere nâibler görev yapıyordu. Diğer bir ifadeyle kadı bir nahiyede nâib mahkemesi kurardı. Bir kazaya ve sancağa bağlı idarî birimleri teşkil eden nahiyelerin çeşitli sayıda köy ve mezrası vardı. Klasik dönemde köy ve nahije, Osmanlı taşra yönetim hiyerarşisinin en altında yer alan yerleşim birimleriydi.²³

2.3. KÖYLER

Şehir iskânından farklı olarak sadece toprak mahsulleri yetiştiren ve bununla geçinen, üzerinde yaşadığı toprak parçasıyla beraber birlik olan kişilerin oturduğu kır

²¹Üçler Bulduk; *XVI. Asırda Karahisar-ı Sahib Sancağı*,Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1993, s.56-57.

²²Ali Özcağlar, "Türkiye'de Mülki İdare Bölümlerinin İdari Coğrafya Analizi", *Coğrafi Bilimler Dergisi*, C.3, S.1, Ankara 2005, s.1-25.

²³M. Tayyib Gökbilgin, "Nahiye", *İslam Ansiklopedisi*, C.32, TDV Yay., İstanbul 2006, s.307.

iskân merkezleriydi²⁴. Köyler, timar sistemine veya malikâne sistemine de bağlı olsa başlarındaki sipahi, voyvoda, kethüda gibi memurların yönetimindeydi. Gayrimüslimlerin yaşadığı köyler ise cemaatin kocabaşı gibi zengin üyeleri veya papazları tarafından yönetilmekteydi²⁵.

Klasik dönemde köyler; sancak beyi hassı veya beylerbeyi hassı ya da padişah hassı olarak, çoğunlukla da sipahiler arasında zeamet ve timar olarak bölüştürülürdü. Köyler küçük vergi üniteleri olarak malî bir birim kabul edilmekteydi. Her köy ve nahiyenin kendi başına bir idarî varlık olarak²⁶ düzenlenip düşünülmesi 19. yüzyıla ait bir olgudur. Bu bağlamda köy muhtarlıkları II. Mahmud döneminde kurulmuştur²⁷.

II. Mahmud'un saltanatıyla birlikte, modern yönetim ilkelerine uygun olarak devletin yeniden yapılanmasına yönelik reform çabaları, taşra teşkilatında da bazı değişiklikler yapılmasına sebep olmuştur. Ancak bu çabaların yeterli olmaması ve bazı siyasi gelişmeler taşra idaresinde kapsamlı bir yeniden yapılanmayı zorunlu hale getirmiştir. Bu bağlamda 1864'te ve 1871'de yürürlüğe sokulan vilayet nizamnameleriyle taşra yönetiminde köklü bir idari düzenleme yapılmıştır. Bu nizamnamelerle, önceki geçici tedbirlere nazaran taşra idaresi baştan ele alınarak köklü ve yeni bir vilayet örgütlenmesine gidilmiştir. Bu örgütlenmede eskilerinin yerini alan yeni idari birimler ayrıntılı olarak tanımlanmış, en üstten en aşağıya kadar taşra idarecilerinin görev ve yetkileri belirlenmiş ve yeni temsili kurumlar ihdas edilmiştir. Sonuçta 1864 ve 1871 nizamnameleri, Türk idare tarihinde bir dönüm noktası olmuştur²⁸.

Tüm olumsuzluklarına rağmen yeni taşra örgütlenmesi, idare tarihi bakımından önemli bir dönüm noktası olmuştur. Yeni örgütlenmede, temsili kurumların devreye sokulması, sınırlı da olsa halkın idareye katılmasını sağlamıştır. Bu o çağın şartlarında ciddi bir adımdır. Noksanlıklarına karşın, yeni vilayet düzeni,

²⁴ Ali Tanoğlu, "İskan Coğrafyası, Esas, Fikirleri Problemler, Metod", *Türkiyat Mecmuası*, C. XI, İstanbul 1954, s. 11.

²⁵ Halil İnalçık, *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-ı Arvanid*, TTK., Ankara 1987, s. XXVIII.

²⁶ İlber Ortaylı, *Tanzimat'tan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği*, Hil Yayınevi, İstanbul, 1985, s.34.

²⁷ Musa Çadırcı, "Türkiye'de Muhtarlık Teşkilatının Kurulması Üzerine bir İnceleme", *Belleten*, C. XXXIV, S. 135, 1970, s.409-420.

²⁸ Mustafa Gençoğlu, "1864 ve 1871 Vilâyet Nizamnamelerine Göre Osmanlı Taşra İdaresinde Yeniden Yapılanma", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.2, S.1, Çankırı, s.29-50.

kurum ve geleneğiyle günümüz Türkiye'sine kadar uzanan etkilere sahip olmuştur. Bu bağlamda, tarihsel süreç içerisinde Türk modernleşmesinde önemli bir rol oynamıştır²⁹.

İnsanlar, üzerinde yaşadıkları ve hâkimiyet kurdukları sahalara, yerleşmenin bulunduğu yerin fiziki özelliklerinin yanısıra, beşeri ve iktisadi özelliklerini de dikkate alarak ve ayrıca kendi dil, kültür, örf ve adetlerini de göz önünde tutarak isimler vermişlerdir. Bu sebeple, yerleşmenin coğrafi, tarihi ve genel karakterini tanımada rol oynayan yer adlarının önemi büyüktür³⁰.

Köy yer adları bir milletin kimliğini en açık biçimde gösterdiği alandır. Köy halkının nereden geldiğini köy adlarınını değerlendirerek anlamak mümkündür. 19. yüzyıl sonlarında Karahisar-ı Sahib Sancağı merkez kazasına bağlı 88 köy vardır. Bu köylerden yazılanları tabloda verilmiştir.³¹

Defterde yer alan bazı köylerin adları daha sonra Tükçe olmayanlar Türkçeleştirilerek, yerleşim yerini kuranlar tarafından ve yerleşim yerlerinin coğrafi özelliği dikkate alınarak değişime uğramıştır.

---

²⁹Gençoğlu, a.g.m., s. 48.

³⁰Cemal Arif Alagöz; "Türk Yer Adları Üzerine Bazı Düşünceler", *Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri*, Turizm Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Yay., No:60, 1984, Ankara, s.11.

³¹Bkz: Tablo 1. Kaza, Nahiye ve Köy Adları.

Tablo 1. Kaza, Nahiye ve Köy Adları

Kaza	Nahiye	Köy	Belge No
		Kalecik-i Büyük	7-45-83-239
	Sincanlı	Sinanpaşa	8-176-213-216-219
	Sincanlı	Karacaviran	10-312
		Aşağı Tandır	15
	Sincanlı	Senir	12-173-174-215-223
Bolvadin			230
Aziziye			296
	Sincanlı	Kırka	23
		Seydiler	27
		Kozluca	28
		Işıklar	35
	Sincanlı	Akçasar	36
		Köprülü	38-224
	Şuhud	Burnu	39
		Ayvalı	42-37-58-105-250
	Şuhud	Sultan	43
		Sultaniye	44
	Sincanlı	Nuh	46
	Sincanlı	Mahmarı	51
	Şuhud	Arab	53
	Şuhud	Çakırözü	55-276
		İşcehisar	56
		Çalışlar	2/64
	Sincanlı	Boyalı	48/74
	Şuhud	Dadak	75-77-115
	Sincanlı	Paşa	76-289
		Osman	78
		Çobanlar	79-166-180
		Kebeciler	80

		Büyükçobanlar	88
		Olucak	90
	Şuhud	Anayurt	103
		Demirli	109
		Karacaahmetsultan	110
		Sülümenli	112-187-257
	Sincanlı	Kılınçaslan	116-300
		Eğret	122-134
	Sincanlı	Toklar	124
	Sincanlı	Sarban	128-129
		Erkmen	135-153
	Sincanlı	Çayhisar	141
	Sincanlı	Kınık	101/144
	Sincanlı	Güneği	151-314
	Şuhud	Karaadil	152
		Gazlıgöl Akviranı	153
		İsce	155-110-162
		Mihail	157-164-188-221
		Salar	159
		Belkaracaviran	167-168-178-259
		Sibsin	169
		Kaleli	170-171-172
		Tekye	183
		Sülün	188-292
		Çakır	195
		Seydiler	196
	Sincanlı	Tazlar	199-308
		Susuz	204
		İnaz	207
		Servi	210
		Ablak	212

	Sincanlı	Küçükhöyük	214
	Sincanlı	Tokuşlar	218-290
	Sincanlı	Balmahmud	224-248
		Çakır	245-285
		İhsaniye	251
	Şuhud	Karaadilli	270
	Şuhud	Mahmudsultan	271
	Şuhud	Bedeş	272
		Çıkırık	278
		Demirli	280
		Işıklar	291
		Karaağaç	295
	Sincanlı	Bulca	300

3. KARAHİSAR-I SAHİB SANCAĞI'NIN FİZİKİ YAPISI

3.1. MAHALLELER

Osmanlı yönetiminin en alt birimi sayılan köy ve mahalleler, iktisadi ve idari yönden kendi içinde kapalı bir ünedir. Köy ve mahallenin oluşmasında büyük ihtimalle dil ve din birliği önemli bir yer tutuyordu³².

Mahallelerde birlikte yaşayan halk birbirinin kefilidir. Bugünkünün aksine ailenin içinde mahalle veya köy topluluğu ile etnik-dini bağı vardır. Mahalle veya köy bir takım vergilerin tarhında, onların toplanmasında, asayişin sağlanmasında veya bayındırlıkla ilgili bazı yükümlülüklerin yerine getirilmesiyle görevli ve sorumlu birimdir³³.

Geleneksel Osmanlı şehrindeki mahallelerde, zengin ve fakir insanlar bir arada yaşamaktaydı. 19. yüzyılın ilk yarısına kadar mahallenin sorumlusu dinine göre imam, haham veya papazdı. Papaz ve hahamlar patrikhane veya hahambaşının temsilcisi, imamlar ise kadı efendinin temsilcisiydi. Bir kimsenin mahalleye

³² Muzaffer Uyan; "Mahalli İdareler", *Afyon Kütüğü*, C.1, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yay., Afyon 2001. s.243.

³³ İlber Ortaylı; *Osmanlı Toplumunda Aile*, Pan yayıncılık, İstanbul 2000, s.7.

yerleşebilmesi için, mahalle sakinlerinden birinin ve imamın kefaleti şarttı. İmam böylece zincirleme olarak birbirine kefil olan mahalle halkının hepsinin kefiliydi. İmamın en önemli görevi, mahalle sakinlerine konulan vergilerin paylaşılması ve toplanmasıydı. 19. yüzyıl reformlarıyla mahalle ve köylerde muhtarlık kurulmaya başlanınca, imama göre muhtar daha yetkili bir yönetici olmuştur³⁴.

Mahalleler; sınırları genellikle cadde veya sokaklarla belirlenmiş, merkezinde cami veya mescid bulunan yerleşim yerleridir. Geleneksel Osmanlı şehirlerindeki mahalle, henüz sınıf statü farklarının biçimlendirmedeği bir fiziki mekândır. Bir paşanın konağının karşısında, basit bir evkaf kâtibinin aşı boyalı küçük evi; ilmiye ricalinden bir efendinin kâşanesinin yanı başında, mahalle suyolcusunun kulübesi bulunur. Bütün bu insanlar birbirleriyle her gün karşılaşırlardı. Paşanın vekilharıcı ile müdderrisin damadı, suyolcu ile evkafın küçük kâtibi aynı kahvehanede toplanıp görüşürler. 18. yy hatta 19.yy başlarında, büyük şehirlerin mahallelerinde bile toplumsal sınıflaşmaya göre biçimlenmiş, belirli bir mekân farklılaşması yoktur³⁵.

---

³⁴İlber Ortaylı; *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880)*, TTK yayınları, Ankara 2000, s.106-108.

³⁵ İlber Ortaylı; *Osmanlı Toplumunda Aile*, Timaş Yayınları, İstanbul 2009, s. 42.

Tablo 2. Karahisar-ı Sahib Mahalleleri

Kaza	Nahiye	Mahalle	Belge No
Karahisar		Hacı Cafer	13-31-143
"		Bedrik	13
"		Hacı Aftal	14
"		Camii Kebir	16-114-154-175
"		Hacı Mahmud	20-48-82-87-185-238
Bolvadin	Çay	Aşağı Mahalle	21
Bolvadin		Şazi	22
Karahisar		Karaman	23-29-41-186-226-227-243-267-294-297
"		Nurcu	25-26-100-102-104-119
"		Tac Ahmed	30
"		Kahil	33-37-182-228-231-240-268
"	Şuhud	Pazar	34-47-121
"		Hacı Nureddin	40
"		Voyvoda	49
"		Hacı Yahya	54-256-274-307
"		Hacı Nuh	63-120-133-220-244-266-307
"	Şuhud	Arapdede	68-69
"		Akmescid	70-82-147-201-206-252-258
"		Kubelü	72-81-279
"		Çavuşbaşı	72-81-232
"		Arap Mescidi	84-150-192-211
"		İğneci	91-269
"		Hacı Eyub	92
"		Yukarı Pazar	94-222
"		Cansız	95
"		Hacı Evkel	98-194-197
"		Midilli	101-240-267
"		Hacı Murad	112-296-
"		Ekeste	123-139-149

"		Kahil	125-126-127-260-273-283-284
"		Surp Toros	136-262-265-266-
"		Kayadibi	137-158-177-
"		Burmalu	138-182-309-310
"		Gökçe	141
"		Canbaba	145-146-237-253-277
"		Cami	165
"		Molla Bahşi	186-211-233
"		Mecidiye	195-194
"		Zaviye Sultan	192
"		Hacı Ali Oğlu	198-302
"		Kubelü	200
"		Doğancı	208
"	Şuhud	Baş Mahallesi	217
"		Sinanpaşa	222-282-302
"		Kabalu	225-305
"		Kayalu	229-230-
Bolvadin		Kıymaz	229-230
Karahisar		Hacı Mustafa	241-242
"		Kadınana	249
"		Mısrî	251-252-255
"		Nakilci	254
"		Gökçe	256
"		Çavuşoğlu	264-275
"		Marulcu	292
"		Göl	293
Aziziye		Celli	296
Karahisar		Fakih Paşa	304

Osmanlı Devleti'nde genellikle Müslümanlar ile gayr-i müslimler kimi yerde ayrı mahallelerde bazı yerlerde de aynı mahallelerde karışık biçimde yaşıyorlardı. İncelediğimiz defterde; Hacı Nureddin, Kırklar Hamamı, İğneci, Yukarı Pazar, Hacı Murad, Surp Toros, Canbaba, Mecidiye, Kadınana, Hacı Arap ve Göl mahallelerinde Ermeniler de yaşamaktadır.

1898 yılında şehir merkezi nüfusu 25.194 Müslüman, 6.055 Ermeni olmak üzere toplam 31.249 kişidir³⁶.

Tablo 3. Ermenilerin Yaşadığı Mahalleler

Mahalle	Belge No
Hacı Nureddin	40
Kadınana	73
İğneci	91
Hacı Arab	93
Yukarı Pazar	94
Hacı Murad	112-185-296
Surp Toros	136-262-265-266
Canbaba	145-237-253-277
Mecidiye	191-194
Göl	293

3.1.1. Mahalle Yönetimi(Muhtarlık)

Sözcük olarak “seçilmiş” anlamına gelen muhtar terimi, Osmanlı Devleti'nde muhtarlık teşkilatı kurulmadan önce mahalle, köy ve kasabanın önde gelen, güvenilir kişilerini de nitelerdi. Mülki bir birim olarak muhtarlık teşkilatı II. Mahmud döneminde Yeniçeri Ocağının kaldırılmasından sonra ilk olarak 1829 yılında İstanbul'da doğum, ölüm, göç, nakil vesair nüfus hareketlerini kontrol altına alıp, güvenliği sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. İstanbul'da kuruluşunun ardından uygulamadan olumlu neticeler alınması üzerine muhtarlık teşkilatı 1833 yılından

³⁶Zelkif Polat; *XIX. Yüzyılın Son Çeyreğinde Afyonkarahisar'da Gayrimüslimler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon 2005, s.22.

itibaren taşrada da yaygınlaştırılmaya başlamıştır. İstanbul dışında ilk olarak muhtarlık teşkilatı duyulan ihtiyaç gereği 1833'te Kastamonu'da kurulmuştur³⁷.

İncelediğimiz defterde muhtarların isimleri ve görev yaptıkları mahalleler tablo halinde verilmiştir. Birden fazla muhtarlığı bulunan yerleşim yerlerinde her bir muhtarlık bölgesine mahalle denilmektedir.

Tablo 4. Muhtarlar ve Görev Yaptıkları Mahalleler

Mahalle	Adı /Lakabı	Belge No
Kubelü	Ömer bin Halil	13
Nurcu	Ali bin Ahmed bin Abdullah ve diğer Bey-zâde Oğlu Ali bin Ali bin Abdullah	25
Hacı Nuh	Molla Ali Oğlu Ömer bin Mustafa bin Abdullah ve Ahmed ibni Hasan bin Abdullah	31
Hacı Nuh	Mehmed Efendi ibni Ömer ve Ali bin Halil İbrahim	63
Karamanoğlu	Taşçı Oğlu Abdurrahman bin Eyüb bin Ahmed ve Çoban Oğlu Halil bin Ahmed bin Abdullah	64
Çavuşbaşı	Çoban Oğlu Osman bin Hacı Mehmed ibni Osman ve Satılmış Oğlu Mustafa bin Satılmış bin Mustafa	72
Kayadibi	Çolak Osman bin Ali bin Abdullah ve Boyacı Oğlu Hacı Mehmed bin Abdullah	86
Fakih Paşa	Yusuf bin Abdullah bin Yusuf ve Kebabcı Oğlu Mehmed bin Hacı Ahmed bin Abdullah	86
Hacı Murad	Menek Oğlu Agob veledi Menek veledi Adam ve Marat veledi varbet veledi Vaharun	91
Mecidiye	Diyar Oğlu Karabet veledi Mosis veledi Adam ve Mardiros veledi David veledi Adam	91
Devedere	Kabnoz Oğlu Haçador veledi Kigorik veledi Adam ve Bedik Oğlu Kirkor veledi Mıgırdiç veledi Adam	93
Gül	Varbet Oğlu Haçek veledi Serkiz veledi Kigorik ve	93

³⁷Ali Akyıldız, “Türkiye’de Muhtarlık Teşkilâtının Kuruluşu ve Gelişimine Genel Bir Bakış”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, S. 14, (2006), s. 11-14.

	Bosek Oğlu Haçı Varnik veledi Artin veledi Toros	
Nakilci	İbrahim Efendi ibni Ali ve Osman bin Hasan ve Mustafa ibni Ali	99
Molla Bahşı	Hüseyin Beşe Oğlu Mehmed bin Ömer ve Hüseyin bin Ali	114
Cami-i Kebir	Ali Çavuş ibni Mehmed ve Merik Oğlu Hacı Ömer bin Hacı Ahmed	114
Voyvoda	Hasan bin Hacı Mehmed ve Abdülkadir bin Osman	127
Fakih Paşa	Yusuf bin Ali ve İsmail bin İbrahim	127
Marulcu	Nalband Ahmed bin Mehmed ve Debbağ Ahmed bin İbrahim	133
Hacı Yahya	Raşid Efendi ibni Hacı Ahmed ve İbrahim Efendi ibni Süleyman	133
Kayadibi	Osman bin İbrahim ve Süleyman bin Halil	184
Akmescid	Ali bin Hasan ve Mahmud bin Ali	184
Molla Bahşı	Mehmed bin Ömer ve Ali bin Osman	186
Karaman	Hüseyin Efendi bni Abdurrahman ve Hacı Ahmed ibni Hacı Ahmed	197
Burmalu	Ahmed bin Ali	197
Hacı Abdurrahman	Mahmud bin Ali ve Ahmed bin Mehmed ve Hacı İbrahim bin Ali	205
Karaman Mahallesi	Mehmed bin Ömer	226
Çavuşoğlu	Halil bin Mehmed ve Ahmed bin Yusuf	226
Hacı Abdurrahman	İbiş Ağa ibni Ömer ve Hacı Abdurrahman bin İbrahim	240
Hacı Nuh	Mustafa bin Abdullah ve Ahmed bin Hasan	242
Voyvoda	Hacı Hasan bin Hacı Mehmed ve Hacı Abdullah bin Osman	242
Hacı Yahya	Raşid bin Mustafa ve İbrahim bin Hacı Süleyman	243
Hacı Cafer	Ali Efendi ibni Ömer ve Musa bin Ahmed	243

Marulcu	Ahmed bin Mustafa ve diğer Ahmed bin hacı İbrahim	252
Karaman	Nalband Mehmed bin Mustafa	252
Fakih Paşa	bin Ahmed ve Hacı Cemal Efendi ibni Mehmed Efendi	256
Çavuşbaşı	Osman bin Ahmed ve Mustafa bin Satılmış	256
İğneci	Agob veledi Tatlı	293
Hacı Murad	Kigorik veledi Serkiz	293
Kubelü	Hacı Ahmed bin Hacı İbrahim ve Halil bin İdris	299

Tablo 5. Muhtarlar ve Görev Yaptıkları Köyler

Köy	Adı /Lakabı	Belge No
İsmail Karyesi	Çakal Oğlu Hasan bin Süleyman bin İvaz ve Ahmed bin Hasan ibni Ali	11
Kırka Karyesi	Abbas Oğlu Mehmed bin Abbas bin Abdullah ve Şemlik Oğlu Mehmed bin İsmail bin Abdullah	11
Ayvalı Karyesi	Hacı Halil bin İbrahim ve Yusuf bin Mehmed	42
Deper Karyesi	Hacı Mustafa bin Halil ve Yazıcı Oğlu Bekir bin Süleyman	99
Erkmen Karyesi	Ali bni Mustafa ve Muhtar-1 Sani Böcek Oğlu Mehmed bin Ali	135
Senir Karyesi	Eyüb Oğlu Süleymaan bin Eyüb ve Hacı Ömer Oğlu İbrahim bin Ömer	223
İhsaniye Karyesi	Kara İbrahim bin Zülfikar ve Ahmed bin Zekeriya	251-255
Işıklar Karyesi	Eyüb Oğlu Hasa ibni İbrahim ve Kalak Oğlu Bali bi Mehmed	291
Eğret Karyesi	Arab Oğlu Hüseyin bin Mustafa ve Hacı Halil Oğlu Resil bin Halil	300

3.2. MEVKİ ADLARI

Dünya üzerindeki belirli bir bölge bölüm ya da yörenin vatan haline gelmesinde, yerleşmelere verilen isimlerin son derece önemli bir rolü bulunmaktadır. Gerçekten de insanlar üzerinde yaşadıkları ve hâkimiyet kurdukları sahalardaki yerleşmelere isim verirken yerleşmenin bulunduğu yerin fiziki özelliklerinin yanısıra beşeri ve iktisadi özelliklerini de dikkate almakta ve o yerleşmeye kendi dil, kültür, örf ve adetlerine en uygun isimleri vermektedir. Bu sebeple, yerleşmenin coğrafi, tarihi ve genel karakterini tanımada rol oynayan yer adlarının önemi büyüktür³⁸.

Türkiye'deki köy adları, Türkiye'nin sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklerinin ortaya konulmasında alan araştırmacılarına başlangıç noktası oluşturan temel unsurlardan birisidir. Çünkü milli kültür mirasımızdan anlaşılıyor ki, göçebe, yarı göçebe ve yerleşik Türk toplulukları en eski çağlardan beri, arazi parçalarını adlandırıp belirtmede, adeta bir Coğrafyacı dikkati ile durmuşlardır. Yerleşme tarihi çok eskilere uzanan Anadolu'nun XI. yüzyıldan beri Türkleşmeye başlamasına karşılık, yer adlarının büyük çoğunluğunun Türkçe adlardan oluşmalarında, burada kurulan Selçuklu ve Osmanlı İmparatorlukları gibi güçlü ve büyük Türk devletlerinin önemli etkilerinin olduğu görülmektedir³⁹.

Defterdeki Karahisar-ı Sahibde bazı özel mevki adları tablo halinde verilmiştir.

---

³⁸Alagöz, a.g.m., s.11.

³⁹Mecdi Emiroğlu; "Bolu Yöresi Yer Adları", *Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri*, Turizm Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Yay., No:60, Ankara 1984, s.182.

Tablo 6. Karahisar-ı Sahib’de Bazı Özel Mevki Adları

Mevkii Adı	Belge No
Üç Söğüt	101
Merkeb Öldü	101
Gedik Üstü	101
Altıcak	101
Rahime Deresi	101
Kundak	101
Kara Harman Yeri	101
Kabaz Arası	101
Güllecik	101
Köy Önü	101
Taşlıdere	101-22
Yaymacılar	101
Kadı Hamamı	101
Dolabönü	17
Acıpınar	22
Keçeciler İçi (Çarşıda)	22
Çeşme Önü (Uzun Çarşıda)	22
Ali Bey Deresi (şehir haricinde)	22
Kayaardı (Kalecik Karyesinde)	83
İncek (Kalecik Karyesinde)	83
Karadirek (Mahmarı Karyesinde)	106
Kızılburun	143-228
Kapanönü (Çarşıda)	175
Taşlıburun	199
Ahırsuyu	228
Köprübaşı (Kasaba derununda)	288
Beli (Sincanlı nahiye hududunda)	311

4. İDARECİLER

Tanzimat sonrası yapılan idari düzenlemelerle Osmanlı Devleti idari terminolojisine yeni kelimeler eklenmiştir. Mutasarrıflık, Belediye Reisiği, Nahiye Müdürlüğü, Eytam Müdürlüğü hatta muhtarlık bunlar arasındadır. Birçok görev önemini kaybetse de devam etmiştir. Kadılık bunların başında gelmektedir. Bunların yanında medeniyetin getirdiği yeni imkânlar da yeni görevlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Posta ve Telgraf Müdürlüğü ilerleyen yıllarda ortaya çıkan yeni bir görevdir.

Kadı; İnsanlar arasında meydana gelen anlaşmazlık ve davaları Şer'i hükümlere göre çözmek için yetkili makamca tayin edilen kişiye denmektedir⁴⁰. Kadı efendinin geniş yetkileri bulunup yargı görevini yerine getirmektedir. Şer'i hükümleri icra, şer'iyeye sicillerini yazma, veli ve vasisi olmayan küçükleri evlendirme, yetimlerin ve gaiblerin mallarını muhafaza etme, vasi ve vekilleri tayin veya azil etme, vakıfların muhasebatlarını denetleme ve evlenme akdini icra etmekle görevlidir⁴¹.

Tanzimata kadar şehir idaresinin baş sorumlularından biriydi. İdari, sosyal, ekonomik, mali ve beledî birçok konulardaki davalara bakan ve hüküm veren bir hâkim olduğu kadar, bu konularla ilgili işlerin yapılmasına da nezaret ederdi. Merkezden gelen emirlerin ve fermanların halka duyurulması ve gereğinin yapılması, vergilerin düzenlenmesi ve dağıtımının yapılması da kadının görev alanına girerdi⁴².

Defterde, sadece miras taksimi veya Şer'iyeye mahkemelerindeki davalara bakıldığı anlaşılmıştır. Defterin düzenlendiği dönemde Karahisar-ı Sahib Kadısı, Edirnevî Mehmed Zeki Efendi idi. Defterimizi hazırlayan olarak ilk sayfadaki dua metninin altında "El-fakîr Edirnevî Mehmed Zeki el-kâdî" şeklinde adı geçmektedir⁴³.

Naib; "birini temsil etmek, birine vekâlet etmek" manasındaki *nevb* mastarından türemiştir ve bir makamın sorumluluğunu asıl sahibi yerine, geçici bir

⁴⁰Fahrettin Atar; "Kadı", *TDVİA.*, C.24, İstanbul 2001, s.66

⁴¹İlber Ortaylı; "Kadı", *İ.A.*, C.XXIV, T.D.V. Yay., İstanbul 2001, s.65-71.

⁴²İlber Ortaylı; *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, Turhan Kitabevi, Ankara 1994, s.28.

⁴³A.Ş.S., 627, 65/101 (627 No'lu Afyonkarahisar Şer'iyeye Sicili 65. Sayfadaki 101. Belge).

zaman için yüklenen kimse demektir⁴⁴. Kadılar adına çeşitli hizmetlerde görev yapan kişidir. Naib, herhangi bir şer‘i muameleye bakmak üzere kadı tarafından köylere gönderilebilirdi⁴⁵.

Karahisar-1 Sahib Mutasarrıf Vekili-Naib; Feyzullah Şükrü Efendi’dir. Naib tesmiyesiyle yer almaktadır. Naib-i Karahisar-1 Sahib Feyzullah Şükrü “İşbu sicil-i şer‘iyye iki yüz yirmi iki sahifeli olduğunu tasdik ederim.” İfadeleriyle defterin ilk sayfasının sol üst köşesini imzalamıştır. Mutasarrıf Vekilinin görev alması dikkat çekicidir.

Tablo 7. Görevliler ve Görevleri

Görevi	Adı	Belge No
Kadı	Edirnevî Mehmed Zeki el-kâdî	Sayfa 1
Muhzır	İsmail Ağa	2-160
Muhzır	Ömer Ağa	2-182
Dergah-1 Şerif Müezzini	Hacı Mehmed Efendi	2
Ser Katib	Şevki Efendi	2
Karahisar-1 Sahib Sancağı Telgraf Lisan-1 Ecnebi Şifre İstasyonunda görevli	Mehmed Bahaddin Efendi ibni Abdullah Tevfik	9
Medine-i Karahisar-1 Sahib Telgraf ve Posta Müdürü	İbrahim Ali Bey ibni Mehmed	14
Mahkeme-i şer‘iyye ketebesinden	Mehmed Vasıf Efendi ibni Ahmed Efendi	17
Medine-i mezbûre Çiftçi Başı	Mehmed Ağa ibni Ömer	21
Ser Katib (Mahkeme-i Şer‘iyye Katibi)	Şevki Efendi	67
Mukayyid	Vasıf Efendi	132-243
Eytam Müdürü	Berber-zâde Mehmed Efendi	101
Defter-i Hakani Memuru namına Serkatib	Ali Rıza	101

⁴⁴Casim Avcı; “Naib”, *TDVİA*, C.32, İstanbul 2006, s.311.

⁴⁵İsmail Hakkı Uzunçarşılı; *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, TTK Yay., Ankara 1984, s.117.

Müfti	Yunus Efendi	101
Muhasebeci	Mehmed Muhsin bin İbrahim	
Karahisar-ı Sahib Mutasarrıf Vekeyli	(Feyzullah Şükrü)	101
Mukâvelât Muharriri Ketebeden	İsmail Hakkı Karahisar-ı Sahib) İsmail	101
Müderrisîn-i Kirâmdan	Cemaleddin Efendi	101
Mahkeme-i şer'iyye başkâtibi	Süleyman Şevki Efendi ibni İsmail Efendi	104-243
Eytam Müdürü	Mehmed Efendi ibni İbrahim Efendi	156
Mahkeme-i şer'iyye başkâtibi	Süleyman Şevki Efendi ibni İsmail Efendi	242-273
Mi'mâr-ı belde	Ömer Ağa ibni Mustafa	123
Meclis-i İdâre azasından	Hacı Ali Efendi	131
Belediye Reisi	Hacı Bekir Efendi	131
Mahkeme-i Hukuk azasından	Hayri Bey	131
Evkaf Müdürü	Ziya Bey	150
Muhasebe Başkâtibi	İbrahim Efendi	165-175
Evkâf Müdürü	Celal Efendi	185
Meclis-i idâre mukayyidi	Nuri Efendi ibni Ömer Efendi	206
Sincanlı nahiyesi nâ'ib vekili	Osman Efendi ibni Bekir Efendi	213-215
Beytü'l-Mâl Me'mûru	Muhib Bey Efendi ibni İbrahim Efendi	226
Hark-ı Kebir Vakfı Nükûd-i Mevkûfe mütevellisi	Mehmed Efendi ibni Hacı Mustafa	227-275
Kadirî Şeyhi	Hüseyin Efendi	238
Muhâsebe Ketebesinden	Mustafa Efendi	239
Sinanpaşa Nahiyesi Müdürü	Osman Efendi ibni Osman	247
Medine-i mezbûre Evkâf Müdîri	Ziya Bey	263
Mübaşir	İbrahim Efendi	265-266
Şuhud Nahiye nâ'ibi	Salih Efendi ibni Emin Efendi	272
müderrisîn-i kiramdan	Salih Efendi ibni Hasan Efendi	274
Umur Bey Vakfı mütevellisi	Edhem-zâde Ahmed Efendi	292
Dellâl	Abdullah bin Hasan	311

4.1. EYTAM MÜDÜRLÜĞÜ

Eytam, yetimin çoğulu olup, "tek kalma" anlamına gelmektedir. Yetim, erginliğe ermeden babası ölen çocuktur. Kaç yaşında olursa olsun babasını kaybetmiş ve buluğ çağına girmemiş çocuklar için de kullanılmaktadır. Geniş anlamda ise yetim, sadece buluğa ermemiş babasız çocuk değil, akli yeteneklerini kazanıp kendisini idare edecek düzeye gelmemiş, zayıf insan anlamındadır. Yetimlik, buluğ çağına girmiş olmakla sona ermemekte, aynı zamanda akli bakımdan da kendisini idare edebilecek durumda yani rüşt olması gerekmektedir⁴⁶.

Eytam meclisleri, yazılan terekelerin usulüne göre yazılıp yazılmadığını, satılan tereke eşyasının kaydolunup sandığa konulup konulmadığını, idane ve nafaka hüccetlerinin zamanında yazılıp yazılmadığını kontrol ediyordu. Tereke memurlarının durumlarını teftiş ederek, usulsüz gördükleri işlemleri ikaz ediyordu. Eğer tereke işleri yoğunsa üyelerden birini bu işlere tayin ederek işlemlerin hızlanmasını sağlıyordu. Terekelerle ilgili her hangi bir problem çıkarsa ve işlemlerde tereddüt edilirse mahkeme kanalıyla Şeyhülislamlık makamına durum bildirilirdi. Muhzırlar, günlük satılan tereke eşyasından elde edilen paraları alacaklılara ve ilgili kişi ve yerlere teslim etmek ve karşılığında aldığı makbuzları hakime göstererek saklıyordu. Vilayet Salnamelerine göre ilk Eytam İdaresi'nin ve müdürünün 1887 yılında atanmış olduğunu anlaşılmaktadır⁴⁷.

Defterde, Eytam Müdürlüğü ve Eytam İdaresi geçen belgelerin bir kısmı âkil-bâliğ ve reşit olmayan çocukların mallarının Eytam Sandığına teslimini, teslim şartları ve vasinin mallardaki kullanım hakkıyla ilgilidir⁴⁸. Bir kısmı ise âkil-bâliğ ve reşit olduğunu ispat edenlerin mallarının iadesini içermektedir⁴⁹. Eytam Sandıklarının üstlendiği sorumluluklardan biri de yetimlerin mallarının bu kurumca muhafaza altına alınmasıdır⁵⁰.

---

⁴⁶Mehmet Çanlı, "Eytam idaresi ve sandıklar(1851-1926)", Türkler, C.XIV, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s.93.

⁴⁷Çanlı, a.g.e., s.101-105.

⁴⁸A.Ş.S., 627, 65/101.

⁴⁹A.Ş.S., 627,162/234.

⁵⁰A.Ş.S., 627, 68/103.

4.1.1. Tereke Defterleri

Tereke Defterleri tebâdan ölen bir kişinin ardından kalan malların, paranın, gayrimenkul gibi şeylerin yazılı olduğu defterlerdir. Tereke defteri varisi olmayan ve ya olup da mal tasarruf edemeyecek yaşta ve vaziyette bulunan ölülerin mallarına dair kadılar tarafından tutulan hesap defteri hakkında kullanılır bir tabirdir. Paraya çevrilen malların bedeli Eytam İdarelerince nemalandırılır, varis çıkınca, küçükler de büyüyünce kendilerine verilir kanun ile tayin olunan müddette alacaklı çıkmadığı takdirde mal sandıklarına devredilirdi⁵¹.

İncelenen defterde, 15, 33, 49, 50, 66, 68, 109, 110, 115, 120, 123, 124, 129, 143, 144, 145, 156, 157, 168, 175, 177, 178, 179, 180, 181, 195, 199, 201, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 234, 235, 237, 241, 244, 245, 257, 270, 271, 272, 282, 283, 286, 287, 290, 294, 295ve 309 numaralı belgeler olmak üzere toplam 53 belgede tereke defterleri ile ilgili kayıtların olduğu görülmüştür. Bunlardan bazıları aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 8. Tereke Defterleri

Tarih	Tereke Sahibi	Belge No
15/13Za 1314/ 15 Nisan 1897	Aşağı Tantari karyesinden Hacı Mahmud Oğlu Ali bin Hacı Mahmud bin Abdullahın verâseti Eşi: Fatma 1041 kuruş 8 para 2 akçe Kızı: Hanife 993 kuruş 35 para 1,5 akçe Oğulları : Ali 1987 kuruş 32 para Mustafa Eşi (Gelini) Şerife 248 kuruş 18 para 2,5 akçe Torunları: Fatma 156 kuruş 17 para 2 akçe Mahmud 312 kuruş 35 para 1 akçe Ahmed 312 kuruş 35 para 1 akçe Abdullah 312 kuruş 35 para 1 akçe Toplam 5679 kuruş 15 para	15

⁵¹Mehmet Zeki Pakalın; *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1983, s.461.

25 Z 1314 / 27 Mayıs 1897	Kahil Mahallesinde sakine iken vefat eden Rabia binti Ali bin Ali'nin veraseti zevc-i metruki ile sadriye-i sağıre kızları ve sadri sağır oğulları Eşi: Ahmed bin İsmail: 238 kuruş 4 para Kızı: Şerife 59 kuruş 21 para ve Münire Münire 59 kuruş 21 para Oğlu: Mehmed 119 kuruş 2 para ve Mahmud (fevt)	33
21 Za 1314 / 23 Nisan 1897	Voyvoda Mahallesi ahalisinden Fati Oğlu Mehmed Ağa ibni İsmail bin Abdullah Eşi: Zeliha binti Osman Zeliha 900 kuruş 20 para Kızları Ümmühan ve Hatice: 525 kuruş 12 para Oğulları: İsmail İbrahimHasan Hüseyin: 1050 kuruş 24 para 2'şer akçe Toplam:7204 kuruş 10 para	49
17 Z 1314 / 19 Mayıs 1897	Söke kazâsından Garab karyesi Naim Oğlu Hüseyin bin Hacı Naim Beytülmal; Eytam Sandığına Toplam: 371 kuruş 30 para	66
15 M 1315 / 16 Haziran 1897	Şuhud nâhiyesi mahallâtından Pazar-ı Arab Dede Mahallesinde sâkine iken vefât eden Fatma Hatun ibnete Halil bin Hasan Bey Eşi: Mehmed bin Ali Mehmed 399 kuruş Annesi: Afife binti Seyyid Abdullah266 kuruş Babası: Halil bin mezbûr Hasan Bey 266 kuruş Evladı: Hacer798 kuruş Toplam: 1729 kuruş	68
7 R 1315 / 5 Eylül 1897	Demirli karyesi ahalisinden iken vefât eden Bayram Ali Oğlu Hüseyin bin Mehmed bin Ali'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi ile sulbiye-i kebire kızı ve sulbî sağır oğlu Eşi: Tenzile binti Hüseyin1520 kuruş 32,5 akçe Kızları: Ümmügülsüm ve sulbiye-i sağıre kızları Hatice ve Şerife'ye 967 kuruş 31,5'ar para Oğulları: Hasan, Ömer, İsmail ve Ali'ye; 1935 kuruş 23'er para Toplam: 12166,5 kuruş	109

8 R 1315 / Eylül 1897	6	Karaca Ahmed Sultan karyesinde sakin iken vefât eden Çolak Oğlu Hacı Mehmed bin Osman bin Abdullah Eşi Satı binti Hacı Ahmed 293 kuruş 5 para Validesi: Havva binti Abdullah 390 kuruş 33 para 1 akçe Kardeşleri Ayşe 97 kuruş 28 para 1 akçe ve Ümmügülsüm 97 kuruş 28 para 1 akçe ve diğer Ayşe 97 kuruş 28 para 1 akçe ve li-eb er karındaşı Ahmed: 195 kuruş 16 para 2 akçe Kızı: Havva 1172 kuruş 20 para	110
9 Ca 1315 / Ekim 1897	6	Hacı Nuh Mahallesi ahalisinden iken vefât eden Kara Veli Oğlu Hacı Veliyyüddin bin İsmail bin Mehmed Eşi: Arife binti Emin 125 kuruş mehir ve 535 kuruş Validesi: Emine binti Mehmed: 714 kuruş 13 Kızları: Hatice ve Hacer'e 758 kuruş 29 para Oğlu: Ahmed'e; 1517 kuruş 38 para 1 akçe	120
8 Ca 1315 / Ekim 1897	5	Sincanlı nahiyesine muzâfe Toklar karyesi ahalisinden iken cânib-i Hicaz' da vefât eden Deyn Oğlu Hacı Halil bin Ahmed bin Abdullah Eşi: Zeliha 485 kuruş 15 para Evlatları: Fatma, Nimet ve diğer Fatma'ya 1294 kuruş 13 para 1'er akçe	124
16 R 1315 / Eylül 1897	14	Teke sancağına muzâfe Akseki kazâsına tâbi' Emir Aşıklar karyesi sâkinlerinden Ali Efendi ibni Ali bin Abdullah Eşi Gülfidan 133 kuruş 14 para Evlatları Ayşe ve Melike'ye; 466 kuruş 29'ar para	148
9 L 1315 / Mart 1898	3	Karaman Mahallesi ahalisinden iken vefât eden Kahveci Topal Ahmed bin İsmail bin Abdullah Eşi Mehr-i mü'eccel müsbet zevce-i mezbûre Zeliha 125 kuruş ve 254 kuruş 28 para 2 akçe hisse Kardeşleri Abdullah 382 kuruş 2 para 2 akçe Ablaları Şerife ve Emine'ye; 191 kuruş 1 para 1'er akçe Evladları Melek 1018 kuruş 35 para	294

İKİNCİ BÖLÜM

627 NUMARALI KARAHİSAR-I SAHİB SANCAĞI ŞERİYYE SİCİLİ'NE GÖRE AFYONKARAHİSAR'IN EKONOMİK VE SOSYAL YAPISI

1. KARAHİSAR-I SAHİB SANCAĞI'NIN EKONOMİK YAPISI

Osmanlı klasik döneminde "toprak, emek ve kapital" üzerinde mümkün olabildiği ölçüde kontrolü elinde bulundurmaya çalışmak, devletin en çok dikkat ettiği temeldir. Devlet zirai topraklarda olduğu gibi açık ve net kanun hükümlerine bağlanmamış olmakla birlikte fiziki kapital yatırımlarında da daima en büyük paya sahip bulunmuştur. Madenlerle metalürjik tesislerin tamamına yakın bölümü devlete aid olduğu gibi, bedesten, çarşı, boyahane, basmahane, mumhane, vb., zamanına göre nisbeten önemli fiziki sermaye gerektiren alanlardaki yatırımı da ya doğrudan doğruya devlet bizzat yapmış ve mülkiyeti elinde bulundurmuştur, ya da vakıflar vasıtasıyla bir çeşit kamu mülkiyeti statüsü içinde tutmaya çalışmıştır. Bunların dışında kalanların da çoğunluğu askeri zümre mensuplarının tasarrufunda idi⁵².

Ticaret, hayvancılık ve tarım Osmanlı Devleti ekonomisinin üç temel unsurudur.

1.1. TİCARET

XIX. yüzyılda, Afyonkarahisar Batı Anadolu'nun önemli ticaret merkezlerinden birisiydi. Keza bu yüzyıl'da Afyonkarahisar Erzurum'dan gelip İzmir'e ulaşan ve oldukça işlek olan kervanyolu üzerinde bulunuyordu. Mamafih bu yol hem ihraç hem de ithal malların nakil yoluydu ve yüzyıl başında dahi büyük hareketlilik arz ediyordu⁵³.

Afyonkarahisar, Osmanlılar tarafından fethedildikten sonra iktisadi ve ticari hayat oldukça canlanmıştır. Keza burası Osmanlı-Karaman sınırında olmasından ötürü stratejik konumu itibariyle doğuya ve güneye düzenlenecek seferler için bir üs vazifesi görmüştür.

⁵²Mehmet Genç; *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi*, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2002, s. 87-88.

⁵³Tuncer Baykara; *Osmanlılarda Medeniyet Kavramı ve 19. Yüzyıla Ait Araştırmalar*, Akademi Kitabevi, İzmir 1992, s. 115.

1.2. MESLEK GRUPLARI

Defterde yer alan meslek erbabının, kendi mesleklerini icra sebebiyle adları geçmemekte olduğundan, bunların mesleklerinin durumları hakkında bilgi verecek belge bulunmamaktadır. Genellikle lakaplarından bu şahısların ilgili meslekleri icra ettikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 9. Meslekler

Meslek Adı	Kişi	Bahis Sebebi	Belge No
Telgraf Lisan-1 Ecnebi Şifre İstasyonu	Mehmed Bahaddin Efendi ibni Abdullah Tevfik	Nafaka davası	9
Evrâk memurluğu	Samsun kasabasında müteveffâ Hafız Abdullah Efendi	Boşanma belgesi	9
Telgraf ve Postahane müvezzi'liği	Samsunda mukîm Mehmed Zebur Efendi ibni Abdullah	Nikah vekaleti	9
Telgraf ve Posta Müdürlüğü	İbrahim Ali Bey ibni Mehmed	Zimmet davası	14
Tabur Ağalığı	Karahisar-ı Sahib Sancağı Tabur Ağası Vasfi Bey	Kısrak çalma davası şahidlerinden	22
İcra mübaşirliği	İsmail Efendi ibni Ahmed	Boşandığı hanımının nafaka davası	30
Mahkeme-i şer'iyeye başkatibi	Mahkeme-i şer'iyeye başkatibi Süleyman Şevki Efendi ibni İsmail Efendi	Veraset davası	60
Tapu Katıblığı	Abdullah Efendi	Veraset davası şahidi	62
Muhzır Başılığı	İbiş ibni Abdurrahman	At hırsızlığı davası şahidi	64
Şimendüfer	Hasan Çavuş bin Ali	Karısına zevcelik	97

İstasyonu Bekleme Çavuşluğu		davası açması	
Nükûd-ı Mevkûfe Mütevelliliği	Hark-ı Kebîr Vakfı Mehmed Efendi ibni Hacı Mustafa	Borçlu Haçî Nazaret Efendi'nin borcunu isteme	111
Alay Borozanı	Hacı Bekir Oğlu Mehmed bin Hasan	Askerde şehidin veraseti davası	118
Posta ve Telgraf Müdürü	İbrahim Âlî Efendi ibni Mehmed Efendi	Tarlalarının işlemleri için vekil tayini	209

İncelenen defterde; bakkal, bağcı, esvâbcı, manav, dellâl, kahveci, semerci, demirci, arabacı, kahveci, dökmeçi, kürkçü, terzi, kalaycı, çiftçi başı, nalbant, hamamcı, tekkenişîn ve yağcı gibi meslek gruplarından da bahsedildiği görülmüştür.

Tablo 10. Diğer Meslek Grupları

Meslek Adı	Kişi	Bahis Sebebi	Belge No
Bakkal	Hacı Ali Ağa ibni Mehmed /	Alacağının varislerine ödenmesi/ Veraseti davası	14-235
Bağcı	Bağcı Molla Ahmed bin İbrahim	Satış belgesinde arazi komşusu	32
Esvâbcı	Emini-zâde Tevfik Efendi	Nafaka davası şahidi	62-
Manav	Küçük Halil Oğlu Salih bin Halil bin Mehmed	Alacak davası şahidi	86
Dellâl	Abdullah bin Hasan	Esb hırsızlığı davası	311
Kahveci	Topal Ahmed bin İsmail bin Abdullah	Veraseti davası	294
Semerci	Osman bin Hüseyin	Ölen hanımına varis	309
Demirci	Hüseyin ibni İbrahim	Veraset davası heyeti	119
Arabacı	Alaşehir Kumpanyası Yaşar	Camus hırsızlığı davası	106

	bin Ali ve Mehmed bin Necib	sanıkları	
Nalbant	Ahmed bin Mehmed	Veraset davası şahidi	133
Kahveci	İsmail bin Ahmed	Tereke kayıtlarında alacaklı olarak	143
Dökmeci	Artin veledi Ohannes	Bir dükkan üzerinde hak iddiası davası	149
Kürkçü	Haçi Nazaret Efendi veledi Avadis	Veraset davası vekili	185
Terzi	Osman-zâde Mehmed Efendi	Mütevelli nasbı mahkeme heyeti	210
Kalaycı	Mehmed Oğlu Osman bin Mehmed	Oğlu için nafaka vermesi gerektiği	211
Çiftçi başı	Binbaşı-zâde Abdullah Efendi ibni Hacı Ahmed ve Çiftçi-başı Mehmed Ağa ibni Ömer	Hizmetkârlık ücreti vermesi	234
Nalbant	Mehmed bin Mustafa	Veraset davası şahidi Muhtar	252
Hamamcı	Hacı Vasıf Efendi	Veraset davası heyeti	253
Tekkenişî n	Osman bin Hüseyin bin Abdullah	Veraseti davası	271
Yağcı	Hacı Ahmed bin Bekir	Kendisine satışı yapılan gayr-ı menkul	283

1.3. ÇEŞİTLİ EŞYALAR VE FİYATLARI

Defterde doğrudan ticari faaliyet ile ilgili belge yoktur. Ancak tereke defterleri incelendiğinde ailelere ait eşya çeşitliliği görülmektedir.

1.3.1. Mutfak Eşyaları

Defter incelendiğinde, bakır madeninden yapılan eşyaların yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir.

Bakır ev eşyaları evâni-i nuhasiye olarak geçmektedir⁵⁴. Genellikle kıyye ölçü birimi üzerinden verilmektedir. Fiyatları ise genel olarak bir kıyyesi 10 kuruştur⁵⁵. Diğer bakır ev eşyaları isim ve adet olarak belirtilmiştir. Kazanlar ise malzemesine göre bakır ve bakır olmayanlar olarak incelenmiştir⁵⁶.

Bakır kazan; bakır kazan eniği çeşitleri ile defterde yer almaktadır. Bakır kazan 100 kuruş⁵⁷, bakır kazan eniği ise 3-50 kuruş arasında fiyatlandırılmıştır⁵⁸. Bakır olmayan kazan; ebatlarına ve kullanım eskiliği durumuna göre nitelendirilmektedir. Ebatlarına göre ise kazan; büyük kazan, orta kazan, küçük kazan ve kazan eniği olarak belirtilmiştir. Büyük kazan ortalama fiyatı 120 kuruştur. Orta kazan bir yerde 306 numaralı belgede zikredilmektedir. Fiyatı 116 kuruştur. Küçük kazan; 7 kuruşdan 70 kuruşa kadar fiyatlandırılmıştır. Kazan eniği 30 kuruşdan 80 kuruşa kadar fiyatlandırılmıştır. Fiyat olarak sadece kazan olarak belirtilen en düşüğü 80 kuruş en pahalısı 120 kuruşdan fiyatlandırılmıştır. Kullanım durumuna göre ise; köhne kazan denilmişken yenilik veya eskilik durumları belirtilmemiştir. Köhne kazan fiyatı da 40 kuruştur⁵⁹.

Bakır eşyalar; bakır ilisdir, bakır sini, bakır sahan, bakır tencere, bakır kazan eniği, bakır güğüm, bakır leğen ve ibrik, bakır çorba leğeni, bakır su güğümü, bakır mangal, bakır mertebânî, bakır iki kulplu tabak, bakır küçük hamam taşı, bakır

---

⁵⁴A.Ş.S., 627, 124/179.

⁵⁵A.Ş.S., 627, 151/216.

⁵⁶Bkz: Tablo 11. Mutfak eşyaları.

⁵⁷A.Ş.S., 627, 111/157.

⁵⁸A.Ş.S., 627, 122/177.

⁵⁹Bkz. Mutfak eşyaları agt.

bakraç, bakır pilav tabağı, bakır süt tabağı ve bakır ocak güğümü olarak yer almaktadır⁶⁰.

Bakır ilidir ve bakır tepsi ilidir olmak üzere iki çeşit ilidir bulunmaktadır. Aralarında pek fiyat farkı bulunmamaktadır. Bakır ilidir 12-15 kuruş arasında, tepsi ilidir ise 18 kuruşda fiyatlandırılmıştır⁶¹.

Bakır sini ve bakır küçük sini olmak üzere olarak iki çeşit sini yer almaktadır. Küçük sini 46,5 kuruş, bakır sini ise 20 kuruştur. Bakır sahan üç belgede yer almaktadır. En ucuzu 2 kuruş 30 para en pahalısı ise 5 kuruştur. Mertebani adıyla da verilen bakır sahanlar; Küçük merteban sahan merteban sahan olarak ebatlarına göre iki kısma ayrılmıştır. Bakır olmayan sahanlar, kapaklı sahan kapaksız sahan, küçük sahan, büyük sahan, küçük tepsi sahan, kulplu sahan, yumurta sahanı çeşitleri ile yer almaktadır. Fiyat olarak kapaklı sahanın adedi 10 kuruş iken kapaksız sahan fiyatı 5 kuruştur⁶².

Tencere, bakır tencere, kapaklı tencere, küçük tencere, orta tencere, kapaklı büyük tencere çeşitleri ile yer almaktadır. Bakır tencerelerde fiyatlar 10 kuruş ile 25 kuruş arasındadır. Diğer tencerelerin fiyat durumu 7 kuruş ile 30 kuruş arasındadır. Güğümün sadece bakır çeşitleri bulunmaktadır. Güğüm su güğümü, ocak güğümü çeşitleri ile yer almaktadır. Fiyat olarak 7 kuruş ile 26,5 kuruş arasındadır. Leğen genelde ibrik ile birlikte yer almaktadır. Bakır olan ve olmayan çeşitleri bulunmaktadır. Ebatlarına göre küçük leğen, büyük leğen, kullanım amacına göre çorba leğeni, küçük süt leğeni, hamur leğeni çeşitleri bulunmaktadır. Fiyat durumu en yüksek bakır leğen 25 kuruş en düşük süt leğeni fiyatı 2 kuruştur⁶³.

Tepsi, bakır tepsi, küçük tepsi, orta tepsi, büyük tepsi, köhne tepsi, kadayıf tepsisi adlarıyla yer almaktadır. En düşük fiyat küçük bakır tepsie ait olup 5 kuruş 5 paradır. En pahalısı ise 41 kuruşluk büyük tepsidir. Tas, önce bakır ve bakır olmayanlar olmak üzere iki çeşide ayrılır. Hepsinin de bakır olanı ve olmayanı vardır. Çorba tası, küçük hamam tası, maden su tası, hoşab tası çeşitleri

---

⁶⁰Bkz. Mutfak eşyaları agt.

⁶¹Bkz. Mutfak eşyaları agt.

⁶²Bkz. Mutfak eşyaları agt.

⁶³Bkz. Mutfak eşyaları agt.

bulunmaktadır. Fiyat durumu ise en düşük maden su tası 1 kuruştur. En pahalı çorba tasıdır ki fiyatı 12 kuruştur. Bakraç, maden durumuna göre bakır olanlar ve olmayanlar olarak ikiye ayrılmaktadır. Ardından ebatlarına göre; küçük bakraç, büyük bakraç olarak ayırabiliriz. En düşük fiyat 7 kuruş en yüksek fiyat 35 kuruştur⁶⁴.

Tabak ve sahanın ikisi de birer kez zikredilmiştir. Günlük kullanımı sıkça olmasına rağmen bu kadar az bahsedildiğine göre muhtemelen tabak ve sahan diğer terekelerde evani-i nuhasiye içinde değerlendirilmiştir. Tabak olarak zikredilme sebebi iki kulplu olmasının verdiği ilginçlik olabilir. Fiyatı 13,5 kuruştur. Bakır küçük sahan ise 19 kuruştur. Fiyatlarından da anlaşıldığı gibi bu iki malzemenin özel değerleri vardır. Mangal, bakır mangal, saç mangal, tabla mangal köhne mangal, küçük mangal çeşitleri ile yer almaktadır. En pahalısı bakır mangal 80 kuruştur. En ucuzu saç ve tabla mangaldır ki her ikisinin de fiyatı 10 kuruştur⁶⁵.

Günümüzde tava diye bilinen eşya taba adı ile zikredilmektedir. Tava da bakır olan ve olmayanlar olarak ikiye ayrılabilir. Bakır taba çeşitleri bakır süt tabası, bakır pilav tabası, iki kuplu yağ tabası adlarıyla, dağan küçük kulplu, iki kulplu süt dağanı, yağ dağanı çeşitleri ile karşımıza çıkmaktadır. En düşük yağ tabası 2,5 kuruştur. En yükseği ise 28 kuruşla iki kulplu yağ tabasına aittir⁶⁶.

Kahve ile ilgili malzemeler; kahve takımı, köhne kahve el değirmeni⁶⁷, oturak kahve değirmeni, kahve kutusu⁶⁸, sarı kahve bardağı⁶⁹ ve maden köhne kahve tepsisi olarak verilmiştir. Kahve takımının en ucuzu 5 kuruş, en pahalısı ise 25 kuruştur⁷⁰.

Belgelerde, kuşhane, küçük kuşhane⁷¹ ve kapaklı kuşhane olarak yer almaktadır⁷². Kapaklı olarak 1 kuruşdan 20 kuruşa kadar fiyatlandırılmıştır⁷³.

---

⁶⁴ Bkz. Mutfak eşyaları agt.

⁶⁵ Bkz. Mutfak eşyaları agt.

⁶⁶ Bkz. Mutfak eşyaları agt.

⁶⁷ A.Ş.S., 627, 34/50.

⁶⁸ A.Ş.S., 627, 219/309.

⁶⁹ A.Ş.S., 627, 101/143.

⁷⁰ Bkz. Mutfak eşyaları agt.

⁷¹ A.Ş.S., 627, 83/120.

⁷² A.Ş.S., 627, 120/175.

⁷³ Bkz. Mutfak eşyaları agt.

Sofra çeşitleri mum sofrası, büyük tahta sofra, küçük sofra ve meydan sofrasıdır. En ucuz küçük sofra 3 kuruştur. En pahalı büyük tahta sofra 20 kuruştur⁷⁴. Bıçak ise Hurda çağ bıçağı, kınlı bıçak, küçük çakı bıçağı, teke bıçağı çeşitlerine yer verilmiştir. Sadece teke bıçağının fiyatı 10 kuruş olarak verilmiştir⁷⁵.

1.3.2. Ev Eşyaları

Küçüklü büyüklü ev eşya ve takımlarının tamamı için "hırdavat-ı menzil" tabiri kullanılır. 32 belgede hırdavat-ı menzil ifadesi yer almaktadır. Fiyatlandırma hanenin sahip olduğu malzemenin cinsine ve miktarına göre değişmektedir. 10 kuruşdan⁷⁶, 300 kuruşa kadar fiyatlandırma vardır⁷⁷.

Defterde; anbar, tahta anbar, kurma anbar, meydan anbarı çeşitleri ile yer almaktadır. Anbar büyüklüğü ya göz sayısı ile ya da büyük veya küçük oluşu ile belirtilir. Fiyatlandırmanın esas göz sayıları ve anbarın büyüklüğü üzerinden yapıldığı görülmektedir. En pahalısı 510 kuruş olan 4 gözlü kurma anbardır⁷⁸. En ucuzu da 20 kuruş olan bir gözlü tahta anbardır⁷⁹. Sandık; boyalı sandık, tahta sandık, nısıf sandıklı, tenekeli sandık çeşitleri ile yer almaktadır. En ucuzu 11 kuruş⁸⁰, en pahalısı tenekeli sandık olup 40 kuruştur⁸¹.

Ezici, öğütücü ve sıkıcı aletlerin de adı geçmektedir. Bu aletler üzüm şürbhanesi, havan, değirmen ve körüktür. Üzüm şürbhanesi bir belgede geçmektedir ve fiyatı 13 kuruş 30 paradır⁸². Havan, tunç havan olarak fiyatı 15.5 ve 8 kuruş olmak üzere iki belgede geçmektedir. Biri 15.5 kuruş⁸³ diğeri 8 kuruştur⁸⁴.

Tekne, fiyatı 3 kuruş olan küçük tekne⁸⁵ ve fiyatı 7 kuruş olan dört kuplu tekne⁸⁶ olarak iki yerde geçmektedir.

---

⁷⁴A.Ş.S., 627, 139/198.

⁷⁵A.Ş.S., 627, 200/286.

⁷⁶A.Ş.S., 627, 122/177.

⁷⁷A.Ş.S., 627, 111/157.

⁷⁸A.g.bel.

⁷⁹A.Ş.S., 627, 139/199.

⁸⁰A.Ş.S., 627, 219/309.

⁸¹A.Ş.S., 627, 102/145.

⁸²A.Ş.S., 627, 219/309.

⁸³A.Ş.S., 627, 99/143.

⁸⁴A.Ş.S., 627, 219/309.

⁸⁵A.Ş.S., 627, 85/124.

⁸⁶A.Ş.S., 627, 139/198.

Belgeler incelendiğinde halkın aydınlanmak için gaz yağı ve mum kullanıldığı anlaşılmaktadır. Gaz lambası⁸⁷, fiyatı 10 kuruş olan asma gaz lambası⁸⁸ ve şamdan geçmektedir⁸⁹.

Belgelere göre basma saat, gümüş köstek, markavid saat, berpol saat, ufak altın saat, pirinç köstek saatleri kullanıldığı anlaşılıyor. Fiyatlandırma saatin çeşidine göre farklılık göstermektedir. En ucuz basma saat⁹⁰, en pahalısı ise 250 kuruşla pirinç kösteği ile birlikte ufak altın saatdir⁹¹.

Soba Belgelerde demir soba, tabla soba olarak iki çeşidi verilmiştir. Demir soba fiyatı borularıyla 20 kuruş⁹², tabla soba borusuyla 17 kuruştur⁹³.

Tablo.11 Mutfak Eşyaları ve Ev Eşyaları

Eşya	Miktar	Fiyat	Belge No
Evâni-i nuhâsiye(Bakır)	20 kıyye	240 kuruş	103
"	17 kıyye	170 kuruş	144
"	20 kıyye	240 kuruş	103
"	25 kıyye	300 kuruş	115
"	10 kıyye	100 kuruş	179
"	13 kıyye	135 kuruş	199
"	7 kıyye	70 kuruş	214
"	7 kıyye	70 kuruş	216
"	10 kıyye	100 kuruş	217
"	7 kıyye	70 kuruş	218
"	12 kıyye	120 kuruş	219
"	20 adet	150 kuruş	181

⁸⁷A.Ş.S., 627, 120/175.

⁸⁸A.Ş.S., 627, 101/143.

⁸⁹A.Ş.S., 627, 17/26.

⁹⁰A.Ş.S., 627, 134/195.

⁹¹A.Ş.S., 627, 102/145.

⁹²A.Ş.S., 627, 17/26.

⁹³A.Ş.S., 627, 139/198.

"	10 kıyye	80 kuruş	155
"	10 kıyye	120 kuruş	270
"	5 kıyye	60 kuruş	271
"	20 kıyye	250 kuruş	272
"	15 kıyye	150 kuruş	39
Büyük kazan	1 adet	75 kuruş	120
Büyük kazan	1 adet	189 kuruş 20 para	129
Büyük kazan	1 adet 15 kıyye	202.5 kuruş	143
Büyük kazan	1 adet	120.5 kuruş	195
Büyük kazan	1 adet	170 kuruş	257
Kazan eniği	1 adet	30.5 kuruş	143
Kazan eniği	1 adet	80 kuruş	143
Kazan	1 adet	120 kuruş	157
Kazan	1 adet	80 kuruş	109
Kazan eniği	1 adet	40 kuruş	177
Kazan	1 adet	180 kuruş	195
Kazan eniği	1 adet	80 kuruş	195
Kazan	1 adet	44 kuruş	198
Küçük kazan	1 adet 4 kıyye	45 kuruş	199
Küçük kazan	1 adet 5 kıyye	60 kuruş	216
Küçük kazan	1 adet 4 kıyye	40 kuruş	218
Kazan	1 adet	185 kuruş	257
Kazan	1 adet	10 kuruş	257
Küçük kazan	1 adet	7 kuruş	282
Köhne kazan	1 adet	40 kuruş	286
Kazan eniği	1 adet	30 kuruş	286
Büyük kazan	1 adet	100 kuruş	294
Küçük kazan	1 adet	70 kuruş	294
Kazan eniği	1 adet	45 kuruş	294
Küçük kazan	1 adet	58 kuruş 10 para	309
Orta kazan	1 adet	116 kuruş	309
Büyük kazan	1 adet	121 kuruş	309
Kazan	1 adet	100 kuruş	175

Bakır kazan	1 adet4 kıyye	40 kuruş	144
Bakır kazan eniği	1 adet	30 kuruş	49
Kazan bakır eniği	1 adet	50 kuruş	49
Bakır kazan eniği	1 adet	66 kuruş 10 para	129
Bakır kazan	1 adet	100 kuruş	181
Bakır ilisdir	1 adet	15 kuruş	26
Bakır tepsi ilistir	1 adet	18 kuruş	234
Bakır ilisdir	1 adet	12 kuruş	294
Bakır sini	1 adet	20 kuruş	26
Bakır küçük sini	1 adet	46.5 kuruş	294
Bakır sahan	1 adet	5 kuruş	29
Bakır sahan	1 adet	2 kuruş 30 para	50
Bakır sahan	5 adet	16 kuruş 10 para	129
Bakır tencere	1 adet	10 kuruş	109
Bakır tencere	1 adet	25 kuruş	49
Bakır tencere	1 adet	13 kuruş	49
Bakır tencere kapak	1adet	8 kuruş 30 para	143
Bakır tencere	1 adet	25 kuruş	195
Bakır tencere	1 adet	15 kuruş	129
Bakır güğüm	2 adet	40 kuruş	49
Bakır güğüm	1 adet	7 kuruş	129
Bakır su güğümü	1 çift	30 kuruş	120
Bakır güğüm	1 çift	47 kuruş	143
Bakır güğüm	1 çift	26 kuruş	143
Bakır ocak güğüm	1 adet	20.5 kuruş	294
Bakır leğen	1 adet	7 kuruş 30 para	50
Bakır leğen	1 adet	25 kuruş	109
Bakır Çorba leğeni	1 adet	15 kuruş	109
Bakır tepsi	1 adet	20 kuruş	129
Bakır tepsi ilisdir	1 adet +1 adet	18 kuruş	234
Küçük bakır tepsi	2 adet	10 kuruş 10 para	129
Bakır tepsi	1 adet	15 kuruş	157
Bakır tepsi	1 adet	28.5 kuruş	294
Bakır mertebani	1 adet	16.5 kuruş	129

Bakır hamam tası	1 adet	6 kuruş	246
Bakır hamam tası	1 adet	5.5 kuruş	257
Bakır bakraç	1 adet	5 kuruş	282
Bakır küçük bakraç	1 adet	16.5 kuruş	294
Bakır süt tabası	1 adet	12 kuruş	257
Bakır pilav tabası	1 adet	12.5 kuruş	294
Kahve takımı	1 adet	25 kuruş	26
Kahve takımı	1 adet	5 kuruş	33
Kahve takımı	1 adet	5 kuruş	29
Köhne kahve el değirmeni	1 adet	2 kuruş 30 para	50
Kahve değirmeni	1 adet	19 kuruş	143
Sarı kahve bardağı	2 adet	17 kuruş 30 para	143
Köhne kahve tepsi	1 adet	5 kuruş	294
Kahve kutusu	1 adet	2.5 kuruş	309
Küçük kuşhane	1 adet	10 kuruş	120
Kuşhane +kapak	1 adet +1 adet	15.5 kuruş	143
Kapaklı kuşhane	1 adet	20 kuruş	175
Kuşhane	1 adet	5 kuruş	234
Kapaklı kuşhane	1 adet	16 kuruş	294
Kapaklı kuşhane	1 adet	15 kuruş	282
Kapaklı tencere	3 Adet	40 kuruş	26
Ağzı kapaklı tencer	1 adet	15 kuruş	29
Kapaklı büyük tence	1 adet	30 kuruş	175
Küçük tencere	1 adet	13.5 kuruş	257
Tencere	1 adet	7 kuruş	257
Tencere	1 adet	19.5 kuruş	257
Tencere	1 adet	25.5 kuruş	257
Tencere	1 adet	25.5 kuruş	257
Kapaklı tencere	2 adet	30 kuruş	257
Bakraç	1 adet	15 kuruş	120
Büyük bakraç	1 adet	20 kuruş	175
Büyük bakraç	1 adet	31 kuruş	195
Bakraç	1 adet	10 kuruş	195
Küçük bakraç	1 adet	10 kuruş	198

Bakraç	1 adet	20 kuruş	295
Bakraç	1 adet	10 kuruş	295
Leğen ve ibrik	1 Adet	30 kuruş	26
Büyük leğen	1 adet	25 kuruş 30 para	143
Çorba leğeni	1 adet	9 kuruş 10 para	143
Leğen ve ibrik	1 adet	20 kuruş	175
Küçük süt leğeni	1 adet	2 kuruş	286
Leğen ve ibrik	1 adet	30 kuruş	287
Süt leğeni	1 adet	10 kuruş	287
Kapaklı sahan	4adet	40 kuruş	26
Kapaksız sahan	4 adet	20 kuruş	26
Sahan	3 adet	24 kuruş	49
Sahan	4 adet	15 kuruş	120
Büyük sahan	4 adet	30 kuruş 10 para	143
Sahan	3 adet	15 kuruş	157
Sahan Çorba tası	3 adet 1 adet	15 kuruş	175
Çorba tası ve Sahan	1 adet 1 adet	7.5 kuruş	195
Sahan Su tası	1 adet 1 adet	8 kuruş	200
Yumurta sahanı	1 adet	21 kuruş	294
Sahan	2 adet	5 kuruş	295
Yağ tabası	1 adet	5 kuruş	295
Kapaklı sahan	5 adet	60 kuruş 10 para	309
Sahan	5 adet	16.5 kuruş	309
Hamam tası	2 adet	14 kuruş	129
Maden su tası	1 adet	1 kuruş	129
Kepçe Su tası	1 adet 1 adet	2 kuruş	129
Çorba tası	2 adet	8 kuruş	143
Çorba tası	1 adet	5 kuruş	200
Çorba tası	1 adet	9 kuruş	257
Çorba tası	1 adet	12 kuruş	257
Çorba tası	1 adet	7.5 kuruş	257
Çorba tası	1 adet	8.5 kuruş	257
Küçük tepsi	1 adet	10 kuruş	49

Tepsi	1 adet	25 kuruş	49
Büyük tepsi	1adet	24.5 kuruş	143
Tepsi	1 adet	13 kuruş	143
Tepsi	1 adet	6.5 kuruş	143
Küçük tepsi	1 adet	8 kuruş	157
Kadayıf tepsisi	1 adet	10 kuruş	175
Kadayıf tepsisi	1 adet	15 kuruş	175
Büyük tepsi	1 adet	20 kuruş	175
Tepsi	1 adet	5 kuruş	177
Büyük tepsi	1 adet	41 kuruş	195
Küçük tepsi	1 adet	8.5 kuruş	195
Tepsi	2 adet	1 kuruş	200
Tepsi	1 adet	18.5 kuruş	257
Tepsi	1 adet	17.5 kuruş	257
Tepsi	1 adet	17 kuruş	257
Tepsi	1 adet	15.5 kuruş	257
Küçük tepsi	1 adet	16 kuruş	257
Tepsi	1 adet	16.5 kuruş	257
Kadayıf tepsisi	1 adet	8.5 kuruş	257
Küçük tepsi	3 adet	30 kuruş	286
Büyük tepsi	1 adet	25 kuruş	286
Orta tepsi	1 adet	22 kuruş 10 para	309
Küçük dağan	2 adet	10 kuruş	200
Kuplu dağan	1 adet	17.5 kuruş	257
Yağ dağanı	2 adet	10 kuruş	286
İki kuplu dağan	1 adet	14.5 kuruş	309
Yağ dağanı cezbe	2 adet 1 adet	7 kuruş	309
Yağ tavası	2 adet	5 kuruş	177
Süt tavası kapak	2 adet 1 adet	25 kuruş	286
Yağ tabası	2 adet	10 kuruş	109
Süt tabası	1 adet	12 kuruş	143
Pilav tabası	1 adet	5.5 kuruş	257
İki kuplu taba	1 adet	18.5 kuruş	257
Küçük yağ tabası	1 adet	6 kuruş	294

Mertebân	1 adet	10 kuruş	29
Sarı semaver	1 adet	56 kuruş	294
Ocak güğümü	1 adet	20 kuruş	120
Ocak güğümü	1 adet	29 kuruş	195
Su güğümü	2 adet	46 kuruş	257
Ocak güğümü	1 adet	9.5 kuruş	309
Büyük merteban	1 adet	15.5 kuruş	143
Merteban	1 adet	20 kuruş	175
Merteban	1 adet	15 kuruş	175
Küçük merteban	2 adet	10 kuruş	175
İlildir merteban	1 adet 1 adet	13 kuruş 10 para	198
Merteban	2 adet	17.5 kuruş	309
Süt karavanası	1 adet	20 kuruş	257
Fincan	3 adet	1.5 kuruş	148
Fincan kabı	1 adet	6 kuruş	309
Kevgir ve kepçe	1	7 kuruş	26
Mum sofrası	1 adet	5 kuruş	29
Büyük tahta sofa	1 adet	20 kuruş	120
Sofra	1 adet	5 kuruş	129
Büyük tahta sofa	1 adet	20 kuruş	143
Küçük sofa	1 adet	3 kuruş	198
Sofra	1 adet	3 kuruş	198
Meydan sofrası	1 adet	5.5 kuruş	198
Sofra	1 adet	15 kuruş	235
Kase tabak	1 adet	7.5 kuruş	198
Teke bıçağı	1 adet	10 kuruş	286
Furade tüfenk ve Teke bıçağı	2 adet ve 1 adet	30 kuruş	257
Bakır mangal	1 adet	30 kuruş	120
Bakır mangal	1 adet	35 kuruş	143
Bakır mangal	1 adet	50 kuruş	143
Bakır mangal	1 adet	80 kuruş	175
Bakır mangal	1 adet	26 kuruş	198
Bakır mangal	1 adet	30 kuruş	294
Demir soba ve boru	1 adet	20 kuruş	26

Tabla soba	1 adet	5 kuruş	49
Tabla soba	1 adet	10 kuruş	143
Tabla soba ve boru	1 adet	17 kuruş	198
Tabla soba ve mangal	1 adet	5 kuruş	282
Saç mangal	1	10 kuruş	26
Köhne mangal	1 adet	20 kuruş	49
Tabla mangal	1 adet	10 kuruş	198
Ufak altın saat	1 adet	210 kuruş	145
Pirinç köstek	1 adet		

Oturma odalarında kışın ısınmak için kullanılan mangal, ateş maşası, ateş küreği vs. ile sıcaklığın verdiği rahatlıkla birlikte içilen kahvelerin yapıldığı çeşitli evsafa kahve takımları, fincan ve cezveleri belgelerde görülmektedir. Geceleri odaların aydınlatılması şamdanlar vasıtasıyla olurken, temizlik ve abdest alımında kullanılan leğen, ibrik; kurulanmak için havlu; ayrıca hamam halısı, hamam taşı gibi insanların gündelik hayatlarında kullandıkları pek çok eşya bulunmaktadır⁹⁴.

Günlük kullanılan eşyalardan sayılmasa da bazı terekelerde tüfek kullanıldığından bahsedilmektedir. Belgelerde, tüfeğin çifte tüfek, kurade tüfek ve tek tüfek çeşitlerine yer verilmiştir⁹⁵.

Belgelerdeki kayıtlardan 1897-1898 yıllarında Afyonkarahisar'da halkın yemeğini yerde yediği, tereke kayıtlarındaki sini ve sofranın kullanımından anlaşılıyor. Bu yıllarda altın ve pirinçten yapılmış saatlerinde kullanıldığı görülmektedir. Bu yıllarda bakır eşyaların çeşitliliği de dikkat çekicidir.

1.3.3. Tekstil Ürünleri

Türklerde tekstil sanatı oldukça gelişmiştir. Osmanlılar dünya tekstilcilikinde önemli bir noktadaydı. Osmanlı Devleti her alanda olduğu gibi tekstil üretimini kontrol ederek kaliteli ürün ortaya çıkmasını sağlamaktaydı. Osmanlılarda tekstil üretimi devletin kontrolündeydi. II. Beyazıt'a ait bir ferman olan "Bursa İhtisab Nizanmamesi" Dünyada ilk standardizasyon olarak bilinen düzenlemedir.

⁹⁴Bkz. Mutfak eşyaları agt.

⁹⁵Bkz. Mutfak eşyaları agt.

“Standart belirli ölçülere, kurallara, yasaya ve kullanıma uygun olan kalite derecesidir. İnsanlar standartları oluşturmuş, uygulamış ve günümüzde de halen daha geliştirmeye devam etmektedir. Bir ürünle ilgili standartlar belirlenirken sağlık ve kalitenin yanında eldeki kaynakların en verimli şekilde kullanılması da göz önünde bulundurulmaktadır. İlk standartlara ait metinler Osmanlı İmparatorluğu döneminde yayımlanmıştır. Sultan İkinci Bayezid Han tarafından 1502 senesinde, Bursa şehrindeki üretim ve piyasa standartlarını belirlemek için yayımlanan Kanunname-i İhtisab-ı Bursa, aynı zamanda Türk Standartları Enstitüsü'nün ilk yazılı belgesidir⁹⁶.

Deftere göre Afyonkarahisar'da kullanılan tekstil ürünleri; yorgan, köhne, müstamel, yazma ve normal yorgan nitelikleri ile geçmektedir. Normal yorgan fiyatları; 30 kuruş civarındadır. Köhne ve müstamel yorgan fiyatları 15 kuruş ile 20 kuruş arasındadır. Yorgan basma değil de yazma olduğunda fiyatı biraz yükselerek farklılık göstermektedir. Basma müstamel yorganların en yüksek fiyatı 20 kuruş iken müstamel yazma yorgan fiyatı 23 kuruştur. Dikkat çeken bir husus, yorgan çarşafı fiyatlarının yorgandan daha fazla oluşudur. Yorgan çarşaflarında köhne ve müstamel ayırımına gidilmemiştir. Fiyatları 17 kuruş ile 22 kuruş arasında seyretmektedir⁹⁷.

Defterde ki tereke kayıtlarında döşek; iç memlu döşek, köhne döşek, sade döşek, yün memlu satranç döşek, dokuma iç memlu döşek, iç memlu aba döşek, penbe memlu döşek, yün memlu döşek nitelikleri ile yer almaktadır. Normal döşek fiyatı 25-30 kuruş civarındadır. En kaliteli döşek 38 kuruş olup içi yün ve satranç kumaşlıdır. Defterde döşek, genellikle yorgan ve yastıkları ile takım halinde fiyatlandırılmaktadır. Fiyatları ise 50 kuruş ile 75 kuruş arasında değişmektedir⁹⁸.

Belgelerde ot memlu yastık tabirinden halkın yerde oturup sırtını dayadığı bugün berde yastık adıyla bilinen yastığın kullanıldığı anlaşılmaktadır. Tanzimat Dönemi ile başlayan ve hızla yayılan Batılılaşmanın henüz Afyonkarahisar halkının yaşayışını değiştirmedeği görülmektedir. Yastık ki terekelerde, ot memlu yastık,

---

⁹⁶Ayşem Aydın Yanar ve Mustafa Arlı, “Kanunname-i İhtisab-ı Bursa'nın Dokuma Kumaşlar ve Giysiler Açısından Değerlendirilmesi” *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 28, Ankara 2012, s.60-68.

⁹⁷Bkz: Tablo 12. Tekstil Ürünleri.

⁹⁸Bkz. Tekstil ürünleri, agt.

beledi yastık, çaput memlu yastık, kırmızı basma yastık, keten çöpü memlu yastık, kadife yastık yüzü nitelikleri ile yer almaktadır. Basma yüzü normal ot memlu yastık fiyatları 2 kuruş ile 5 kuruş arasındadır. Yastık fiyatı yüzüne ve içindeki malzemeye göre değişiklik göstermektedir. İçi boş kadife yastık yüzü 5 kuruştur. Yastığın içi çaput dolgulu olduğunda fiyatı düşmektedir. İçi çaput dolgulu bir yastığın fiyatı 1 kuruş 20 paraya gelmektedir⁹⁹.

Zili, kullanım durumlarına göre müstamel, cedit, köhne çeşitleri ile yer almaktadır. En ucuzu 20 kuruşluk olan müstamel zili, pahalı olanı ise 100 kuruş cedit zilidir¹⁰⁰.

Minder terekelerde; ot memlu minderi, iç memlu makad minderi, çaput memlu minder ve minder örtüsü nitelikleri ile yer almaktadır. Ot dolgulu normal minder fiyatı 10 kuruş iken çaput dolgulu minder fiyatı 3 kuruş civarındadır. Sadece 1 belgede 2 adedi 12 kuruş olan şilte geçmektedir¹⁰¹.

Belgelerde, çarşaf; alt çarşafı yatak çarşafı, üst çarşafı yorgan çarşafı olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca en pahalısı 3 tanesi 100 kuruş olan münakkaş çarşaf¹⁰², cedit çarşaf¹⁰³, tanesi 30 kuruş olan bürümcek çarşaf ve en ucuzu 8 kuruş olan köhne çarşaf isimleri de defterde geçmektedir¹⁰⁴.

Evlerde tahtadan yapıлып bir köşeye sabitlenen şimdiki koltukların daha basiti olarak bilinen "makad" belgelerde yer almaktadır. İç malzemeli olarak sadece ot memlu makad geçmektedir. Belgelerde değişik makad örtüleri kaydedilmiştir. Kıl makad örtüsü, dokuma makad, kanaviçe makad örtüsü ve makad yaygısı biçimleriyle geçmektedir. Yeni makad ile köhne makad arasında 3/4 fiyat farkı vardır. En pahalı makad yaygısıdır ki 14 kuruştur¹⁰⁵.

Belgelerde palas, balaz, palaz biçimleriyle geçmektedir. Siyah palas, beyaz palas, kıl balas, çeşitleri ile defterde yer almaktadır. En pahalısı müstamel balaz

---

⁹⁹Bkz. Tekstil ürünleri, agt.

¹⁰⁰A.Ş.S., 627, 201/287.

¹⁰¹A.Ş.S., 627, 219/309.

¹⁰²A.Ş.S., 627, 44/68.

¹⁰³A.Ş.S., 627, 99/129.

¹⁰⁴A.Ş.S., 627, 44/68.

¹⁰⁵Bkz. Tekstil ürünleri, agt.

zeylidir ki 100 kuruştur. Diğer taraftan müstamel balaz 20 kuruşdan 84 kuruşa çok geniş fiyat aralığında gösterilmektedir. En ucuzu köhne balazdır ki 7.5 kuruşdan 15 kuruşa kadar fiyatlandırılmıştır¹⁰⁶.

Yere serilen ve kilim adıyla bilinen yaygı, Türklerin eskiden beri kullandıkları motiflerine duygularını işledikleri eşyalardandır. Cedîd kilim, müstamel kilim, köhne kilim, aba kilim, müstamel aba kilim olarak belgelerde geçmektedir. Genelde yün malzeme kullanılan kilimin belgelerde aba kilim çeşidine rastlamaktayız. Belgelerde en pahalı kilim 250 kuruşluk müstamel kilimdir¹⁰⁷.

Sadece 1 belgede geçen ve fiyatı 200 kuruş olan halının fazla kullanılmadığı anlaşılmaktadır.¹⁰⁸ Maddi durumu çok iyi olan insanların alışılmışın dışında eşyaya yönelmedikleri zengin fakir halkın yaşam standartlarının birbirine yakın olduğu anlaşılmaktadır.

Belgelerde çuval; fiyat aralığı 1 kuruştan 30 kuruşa kadar değişen köhne çuval, denk çuval, müstamel kaklı çuval, siyah çuval, müstamel kıl çuval, büyük çuval, talis çuval¹⁰⁹ çeşitleri olarak geçmektedir.

Belgelerde heybe; en ucuzu 1.5 kuruş olan köhne heybe olmak üzere, müstamel, müstamel saraçlı heybe, kıl heybe, meşin heybe çeşitleri gibi 20 kuruşa kadar olan çeşitleri bulunmaktadır¹¹⁰. Her evde at ve eşiğin bulunmasından dolayı o zamanlarda heybe kullanımının fazla olması heybe çeşitliliğinin de fazla olmasının nedeni olmaktadır.

Kepenek; köhne kepenek, müstamel kepenek çeşitleri ile yer almaktadır. En düşük fiyatlandırma 9 kuruş bir adet köhne kepeneye aittir. En yüksek fiyatlandırma ise bir 40 kuruş ile bir adet müstamel kepeneye aittir.

---

¹⁰⁶Bkz. Tekstil ürünleri, agt.

¹⁰⁷A.Ş.S., 627, 17/26.

¹⁰⁸A.Ş.S., 627, 83/120.

¹⁰⁹Kalın çuval, (Türkiye Türkçesi Ağzları Sözlüğü)Kıldan, yünden dokunmuş çuval.

¹¹⁰Bkz. Tekstil ürünleri, agt.

Gezi; köhne gezi, müstamel gezi çeşitleri ile yer almaktadır. En düşük fiyat bir adet köhne gezi 1 kuruş olarak en yüksek bir adet müstamel gezi 100 kuruş olarak fiyatlandırılmıştır¹¹¹.

Satranç perde ifadesi ile 33 ve 45 numaralı belgelerde yer almaktadır. Parçası en düşük 60 para ün yüksek parçası 2 kuruş üzerinden fiyatlandırılmıştır.

Belgelerde garab; küçük, orta ve yedi elvan garab biçiminde isimlendirmelerle 26 ve 81 numaralı belgelerde yer almaktadır. En düşük fiyat parçası 70 para en yüksek fiyatlandırma parçası 2 kuruş 10 para üzerinden fiyatlandırılmıştır.

Her zaman Müslümanlar için önem arz eden seccade 26, 49, 50, 143, 148, 155, 157, 175, 177, 219 ve 286 numaralı belgelerde seccade, köhne seccade, Frenk seccadesi, Irakiye seccade, halı seccade, müstamel halı seccade, cedid halı seccade çeşitleri ile geçmektedir. En düşük fiyatlandırma köhne seccade 5 kuruş üzerinden fiyatlandırılmış iken en yüksek fiyatlandırma ise 60 kuruş ile cedid halı seccade ve müstamel halı seccade fiyatlandırmasıdır.

Bohça 129, 143, 145 numaralı belgelerde kıl bohça, köhne bohça, nimten bohça, örme bohça, kasnak işi mernoz(merinos) bohçası adlarıyla geçmektedir. En düşük fiyatlandırma 23 adedi 40 kuruştur. En yüksek fiyatlandırma ise 1 adet nimten bohça ile 3 adet örme bohça toplamda 70 kuruş üzerindedir. Tereke kayıtlarında döşek; iç memlu döşek, köhne döşek, sade döşek, yün memlu satranç döşek, dokuma iç memlu döşek, iç memlu aba döşek, penbe memlu döşek, yün memlu döşek nitelikleri ile yer almaktadır. Normal döşek fiyatı 25-30 kuruş civarındadır. En kaliteli döşek 38 kuruş olup içi yün ve satranç kumaşlıdır.

Genelde sade bir hayatı tercih eden Türk insanının kullandığı eşyalarda da bu sadelik gözlenmektedir. Evin döşemesinde çeşitli büyüklükte ve evsafıta kilim, halı, seccade, keçe, şilte, velense, minder, hasır kullanılmaktaydı. Yukarıda belirtildiği üzere, kaydı geçen evlerin genelde iki odası bulunuyordu. Eşyaların pratik bir şekilde serilip toplanabilmesinden dolayı bu iki oda oturma, misafir ağırlama ve yatma gibi

---

¹¹¹Bkz. Tekstil ürünleri, agt.

her türlü günlük ihtiyaca cevap veriyor olmalıdır. Zira tereke kayıtlarında sıkça görülen yorgan ve döşeklerle geceleri yer yataklarının yapıldığını, gündüz de toplanarak bu tür ihtiyaçlar için ayrı odalar tahsis edilmediği bilinmektedir. Tereke kayıtlarından her evde döşek, yorgan, yastık gibi eşyaların istisnasız kullanımı Afyonkarahisar'da da yer yatağının serildiği günümüzdeki gibi ayrı yatak odaları anlayışının olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo12. Tekstil Ürünleri

Tekstil Ürünü	Adet	Fiyat	Belge No
Köhne yorgan	1 adet	17 kuruş	50
Müstamel yorgan	1 adet	20 kuruş	294
Yorgan çarşafı	2 adet	34 kuruş	309
Yorgan çarşafı	1 adet	22.5 kuruş	309
Müstamel yorgan	1 adet	20 kuruş	294
Müstamel yorgan	1 adet	19 kuruş	294
Müstamel yorgan	1 adet	15 kuruş	294
Yorgan çarşafı	2 adet	34 kuruş	309
Yorgan çarşafı	1 adet	19.5 kuruş	309
Yorgan, çarşaf	1 adet	23.5 kuruş	309
Müstamel yorgan	1 adet	20 kuruş	294
Yorgan	1 adet	11 kuruş	294
Köhne yorgan	1 adet	17 kuruş	50
Yastık, döşek, yorgan	2 adet 2 adet 2 adet	150 kuruş	144
Döşek, yorgan, yastık	2 adet 2 adet 2 adet	100 kuruş	39
Yün memlü satranç döşek	1 adet	38 kuruş	50
Köhne döşek, yorgan, yastık	2 adet 2 adet 2 adet	150 kuruş	103
Dokuma iç memlü döşek	1 adet	33 kuruş	143
Döşek, yorgan, yastık	1adet 1 adet 1 adet	150 kuruş	145
İç memlü döşek, yorgan, yastık	1 adet 1 adet 1 adet	100 kuruş	157
Köhne döşek, yorgan, yastık	2 adet 2 adet 2 adet	150 kuruş	272
Ot memlü keten yastık	12 Adet	60 kuruş	26
Kadife yastık yüzü	1 adet	5 kuruş	145
Keten çöpü memlü yastık	1 adet	3.5 kuruş	309

Köhne minder	1 adet	8 kuruş	109
Köhne minder	4 adet	20 kuruş	120
Köhne minder	4 adet	10 kuruş	129
İç memlu makad minderi	1 adet	8 kuruş	143
Çaput memlu minder	5 adet	16 kuruş	294
Minder örtüsü	1 adet	5 kuruş	294
Alt ve üst çarşaf bezi	4 adet	65 kuruş	29
Alt -Üst çarşafı	1 adet	20 kuruş	33
Münakkaş çarşaf	3 adet	100 kuruş	68
Köhne çarşaf	3 adet	30 kuruş	68
Havlu, köhne çarşaf makrame	1 adet 1 adet 1 adet	14 kuruş 10 para	129
Cedid çarşaf	1 adet	20 kuruş	129
Çarşaf	2 adet	27.5 kuruş	129
Alt ve üst çarşafı	3 adet	100 kuruş	145
Bürümcek çarşaf	1 adet	30 kuruş	145
Yorgan çarşafı	2 adet	34 kuruş	309
Şilte	2 adet	12 kuruş	309
Ot memlu makad	1 adet	10kuruş	143
Köhne makad	2 adet	5 kuruş	129
İç memlu makad	1 adet	8.5 kuruş	143
Kıl makad örtüsü	1 adet	15 kuruş	143
Dokuma makad örtüsü	1 adet	6.5 kuruş	143
Kanaviçe makad örtüsü	1 adet	10 kuruş	282
Köhne makad örtüsü kilim	2 adet	15 kuruş	294
Makad yaygısı	2 adet	28 kuruş	309
Siyah palas	1 adet	60 kuruş	49
Siyah köhne palas	1 adet	30 kuruş	49
Beyaz balaz	1 adet	27 kuruş	129
Müstamel kıl balaz	1 adet	41 kuruş	143
Müstamel balaz	4 adet	180 kuruş	199
Beyaz balaz	1 adet	30 kuruş	199
Köhne balaz	2 adet	15 kuruş	216
Kıl balaz	2 adet	60 kuruş	218
Beyaz palaz	1 adet	27 kuruş	129

Palaz	1 adet	40 kuruş	124
Müstamel kıl palaz	1 adet	10 kuruş	109
Cedid kıl palaz	1 adet	70 kuruş	120
Müstamel kıl palaz	1 adet	50 kuruş	120
Müstamel kilim	1 adet	80 kuruş	33
Ced'id kilim	1 adet	100 kuruş	29
Aba kilim	1 adet	150 kuruş	39
Köhne kilim	1 adet	10 kuruş	49
Müstamel kilim	1 adet	200 kuruş	68
Cedid kilim	1 adet	150 kuruş	175
Müstamel kilim	1 adet	60 kuruş	175
Müstamel kilim	1 adet	36 kuruş	257
Müstamel kilim	1 adet	85 kuruş	257
Köhne kilim	1 adet	10 kuruş	257
Müstamel halı	1 adet	200 kuruş	120
Çuval	1 çift	30kuruş	143
Çuval	2 adet	10 kuruş	143
Müstamel çuval	8 adet	160 kuruş	39
Köhne nalin çuval	1 adet	2 kuruş	50
Köhne çuval	5 adet	70 kuruş	103
Nalin çuval	3 adet	6 kuruş	109
Denk çuvalı	1 adet	10 kuruş	109
Cedid çuval	1 adet	15 kuruş	109
Denk çuvalı	6 adet	40 kuruş	109
Çuval	1 adet	6 kuruş	109
Köhne çuval	6 adet	150 kuruş	115
Müstamel çuval	2 adet	30 kuruş	124
Büyük çuval	1 det	20 kuruş	168
Çuval	3 adet	45 kuruş	168
Çuval	1 adet	20 kuruş	168
Çuval	1 adet	10 kuruş	168
Siyah çuval	1 adet	10 kuruş	178
Büyük çuval	1 adet	20 kuruş	178
Çuval	3 adet	45 kuruş	178

Müstamel kaklı çuvalı	1 adet	35.5 kuruş	195
Denk çuvalı	2 adet	15.5 kuruş	195
Müstamel çuval	4 adet	50 kuruş	216
Büyük çuval	3 adet	60 kuruş	218
Talis çuval	10 adet	30 kuruş	234
Müstamel çuval	1 adet	17.5 kuruş	257
Köhne çuval	1 adet	10 kuruş	286
Küçük çuval	1 adet	10 kuruş	286
Küçük çuval	3 adet	30 kuruş	287
Köhne heybe	2 adet	10 kuruş	199
Müstamel heybe	1 adet	15 kuruş	219
Köhne heybe	2 adet	20 kuruş	39
Köhne heybe	1 adet	2.5 kuruş	129
Kıl heybe	1 adet	12.5 kuruş	143
Köhne heybe	1 adet	1.5 kuruş	143
Köhne heybe	1 adet	3 kuruş	177
Müstamel saraçlı heybe	1 adet	15.5 kuruş	195
Meşin heybe	1 adet	11.5 kuruş	195
Köhne kepenek	1 adet	9 kuruş	195
Kepenek	1 adet	11 kuruş	195
Müstamel kepenek	1 adet	40 kuruş	234
Müstamel kepenek	1 ad	31 kuruş	246
Kepenek	1 adet	20 kuruş	181
Köhne gezi	1adet	25 kuruş	144
Gezi	2 adet	135 kuruş	143
Gezi	2 adet	123 kuruş	143
Gezi	2 adet	77.5 kuruş	143
Köhne gezi	1 adet	50 guurş	103
Köhne gezi	1 adet	40kuruş	155
Köhne gezi	2 adet	100 kuruş	157
Müstamel gezi	1 adet	70 kuruş	168
Gezi	1 adet	50 kuruş	179
Müstamel gezi	1 adet	20 kuruş	181
Müstamel siyah gezi	1 adet	62 kuruş	195

Gezi	1 adet	31 kuruş	195
Köhne gezi	1 adet	4 kuruş	195
Köhne gezi	1 adet	10 kuruş	214
Köhne gezi	1 adet	15 kuruş	218
Köhne gezi	1 adet	46 kuruş	219
Müstamel gezi	----	45 kuruş	234
Gezi	1 adet	25 kuruş	257
Müstamel gezi	1 adet	100 kuruş	257
Müstamel gezi	1 adet	50 kuruş	286
Müstamel gezi	1 adet	5 kuruş	295
Müstamel gezi	1 adet	70 kuruş	178
Müstamel halı seccade	1 adet	45 kuruş	219
Köhne seccade	1 adet	10 kuruş	286
Frenk seccadesi	1 adet	9 kuruş	26
Irakiye seccade	1 adet	22 kuruş	
Halı seccade	1 adet	20 kuruş	49
Müstamel seccade	1 adet	25 kuruş	49
Müstamel halı seccade	1 adet	60 kuruş	49
Müstamel halı seccade	1 adet	33.5 kuruş	50
Köhne seccade	1 adet	10 kuruş	143
Cedid halı seccade	1 adet	60 kuruş	143
Kıl bohça	40 adet	23 kuruş	143
Köhne bohça	2 adet	3 kuruş 10para	129
Nimten bohça örme bohça	1 adet 3 adet	70 kuruş	145
Kasnak işi merinos bohçası	1 adet	10 kuruş	145
Bohça	6 adet	20 kuruş	145

Tablo 13. Diğer Tekstil ürünleri

Kumaş Adı	Miktarı	Ortalama Fiyatı
Siyah kırk kalem	1	15 kuruş
Yetmiş kalem	1	18 kuruş
Makara iplik	7 deste	31 kuruş 20 para
Küçük al pazen	1 top	17 kuruş
Fanule	26 adet	Zira' fi'e 2.5 para 65 kuruş
Keten döşeme	11.5 adet	Zira' fi'e 5 kuruş 57.5 kuruş
Maskuf fanule	98.5 adet	Zira' fi'e 1 kuruş 20 para 123 kuruş
Fes	(11 adet)	Fie 5 kuruş 55 kuruş
Tunus fes	2	15 kuruş
Fes rengi kadife yarda	7.5 adet	Fi'e 4.5 kuruş 78.5 kuruş
Kadife mor ve siyah	30 adet	Zira' fi'e 100 para 50 kuruş
Eleklik	1 top	7.5 kuruş
Eleklik	1 top	5.5 kuruş
Altın başlı	(...)	Zira' fi'e 60 para 13.5 kuruş
Çevrelik	1 top	16 kuruş
Dirhem bezi	1 top	15 kuruş
Lafaz yani Yörük yaşmağı	1 top	11 kuruş
İpekli kefiye	2 adet	Fi'e 8.5 kuruş 17 kuruş
Kefiye	3 adet	Fi'e 6.5 kuruş 19.5 kuruş
Kadife salta	1 adet	30 kuruş
Kadife salta	4 adet	80 kuruş
Mai boyama parça	1 adet	15 kuruş
Kırmızı boyama	11 adet	Zira' fi'e 35 para 11 kuruş 15 para
Amelegan	1 top	45 kuruş
Mai boyama	0.5 top	12 kuruş
Isdar yarda	40 adet	Fi'e 53 para 53 kuruş
Havlu	1 adet	14 kuruş
Peştamal	1 çift	16 kuruş
Havlu	1 adet	16 kuruş
Sim Hurç	370 dirhem	Fi'e 8 para 74 kuruş
Elvan iplik	135 dirhem	Fi'e 13 para 55 kuruş 10 para
Kılabdan	60 dirhem	Fi'e 30 para 45 kuruş

Yün ipi	50 dirhem	Fi'e 5 para 3 kuruş 20 para
İpek	85 dirhem	Fi'e 20 para 42.5 kuruş
Sökme	42 dirhem	Fi'e 10 para 10.5 kuruş
Etrafsız duhan kesesi	7 adet	Fi'e 6 kuruş 42 kuruş
Şal	2 adet	Fi'e 11 kuruş 22 kuruş
18 rublu havlu çift	1.5 çift	Fi'e 18 kuruş 27 kuruş
Sökme	8 adet	Fi'e 10 para 2 kuruş
Terşe	2 adet	2 kuruş
Sökme	8 adet	Fi'e 10 para 2 kuruş
Terşe	2 adet	2 kuruş
Havlu	2 çift	Fi'e 7 kuruş 14 kuruş
Havlu	2 adet	Fi'e 4.5 kuruş 9 kuruş
Havlu	4.5 adet	Fi'e 5.5 kuruş 24 kuruş 30 para
Kızaklı seccâde	4 adet	Fi'e 10 kuruş 40 kuruş
Peştamal	3.5 çift	Fi'e 18 kuruş 63 kuruş
Peştamal	6 adet	Fi'e 12.5 kuruş 75 kuruş
Havlu	1.5 çift	Fi'e 12 kuruş 24 kuruş
Havlu	2.5 çift	Fi'e 6 kuruş 15 kuruş
Havlu	2 çift	Fi'e 14 kuruş 28 kuruş
Çocuk potin kundurası	4 çift	Fie 4 kuruş 16 kuruş
Bel yanlı	19 adet	Fie 20 para 9.5 kuruş
Adi kefiye	4 adet	Fie 60 para 6 kuruş
Satranç perde	45 adet	Fie 2 kuruş 90 kuruş
Garab	92 adet	Fie 2 kuruş 10 para 207 kuruş
Orta garab	140 adet	Fie 70 para 245 kuruş
Gezi zira	3 adet	30 para
Pullu duhan kesesi	1 adet	17 kuruş
Akçe kesesi	2 adet	4 kuruş
Kese	1 adet	4 kuruş
Boyun sargısı	3 adet	9 kuruş
Fanule don	2 adet	18 kuruş
Yün ipeği	27 dirhem	4 kuruş 25 para
Oniki rublu çenber	51 adet	Fie 100 para 127.5 kuruş
Çenber değirmî	16 adet	Fie 2 kuruş 32 kuruş

Çenber değirmi	53.5 adet	Fie 64 para 85 kuruş 25 para
Çenber	3 top	63 kuruş
Çenber değirmî	37 adet	Fie 70 para 64 kuruş 30 para
Kum pul	80 dirhem	Fie 6 para 12 kuruş
Ameligan yarda	8 adet	Fie 50 para 12 kuruş
Kaba bez yarda	27.5 adet	Fie 30 para 20 kuruş 25 para
Siyah dimi yarda	27.5 adet	Fie 80 para 55 kuruş
Dimi yarda	53 adet	Fie 65 para 86 kuruş 10 para
Beyaz dimi yarda	11 adet	Fie 60 para 16.5 kuruş
Çizgili dimi	123 metro	Fie 105 para 324 kuruş 5 para
Penbe	3 kıyye	15 kuruş
Şal	11 adet	Fie 7 77 kuruş
Kanaviçe	2 top	162 kuruş
Eleklik	4 top	Fie 11 kuruş 44 kuruş
İsnebto	1 top	53 kuruş
Kutu fes	12 adet	50 kuruş
Tentene	7 top	Fie 2 kuruş 30 para 22 kuruş
Kemer Kâşî	2 düzine	Fie 12 24 kuruş
Sekizli astar	2 top	Fie 30 60 kuruş
Amelegan	3 top	Fie 30 90 kuruş
Muhacir bezi	1 top	25 kuruş
Kuşlu makra	14 deste	Fie 7 91 kuruş
Makra	11 deste	Fie 7 77 kuruş
Ufak makra	90 deste	Fie 15 135 kuruş
Büyük boyun sarfi	6 adet	Fie 3.5 21 kuruş
Yün ipeği	1.5 kıyye	Fie 50 75 kuruş
Kanaviçe	3 adet	12 kuruş
Kaba bez	15 yarda	Fie 20 para 9 kuruş 10 para
Sekizli astar	3 top	Fie 45 135 kuruş
Astar	3 top	Fie 37 111 kuruş
Keten ipliği	Arşın 8 adet	16 kuruş
Akça kesesi	1 adet	1 kuruş
Müstamel adi futa	1 adet	7 kuruş
Cedid kanlı havlu	3 adet	60 kuruş

Boncuklu akçe kesesi	1 adet	3.5 kuruş
Müstamel mest	1 çift	11 kuruş
Köhne gönlek	2 adet	4 kuruş 10 para
Beyaz kese	1 adet	5 kuruş
Münakkaş yağlık	1 adet	130 kuruş
Yağlık	1 adet	10 kuruş
Yağlık	1 adet	10 kuruş
Kemer	1 adet	5 kuruş
Çevre	2 adet	10 guruğ
İplik	1 kıyye	12 kuruş
Köhne makrame	1 adet	10 kuruş
Müstamel hamam takımı	1 adet	40 kuruş
Yün	2 kıyye	20 kuruş
Müstamel harar	1 adet	15 kuruş
Yün ip	3 kıyye	36 kuruş
Köhne celî seccâde	1 adet	20 kuruş
Keten ipliği	1 kıyye	8 kuruş
Döğülmüş keten	20 dirhem	Fie 8 kuruş 30 para 61.5 kuruş

Tablo 14. Tereke dökümü

Adı	Miktarı	Ortalama Fiyatı	Belge No
Lira-i osmani	5 adet	Fie 108 540 kuruş	148
Fransız altını	1 adet	94 kuruş	148
Mahmudiye altını	1 adet	22 kuruş	148
Ağaç	2 adet	18 kuruş	156
Demir	4 kıyye	10 kuruş	156
Bağ tağanı	1 adet	5kuruş	157
Lahana	8 araba	200 kuruş	157
Dokuma yaygı	3 adet	30 kuruş	175
U(ö)d ağacı	Parça	3.5 kuruş	195
Hakik tesbih	1 adet	11 kuruş	195
Kuka tesbih	1 adet	75 kuruş	195
Hakik tesbih	1 adet	11kuruş	195

Yağ	5 şişe	35 kuruş	195
Zemzem	1 şişe	20 kuruş	195
Kancık Toklu	42 adet	Fie 30 1260 kuruş	195
Erkek Toklu	2 adet	Fie 30 60 kuruş	195
Hatab	4 araba	50 kuruş	195
Kullab	45 çift	2.5 kuruş	198
Kalbur azgını kullab	26 çift	19 kuruş 22 para	198
Ahır kapısı kullabı	19 çift	18 kuruş 22 para	198
Kullab	----	9.5 kuruş	198
Kapı zinciri	---	20 kuruş	198
Kaşağı ve kubur eğrisi	1 deste	57 kuruş	198
Derbi	1 adet	10 kuruş	198
Mühre	1 adet	1.5 kuruş	198
Çam kömürü		10 kuruş	198
Demir hurdası		20 kuruş	198
Mizan ma'a dirhem	1 adet	3 kuruş 30 para	198
Zerdali kuruşu	3 adet	8 kuruş	198
Demirci dükkânı	1 bab	4000 kuruş	198
Sünter	2 keyl-i asitane	22 kuruş	199
Zenbur kovanı	20 adet	400 kuruş	199
Destgah	1 adet	20 kuruş	200
Bir bab mülk	Bir bab	2665 kuruş	200
Zenbur kovanı	2 adet	45 kuruş	218
Küfe	5 adet	20 kuruş	235
Hatab	1 yük	10 kuruş	235
Çan	2 adet	20 kuruş	235
Küfe	11 adet	11 kuruş	235
Kömür	5 yük	140 kuruş	235
Küfe Çan	5 adet	50 kuruş	235
Torba ma'a kaşağı	1 adet	2 kuruş 30 para	246
Çarık	1 çift	2 kuruş	246
Müstamel silahlık	1 adet	15 kuruş	246
Küçük Frenk kantarı	1 adet	1 kuruş	246
Yapağı keçesi	1 adet	19 kuruş	257

Müstamel heybe	1 adet	15.5 kuruş	257
Erkek şişek	4 adet	Fie 41 164 kuruş	257
Sarı tosun	1 re's	200 kuruş	257
Frenk sabanı	3 adet	300 kuruş	257
Yağcı edevatı	1 adet	100 kuruş	257
Mülk	Bir bab	3000 kuruş	257
Sünter	9 keyl-i asitane	150 kuruş	272
Söğüd eşçarı	20 adet	500 kuruş	272
Siyah abdestlik	1 adet	15 kuruş	282
Penbe	3 kıyye	15 kuruş	282
Hızar tahtası	10 adet	30 kuruş	286
Döşeme	4 adet	10 kuruş	287
Büyük mir'at	1 adet	108 kuruş	294
Hatab	5 araba	200 kuruş	294
Köhne silahlık	1 adet	3 kuruş	294
Kancık tiftik	7 re's	350 kuruş	295
Sarka	1 adet	23 kuruş	309
Canfes elbise takım	1 adet	109.5 kuruş	309
Bez parça	12 adet	9 kuruş	309
Gümüş hamili	1 adet	15 kuruş	309
Köhne mest	2 adet	1 kuruş	309
Mizan ma'a dirhem	1 adet	8 kuruş	309
Terke	1 adet	2 kuruş 10 para	309
İskemle	3 adet	7.5 kuruş	309
Kömür	10 kıyye	5 kuruş	309
Çekmece	1 adet	5 kuruş	309
Ağaç	10 adet	21 kuruş	309
Armudiye	1 adet	5 kuruş	309
Gümüş bilezik	2 adet	10 kuruş	309
Gümüş enfiye kutusu	1 adet	15 kuruş	309
Gümüş iğne	2 adet	2.5 kuruş	309
Altun yüzük	1 adet	12 kuruş	309
Yaldızlı küpe	1 çift	2.5 kuruş	309
Memduhiye rub'ı	1 adet	95 kuruş	309

1.3.4. Giyim Eşyası ve Aksesuarları

Belgedeki tereke kayıtları incelendiğinde, Afyonkarahisar'da halkın kullandığı giyim eşyası hakkında bilgi edinilmiştir. Kumaş çeşitliliğinin fazla olduğu görülmektedir. Ev eşyalarında olduğu gibi, giyim eşyalarında da kullanılmış eşyanın değerini belirlemek için müstamel ve köhne tabirlerinin kullanıldığını görülmektedir.

Belgelerde uçkur; uçkur, münakkaş ve ipek olmak üzere üç çeşit olarak yer almaktadır. En ucuzu ipek uçkur olarak geçen çeşididir ki fiyatı 3 kuruştur. En pahalısı 6,5 kuruş olan münakkaş uçkurdur. Çorab; tire çocuk çorabı, çocuk çorabı, tire zenne çorabı, yün çorabı, uzun koçlu çorab, köhne çorab ve kısa koçlu çorab olarak yer almaktadır. En ucuzu çocuk çorabıdır ki fiyatı 50 paradır. En pahalısı ise 5 kuruş fiyatla yün çorabıdır. Gömleğin; bürümcek gömlek, bürümcek zenne gömlek, müstamel gömlek, cedit kaba gömlek, cedit kasdarlı gömlek, çocuk gömleği ve erkek gömleği çeşitleri bulunmaktadır. Gömlek fiyatları 5 kuruştan en pahalısı cedit kasdarlı gömlektir ki aded fiyatı 11,4 kuruşa gelmektedir. Fistan, belgelerde nimten fistan, çiçekli nimten fistan, çiçekli şitari fistan, fistan kurması, beyaz fistan eteği adlarıyla yer almaktadır¹¹². Tek başına fistan yer almadığı için belgelerden hareketle fistan fiyatları hakkında bir bilgiye sahip olunamamıştır.

Entarinin; fanula entari, mandallı entari, müstamel basma entari, şitari entari, köhne entari, alaca şalvar entari ve çuka entari çeşitleri bulunmaktadır. En ucuzu 6 kuruş, en pahalısı alaca şalvar entari olup 19,5 kuruştur. Şalvarın çuka şalvar, canfes şalvar ve köhne şalvar çeşitleri bulunmaktadır. Fiyatları 15 kuruşla 20 kuruş arasında değişmektedir. Cübbe, bir yerde köhne cübbe nitelemesiyle yer almıştır. Aded fiyatı 7,5 kuruştur.¹¹³

Peştamal, tek çeşit olarak yer almaktadır. Fiyatları 3 kuruş ile 7 kuruş arasında değişmektedir. Yaşmak; peçeli yaşmak, bademli yaşmak, uzun yaşmak, kızaklı yaşmak, soğuk bezden yaşmak, lafaz yörük yaşmağı adları ile geçmektedir. En ucuzu 60, en pahalısı ise 3,5 kuruştur. Peşkir; sofra peşkiri, işlemeli peşkir, müstamel küçük peşkir çeşitleri ile yer almaktadır. Aynı belgede iki sofra peşkirinin

---

¹¹²A.Ş.S., 627, 103/145.

¹¹³A.Ş.S., 627, 90/129.

biri 30 kuruş diğeri 14 kuruştur. Canfes sözlükte ince dokunmuş, parlak ve üzerinde desen bulunmayan ama açıklı koyulu iki renk gibi görünen ipekli kumaş olarak tarif edilmektedir. Belgelerde canfes elbise takım ve canfes şalvar olarak adı geçmektedir. Canfes şalvarın fiyatı 17 kuruş 10 para iken canfes elbise takım 109.5 kuruştur. Mest köhne ve müstamel nitelendirmesiyle yer almaktadır. Köhne mestin fiyatı 1 kuruş iken müstamel mestin fiyatı 11 kuruştur¹¹⁴.

Kuşak; Hama kuşağı, Manisa kuşağı, hamamiye kuşak, değirmi kuşak, uzun kuşak, küçük kuşak, tel işi gümüş kuşak, maden kuşak, adi kuşak çeşitleri bulunmaktadır. En ucuzu küçük kuşak 5 kuruş, en pahalısı, tel işi gümüş kuşaktır ki fiyatı 75 kuruştur. Belgelerde kefiye, ipekli ve adi kefiye olarak yer almaktadır. İpekli kefiye fiyatı 8,5 kuruş, adi kefiye fiyatı 60 paradır. Mendil; beyaz mendil ve ipek mendil olarak yer almaktadır. Fiyatları beyaz mendil, 40 para, ipek mendil, 5 kuruştur. Fes, normal ve hamidiye fes olarak yer almaktadır. En ucuzu 50 paradır. En pahalısı ise 5 kuruştur. Sarık; belgelerde abânî sarık yeşil sarık, endaze sarık, Kadıköy sarığı, beyaz sarık, Buldan sarık çeşit ve nitelemeleri ile yer almaktadır. Fiyatları 60 para ile 1 kuruş arasında değişmektedir. Püskül; ipek püskül, asker püskülü, sim püskül çeşitleri ile yer almaktadır. Püskül dirhem üzerinden ölçülendirilmektedir. En ucuzu 7 para, en pahalısı sim püsküldür ki 10 kuruştur. Şal; acem şal değirmi, deste şal değirmi, endaze şalı, muhacir şalı, basma na'li şal, ipek şal çeşitleri ile yer almaktadır. En ucuzu endaze şalıdır ki fiyatı 35 paradır. En pahalısı ise Acem şalıdır ki 27 kuruştur. Yazma; İstanbul yazması, yoz yazması, oyalı yazma, oyalı yerli yazması adlarıyla yer almaktadır. En ucuzu yazma olarak geçer ki fiyatı 35 paradır. En pahalısı 3 kuruş ile oyalı yerli yazmasıdır.¹¹⁵

Aba; kuzu derisi aba, köhne aba, köhne kısa aba, köhne aba kuşak olarak yer almaktadır. En pahalı köhne aba, 100 kuruş iken en ucuzu köhne kısa abadır ki 13 kuruştur¹¹⁶.

---

¹¹⁴A.Ş.S., 627, 219/309.

¹¹⁵A.Ş.S., 627, 17/26.

¹¹⁶A.Ş.S., 627, 122/177.

Belgelerde yer alan tarağın gümüş ve demir çeşidi vardır. Gümüş tarağın da tel işi ve ortası gümüş çeşidi vardır. Demir tarak fiyatı 4 kuruş iken, gümüş tarak 25 kuruştur¹¹⁷.

Yemeni; yemeni, müstamel yemeni, köhne yemeni adlarıyla kullanım durumu niteliğine göre yer almıştır. Aynı belgede köhne yemeninin çifti 2,5 kuruş iken müstamel yemeninin çifti 17 kuruş olarak fiyatlandırılmıştır. Kürk; aba kaplı köhne kürk ve köhne kürk kılı abdestlik olarak iki biçimde yer almıştır. Aba kaplı olan 67,5 kuruş, diğeri ise 20 kuruş üzerinden fiyatlandırılmıştır¹¹⁸.

Havlu; hamam takımı havlu, rublu havlu, müstamel havlu, cedid kanlı havlu, köhne havlu, el havlusu çeşitleri ile yer almaktadır. En ucuzu 2 kuruş en pahalısı ise adedi 20 kuruştur. Birkaç renk iplikten dokunmuş kumaş olan Alaca; uzun hamuz alacası, kısa hamuz alacası, büyük Şam alacası, barut alacası, morlu alaca, Kadıköy alacası, Deli Mehmet alacası, Antep alacası, ufak alaca, ipekli alaca, kırmızı nısıf alaca, ipekli siyah alaca çeşitleri ile yer almaktadır. En ucuzu kırmızı nısıf alacadır ki topu 5 kuruştur. En pahalısı ise büyük Şam alacasıdır. Bir topu 14 kuruştur. Deri; tilki, porsuk sansar, tavşan, kuzu ve keçi derisi çeşitleri ile yer almaktadır. En pahalısı 30 kuruşla sansar derisidir. En ucuzu da kuzu derisidir ki adedi 4 kuruştur. Çevre; işlemeli çevre, çevre, çevrelik nitelendirmeleriyle yer almaktadır. Aded fiyatı 5 kuruştur. Çevrelik top fiyatı ise 16 kuruştur.

Basma; yünlü basma, yeşil basma, kebene basma, yenedünya basma, tur basma, harici basma, basma döşeme kâğıdı çeşitleri ile yer almaktadır. En pahalısı zira¹¹⁹ ölçü birimi ile bir zira'ı 8 kuruşdan fiyatlandırılan yünlü basmadır. En ucuzu basma olarak ifade edilen normal basmadır. Metre üzerinden ölçüsü verilen basmanın fiyatı 25 paradır. Tehril; sim ve ipek çeşitleri ile yer almaktadır. Sim tehriil topu 30 para iken ipek tehriil dirhemi 0,5 kuruştur. Rugan, sadece belgelerde rugan-ı

¹¹⁷A.Ş.S., 627, 102/145.

¹¹⁸A.Ş.S., 627, 34/50.

¹¹⁹Arşının temel referansı orta parmak ile dirsek arasındaki mesafe olmakla birlikte, ifade ettiği uzunluk zamana ve kullanıldığı yere göre değişiklikler göstermekte olup, Osmanlı Devleti'nde de arşının farklı uzunlukları ifade ettiği anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda Osmanlı Devleti'nde mimar arşını ve çarşı arşını adıyla iki farklı ölçü ortaya çıkmıştır. Mimar arşını veya zirâ-i mimarî denileni genellikle inşaat ve yapı işlerinde kullanılmaktaydı. Çarşı arşını ise genellikle kumaş ölçümünde referans kabul edilmekteydi.

Cemal Çetin; "Osmanlılarda Mesafe Ölçümü ve Tarihi Süreci", *Prof. Dr. Nejat GÖĞÜNÇ' e Armağanı*, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayını, Konya, 2013, s.447.

sade nitelendirmesi ile geçmektedir ve kıyye üzerinden ölçeklendirilmiştir. Kıyye fiyatı 8 kuruş civarındadır. Şitari; ipekli şitari, kırmızılı şitari, yarım ipekli şitari, doksan kalın şitari ve taklid şitari nitelendirmeleri ile yer almaktadır. En ucuzu adından da anlaşılacağı üzere fiyatı 15 kuruş olan taklid şitari, en pahalısı ise bir çift topu 51 kuruş olan ipekli şitaridir. Şitariden mamul elbiselerde fiyatlar değişmektedir. Kaytan; sim kaytan, ala kaytan, ipek kaytan, yün kaytan ve kıl kaytan çeşitleri ile yer almaktadır. En ucuzu topu 60 para olan kıl kaytan, en pahalısı da top fiyatı 30 kuruş olan ala kaytandır.¹²⁰

Çuka, belgelerde, buter ve diz kabı malzemesi olarak gösterilmiştir¹²¹. Yağlık; münakkaş ve sade olarak sadece bir belgede yer almaktadır. Münakkaş yağlık 130 kuruş iken, sade olanı 10 kuruştur¹²².

Satranç; belgelerde, ensiz satranç ve satranç biçimiyle yer almaktadır. Fiyatlandırma top üzerinden yapılmaktadır. 2 kuruş ile 30 para arasında fiyatlandırılmaktadır. Kесе; etrafsız duhan kesesi, pullu duhan kesesi, akça kesesi, boncuklu akça kesesi, beyaz kese çeşitleri ile yer almaktadır. En ucuzu akça kesesi adedi bir kuruştur. En pahalısı pullu duhan kesesi olup fiyatı 17 kuruştur. Tire; belgelerde iplik çeşidi olarak, tokmak tire marke, külah tire kutu, tire dirhem, tire baş terliği, tokmak tire olarak yer almaktadır. Ayrıca tireden mamul eşyalar da belgelerde verilmiştir. Düzine fiyatı olarak bir düzine 60 para, kutu adedi olarak bir kutu 110 para, dirhem olarak 125 dirhem 5 kuruş olarak fiyatlandırılmıştır. Tireden mamul maddelerde ise fiyatlandırma örnekleri tire baş terliği 5 adedi 2 kuruş 25 paradır¹²³.

Abani; belgelerde abani sarık olarak yer almaktadır. Adedi 10 kuruş ile 15 kuruş arasında fiyatlandırılmıştır.¹²⁴

İhram, belgelerde çok az yerde geçmektedir. İhramın top fiyatı 50 kuruştur¹²⁵. İhram kelimesinin belgelerde az sayıda geçmesi, o yıllarda hacca gitme imkânının az olduğunu düşündürmektedir.

---

¹²⁰A.Ş.S., 627, 19/26.

¹²¹A.Ş.S., 627, 68/44.

¹²²A.Ş.S., 627, 114/160.

¹²³A.Ş.S., 627, 35/50.

¹²⁴A.Ş.S., 627, 99/143.

1.4. HAYVANCILIK

Göçebe unsurların geçim kaynaklarının tamamı hayvancılık iken tarımla uğraşan yerleşik köylülerin de geçiminin önemli bir kısmını hayvancılık oluşturmaktadır. Çünkü tarımda insan gücü yanında hayvan gücü de önemli bir yer tutmaktadır. Çift sürmek ve hasad taşıma tamamen hayvanlarla gerçekleştirilmektedir. Hatta ticaret erbabı da taşımacılığı hayvanlarla gerçekleştirmektedir.

627 nolu şer'iyye siciline bakıldığında bölgede özellikle büyükbaş hayvancılığın yapıldığını görüyoruz. Ayrıca geçim kaynağı hayvancılık olmasa da hemen her evde en az bir büyükbaş hayvanın bulunduğu fark edilmektedir. 214, 217, 199 numaralı terekelerde hayvancılık yapıldığı anlaşılıyor. Fakat 181, 218, 234, 235, 271, 272 numaralı belgelerde ise az sayıda hayvana(2-4 adet) rastlanmaktadır.

Hayvanların etinden, sütünden, yününden, kılından ve gücünden faydalanılmaktadır. Gücünden faydalandığımız hayvanlar koşum hayvanı olarak isimlendirilir.

1.4.1. Koşum Hayvanları

Koşum hayvanı olarak öküz; belgelerde, koca beyaz öküz, boz öküz, siyah öküz, beyaz öküz, koşum öküzü, siyah koşum öküzü, karasığır öküzü, siyah karasığır öküzü, kızıl ve siyah öküz, sarı öküz, boz ve kızıl öküz, kızıl koşum tosunu adlandırmalarıyla geçmektedir. En ucuz teki 70 kuruş olan koca siyah öküzdür. En pahalısı ise; bir çifti 1000 kuruştur¹²⁶.

Erkek koşum camusu, koca erkek camus ve koşum camusu olarak adlandırılmaktadır. En ucuzu çifti 49 kuruş olan koca erkek camusdur. En pahalısı ise, koşum camusu çifti 1350 kuruştur¹²⁷.

Merkeb; dişi merkeb, yanı sıpalı merkeb, bir yaşında erkek sığa, erkek merkeb, kancık merkeb, erkek kara burun merkeb, boz ve kör merkeb, kırmızı

---

¹²⁵A.Ş.S., 627, 83/120.

¹²⁶A.Ş.S., 627, 27/39.

¹²⁷A.Ş.S., 627, 101/144.

merkeb ve sıpalı kır merkeb nitelendirmeleriyle yer almaktadır. Erkek merkebin en düşük fiyatı 50 kuruş, en yüksek fiyatı ise 200 kuruş olarak belgelerde geçmektedir¹²⁸.

Esb; kır donlu ve doru donlu nitelendirmeleriyle yer almaktadır. En düşük fiyat koca kır esb olup fiyatı 49 kuruştur. En pahalısı ise; esb olarak ifade edilmiş olup fiyatı 800 kuruştur¹²⁹.

Al donlu kısarak, kır donlu kısarak, doru donlu kısarak, iki yaşında doru donlu konan kısarak, bir yaşında erkek tay, yanı taylı kısarak, koca kısarak, konan, topal doru kısarak, kır donlu konan, doru konan, 2.5 yaşında yağız konan, 1.5 yaşında yağız konan isimlendirmeleriyle geçmektedir. En düşük fiyat koca kısarak olup 70 kuruştur. En pahalısı ise al donlu kısarak olup, fiyatı 500 kuruştur¹³⁰.

İnsanların ulaşım ve taşıma ihtiyaçları için vasıtaların önemi bilinmektedir. O dönemde, halkın çoğunluğu sahip olamasa da arabanın kullanıldığı görülmektedir. Araba kelimesi genelde “araba maa takım” biçiminde yazılmıştır. En ucuz araba 20 kuruş en pahalı araba takımıyla 100 kuruştur. 23 yerde araba kelimesi zikredilmiştir. 257 numaralı belgede siyah koşum öküzü ve koşum camusu ile birlikte iki araba ayrı ayrı zikredilmiştir. Camus öküzüyle birlikte araba takımı 1100 kuruş iken siyah koşum öküzlü arabaya 1000 kuruş fiyat biçilmiştir¹³¹.

1.4.2. Diğer Büyükbaş Hayvanlar

İnek belgelerde; “buzağılı inek, kısır inek, alaca inek, buzağılı beyaz inek, yanı buzağılı siyah inek, güdük kızıl inek, koca siyah inek, boynuzu kırık siyah buzağılı inek, boz inek, kara inek, yanı buzağılı kısır inek, buzağılı boz, inek ve beyaz inek” biçimleri ile geçmektedir. İnek fiyatları 120 kuruş ile 300 kuruş arasında değişmektedir¹³².

---

¹²⁸A.Ş.S., 627, 68/103.

¹²⁹A.Ş.S., 627, 129/181.

¹³⁰A.Ş.S., 627, 101/144.

¹³¹A.Ş.S., 627, 178/257.

¹³²A.Ş.S., 627, 139/199.

Tosun, belgelerde 1, 2 ve 3 yaşlarında gibi ifade edilmekte, iken erkek total tosun nitelendirmesi de yapılmıştır. Fiyatı en az olan 100 kuruşla erkek total tosun, en pahalı olan ise fiyatı 155 kuruş olan iki yaşında tosunur. Düğ; yaşlarına göre iki yaşında ve 2.5 yaşında biçiminde adlandırılmıştır. En ucuzu 80 kuruşluk 2 yaşında düğ, en pahalı olanı ise 2.5 yaşında 160 kuruşluk siyah düğedir¹³³.

Camus ineği; malaklı olup olmamasına ve yaşlara göre nitelendirilmiştir. En ucuzu 250 kuruşluk malaklı koca camus ineğidir. En pahalısı 4 yaşında camus düğesi olup fiyatı 670 kuruştur¹³⁴.

1.4.3. Küçükbaş Hayvanlar

Afyonkarahisar-ı Sahib'de daha çok büyükbaş hayvancılığın yapıldığı anlaşılmasına rağmen, küçükbaş hayvanların da terekelerde yer aldığı görülür. 215 ve 181 nolu belgelerden küçükbaş hayvancılık yapıldığı da anlaşılıyor. Koyun ana koyun, kancık koyun, kancık şişek, erkek koyun, erkek toklu, kuzulu koyun, erkek toklu, kancık toklu, yanı kuzulu koyun, koç ve kısır koyun biçimiyle adlandırılmaktadır. En ucuzu 30 kuruş olan toklu koyun olup, en pahalısı ise 70 kuruş olan koçlardır¹³⁵.

Keçi; tiftik oğlaklı keçi, teke ve kancık çebiş biçimleriyle yer almaktadır. En ucuzu; 25 kuruşluk tiftik oğlaklardır¹³⁶.

---

¹³³ A.Ş.S., 627, 134/195.

¹³⁴ A.Ş.S., 627, 111/157.

¹³⁵ A.Ş.S., 627, 178/257.

¹³⁶ A.Ş.S., 627, 134/195.

Tablo 15. Hayvanlar

Hayvan	Adet	Fiyat	Belge No
Öküz	1 çift	700 kuruş	115
Koşum öküzü	1 çift	600 kuruş	144
Beyaz öküz	1 çift	900 kuruş	49
Öküz	3 adet	1200 kuruş	103
Koşum öküzü	1 çift	800 kuruş	109
Siyah koşum öküzü	1 çift	270 kuruş	110
Öküz	1 çift	600 kuruş	124
Öküz	1 tek	80 kuruş	213
Öküz	1 tek	350 kuruş	214
Öküz	1 çift	750 kuruş	216
Öküz	1 çift	700 kuruş	270
Öküz yuları	15 adet	9 kuruş 10 para	143
Kızıl koşum tosunu	1 çift	465 kuruş	195
Koşum camusu	1 çift	1100 kuruş	157
Koşum camusu	1 tek	800 kuruş	157
Erkek koşum camusu	1 çift	1200 kuruş	115
Koşum camusu	1 çift	1350 kuruş	144
Koca erkek camus	1 çift	800 kuruş	49
Dişi merkeb ma'a sipa	1 adet	140 kuruş	199
Bir yaşında erkek sipa	1 adet	95 kuruş	214
Erkek merkeb	1 adet	100 kuruş	215
Sıpalı kır merkeb	1 adet	130 kuruş	257
Kancık merkeb	1 adet	100 kuruş	271
Dişi merkeb	1 adet	500 kuruş	272
Boz erkek merkeb	1 adet	100 kuruş	286
Kancık boz merkeb	1 adet	100 kuruş	287
Erkek merkeb	1 adet	200 kuruş	103
Kancık merkeb	1 adet	150 kuruş	103
Sıpalı koca merkeb	1 adet	100 kuruş	157
Kancık boz sıpalı merkeb	1 adet	100 kuruş	168
Doru donlu esb	1 adet	472 kuruş	246

Koca kır donlu esb	2 adet	550 kuruş	49
Koca kır esb	1 adet	50 kuruş	49
Al donlu kısarak	1 adet	500 kuruş	144
Kır donlu kısarak	1 adet	200 kuruş	49
Kır donlu kısarak	1 adet	150 kuruş	49
İki yaşında doru donlu kunan kısarak	1 adet	200 kuruş	49
Yanı taylı kısarak	1 adet	400 kuruş	109
Yanı taylı kır donlu kısarak	1 adet	400 kuruş	109
Koca kısarak	1 adet	200 kuruş	180
Taylı kısarak	1 adet	330 kuruş	257
Koca kısarak	1 adet	500 kuruş	272
İki yaşında erkek tay	1 adet	400 kuruş	272
Koca kısarak	1 adet	70 kuruş	282
Topal doru kısarak	1 adet	150 kuruş	287
Buzağılı inek	3 re's	750 kuruş	115
Alaca inek	1 adet	200 kuruş	49
Buzağılı beyaz inek	1 adet	300 kuruş	109
Kısır kızıl inek	1 re's	150 kuruş	110
Buzağılı siyah inek	1 re's	270 kuruş	110
Buzağılı inek	1 adet	232 kuruş	177
Yanı buzağılı inek	1 adet	205 kuruş	195
Boz inek	1 adet	190 kuruş	199
Kara inek	1 adet	120 kuruş	199
Alaca inek	1 adet	130 kuruş	199
İki yaşında erkek tosun	1 adet	150 kuruş	115
Bir yaşında erkek tosun	1 adet	100 kuruş	115
Erkek topal tosun	1 re's	100 kuruş	115
1.5 yaşında tosun	2 adet	255 kuruş	110
İki yaşında tosun	1 re's	150 kuruş	124
Üç yaşında çakal tosun	1 adet	200 kuruş	157
İki yaşında tosun	2 adet	310 kuruş	199
İki yaşında kancık düğe	2 adet	250 kuruş	286
Kancık düğe	1 adet	100 kuruş	271
2.5 yaşında siyah düğe	1 adet	160 kuruş	195

İki yaşında dana	1 adet	100 kuruş	271
Yanı malaklı camus ineği	1 adet	540 kuruş	120
Camus ineği	1 adet	400 kuruş	103
Malaklı koca camus ineği	1 re's	250 kuruş	157
Birbuçuk yaşında camus düğesi	1 adet	300 kuruş	157
Koca camus ineği	1 re's	500 kuruş	218
3 yaşında camus malağı	1 adet	320 kuruş	257
Yanı malaklı camus ineği	1 re's	440 kuruş	257
2.5 yaşında camus malağı	1 adet	460 kuruş	195
4 yaşında camus düğesi	1 adet	670 kuruş	195
Yanı malaklı koca camus	1 adet	500 kuruş	195
Erkek koyun	100 det	6000 kuruş	115
Kancık koyun	100 adet	4000 kuruş	115
Erkek Toklu	25 adet	750 kuruş	115
Kancık Toklu	40 adet	800 kuruş	115
Ana koyun	10 adet	400 kuruş	157
Kancık ve erkek Toklu	5 adet	150 kuruş	157
Ana koyun	12 adet	480 kuruş	179
Ana koyun	4 adet	160 kuruş	181
Toklu	3 adet	90 kuruş	181
Koç	4 adet	240 kuruş	195
Ana koyun	137 sdet	5480 kuruş	215
Kancık Toklu	55 adet	1650 kuruş	215
Koç	5 adet	250 kuruş	215
Koyun	2 re's	85 kuruş	216
Koç	2 re's	140 kuruş	257
Kuzulu koyun	35 adet	1960 kuruş	257
Kısır koyun	22 adet	880 kuruş	257
Koyun	10 re's	500 kuruş	270
Koç	1 adet	60 kuruş	178
Erkek Toklu	20 adet	500 kuruş	144
Kancık Toklu	20 adet	440 kuruş	144
Düğe	2 adet	600 kuruş	39
Erkek tosun	3 re's	450 kuruş	39

Üç yaşında gök düğе	1 adet	100 kuruş	49
Kör düğе	1 re's	100 kuruş	49
Koca kara sığır ineği	1 re's	50 kuruş	49
Erkek tosun	1 adet	100 kuruş	103
Düğеr	1 adet	100 kuruş	103
Tiftik kancık keçi	20 adet	800 kuruş	115
Siyah keçi kılı	9 kıyye	2 kuruş	103
Tiftik keçi	4 adet	160 kuruş	168
Oğlak	2 adet	40 kuruş	168
Toklu	15 adet	450 kuruş	168
Tiftik ana keçi	4 adet	160 kuruş	178
Oğlak	2 adet	40 kuruş	178
Toklu	15 adet	450 kuruş	178
Ana keçi	8 adet	320 kuruş	179
Toklu	4 adet	120 kuruş	179
Oğlak	3 adet	60 kuruş	179
Ana keçi	5 adet	200 kuruş	181
Tiftik keçi	18 adet	720 kuruş	195
Teke	1 adet	55 kuruş	195
Tiftik oğlak	15 adet	375 kuruş	195
Tiftik ana keçi	25 adet	1000 kuruş	215

1.5. TARIM

Tereke kayıtlarından ve diğer belge türlerinden tespit edilen tarım ürünleri ve hayvan çeşitleri, bu şehirde tarım ve hayvancılığın önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir. Afyonkarahisar bulunduğu konum itibarıyla tarım ve hayvancılık açısından son derece önemli bir potansiyele sahipti¹³⁷.

Afyonkarahisar'ın güneyi ovalık olması hasebiyle, kuzeye oranla daha düz ve verimli topraklara sahipti. Sandıklı, Şuhud ve Sincanlı'da geniş ovaların ve küçük-büyük çok sayıda akarsuların bulunması, bu bölgedeki tarım ürünlerinin miktar ve çeşitlilik bakımından daha zengin olmasına imkân tanımaktaydı¹³⁸.

Tereke kayıtlarında, öküzün sıklıkla yer alması halkın temel geçim kaynağının hayvancılık ve hayvancılığa dayalı tarımsal üretim olduğunu göstermektedir. Belgelerden Afyonkarahisar'da buğday, arpa, burçak, yulaf, bulgur, mercimek, fasulye, saman ve haşhaş tarımının yapıldığı görülmektedir. Seyyahlar öteden beri yapılmakta olan haşhaş yetiştiriciliğinin başlıca geçim kaynağı olduğunu yazarlar. 1825'e doğru Karahisar'dan takriben 1800 küfe her biri 50 okka) afyon ihraç edilmekte idi. 1835'e doğru afyon ticareti inhisar altına alınmış olup müstahsilden muayyen bir fiyatla satın alınan afyon, hükümet tarafından satılıyordu¹³⁹.

Defterde, haşhaşın kilesi 20-25 kuruş üzerinden fiyatlandırılmıştır. Hınta ise hınta, çavdarlı hınta, mezru' hınta, arı hınta, irice hınta, çürük hınta çeşitleri ile yer almaktadır. En düşük fiyat çavdarlı hıntadır ki keyl-i asitane ölçü biriminden fiyatlandırılmıştır. En yüksek fiyat ise kili- asitane üzerinden 18 kuruştur. Şa'ir(arpa) tek cins olarak gösterilmiştir. En ucuzunun keyl-iasitanesi 8 kuruştur. En pahalısı ise; 13 kuruştur. Alef(yulaf)ın ise ucuzunun kilesi 5 kuruş, pahalısının da kilesi 6 kuruş olarak belgelerde yer almıştır¹⁴⁰.

¹³⁷Emecen, a.g.e., s.444.

¹³⁸Mehmet Güneş; *Tanzimat Dönemi Öncesinde Karahisâr-ı Sâhib Sancağı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, SBE, Ankara 1995, s.67.

¹³⁹Besim Darkot; "Karahisar" *İslam ansiklopedisi*, TDV Yayınları, C. VI, İstanbul 1993, s.278.

¹⁴⁰Bkz: Tablo 16. Tarım ürünleri.

Giyah (ot) ise tek çeşit olarak yer almaktadır. Ölçü birimi araba üzerinden fiyatlandırılmıştır. En ucuzu araba başına 10 kuruş, en pahalısı da arabası 25 kuruştur. Burçak; sadece burçak olarak adlandırılmıştır. Keyl üzerinden hesaplanmıştır. En ucuz fiyatlandırma 8 kuruş, en pahalısı 12 kuruştur.

Dakik (un); dakik ve dakik-i has olarak nitelendirilmiştir. 6 belgede dakik-i has olarak yer almaktadır. 32 belgede yer almaktadır. En ucuz fiyatlandırma 13 kuruş, en pahalısı ise 20 kuruştur. Bulgur; bulgur ve düğü bulgur ve göce olarak zikredilmektedir. Mutfakta tüketilen gıda maddeleri ise başta bulgur olmak üzere piriç, un, nohut, kuru üzüm, pekmez vs. pek çok kuru gıda maddeleri bulunuyordu.

Tereke kayıtlarında her şeyin çok ince detaylarla kaydedildiği görülmektedir. Vefat edenden kalan bulgur, göce, dane fasulye, hatta zerdali kurusunun dahi yazılması dikkat çekicidir.

Tablo 16. Tarım Ürünleri

Ad	Miktar	Fiyat	Belge No
Bulgur	6 keyl-i asitane	72 kuruş	129
Bulgur	5 keyl-i asitane	50 kuruş	143
Bulgur	5 keyl-i asitane	100 kuruş	287
Bulgur	7.5 keyl-i asitane	108.5 kuruş	295
Bulgur	4 keyl-i asitane	76 kuruş	178
Bulgur	30 keyl-i asitane	540 kuruş	179
Bulgur	25 keyl	375 kuruş	180
Bulgur	150 keyl-i asitane	2700 kuruş	181
Bulgur	22 keyl-i asitane	330 kuruş	195
Bulgur	2.5 keyl-i asitane	30 kuruş	198
Bulgur	3 keyl-i asitane	45 kuruş	213
Bulgur	59.5 keyl-i asitane	1041 kuruş 10 para	257
Bulgur	59.5 keyl-i asitane	1041 kuruş 10 para	257
Bulgur	54.5 keyl-i asitane	953 kuruş 30 para	257
Bulgur	250 keyl-i asitane	4375 kuruş	257
Bulgur	30 keyl	300 kuruş	270

Bulgur	15 keyl-i asitane	350 kuruş	272
Bulgur	4 keyl-i asitane	80 kuruş	286
Arı Bulgur	120 keyl	2160 kuruş	157
Arı Bulgur	225 keyl-i asitane	4275 kuruş	168
Arı Bulgur	40 keyl-i asitane	450 kuruş	199
Arı Bulgur	55 keyl-i asitane	1000 kuruş	155
Mezru' Bulgur	10 dönüm tohum 10 keyl	286 kuruş	199
Çürük Bulgur	3 keyl	30 kuruş	286
İrice Bulgur	17.5 keyl-i asitane	331 kuruş	286
Çavdarlı Bulgur	25 keyl	300 kuruş	157
Çavdarlı Bulgur	35 keyl-i asitane	525 kuruş	175
Çavdarlı Bulgur	7 keyl-i asitane	131 kuruş 30 para	177
Çavdarlı Bulgur	4 keyl-i asitane	80 kuruş 30 para	177
Çavdarlı Bulgur	9.5 keyl-i asitane	161.5 kuruş	177
Çavdarlı Bulgur	4 keyl-i asitane	80 kuruş 30 para	177
Çavdarlı Bulgur	89 keyl-i asitane	1335 kuruş	195
Çavdarlı Bulgur	10 keyl-i asitane	120 kuruş	213
Çavdarlı Bulgur	50 keyl-i asitane	650 kuruş	216
Çavdarlı Bulgur	15 keyl-i asitane	150 kuruş	218
Çavdarlı Bulgur	25 keyl-i asitane	325 kuruş	219
Çavdarlı Bulgur	25 keyl-i asitane	325 kuruş	219
Çavdarlı Bulgur	21.5 keyl-i asitane	322 kuruş	234
Çavdarlı Bulgur	27.5 keyl	495 kuruş	286
Çavdarlı Bulgur	34.5 keyl-i asitane	517.5 kuruş	234
Arpa	141 keyl-i asitane	987 kuruş	144
Arpa	50 keyl-i asitane	700 kuruş	115
Arpa	1 keyl-i asitane	10 kuruş	124
Arpa	15 keyl-i asitane	125 kuruş	155
Arpa	100 keyl-i asitane	1000 kuruş	155
Arpa	7.5 keyl-i asitane	60 kuruş	156
Arpa	10 keyl-i asitane	50 kuruş	157

Arpa	20 keyl-i asitane	200 kuruş	179
Arpa	25 keyl-i asitane	200 kuruş	180
Arpa	6 keyl-i asitane	60 kuruş	181
Arpa	75 keyl-i asitane	750 kuruş	181
Aef	4 keyl-i asitane	20 kuruş	144
Alef	2 keyl	12 kuruş	213
Giyah	4 araba	50 kuruş	109
Giyah	10 araba	200 kuruş	115
Giyah	10 araba	150 kuruş	157
Giyah	5 araba	50 kuruş	168
Giyah	2 araba	20 kuruş	177
Giyah	5 araba	50 kuruş	178
Giyah	1 araba	20 kuruş	213
Giyah	2 araba	50 kuruş	234
Giyah	20 araba	200 kuruş	257
Burçak	9 keyl-i asitane	90 kuruş	144
Burçak	1 keyl	10 kuruş	15
Burçak	10 keyl-i asitane	100 kuruş	157
Burçak	10 keyl-i asitane	100 kuruş	168
Burçak	2 keyl	20 kuruş	177
Burçak	10 keyl-i asitane	100 kuruş	178
Burçak	10 keyl-i asitane	120 kuruş	180
Burçak	2 keyl-i asitane	16 kuruş	195
Burçak	2 keyl-i asitane	20 kuruş	199
Burçak	5 keyl-i asitane	50 kuruş	216
Burçak	12 keyl	120 kuruş	234
Burçak	8.5 keyl	85 kuruş	257
Burçak	8.5 keyl	5 kuruş	257
Burçak	8.5 keyl-i asitane	85 kuruş	257
Burçak	3keyl	30 kuruş	286
Burçak	2 keyl	20 kuruş	287

Bulgur	5 Keyl-i asitane	75 kuruş	103
Bulgur	4 keyl	80 kuruş	115
Bulgur	4 keyl	80 kuruş	115
Bulgur	1 keyl	15 kuruş	124
Bulgur	24 kıyye	F25 kuruş	129
Bulgur	1 keyl	15 kuruş	39
Bulgur	1 keyl	20 kuruş	157
Bulgur	1 keyl-i asitane	20 kuruş	168
Bulgur	5 keyl	100 kuruş	175
Düğü ve Bulgur	2 keyl	30 kuruş	177
Bulgur	1 keyl-i asitane	20 kuruş	178
Bulgur	3 keyl	45 kuruş	198
Bulgur	2 keyl-i asitane	25 kuruş	214
Bulgur	1 keyl-i asitane	12 kuruş	216
Bulgur	2 keyl-i asitane 2 adet	30 kuruş	218
Bulgur	3 keyl-i asitane	60 kuruş	235
Bulgur demir	2 adet	20 kuruş	257
Bulgur	1 keyl	20 kuruş	287
Döğü	1 keyl-i asitane	16 kuruş	214
Mercimek	1 keyl	12 kuruş	199
Mercimek	4 keyl	24 kuruş	234
Mercimek	3 keyl-i asitane	33 kuruş	257
Mercimek	1 keyl	15 kuruş	286
Haşhaş	10 keyl	200 kuruş	115
Haşhaş	26 keyl-i asitane	546 kuruş	124
Haşhaş	5 şinik	36 kuruş 30 para	129
Haşhaş	10 keyl	210 kuruş	144
Haşhaş	2 keyl-i asitane	45 kuruş	109
Haşhaş	8 keyl-i asitane	200 kuruş	155
Haşhaş	6 keyl-i asitane	150 kuruş	157
Haşhaş	1.5 keyl	47.5 kuruş	177
Haşhaş	1 keyl	25 kuruş	180
Haşhaş	17 keyl-i asitane	374 kuruş	195

Haşhaş	4 keyl-i asitane	100 kuruş	219
Haşhaş	10 keyl-i asitane	200 kuruş	257
Haşhaş	5 keyl-i asitane	120 kuruş	272
Haşhaş	4 keyl	120 kuruş	286
Haşhaş	3 keyl	90 kuruş	287
Haşhaş	1.5 keyl-i asitane	42 kuruş	294
Afyon	8 çeki	480 kuruş	103
Afyon	5 çeki	300 kuruş	115
Afyon	9 çeki	540 kuruş	216
Saman	10 araba	50 kuruş	49
Saman	30 araba	250 kuruş	103
Saman	40 araba	200 kuruş	109
Saman	15 araba	50 kuruş	110
Saman	20 araba	200 kuruş	115
Saman	10 araba	40 kuruş	156
Saman	60 araba	300 kuruş	157
Saman	8 araba	40 kuruş	178
Saman	15 araba	75 kuruş	178
Saman	20 araba	100 kuruş	179
Saman	40 araba	260 kuruş	195
Aman	50 araba	600 kuruş	234
Saman	50 araba	600 kuruş	234
Saman	2 araba	20 kuruş	235
Saman	55 araba	200 kuruş	257
Ot	12 araba	150 kuruş	195
Erişte	1 keyl	27.5 kuruş	198
Göce	1 keyl-i asitane	10 kuruş	199
Göce	3 şinik	13 kuruş	198
Dane Fasülye	0.5 şinik	14.5 kuruş	198
Pekmez	35 kıyye	31 kuruş	309
Pekmez	15 kıyye	15 kuruş	309
Pekmez	300 kıyye	300 kuruş	195
Peynir	2 tulum 21 kıyye	84 kuruş	195

2. KARAHİSAR-I SAHİB SANCAĞI'NIN SOSYAL YAPISI

2.1. DEMOGRAFİK YAPI

Demografi; bir memleketin insan nüfusunu, yapı, gelişme ve dağılışı bakımından inceleyen bilim demektir¹⁴¹. Buna göre Karahisar-ı Sahip'in nüfus durumu değerlendirildiğine XX. yüzyılın ilk yıllarında şöyle bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Defterde geçen yıllara en yakın nüfus bilgilerini, 1324(1906) tarihli Hüdâvendigâr Vilâyet Salnâmesi'nde görülmektedir. Buna göre 1898 yılında şehir merkezinin nüfusu, 25.194 Müslüman, 6.055 Ermeni olmak üzere toplam 31.249 kişidir¹⁴².

Defterdeki belgelerin tarihi 1897-98 Osmanlı-Yunan Harbi zamanıdır. Eceliyle birliğinde ölenlerin dışında ölenlerin büyük kısmı Osmanlı-Yunan Harbi ölümleridir. Belgelerde dikkat çeken husus savaşta da ölse, askerde ölenler için belgelerde “şehit” tabiri kullanılmamaktadır. Defterde iki yıl içerisinde davaya konu olan asker ölümleri 71 adettir. Bu sayının tamamına yakını savaş sırasındaki hayatını kaybedenlerdir¹⁴³.

Tablo 17. Savaş Ölümleri

Şehidin Adı	Mahalle/ Köyü	Şehit olunanYer	Bahis Sebebi	Belge No
İbrahim bin Osman bin Abdullah	Hacı Mahmud Mahallesi	Yemen canibinde Zamar kasabasında hastanede ecel-i mev'udiyetle vefat eylediği	Şehit İbrahim'in Ömer oğlu Ömer zimmetindeki 40 kuruş alacağıının varislerinden eşi Osman Kızı Ümmühan'a isabet eden 5 kuruş hissesinin ödenmesi talebi	11
Emir oğlu Hasan bin Abdil bin	Sincanlı Nahiyesi Senir Köyü	Bahr-i Sefid boğazı topçu 2. Alayı'nın 1. Taburu'nun 3.	Abdil bin Halil'in veraset hücceti	19

¹⁴¹"Örnekleriyle Türkçe Sözlük", M.E.B., Yay., Ankara 1995,C.I, s.619.

¹⁴²Mustafa Karazeybek, "Osmanlılar Dönemi'nde Afyonkarahisar", *Anadolunun Kilidi Afyon*, Afyon Valiliği Yay., Afyon 2004, s.86.

¹⁴³Bakınız: Tablo 14. Savaş Ölümleri.

Halil		Bölüğü'nün 5. Haymesi efrâdından iken ordusu cânibinde vefat etmiş		
Kaygısız oğlu Bekir bin Murad bin Bekir	Medine-i Karahisar-1 Sahib Hacı Mahmud Mahallesi	Asâkir-i Şahâne 2. Ordu-yı Hümâyun'a mensub 4. Alay 1. Tabur 4. Bölük 16. Haymesi efradından olub ordusu cânibinde vefat	Verasetinin pederi Murad ile validesi İbrahim kızı Hanife'ye münhasıra olduğunun ilâmı	20
Veli oğlu Mehmed bin Hasan bin Abdullah	Medine-i Karahisar-1 Sahib Seydiler Köyü	Asakir-i Şahane 2. Ordu-yı Hümayun 10. alay 1. Tabur 3. Bölük 3. Hayme neferâtından iken ordusu cânibinde vefat	Verasetinin zevcesi Ahmed kızı Atike ile küçük kızı Satı'ya münhasıra olduğundan Satı da vefat ettiğinden onun varisleri Annesi Satı ile kız ve erkek kardeşlerine münhasıra olduğunun ilâmı	27
Recep oğlu ahmed bin Mustafa bin Abdullah	Medine-i Karahisar-1 Sahib'de Kozluca Köyü	2.Ordu Nişancı 3. Tabur 2. Bölük 4. Haymesi neferatından iken ordusu cânibinde vefat	Verasetinin hanımı Ali kızı Asiye ile validesi Hasan kızı Fatma ve küçük oğlu Mevlüd'e münhasıra olduğunun ilâmı	28
Hüseyin bin Murad bin Abdullah	Medine-i Karahisar-1 Sahib Şuhud nahiyesi Pazar Mahallesi	Asakir-i Şahane 60. Alay, 2. Tabur, 3. Bölük neferatından iken ordusu cânibinde vefat	Verasetinin annesi Ali Kızı Zeynep ile Erkek kardeşi Süleyman bin Murad'a münhasıra olduğunun ilâmı	34
Mustafa bin Bekir bin	Medine-i Karahisar-1	Asakir-i Şahane 2. Ordu-yı Hümayun,	Veraseti babası Hasan bin Bekir ile annesi Bekir kızı	35

Hasan	Sahib Işıklar Köyü	11. Alay, 4. Tabur, 4. Bölük, 9. Hayme neferatından iken ordusu cânibinde vefat	Fatma'ya münhasıra olduğunun i'lâmı	
İmam oğlu İsmail bin Yusuf bin Abdullah	Sincanlı Nahiyesi Akçasar Köyü	Asakir-i Şahane 2. Ordu-yı Hümayun, 14.alay, 3.tabur, 1. Bölük, 5. Haymesi efradından iken ordusu cânibinde vefat	Veraseti annesi Yusuf kızı Ayşe ile erkek kardeşi Yusuf'a münhasıra olduğunun i'lâmı	36
Mehmed bin Mıstan bin Mehmed	Medine-i Karahisar-ı Sahib Köprülü Köyü	Asakir-i Şahane 2. Ordu-yı hümayun, 10. Alay, 2. Tabur 1. Bölük 10. Hayme efradından iken ordusu cânibinde vefat	Veraseti Pederi Mesdan bin Mehmed ile annesi Hacı Hasan kızı Şerife'ye münhasıra olduğunun i'lâmı	38
Hüseyin bin mehmed bin Hüseyin	Medine-i Karahisar-ı Sahib Ayvalı Köyü	Asakir-i şahane Hassa ordu-yı Hümayunu Nizamiye 3. Alay, 4. Tabur, 1. Bölük neferatından iken hava değişimine geldiği köyünde vefat	Veraseti ve güzeşte maaşının verasetinin hanımı Abdurrahman kızı Raziye ile annesi osman kızı Neslihan hatunlar ile kızı Ümmühan, kız kardeşi Emine ve erkek kardeşleri Ahmed ve Hamza'ya münhasıra olduğunun i'lâmı	42
İbrahim bin Ahmed bin Abdullah	Şuhud Nahiyesi Sultan Köyü	Asakir-i Şahane 2. Ordu-yı hümayun, 10. Alay, 1. Tabur, 2. Bölük, 10. Hayme efradından iken ordusu cânibinde vefat	Veraseti annesi Hacı Mustafa kızı Havva ile erkek kardeşi Mehmed'e münhasıra olduğunun i'lâmı	43

Adem oğlu Ali bin Adem bin Hüseyin	Sultaniye Köyü	Asakir-i Şahane 2. Ordu-yı Hümayun, 4. Nişancı Tabur, 12. Bölük, 11. Haymesi efradından iken ordusu canibindevefat	Veraseti kız kardeşleri Fatma, Münevver ve Halime ile erkek kardeşi Hasan'a münhasıra olduğunun i'lâmı	44
Hasan bin Abdullah bin Mustafa	Kalecik-i Kebîr Köyü	Asakir-i Şahane Tophane-i Amire'ye mensub 3. Tabur, 2. Bölük, 11. Hayme efradından iken ordusu cânibinde vefat	Veraseti babası Abdullah ile annesi Musa kızı Şerife'ye münhasıra olduğunun i'lâmı	45
Koca Mahmud Oğlu Halil ibni Osman bin Abdullah	Sincanlı Nahiyesi Nuh Köyü	Asakir-i Şahane	Verasetinin vâlidesi Alime binti Osman ile li-ebeveyn kız karındaşı Şerife'ye münhasıra olduğunun i'lâmı	46
Veli Oğlu Osman bin Veliyyüddin ibni Ali	Şuhud nahiyesi Pazar Mahallesi	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb birinci alayının üçüncü taburunun dördüncü bölüğünün birinci haymesi neferâtından	verâseti vâlidesi Sultan binti Ahmed ile babası Veli bin mezbûr Ali'ye münhasıra olduğunun i'lâmı	47
Kaltek Oğlu Hüseyin bin Ali bin Abdullah	Sincanlı nahiyesine muzâfe Mihmari Köyü	Asâkir-İ Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb onuncu alayının ikinci taburunun üçüncü bölüğünün on altıncı haymesi neferâtından	verâseti vâlidesi Fatma binti Hüseyin ile li-ebeveyn kız karındaşları kebireler Şerife ve Ümmügülsüm ve li- ebeveyn er karındaşı Hasan'a münhasıra olduğunun i'lâmı	51

Abdullah Oğlu Osman bin Abdullah bin Süleyman	Sincanlı nahiyesine muzâfe Mihmari Köyü	Asâkir-İ Şâhâne birinci ordu-yı hümâyûna mensûb onuncu alayının onuncu taburunun birinci bölüğü neferâtından	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmügülsüm binti Ahmed ile sulbiye-i kebire kızı Ayşe ve sulbî kebir oğlu Hasan'a münhasıra olduğunun i'lâmı	52
Receb Oğlu Hasan bin Abdil bin Zaim	Şuhud nahiyesine muzâfe Arab Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının ikinci taburunun dördüncü bölüğünün on birinci haymesi neferâtından	vâlidesi Ümmühani Hatun binti Hüseyin ile li-ebeveyn kız karındaşları kebirerler Şerife ve Emine ve li- ebeveyn er karındaşı Ali'ye münhasıra olduğu	53
Kazzaz Oğlu Ahmed bin Ömer bin İsmail	Hacı Yahya Mahallesi	Asâkir-i Şâhâne hâssa ikinci alayının seyyar topçu taburunun onuncu onbaşısı	verâseti li-ebeveyn er karındaşları İsmail ve Hacı Yusuf ve receb ve li-ebevyn kız karındaşı Emine'ye münhasıra olduğunun i'lâmı	54
Hoca Oğlu Mustafa bin Ali bin Abdullah	Şuhud nahiyesine muzâfe Çakırözü Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb üçüncü bölüğünün saka neferâtından	verâseti babası mezbûr Ali'ye münhasıra olduğunun i'lâmı	55
Veli Oğlu Veli ibni Osman bin Veliyyüddi	İscehisar Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb yedinci alayının seyyar topçu beşinci bölüğünün otuzuncu neferâtında	verâseti vâlidesi Kezban binti Yusuf ile li-ebeveyn er karındaşları Abdil ve Abdullah'a münhasıra olduğunun i'lâmı	56
Seydi Oğlu Halil bin Ali bin Mehmed	Şuhud nahiyesine muzâfe	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb	verâseti vâlidesi Ayşe binti Yusuf ile li-ebeveyn er karındaşları Mehmed ve	57

	Ayalı Köyü	on üçüncü alayının dördüncü taburunun ikinci bölüğünün dördüncü haymesi neferâtından	Süleyman ve Mustafa ve li-ebeveyn kız karındaşları kebireler Havva ve Satı'ya münhasıra olduğunun i'lâmı	
Ali Osman bin Abdullah bin Abdurrahman	Küçükhöyük Köyü	Asâkir-i Şâhâne hâssa alayının sarıklı zihaf birinci taburunun dördüncü bölüğü neferâtından	verâseti li-ebeveyn er karındaşları Hüseyin ve Mehmed ve Halile nâm kimesnelere münhasıra olduğunun i'lâmı	58
Ahmed bin Şaban bin Halil	Sincanlı nahiyesine muzâfe Seker Köyü	Asâkir-i Şâhâne tophâne-i âmireye mensûb Bahr-i Sefid Boğazı Topçu birinci alayının birinci taburunun üçüncü bölüğünün on ikinci haymesi neferâtından	verâseti vâlidesi Ayşe binti İbrahim ile li-ebeveyn er karındaşları Mahmud ve Mehmed'e münhasıra olduğu	65
Naim Oğlu Hüseyin bin Hacı Naim	Söke kazâsından Garab Köyü ahalisinden	Kuşadası Redif Taburunun üçüncü bölüğü efradından	zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmadığı	66
Topal Bağçevân Oğlu Mustafa bin Abdurrahman bin Abdullah	Sincanlı nahiyesine muzâfe Boyalı Köyü ahalisinden	Asâkir-i Şâhâne Bahr-i Sefid Boğazı İstihkâm alayının ikinci taburunun birinci bölüğünün onuncu haymesi neferâtından	verâseti vâlidesi Şerife binti Abdullah ile li-ebeveyn er karındaşları kebirler Abdullah ve asâkir-i şâhânede Salih ve İsmail ve sağır Hüseyin'e münhasıra olduğu	74
Kara Molla Oğlu Mehmed bin	Şuhud nahiyesine muzâfe	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb	verâseti vâlidesi Ümmühani binti Abdullah ve li-ebeveyn er karındaşları Ali	75

Halil bin Abdullah	Dadak Köyü	on birinci alayının ikinci taburunun dördüncü bölüğünün beşinci haymesi neferâtından	ve Hasan ve Mustafa ve li-ebeveyn kız karındaşı Havva'ya münhasıra olduğu	
Çavuş Oğlu Osman bin Halil bin Osman	Karaman Mahallesi	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on dördüncü alayının üçüncü taburunun birinci bölüğünün on beşinci haymesi neferâtından	verâseti vâlidesi Şerife binti Abdullah ile li-ebeveyn kız karındaşları Nazike ve Havva ve Dudu ve li-ebeveyn er karındaşları Salih ve Ahmed'e münhasıra olduğu	75
Yeğen Oğlu Mustafa bin İsmail bin Ali	Sincanlı nahiyesine muzâfe Paşa Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb sekizinci alayının seyyar topçu ikinci bölüğünün beşinci haymesi neferâtından	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Kamile binti İbrahim ve vâlidesi Fatma binti Ali ve babası merkum İsmail bin Ali ile sulbiye-i sağire kızı Ayşe'ye münhasıra olduğu	76
Yuvarlı Oğlu İsmail bin Yakub bin Ömer	Şuhud nahiyesine muzâfe Dadak Köyü	Asâkir-i Şâhâne Çifteler Hara-yı Hümayûnu süvâri bölüğü efradından	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Havva binti Musa ve vâlidesi Ayşe binti Abdullah ile sulbiye-i sağire kızı Dudu ve li-ebeveyn kız karındaşları kebieler Ümmügülsüm ve Fatma'ya münhasıra olduğu	77
Manisalı Oğlu Mehmed bin Mustafa bin	Osman Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on dördüncü alayının	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ayşe binti Ahmed ve vâlidesi Havva binti Abdurrahman ile	78

Abdullah		birinci taburunun ikinci bölüğü neferâtından	sulbiye-i sağire kızı Rahime ve li-ebeveyn kız karındaşı Ümmühani ve li-ebeveyn er karındaşı Ahmed'e münhasıra olduğu	
Abdil Oğlu Sadık bin Mustafa bin Abdil	Çobanlar Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on beşinci alayının üçüncü taburunun birinci bölümünün üçüncü haymesi neferâtından	verâseti vâlidisi Fatma binti Mustafa ve li-ebeveyn er karındaşı Süleyman ve li- ebeveyn kız karındaşı Kezban'a münhasıra olduğu	79
Hacı Hasan Oğlu Zenci Ali Osman bin Süleyman bin Abdullah	Kebeciler Köyü	Asâkir-i Şâhâne hâssa zihaf alayının ikinci taburunun ikinci neferâtından	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Nazike binti Mehmed ve sulbiye-i kebire kızı Şerife ve sulbî sağir oğlu Hasan'a münhasıra olduğu	80
Karaman Cabbar Oğlu Ahmed ibni Mahmud bin Mehmed	Camii Kebir Mahallesi	asâkir-i muvazzaf-ı şâhâne kırk dokuzuncu alayının dördüncü taburunun dördüncü bölümünün ikinci takımı efradından	San'a Hastahanesinde ecel-i mev'ûdiyle vefât	86
Bayram Oğlu Abdullah bin Ahmed bin Mehmed	Olucak Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının üçüncü taburunun üçüncü bölümünde on ikinci haymesi neferâtından	verâseti vâlidisi Nazike ibnete Hasan ile pederi merkum Ahmed bin Mehmed'e münhasıra olduğu	90
Yazıcı Oğlu	Dever	asâkir-i muvazzaf-ı	Yemen cânibinde San'a	99

Ali bin Osman	(Döger)Köyünde	şâhâne kırk dokuzuncu alayının dördüncü taburunun üçüncü bölüğünün beşinci haymesi neferâtından	civârında Cebeli Harn kasabası hastahanesinde ecel-i mev'ûdiyle vefât eden	
Pir Ahmed Oğlu Hasan bin Süleyman bin Mehmed	Ayvalı Köyü	Asâkir-i Şâhâne birinci ordu-yı hümâyûna mensûb hâssa istihkâm taburunun dördüncü bölüğü neferâtından	verâseti pederi merkur Süleyman ibni Mehmed ile vâlidesi Şerife binti Yahya'ya münhasıra olduğu	105
Hamza Oğlu Abdi bin Mehmed bin Hamza	Sincanlı nahiyesine muzâfe Kılınçarslan Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının ikinci taburunun ikinci bölüğünün on birinci haymesi neferâtından	verâseti li-ebeveyn er karındaşı Ali ile li-ebeveyn kız karındaşları Aliye ve Ümmühani'ye münhasıra olduğu	116
Osman bin Mehmed bin Abdullah	Elberek Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb üçüncü bölüğün üçüncü haymesi neferâtından	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Dudu binti Ahmed ile li-ebeveyn kız karındaşı Kezban ve li-ebeveyn er karındaşları Ahmed ve Süleyman'a münhasıra olduğu	117
Hacı Bekir Oğlu Mehmed bin Hasan	Kozluca Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb dokuzuncu alayının borazanı olub	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmühani binti Hüseyin ile sulbî büyük oğlu Mevlüd ve sulbiye-i kebire kızı Şerife'ye münhasıra olduğu	118
Mehmed bin Abdullah bin	Şuhud nâhiyesi	asâkir-i şâhane ikinci ordu-yı hümâyûna	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmühani binti	121

Mehmed	mahallâtında aPazar Mahallesi	mensûb altmış ikinci alayının ikinci taburunun birinci bölüğü efradından	Bekir ve vâlidresi Selimşah binti Ali ve pederi merkum Abdullah ve sulbiye-i sağire kızları Dudu ve Zehra'ya münhasıra olduğu	
Ayan Oğlu İsmail bin Ömer bin Hacı Ahmed	Ekret Köyü	ikinci ordu-yı hümâyûn müşiriyet-i celilesi	verâseti vâlidresi İsmihan binti Hüseyin ile li-ebeveyn sağir er karındaşları Ahmed ve Hüseyin ve li-ebeveyn sağire kız karındaşları Havva ve Zehra'ya münhasıra olduğu	122
Deyn Oğlu Hacı Halil bin Ahmed bin Abdullah	Sincanlı nahiyesine muzâfe Toklar Köyü	cânib-i Hicaz mağfer-i nazarda vefât	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Zeliha binti Hasan ile zevce-i mezbûreden mütevellide sulbiye-i kebire kızı Fatma ve zevce-i mutallakası Hanife binti Süleyman'danmütevellide sulbiye-i sağire kızı Nimet ve li-ebeveyn kız karındaşı diğer Fatma'ya münhasıra olduğu	124
Hacı Yusuf Oğlu Abdurrahman bin Mahmud ibn-i Hacı Ahmed	Sincanlı nahiyesine muzâfe Sarban Köyü	Asâkir-i Şâhâne tophane-i âmireye mensûb istihkâm alayının ikinci taburunun ikinci bölüğünün sekizinci haymesi neferâtından	verâseti vâlidresi Kezban binti Ali ile pederi merkum Mehmed'e münhasıra olduğu	128
Hüseyin bin Hasan bin Musa	İnhan Aşiretinden	Asâkir-i Şâhâne Bahr-i Sefid Boğazı Topçu birinci	verâseti vâlidresi Satı binti Abdullah ve li-ebeveyn sağir karındaşları Ahmed ve	130

		alayının dördüncü taburunun dördüncü bölüğünün altıncı haymesi neferâtından	Mustafa'ya münhasıra olduğu	
Hasan Oğlu Hüseyin bin Osman bin Hüseyin	Ekret Köyü	Asâkir-i Şâhâne yedinci ordu-yı hümâyûna mensûb elli birinci alayının dördüncü taburunun yedinci bölüğü efradından	Hüseyin'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Emine binti Ömer ile vâlidesi Havva binti Abdullah ve pederi merkum Osman'a münhasıra olduğu	134
Hasan bin Bekir bin Mehmed	Sincanlı nahiyesine muzâfe Çayhisar Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb onuncu alayının birinci taburunun ikinci bölüğü efrâdında	verâseti li-ebeveyn kız karındaşları Ümmügülsüm ve Emine ve Zeliha'ya münhasıra olduğu	140
Süleyman bin Abdullah ibni Süleyman	Gökçe Mahallesi	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb hademe bölüğünün ikinci haymesi neferâtından	verâseti vâlidesi Şerife binti Süleyman ile li-ebeveyn er karındaşı İbrahim'e münhasıra olduğu	141
Kara Osman Oğlu Osman bin Ahmed bin Osman	Şuhud nahiyesine muzâfe Karaadil Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb üçüncü bölüğünün altıncı haymesi neferâtından	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Emine binti Osman ve pederi merkum Ahmed ve sulbî sağır oğlu Ahmed'e münhasıra olduğu	152
Osman bin Kadir bin Hüseyin	Sebin Köyü	Asâkir-i Şâhâne altmış altıncı alayının ikinci taburunun birinci	verâseti vâlidesi Ayşe binti Bekir ile li-ebeveyn er karındaşları Mustafa ve asâkir-i şâhâne'de bulunan	169

		bölüğü efradından	Kadir'e münhasıra olduğu	
Hacı Mehmed oğlu Mehmed bin Ali bin Hacı Mehmed	Kaleli Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on beşinci alayının dördüncü taburunun birinci bölümünün üçüncü haymesi neferâtından	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Sultan binti Hasan ile sulbî sağır oğulları Ali ve Abdil'e münhasıra olduğu	170
Ali bin Abdullah bin Osman	Sincanlı nahiyesine muzâfe Paşa Köyü	Asâkir-i Şâhâne üçüncü ordu-yı hümâyûna mensûb piyade yirmi ikinci alayının üçüncü bölüğü efradından	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmühani binti İsmail ile sulbiye-i sağıre kızkarı Fatma ve Hanife ve sulbî sağır oğlu Osman'a münhasıra olduğu	171
Halil bin Hasan bin Halil	Şuhud nahiyesine muzâfe Balçık Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb dördüncü bölümünün on ikinci haymesi neferâtından	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmügülsüm binti Mehmed ve sulbî sağır oğlu Mehmed ve sulbiye-i sağıre kızı Ümmühani ile pederi merkum Hasan'a münhasıra olduğu	172
Eğri oğlu Hüseyin bin Süleyman ibni Ali	Sincanlı nahiyesine muzâfe SekerKöyü	Asâkir-i Şâhâne Bahr-i Sefîd Boğazı topçu ikinci alayının birinci taburu birinci bölümünün beşinci haymesi neferâtından	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmühani binti Hasan ile vâlidesi Safiye binti Halil İbrahim ile pederi merkum Süleyman'a münhasıra olduğu	173
Sarı Ali Oğlu Hüseyin bin Mustafa bin Osman	Sincanlı nahiyesine muzâfe Elvan Paşa Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb sekizinci alayının seyyar topçu ikinci bölümünün ikinci	verâseti vâlidesi İsmihan binti Osman ve li-ebeveyn er karındaşı Osman'a münhasıra olduğu	174

		haymesi neferâtından		
İsmail bin Veliyyüddin bin Abdullah	Sincanlı nahiyesine muzâfe Sinanpaşa Köyü	Asâkir-i Şâhâne üçüncü ordu-yı hümâyûna mensûb yirmi ikinci alayının piyade üçüncü taburunun üçüncü bölüğü neferâtından	verâseti li-ebeveyn er karındaşları Murad ve Halil ve asâkir-i şâhânede bulunan Osman'a münhasıra olduğu	176
İmam Oğlu Halil hafidi Hüseyin bin İsmail bin Halil	Tekye Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb seyyar topçu sekizinci alayının on ikinci taburu efradından	verâseti kız karındaşı Emine ile asâkir-i şâhânede bulunan li-ebeveyn er karındaşı münhasıra olduğu	183
Hasan bin Hasan bin Hüseyin	Sülemenli Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on birinci alayının seyyar topçu altıncı bölüğünün ikinci haymesi neferâtından	verâseti vâlidesi Fatma binti Mustafa ve li-ebeveyn er karındaşı İbrahim'e münhasıra olduğu	187
İbrahim bin Ali bin Abdullah	Seydiler Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb sekizinci alayının süvari ikinci bölüğünün yedinci haymesi neferâtından	veraseti li-ebeveyn kız karındaşı Döne ve li- ebeveyn er karındaşı asâkir- i şâhânede bulunan Ahmed'e münhasıra olduğu	196
Hacı Oğlu Osman bin Halil bin	Ablak Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Şerife binti Hüseyin ile li-ebeveyn er	212

İsmail		on beşinci alayının üçüncü taburunun ikinci bölüğünün yedinci haymesinin sekizinci neferâtından	karındaşı Ali ve li-ebeveyn kız karındaşı İsmihan'a münhasıra ba'dehâ zevce-i mezbûre Şerife dahi vefât edüb verâseti zevc-i metrûki Hüseyin Çavuş bin Ali ve vâlidesi diğere Şerife binti Mehmed ile sadrî sağır oğlu Ali'ye münhasıra ba'dehû sağır mezbûr Ali dahi vefât edüb verâseti babası mezbûr Hüseyin ile ceddesi mezbûre Şerife'ye münhasıra olduğu	
Halil Efendi ibni Mehmed Ali Efendi bin Abdullah	Karaman Mahallesi	Asâkir-i Redif-i Şâhâne yüzbaşlarından	Nın oğlu Nuri'nin rüşde erdiğini isbatla babasından kalan mirasının kendisine eda ve teslime karar verilmesi	243
Ali bni Mustafa bin Ali	Sincanlı nahiyesine muzâfe Balmahmu d Köyü	Asâkir-i Şâhâne üçüncü ordu-yı hümâyûna mensûb yirmi ikinci alayının piyâde topçu üçüncü taburunun üçüncü bölüğü efradından	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Saliha binti Mustafa ve pederi Mustafa bin Ali ile sulbî sağır oğlu Ömer'e münhasıra olduğu	248
Ahmed bin Mehmed bin Mustafa	İsmail Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının üçüncü taburunun üçüncü bölüğü on birinci haymesi neferâtından	verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Aliye binti Halil ve sulbiye-i sağıre kızları Şerife ve Fatma ve li-ebeveyn er karındaşları Mustafa ve Osman'a münhasıra olduğu	261
Receb Oğlu	Şuhud	Asâkir-i Şâhâne	verâseti vâlidesi Fatma binti	276

İbrahim bin Hüseyin bin Abdullah	nahiyesine muzâfe Çakırözü Köyü	ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının birinci taburunun birinci bölüğünün üçüncü haymesi neferâtından	Musa ile li-ebeveyn kebir er karındaşı Hacı Halil ve li-ebeveyn kebir kız karındaşları Ayşe ve Şerife'ye münhasıra olduğu	
Mustafa bin Halil bin Mustafa	Sincanlı nahiyesine muzâfe Paşa Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûn seyyar topçu altıncı bölüğünün beşinci haymesi neferâtından	verâseti pederi merkum Halil ve zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmühani binti Mustafa ve sulbiye-i sağıre kızı Fatma'ya münhasıra olduğu	289
Hurşid Oğlu Ali bin Veli bin Abdullah	Sincanlı nahiyesine muzâfe Bulca Köyü	asâkir-i muvazzaf-ı şâhâne Mekke-i Mükerrema'de aram-sâz olunmuş dördüncü alayının dördüncü taburunun üçüncü bölüğünün beşinci takımı efradından	hâl-i hayatında merkum Ali zimmetinde cihet-i karzdan kırk kuruş alacak hakkım olub meblağ-i mezkûru kable'l-ahz ve'l-istifâ vefât etmekle meblağ-i mezkûr benimle gâ'ib-i ani'l-meclis pederi merkum Veli'ye mevrûs olmakla ancak ben meblağ-i mezkûrdan rub' hisseme isâbet eden on kuruşu medyun merkum Ali'den taleb ederim deyü da'vâ ettikde	300
Süleyman bin Ali bin Abdullah	Sincanlı nahiyesine muzâfe Dazlar Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının birinci taburunun ikinci bölüğünün dördüncü haymesi	verâseti vâlidisi Teslime binti Hacı Mehmed ile li-ebeveyn er karındaşı Osman ve li-ebeveyn kız karındaşları Emine ve Ayşe'ye münhasıra olduğu	308

		neferâtından		
Eyüb Oğlu Alişan ibni Eyüb bin Hasan	Sincanlı nâhiyesine muzâfe Karacavian Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının birinci taburunun üçüncü bölüğünün dokuzuncu haymesi neferâtından	verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma binti Ali ve sulbiye-i sağıre kızı Şerife ve li-ebeveyn er karındaşları Ahmed ve asâkir-i redif-i şâhânede bulunan Mehmede münhasıra olduğu	312
Veliyyüddin bin Ahmed Çavuş bin Osman	Sincanlı nâhiyesine muzâfe Karacavira n Köyü	asâkir-i-şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb ikinci alayının birinci bölüğünün yüz on neferâtından	verâseti pederi merkûm Ahmed Çavuş ile vâlidisi Emine binti Ahmede münhasıra olduğu	313
Ömer bin Hüseyin bin İbrahim	Sincanlı nâhiyesine muzâfe Günegi Köyü	Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb seyyar topçu ikinci alayının yedinci bölüğünün dördüncü haymesi neferâtından	verâseti vâlidisi Fatma binti İbrahim ile li-ebeveyn er karındaşı Ahmede münhasıra olduğu	314

2.1.1. Afyonkarahisar’da Ermeniler

Tarihte Ermeniler, Büyük Selçuklu Devleti, Anadolu Selçuklu Devleti, Beylikler ve Osmanlı yönetiminde Türklerle bir arada yaşamışlardır. Ermeniler İslamın ilk dönemlerinde Emeviler ve Abbasi idaresinde Bizans imparatorluğundakinden daha hür bir hayat sürmüşlerdir. Bu gerçek bizzat Ermeni vakanüvisleri tarafından da ifade edilmiştir. Selçuklu yönetiminin de dil ve din konusunda Emevî ve Abbasî yönetimlerinden daha hoşgörülü olduğu ve hatta kendilerinden farklı kavimleri bu hususta tamamen hür bıraktıkları bir gerçektir¹⁴⁴.

Nitekim Ermeniler Anadolu’daki Ermeni kilisesinin hiyerarşisini devam ettirme imkânını da ancak Türk hükümler zamanında bulmuş, Kayseri, Malatya, Sivas ve Niksar’da Ermeni piskoposlarının önderliğinde kilise toplantıları tertiplenmiş ve zaman zaman da sultanlardan yardım görmüşlerdir. Ayrıca Ermenilerin Selçuklular zamanından ülkenin çeşitli önemli kademelerinde görev aldıkları da bilinmektedir. Örneğin, Sinop donanmasının başına Hayton adında bir Ermeni reis tayin edilebilmiştir. Yine Moğollar Anadolu’yu işgal ettikleri dönemde Kayseri’de Hacuk oğlu Hüsam adlı bir Ermeni iğdiş başı olarak görev yapmaktaydı.

Netice itibariyle şunu söyleyebiliriz ki, Anadolu’ya Selçuklu Devletinin hâkim olmasından sonra diğer gayrimüslimler gibi Ermeniler de Bizans’ın baskı ve zulmünden kurtulmuş ve tam bir inanç hürriyetinin mevcut olduğu bu dönemde siyasi ve iktisadi müsamahanın yanında dini inançlarının gereklerini de rahat bir şekilde yerine getirebilmişlerdir. Aynı zamanda Anadolu’da, kurulu düzenin oluşturulmasından sonra yerli Hristiyanlara yönelik olarak Anadolu Selçuklu devletinin gerçekleştirdiği tek bir kovuşturma hadisesi görülmemiştir. Sonuç olarak onlar yeni hakimlerin idaresinden daima memnun kalmış ve Türklerden kurtulmak için Avrupalılardan yardım istemek ihtiyacı hissetmemişlerdir¹⁴⁵.

Anadolu Selçuklu Devletinin yıkılmasının ardından Anadolu’da siyasi hâkimiyeti toplama görevi Osmanlı Devletinin oldu. Osmanlı Devleti, birçok milletten oluşan bir devlettir. Sınırları içerisinde Hristiyan ve Yahudilerden, ayrıca

¹⁴⁴Mehmet Kutalmış, “Ermenistan ve Ermeni Diasporasında Türkçe ve Türkiye’de Ermenice”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5,1, 2003, s.46.

¹⁴⁵Hüseyinov Sentyar; *Tarihte Türk Ermeni İlişkileri ve Ermeni Sorunu*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2004, s.8.

Araplardan, İrânlılardan, Süryanilerden, Keldânîlerden, Çerkezlerden ve daha pek çok topluluktan mevcuttu. Devlet, bunlar için kimi zaman ayrı kâunnâmeler neşretmiş, her toplumu önce kendi içinde örgütleyerek, Müslüman halkla her hangi bir problem yaşanmasını da önlemeye özen göstermiştir¹⁴⁶.

Yaşadıkları topraklarda Ermeni nüfusunun büyük çoğunluğu zanaatkâr ve tüccarlardan oluşmuştu. Ticaret ve el işleri Müslümanlar ve diğer tebaaca yürütülse de bazı meslekler bazı gruplarla özdeşleşmişti. Ülke ekonomisinde önemli konumlara gelen Ermeniler, her meslekten olup belli bir iş grubuna girmemişlerdi.

Ermeniler, Osmanlı Devleti içinde bir çoğunluk oluşturamadıkları gibi mezhep olarak da parçalanmış olduklarından Türk kültürü ile kaynaşmaları kaçınılmaz olmuştur¹⁴⁷.

Ermeniler, dindaşları ile yaşadıkları problemler ve maruz bırakıldıkları baskılara karşın, İslâm felsefesine sahip Türklerle ilk andan itibaren çok olumlu ilişkiler içinde olmuşlardır. Türklerin İslâm dininin gayrimüslim ehli kitaba karşı yumuşak yaklaşımı bunun oluşumunda önemli etkiye sahiptir Türkler, fethettikleri yerlerdeki milletlerin hak ve hukukunu güvence altına aldıkları gibi, Ermenilerin de dinî, siyasî, sosyal, ekonomik ve kültürel serbestiyetlerini teminat altına almışlardır. Ermeniler de bu olumlu yaklaşıma aynı şekilde cevap vererek, Türk kültürel değerlerinin hayatlarına girmesinde de bir mahsur görmemiş, kültürel değerleri özümsemiş, bu öğelerin bir araya getirilmesiyle yeni bir sentez oluşturmuşlardır. Bu etkileşim büyük boyutlarda sürerken Ermeniler, kökenlerinden gelen temel ayırt edici özellikleri yüzyıllar boyunca koruma imkânı da bulmuşlardır.

Karşılıklı bu tutum sonucunda Türk ve Ermeni kültür değerleri arasında büyük benzerlikler oluşmuş, Anadolu'da âdet gelenek ve zevkleri Türklerle hemen hemen müşterek bir Ermeni yapısı oluşmuştur. Bu etkileşim sonucu ortaya çıkan

---

¹⁴⁶Cahit Külek; *Sosyo Kültürel Açından İstanbul'da Ermeni Toplumunu(XIX.YY)*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2009, s.65.

¹⁴⁷Berna Türkdöğân; *Türk-Ermeni ilişkileri(Tehcirden Günümüze)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2006, s.22.

Ermeni toplumuna bazı seyyahlar, Ermenileri "*Hristiyan Türkler*" diye tanımlamışlardır¹⁴⁸.

XIX. yüzyılda yaşayan Amerikalı misyoner Van Lennep ise Türkiye ilgili seyahatnamesinde, Batı ile Doğu'yu karşılaştırır. Sosyal ilişkiler, askeri yapı vs. özelliklerin iki toplum arasında farklı olduğunu ifade ederken, aralarında Ermenilerin de bulunduğu Hristiyanlar ile Müslümanları birbirinden ayrı tutmamakta, Türkler ve Ermenileri ayrı ve zıt iki unsur olarak değil de Doğu kültürünün birer parçası olarak görmekte ve bir bütün olarak ele almaktadır¹⁴⁹.

Defterde Afyonkarahisar'da karşılaşılan tek gayrimüslim grubu Ermenilerdir. Ermeni tebea ile ilgili 14 adet belge bulunmaktadır. Bunlardan birisinde tereke dökümü vardır. Birisi de satış vekâleti ile ilgilidir. 12 belge veraset davasıdır. Afyon'da sadece şehir merkezindeki mahallelerde Ermeniler yaşamaktadır. Afyon'da Türklerden sonra ikinci kalabalık grubun Ermeniler olduğu anlaşılmaktadır¹⁵⁰. Defterde yer alan Ermenilerle ilgili belgelerin tamamı da Afyonkarahisar şehri mahallelerinde oturan Ermenilerle ilgilidir. Ermenilerin Afyonkarahisar'a ilk olarak nereden ve ne zaman geldiği hususunda kaynaklara dayalı bir bilgi tesbit edilememiştir. Ancak bu hususla ilgili olarak Afyonkarahisar'da Cumhuriyet'in ilk yılından itibaren gazetecilik yapan Abdullah Mahir Erkmen 1928 yılında bir yazısında Ermenilerin sanatlarından istifade edilmek üzere Sultan Divani'nin delaletiyle Afyonkarahisar'a geldiklerini nakleder¹⁵¹.

1890 yılında Afyon'u gezen Şemsettin Sami "*Isparta gibi buranın gayr-i Müslimleri de Türkçe'den başka dil bilmezler*"¹⁵², demektedir. Osmanlı Devleti bünyesinde Ermenilerin Türkçe konuşmalarına, Rusların Ermeni politikaları çerçevesinde "*Rus İncil Cemiyeti*" 1815'de Petersburg'da 15.000 Ermenice İncil bastırdı. Bu emellerini hemen hemen tamamı Türkçe konuşan Osmanlı Ermenilerine

---

¹⁴⁸ Cafer Ulu; "Türk ve Ermeniler Arasında Sosyo-Kültürel Etkileşime Zemin Hazırlayan Etmenler", *Hoşgörü Toplumunda Ermeniler*, Erciyes Üniversitesi Yay. C.1, Kayseri 2007, s.505.

¹⁴⁹Gürsoy Şahin, "Amerikalı Bir Misyonerin XIX.yy Ortalarında Türk-Ermeni Kültürel İlişkilerle İlgili İzlenimleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7,1, 2005, s. 216.

¹⁵⁰Zelkif Polat; *Tanzimat'dan Cumhuriyet'e Afyonkarahisar'da Ermeniler (1839-1923)*, Basılmamış Doktora Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon 2011, s.37.

¹⁵¹Yusuf Ilgar, "Afyonkarahisar Ermenileri Üzerine Bir Deneme" *Yeni Türkiye Dergisi*, S. 60, Ankara 2014, s. 270.

¹⁵²Muzaffer Uyan; *Anularla Afyonkarahisar*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yay. Afyon 2001, s 35.

de ulaştırabilmek için 1822 yılında Türkçe İncil bastırıp Ermenilere dağıtılmış olup böylece Ermenilerin Türkçe konuştuğu bildirilmiřtir¹⁵³.

Tereke dökümü verilen bir belgede Müslümanlardan çok farklı olarak zenginlik göze çarpmaktadır. Ermenilerin sadece kaza merkezi Afyon şehrinde oturdukları anlaşılmaktadır. Ayrıca incelenen terekede Ermenilerin Müslümanlarla aynı eşyalarını kullandıkları görülmüştür. Bu durum iki toplumun kaynaştığını da göstermektedir¹⁵⁴.

Ermenilerin, Müslüman halk ile iç içe yaşadığı sorunlarını Müslüman kadıların huzuruna güvenle götürdükleri mahkemelerde, Ermeni ve Müslümanların birbirleri için şahitlik yaptıkları anlaşılmaktadır¹⁵⁵.

Tablo 18. Ermeni Vatandaşların Mal Varlıkları

Malın cinsi	Miktarı	Yaklaşık Fiyatı	Belge No
Mernor diz kabı	1 adet	20 kuruş	145
Beyaz yelek	1 adet	2 kuruş	145
Kadife bulka	1 adet	80 kuruş	145
Beyaz bulka	1 adet	8 kuruş	145
Kaz	1 adet	1.5 kuruş	145
Çorap	1 çift	2.5 kuruş	145
Gaz değirmi	1 adet	1.5 kuruş	145
El havlusu	5 adet	30 kuruş	145
Beyaz eldiven	2 çift	5 kuruş	145
Oya parça	1 adet	5 kuruş	145
Beyaz zenne diz kabı	1 adet	6 kuruş	145
Tarak ortası gümüş	1 adet	10 kuruş	145
Tel işi gümüş tarak	1 adet	25 kuruş	145
Selyan taşlı elvan yüzük	1 adet	40 kuruş	145
Gümüş çiçek	1 adet	5 kuruş	145
Kramise altını	1 adet	216 kuruş	145

¹⁵³Hasan Babacan; *Ermeni Sorunu Üzerine Makaleler*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yay. Afyon 2007 s. 19.

¹⁵⁴A.Ş.S., 627, 102/145.

¹⁵⁵A.Ş.S., 627, 175/253.

Mahmudiye altını	4 adet	320 kuruş	145
Nısıf sandıklı	1adet	25 kuruş	145
Nısıf mahmudiye	1adet	40 kuruş	145
Mahmudiye altını	5 adet	100 kuruş	145
Nısıf İstanbul	1 adet	16 kuruş	145
Sandıklı rubiyesi	1 adet	12 kuruş	145
Hayriye rubi	2 adet	18 kuruş	145

Toplum içinde iç içe yaşayan Türk ve Ermenilerin edebiyat, şiir, bazı inanç ve efsanevi figürlerinin benzemesinin yanında doğal olarak isimler, kullanılan lakaplar da benzer veya aynı olabilmıştır. Ermenilerin Türkler tarafından da kullanılan *Hacı* lâkabını *Heci* şeklinde kullanmaları, ayrıca, Türkler arasında da yaygın olan kara, kel, topal gibi lâkapları kullanıyor olmaları, Ermenilerin aile ismi olarak çoğunlukla Türklerin kullandıkları aile isimlerini tercih etmeleri bunun göstergesidir (*Tathoğlu, Tekbacakoğlu, Terzibaşoğlu, Tokathoğlu, Tombakoğlu, Topaloğlu, Torkumoğlu, Tosunoğlu, Tufanoğlu, Uzunoğlu, Yarıcıoğlu, Yazıcıoğlu, Yemenicioğlu, Yoğurtcuoğlu gibi*).

Yine şahıs ismi olarak Türk adlarının çokça yer aldığı malumdur. Kılıbos, Murat, Mercan, Tatlı, Maksut, Manas, Manyas, Nişan erkeklerde; Enise, Gülizar, Gülperi, Nazlı, Nurise, Şahnar, Kader, Melekne, Sultan, Sultana Sümrüd, Şehnaz, Zümrüd gibi isimler de Ermeni kadınlarında kullanılan isimlerdir. Hatta 1910-1914 yılları arasında Afyon'da yaşayan Ermeni kadınlarının dörtte biri Türk ismi kullanıyordu. Yine aynı yıllarda Ermeni erkeklerinin 92 erkek adından 8 tanesinin Türk ismi olduğu tespit edilmiştir¹⁵⁶.

Türkler ve Ermeniler arasındaki benzeyen özelliklere dikkat çeken misyoner Van Lennep, her iki toplumda da aile isminin olmadığını, insanları birbirinden ayırt etmek için mesleği veya fiziksel özelliğinin kullanıldığını belirtir. Türk toplumunda kullanılan Sağırın Hasan, Kambur Ali, Azman Cafer, Deli Tahir gibi, Ermenilerde de Mumyalmaz Nikola, Nikolanın cimriliğini, sobaburunlu Garabed, Garabed'in kürek burunlu olduğunu göstermektedir. Türk toplumunda babasının adından bir soyad

¹⁵⁶Sadık Sarısamam; "Afyonkarahisar'da Ermeniler 1910-1914(Şer'iyecilerine Göre)", *Hoşgörü Toplumunda Ermeniler*, yay haz. Metin Hülagü, 1.Sempozyum, C.4, Erciyes Üniversitesi yay, 2007, s.116.

türetmek adeti karşımıza Dervişoğlu Hüseyin, Mehmetoğlu Ömer şeklinde çıkar. Aynı kullanım Ermenilerde; Kevork Tovmasoğlu (yani Tovmas'ın oğlu Kevork)olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁵⁷.

627 numaralı Şer'iyye sicilinde Haçi Agop, Haçi Aksabat yanında Sultan ve Murat isimleri dikkat çekmektedir. Ermeni ailelerin Yazıcıoğlu, Kürekçioğlu gibi lakaplar kullandıkları da görülmektedir¹⁵⁸.

2.2. DİNİ YAPILAR

İslam geleneğinde, cami ve mescid ibadet mekânlarıdır. Mescid, minaresiz iken cami ise mihrabı, minberi ve minaresi olan içinde cuma ve bayram namazları kılınmasına müsaade edilen büyük ibadet mekânıdır. Defterde, Sincanlı nahiyesi Karacaviran Köyü mescidine minber konularak cuma ve bayram namazları kılınabilecek camii şerif yapılması talebi ile ilgili belgede mescid ile cami arasındaki fark açık bir biçimde görülmektedir¹⁵⁹.

2.2.1. Camiler ve İmamlar

Osmanlı mahalle cami ve mescidlerinde yer alan en önemli din görevlisi imamlardı. Bu mabedlerde hizmet veren din görevlilerinin büyük gayretleriyle bu kutsal mekânlar sadece bir ibadet yeri değil, ayrıca cazibe merkezleri haline gelmiştir. Tanzimat devrine gelinceye kadar imam, devleti temsil etmek üzere mahallenin önde gelen sorumlusuydu. Görevlerinin ifası sırasında kadılar tarafından teftiş edilir, ahalinin hakkında vaki şikâyetleri azillerine yol açabilir ve cezalandırılmalarına sebep olabilirdi. Dolayısıyla belirli bir kontrol altında bulunurlardı. İmamlar, kadıların yerine getirmesi gereken birçok işte onların tabii yardımcısı konumundaydı¹⁶⁰.

Tanzimat dönemine gelinceye kadar Osmanlı şehir yapılanmasında mahalle ve köylerdeki imamlar, dinî görevleri dışında hem devleti temsil etmiş hem de mahallenin önde gelen yetkilisi ve sorumlusu kabul edilmiştir. Bu tür yetkileri

---

¹⁵⁷ Şahin, a.g.m., s.218.

¹⁵⁸ A.Ş.S., 627, 172/249.

¹⁵⁹ A.Ş.S., 627, 6/10.

¹⁶⁰ Kemal Beydilli; "İmam: Osmanlı Devleti'nde İmamlık", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.XXII, İstanbul 2000, s. 181.

sebebiyle din görevliliği dışında imamların mahalledeki sosyal barış ve huzura ciddi katkıları olduğu da anlaşılmaktadır. Görevleri süresince raiyyet rüsumu ve avarız vergilerinden büyük ölçüde muaf tutulan imamlar padişah beratıyla göreve başlıyorlardı.

İmamlar, nüfus kayıtları, doğum, ölüm ve boşanma gibi işlemleri de yerine getiriyordu. Bugün belediyelerce icra edilen nikâh akitleri şehirde kadı veya naibi; mahalle ve köylerde ise yöneticilerden alınan “*izinname*” sonrasında imamlar tarafından kıyılıyor ve akdedilen nikâhlar bir deftere kaydediliyordu. Türkiye’de medeni kanunun kabulünden önce, evlenmek için kadılardan alınan müsaadeye “*izinname*” denirdi. Bursa’da bilinen ilk izinname 1555 tarihli olup orijinal ifade ynen şöyledir: “*Sultan mahallesi imamına! Ayşe binti Ahmed, Nebi’ye şer’an mâni’ yok ise nikâh edesin deyu izin verildi*”¹⁶¹.

Aşağıda tablo halinde verilen cami ve mescid adları yerleri ile birlikte belirtilmiştir. Ayrıca bazı cami ve medereselerde görev yapan imamların da isimleri belirtilmiştir.

Tablo 19. Camiler ve Mescidler

Cami ve Mescid Adı	Yeri	Bahis Sebebi	Belge No
Burmali Camii Şerifi	Karahisar-1 Sahib Cami-i Kebir Mahallesi	İsmail oğlu Abdullah’ın kızı Hadice Hatun’un sülüsünden yüz kuruş Burmalı Camii Şerifi nukûd-ı mevkufesine zamm olunması	114
Cami-i Cedid	Karahisar-1 Sahib	Cami-i kebir Mahallesi ahalisinden Mehmed oğlu İsmail’in oğlu Çıracı İshak Efendi’nin sülüsünden Kapanönü mevkiindeki arsasının Camii Cedid vakfına verilmesi	175
Mısrî Cami-i Şerifi	Karahisar-1 Sahib	Cami Vakfı Mütevellisi Abdurrahman oğlu İbrahim’in sülüsünden camiye bir	184

¹⁶¹Mefail Hızlı, "Osmanlı Mahalle İmamlarının Performanslarına Dair" *Tesam Akademi Dergisi*, C.1, S.1, 2014, s.45.

		avize alınması	
Zülâfi Cami-i Şerifi	Karahisar-ı Sahib	Bursalı Etmekçi İbrahim bin Süleyman bin Cabir'in verâsetinden bir arsanın hududlarının tarifinde	184
Tazlar Köyü Camii Şerifi	Sincanlı Nahiyesi Tazlar Köyü	Merhum Çavuş oğlu Hacı Bekir oğlu Abdülkadir oğlu Mahmud'un terekesinden karye camii şerifi ve çeşmesinin Nukûd-ı mevkûfesine zamm olunmak üzere para ayrılması	199
Hacı Feyzullah Cami-i Şerifi	Hacı Yahya Mahallesi	İmamet tevcihi	274

Tablo 20. İmamların Görev Yaptıkları Yerleri

İsmi	Görev Yeri	Belge No
Kucur Oğlu İsmail Efendi bin İbrahim bin Ali	İsmail Köyü imamı	11
Ömer Efendi ibni Abdurrahim bin Abdullah	Kayalu Mahallesi	13
Halil İbrahim Efendi ibni Hüseyin	Hacı Abdurrahman Mahallesinden İkinci Ordu-yı Hümâyûn Altıncı Alayının Üçüncü Tabur imamı	16
Ahmed Efendi ibni Mehmed	Hacı Mahmud Mahallesi	20
Hacı Mehmed Efendi	Kırka Köyü	11
Ömer Efendi ibni Abdurrahim bin Abdullah	Kayalu Mahallesi	13
Abdullatif Efendi ibni Ali bin Salih	Nurcu Mahallesi	25
Hacı Bali Efendi ibni Musa Çavuş	Ayvalu Köyü	41
Ahmed Efendi ibni Mehmed	Hacı Mahmud Mahallesi	20
Abdullah Efendi ibni Halil Efendi	Deper Köyü	99
Süleyman Efendi ibni Ömer Efendi	Sülümenli Köyü	112
Hacı Hafız Mahmud Efendi ibni Hüseyin	Mısri İmamı	113
İbrahim Efendi ibni Hüseyin Efendi	Molla Bahşi Mahallesi	114
Camii imamı Halil Efendi ibni Mehmed Ali	Cami-i Kebir Mahallesi	114

Efendi		
İbrahim Efendi ibni Hüseyin Efendi	Molla Bahşı Mahallesi	114
Kadir Efendi ibni Ahmed	Voyvoda Mahallesi	127
Ahmed Efendi ibni Ömer	Fakih Paşa Mahallesi	127
Süleyman Efendi ibni İsmail	Marulcu Mahallesi	133
Salih Efendi ibni Hasan Efendi	Hacı Yahya Mahallesi	133
Hasan Hüseyin Efendi ibni Ömer	Erkmen Köyü	135
Halil İbrahim Efendi ibni Hüseyin	Edirne vilâyet-i celilesinde Cisri Mustafa Paşa'da Asâkir-i Nizâmiye 16. Alayının 3.Taburu	154
Osman Efendi ibni Ömer	Çavuş Oğlu Mahallesi	158
Osman Efendi ibni Ahmed	Kayadibi Mahallesi	184
Hasan Efendi ibni Bekir Efendi	Akmescid Mahallesi	184
Ahmed Efendi ibni Mehmed	Molla Bahşı Mahallesi	186
Süleyman Efendi ibni İsmail	Karaman Mahallesi	197
Hüseyin Efendi ibni Mustafa	Burmalı Mahallesi	197
müteveffâ Yanyalı Hacı Emin Efendi ibni Osman Efendi	HassaSseyyar Topçu 1. alayının 2. taburu imamı	203
Tahmisci-zâde Süleyman Efendi ibni Hacı İsmail	Akmescid Mahallesi imamı	206
Hacı Kadir Efendi	İnaz Köyü	207
Mehmed Efendi ibni Ahmed	Hacı Nuh Mahallesi	242
Osman Efendi ibni Ahmed	Voyvoda Mahallesi	242
Osman Efendi ibni Ahmed Efendi	Hacı Cafer Mahallesi	243
İsmail Efendi ibni Hasan	Ayvalu Köyü	250
Tahmisci-zâde Süleyman Efendi ibni Hacı İsmail	Marulcu Mahallesi	252
Süleyman Efendi ibni İsmail	Karaman Mahallesi	252
Ahmed Efendi ibni Ömer	Fakih Paşa Mahallesi	256
Abdullah Efendi ibni Mehmed	Çavuşbaşı Mahallesi	256
Ahmed Efendi ibni Ömer	Fakih Paşa Mahallesi	273
Ahmed Efendi ibni Ömer	Fakih Paşa Mahallesi	284
Hüseyin Efendi ibni İbrahim	İşıklar Köyü	291
Hacı Halid Efendi ibni Hüseyin	Kubelu Mahallesi	299

Süleyman Oğlu Ali Efendi ibni Süleyman	Eğret Köyü	300
Muğni Oğlu Hasan Efendi ibni Hacı Ahmed	Hacıbeyli Köyü	300

2.2.2. Vakıflar ve Vakıf Eserleri

Vakıf, kelimesi Arapça olup “*durdurmak, alıkoymak, durma, durdurma*” anlamlarına gelmektedir ve bu kelimenin çoğulu da "evkâf"tır. Terim anlamı ise, bir malın veya mülkün sevap kazanmak maksadıyla doğrudan ve dolaylı bir şekilde toplumun yararına ayrılmasıdır. Mallarını toplumun yararı için kullananlara “*vâkıf*”, vakfedilen şeye “*mevkûf*” adı verilmektedir¹⁶².

Vakıf; İslam memleketlerinin özellikle Selçuklular ve Osmanlılar döneminde sosyal, kültürel ve ekonomik hayatında önemli roller oynamış olan dini, hukuki ve sosyal bir kurumdur¹⁶³.

Vakıflar sayesinde islam medeniyetinin zengin mimarisi finanse edilip yüzyıllarca korunabilmiştir. Yaşlılık ve maluliyet maaşları verilebilmiş, sigortanın bilinmediği bir çağda, lonca ya da mahalle üyeleri için ilkel de olsa bir sigorta güvencesi sağlanmıştır. Köprüler, yollar, limanlar, deniz fenerleri, kütüphaneler, sarnıçlar, su bentleri, çeşmeler ve kaldırımlar inşa edilip, korunabilmiştir. Ayrıca vakıflar, şehir duvarları ve kaleler inşa ederek savunma faaliyetlerine de katkıda bulunmuşlardır. Vakıflar ve sağladıkları hizmetler sayesinde, İslam önce Anadolu’da, sonra da Balkanlar’da yayılabilmiştir¹⁶⁴.

627 nolu Şer’iyye Siciline göre Afyonkarahisar 1897-1898 yıllarında mütevazi bir Anadolu şehridir. İncelenen tereke kayıtlarından vakıf sisteminin Afyonkarahisarda da var olduğu görülmektedir. Bazı ailelerin vakıflara yardım için vasiyet bıraktıkları görülmektedir¹⁶⁵. Hatta defterde yer alan bir terekede, 25 sene önce vefat etmiş ve Mısri Cami-i Şerifinde mum tedariki, Kuran-ı Kerim tilaveti ve

¹⁶²Ali Açık ve Abdurrahman Sağırılı; *Osmanlı Döneminde Tokat Merkez Vakıfları-Vakfiyeler*, C.1, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Yayınları, Tokat 2005, s.1.

¹⁶³Gürsoy Şahin; “XVII Yüzyılın Sonlarında Afyonkarahisar’da Vakıflar ve Vakıf Hizmetleri”, VI. *Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyum Bildirileri (10-11 Ekim)*, Afyon Belediyesi Yay., Afyon 2002, s.381.

¹⁶⁴Yakup Ülker, Cengiz Toraman, "Osmanlı Devletinin Sosyal Ve Ekonomik Hayatında Para Vakıflarının Rolü Ve Muhasebe Uygulamaları" *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*,1, 1, 2012, s.64-65.

¹⁶⁵A.Ş.S., 627, 112/158.

camie avize alınması gibi konularda vasiyeti olan zevcesinin vasiyetini yerine getirmeye çalışan bir eşe rastlanmaktadır¹⁶⁶.

Tablo 21. Vakıflar

Vakfın Adı	Bulunduğu Yer	Mütevellîsi	Bahis sebebi	Belge No
Ahî Efendi Vakfı	Karahisar-1 Sahib		-	89
Hark-1 Kebîr Vakfı	Karahisar-1 Sahib	Hacı Mustafa oğlu Mehmed Efendi	Hark-1 Kebîr suyunun eski mecrâsına akıtılması	111-275
Burmalı Cami'-i Şerîfi Vakfı			İsmail oğlu Abdullah'ın kızı Hadice Hatun'un sülüsünden yüz kuruş Burmalı Camii Şerifi nükûduna zamm olunmak üzere mütevellisine verilmesi	114
Güldanlı Medresesi Vakfı	Karahisar-1 Sahib		İsmail oğlu Abdullah'ın kızı Hadice Hatun'un sülüsünden yüz kuruş Güldanlı Medresesi Vakfı nükûduna zamm olunmak üzere mütevellisine verilmesi	114
Camii Cedîd Vakfı	Kapanönü'nde			175
Umur Bey Vakfı		Edhem-zâde Ahmed Efendi ibni İbrahim		292
Şişman-zâde Vakfı		Rıza efendi		311

¹⁶⁶A.Ş.S., 627, 126/184.

3.3. AİLE

Aile, kadın ve erkeğin evlenmesi sonucunda oluşan, temel toplumsal birime verilen isimdir. Toplumların siyasî, sosyal, hukukî, ekonomik ve ahlakî yapılarını anlayabilmek için aile yapılarına bakmak gerekmektedir. Toplumlar, sosyal sistemin çekirdeğini oluşturan aile ile kimlik kazanabilmektedirler. Hiçbir toplum aile olmadan varlık gösteremez. Bugüne kadar yapılan her toplumun kendi kültür çerçevesi içerisinde şahsına münhasır bir aile yapısı oluşturduğunu ortaya koymuştur. Bu açıdan Türk toplulukları da eski dönemlerden itibaren benimsediği dine, yaşadığı coğrafyaya, bulunduğu bölgelerdeki farklı toplumlara ve bunlar gibi daha birçok nedene bağlı olarak aile yapısı bakımından belirli farklılıklar göstermiştir. Türk toplumunun aile yapısındaki en önemli değişim İslâmiyet'in kabulünden sonra yaşanmıştır. Türkler, İslâmiyet'i kabul ettikten sonra aile yapılarında İslâmî öğelerin ön plana çıkmaya başlamasına rağmen eski geleneklerini de devam ettirerek bunları İslâmiyet ile büyük ölçüde aynı potada birleştirmeyi başarmışlardır¹⁶⁷.

Türk ailesi, zaman içinde en az değişime uğrayan müesseselerinden biri olduğundan toplumun siyasi, sosyal ve hukuki durumunu anlamak için önce o toplumun küçük bir nüvesi olan aileye bakmak gerekmektedir. Küçük bir aileyi incelemek aslında o topluluğu incelemek demektir. Çünkü toplulukları aileler meydana getirmektedir. Başka bir ifadeyle aile, topluluğun en üst kademesinin başında bulunan devletin küçük bir modelidir. Ailede çocuklar üzerinde babanın otoritesi, devleti yöneten hükümdarın millet üzerindeki otoritesine benzemektedir¹⁶⁸.

Toplumun varlığının devam etmesinde önemli görevler yüklenen aile müessesesi dînî değer ve yaşayışın korunmasında, millî varlık ve benliğin muhafazasında, geliştirilip devam ettirilmesinde ve gelecek nesillere aktarılmasında önemli rol üstlenmektedir. Aile, fertler için hem dış çevrenin olumsuz şartlarından koruyucu, hem de eğitici ve yönlendirici ilk ocak hüviyetini taşımaktadır. Aile milli varlığın ve kültürün yaşamasını, gelecek nesillere aktarılmasını sağlayan araçların en

---

¹⁶⁷Güven Dinç, "Şer'iyye Sicillerine Göre XIX.Yüzyıl Ortalarında Antalya'da Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumu", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi (OTAM)*, 17, 2005, s.103-129.

¹⁶⁸Ömer Düzbakar, "Osmanlı Toplumunda Çok Eşlilik:1670-1698 Yılları Arasında Bursa Örneği", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi (OTAM)*, 23, 2008, s.86.

önemlidir. Bu nedenle eğitimciler aileyi ilk ve en etkili eğitim kurumu olarak kabul etmektedirler. Ailenin bu fonksiyonu yalnız içe dönük bir faaliyet olmayıp, genel olarak toplumsal ve ahlakî hayata da yansımaktadır. Toplumun, din ve hukuk gibi kurumlarının ileride kendisinden beklediklerini çocuğun kazanması, ancak aile tarafından sağlanabilir¹⁶⁹.

3.3.1. Evlilik

Evlilik; bir kadın ile erkeğin belli kurallar çerçevesinde hayatlarını birleştirmeleridir. Osmanlı aile hukuku esas itibariyle İslam aile hukukundan ayrı düşünülemez. Osmanlı aile hukuku İslam aile hukukunun altı asırlık uygulamasından ibarettir. Özellikle evlenme, boşanma, miras gibi uygulamalarda örfi kanunlardan ziyade şer'î hukuk geçerli olmuştur. İslam hukukunda evlenmelerin iki şahit huzurunda yapılmalarından başka bir şekil şartı bulunmamasına rağmen din ve toplum hayatında oynadığı rol sebebiyle bu akdin oldukça erken dönemlerden itibaren onun hukuki yönünü bilen din ve hukuk adamları huzurunda yapılmasına özen gösterilmiştir. Osmanlı devletinde muhtemelen devletin kuruluşundan itibaren nikâh akitleri ya bizzat kadılar veya kadıların verdiği izinname ile yetkili kılınan din adamları tarafından yapılmıştır. Osmanlılarda kadıdan başka nikâh memuru hiçbir zaman olmamış, din adamlarına umumi nikâh kıyma izin ve yetkisi verilmek yerine her münferit nikâhta izin ve izinname verilme yoluna gidilmiştir. Bu tür uygulamanın her nikâh esnasında gerekli hukuki şartların oluştuğunun kadı tarafından kontrolü gibi hukuki, izinname verilirken taliplerden harç alınması gibi mali sebepleri olmalıdır¹⁷⁰.

Hukuki mahiyeti açısından nikâh akdi, eşler arasında bir hayat ortaklığı meydana getiren rızai bir akittir. Bazı müşteşrikler ve özellikle de Fransız hukukçusu Morand tarafından ileri sürüldüğü gibi, evlenme, bir satım akdi ve mehir de satış bedeli değildir. Zira evlenme ve satım akidleri gerek şartları ve gerekse gayeleri

---

¹⁶⁹İbrahim Paçacı, "Sosyal Hayattaki Değişim Sürecinde İslam Aile Hukuku (Evlenme Boşanma Örneği)", *İslam hukuku Araştırmaları Dergisi*,11, 2008, s.86.

¹⁷⁰Akif Aydın, "Osmanlılarda Aile Hukukunun Tarihi Tekamülü", *Sosyo Kültürel Değişim Sürecinde Türk Ailesi*, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu yay. Ankara 1992, s.437.

bakımından çok farklıdır. İslamda kadın, bir obje değil hakkın sahibidir. Bir kimsenin kendisini satması ise asla düşünülemez¹⁷¹.

3.3.2. Mehir

İslam toplumlarında kadınlara verilen en önemli haklardan birisi mehirdir. Benzersiz olmayan, fakat alışılmamış bir hukuk olan mehir kadının evlilik, sosyal statü, toplumsal değeri ve hakları açısından önemli bir görünüm arz etmektedir. Ancak mehirin neden verildiğinin, bunun hangi haktan kaynaklandığının bilinmesi gerekmektedir. Bu konuda öncelikle "İslam hukukunda mehir nasıl değerlendirilmektedir?" sorusu akla gelmektedir. Çünkü mehir uygulaması her şeyden önce İslami bir uygulamadır. İslam hukukunda mehir kadının kocasının kendisi ile evlenmek için akit yapması veya gerçekten zifafı bulunmasıyla hak ettiği maldır¹⁷².

Mehir; nikâhlı kadının malı olup dilediği gibi tasarruf hakkı vardır. Binaenaleyh onunla cihaz yapmaya ne kocası, ne de ebeveyni tarafından zorlanamaz. Bununla ilgili olarak bir damat namzedi de verdiği mehr miktarı ile mütenasip cihaz teklif edemez. İslam hukuku, mehir konusunu evlenen kız lehine düzenlemiştir ve bu para veya mal üzerinde kız babası, erkek kardeşi veya vasi yakın akrabaların tasarrufunu önleyecek hükümler getirmiştir¹⁷³.

627 numaralı Şer'iyye Sicilinde de mehir ile ilgili pek çok dava bulunmaktadır. Defterde yer alan mahkeme kaydında, bayın talak ile boşanan kadına mehir-i müccelinin tesliminden bahsediliyor¹⁷⁴. Kayıtlardan Osmanlı kadınının mehir hakkının biri nikâh sırasında teslim edilen diğeri boşanma veya zevcin vefatından sonra teslim edilmek üzere mehir-i muaccel ve mehir-i müccel olmak üzere ifade edildiğini görülmektedir. Bu durum Osmanlı kadınına bir nevi ekonomik güvence verildiğinin göstergesi olabilir. Defterdeki bir başka belgede bir kadının 125 kuruş mehirini istediği görülmektedir. Yine tereke kayıtlarında erkeğin vefatı

---

¹⁷¹Halil Cin ve Ahmet Akgündüz; *Türk Hukuk Tarihi*, C.1, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Konya, 1995, s.62.

¹⁷²Jülide Akyüz, "Evlenme Sözleşmesinin Önemli Bir Ögesi Olan Mehir Hakkında Bazı Düşünceler", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, 24, 37, 2005, s.214.

¹⁷³Ortaylı, a.g.e., s.6.

¹⁷⁴A.Ş.S., 627, 177/247.

durumunda önce eşinin mehir-i müeccelinin ayrıldığını, daha sonra miras taksimine gidildiği tespit edilmiştir¹⁷⁵.

Tablo 22. Mehirle İlgili Davalar

Tereke Sahibi	Mehri Alan	Belge No
Cami-i Kebir Mahallesinden Çıracı İshak Efendi ibni Mehmed bin İsmail	Ayşe Mehr-i mü'eccel 125 kuruş	175
Belkaracaviran Köyünden Malak Oğlu Hüseyin bin Ali bin Ömer	Mehr-i mü'eccel müsbet Halime 125 kuruş	178
Çakır Köyü Tokuç Oğlu Hacı İsa bin Hacı Halil bin Halil	Mehr-i mü'eccel müsbet Ayşe'ye 125 kuruş	195
Sincanlı nahiyesine muzâfe Tazlar köyünden Çavuş Oğlu Hacı Bekir bin Abdülkadir bin Mahmud	Zevceleri Şerife ve Ayşe'ye; 125'er kuruş Mehr-i müeccel	199
Sincanlı nahiyesine muzâfe Senir Köyü ahalisinden Türkmen Ali bin Mehmed bin Abdullah	Mehr-i mü'eccel müsbet Zeliha Hatun 122 kuruş	215
Sincanlı nahiyesine muzâfe Sinanpaşa Köyünden Banazlı Oğlu Hacı İbrahim bin Halil bin Abdullah	Mehr-i mü'eccel müsbet Aliye 125 kuruş	216
Şuhud nahiyesi mahallâtından Baş Mahallesi ahalisinden Topal Oğlu Hasan bin Mustafa	Mehr-i mü'eccel müsbet Sultan 50 kuruş	217
Sincanlı nahiyesine muzâfe Tokuşlar Köyü ahalisinden Uzun Süleyman bin Osman bin Abdullah	Mehr-i mü'eccel mezbûre Ümmügülsüm Hatun'a 125 kuruş Ayşe Hatun 62,5 kuruş mihr	218

¹⁷⁵A.Ş.S., 627, 46/72.

Damardı Mahallesi ahalisinden Tosun Paşa Oğlu Veliyyüddin bin Hüseyin bin Abdullah	Hatice Mehr-i mü'eccel 125 kuruş	234
Arab Mescidi Mahallesi ahalisinden Bakkalbaşı Oğlu İsmail bin İbrahim bin Abdullah	Mehr-i mü'eccel müsbet Şerife 62,5 kuruş	235
Şuhud nahiyesine muzâfe Karaadilli Köyü ahalisinden Hacı Mustafa bin Hüseyin bin Abdullah	Mehr-i mü'eccel müsbet İsmihan 50 kuruş	270
Şuhud nahiyesine muzâfe Mahmud Sultan Köyü ahalisinden Tekke-nişîn Osman bin Hüseyin bin Abdullah	Mehr-i mü'eccel müsbet Fatma 50 kuruş	271
Şuhud nahiyesine muzâfe Badaş Köyü ahalisinden Koca Mehmed bin Hüseyin bin Kasım	Fatma ve Asya'ya; Mehr-i mü'eccel müsbet Fatma 50'şer kuruş	272
Sinanpaşa Mahallesinden Hacı Baki-zâde Zühdü Bey ibni Hacı Osman Ağa bin Abdullah	Mehr-i mü'eccel müsbet Sakibe 62,5 kuruş	282
Çobanlar Köyü ahalisinden iken vefât eden Abdülkadir Oğlu Mehmed bin Mustafa bin Abdülkadir	Mehr-i mü'eccel müsbet Ayşe'ye 125 kuruş	286
Çobanlar Köyü ahalisinden vefât eden Hacı Ali Oğlu İsmail bin Hacı Ali bin İsmail	Fatma'ya; 125 kuruş Mehr-i mü'eccel	287
Karaman Mahallesi ahalisinden vefât eden Kahveci Topal Ahmed bin İsmail bin Abdullah	Zeliha 125 kuruş Mehr-i mü'eccel müsbet	294

Defterde mehirin genellikle 125 kuruş olduğu görülmekle birlikte 62.5 veya 50 kuruş olarak kaydedildiğine de rastlanılmaktadır¹⁷⁶.

¹⁷⁶Bkz: Tablo 22 Mehirle ilgili davalar.

3.3.3. Çok Eşlilik

İslamın verdiği izine rağmen, Osmanlı toplumunda mevcut kanaatin aksine, birden fazla eşle yapılan evliliğin pek de yaygın olmadığı tespit edilmiştir. Osmanlı toplumunda birden fazla eşle evlilik oranı % 8-10 oranındadır. Döneme ait tereke kayıtları ve seyyahların eserleri bu durumu ispatlamaktadır. Bu konuda klasik dönemin ünlü âlimi Kınalızâde Ali Çelebi'nin fikirleri dikkat çekicidir. Kınalızade; *“Erkek, ilk eşiyile yetinip, üzerine başka kadın ve cariye almamalıdır”, “Erkek evde tendeki can gibidir. İki bedene bir can olmadığı gibi, iki eve de bir erkek yakışmaz”* şeklinde tek eşliliği savunmaktadır¹⁷⁷.

Tereke defterleri kayıtlarına bakıldığında; Osmanlı aile kurumunda eş durumunu tespit edebilmede bize önemli ipuçları sunmaktadır. Bu verilerden, Osmanlı-Türk toplumunda birden fazla eşle evliliğin yok denecek kadar az olduğunu, daha ziyade bir eşle evliliğin tercih edildiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu durumu genel olarak ifade etmek gerekirse, Osmanlı-Türk toplumunda bir eşle evlilik oranını %90'ın üzerinde ifade edilebilir. Dört hanımla evli olan erkeklere neredeyse hiç rastlanmazken, üç hanımla evlilik oranı %1 olarak ifade edilebilir. Bazı Batılı seyyah ve Türkologların tespitleri de bu sonuçları doğrular niteliktedir. Mesela, 17. yy. başlarında İstanbul'a gelen Fransız seyyah Jean Palerme, Osmanlı Türk toplumu hakkında tespitlerde bulunurken “birden fazla kadını olan az erkek var” diyor. Macar Türkolog A. Vambery de Türkler'de birden fazla kadınla evlenmenin pek az görüldüğünü söylemektedir¹⁷⁸.

Defterdeki kayıtlara göre, 1897-1898 yıllarında Afyonkarahisar'da çok eşliliğin görülmediği fark edilmektedir. Kayıtlarda, genelde tek eşli aileler dikkat çekmektedir. Birden fazla evlilik yapan erkeklerin genelde eşlerinden ayrıldıktan sonra yeni evliliklerini gerçekleştirdiği görülmektedir. Örneğin; sadece bir belgede

¹⁷⁷Hüseyin Öztürk; *Kınalızâde Ali Çelebi'de Aile*, 2. baskı, Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumu Yayınları, Ankara 1991, s. 98-132.

¹⁷⁸Nuri Köstüklü; "Osmanlı-Türk Aile Kurumu Araştırmalarında Tereke Defterlerinin Yeri Ve Önemi (19. Yy. Örnekleri Çerçevesinde)", *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1,1, 2008, s.21.

bir adamın üç eşinin ismi geçmekte, ancak aynı anda üç eş değil ikisi önceden vefat etmiştir¹⁷⁹.

3.3.4. Çocuk Sayıları

Osmanlı ailesinde çok çocuklu aileler istisnadır. En fazla tekerrür edenler sırasıyla bir, iki, üç çocuklu ailelerdir. Köylü aileler şehirli aileleri Müslüman olmayanlar olanları çocuk sayısı bakımından çok az geçmektedirler¹⁸⁰.

Terekede yer alan vârisler arasında çocuklar isim isim belirtildiğinden, ailenin çocuk sayısı ve çocuk ortalaması hakkında sağlıklı bilgilere ulaşılabilmektedir. Defterdeki tereke kayıtlarına bakıldığında 1897-1898 yıllarında da Afyonkarahisar'da çok çocuk tercih edilmediği görülmüştür. Terekelerde çoğunlukla üç çocuktan bahsediliyor. Ancak, ölüm veya boşanmadan dolayı yeniden evlenmelerde çocuk sayısı artmakta ve altıya kadar çıkabilmektedir¹⁸¹.

3.3.5. Kadınlara Tanınan Haklar

627 numaralı Afyonkarahisar Şer'iyye sicili incelendiğinde, o dönemdeki kadın haklarına dair fikir edinmek mümkündür. Defterdeki kayıtların birinde, nişandan dönmek isteyen kız mahkemece haklı bulunmuştur. Böylece o dönemdeki kızların zorla evlendirildikleri algısının doğru olmadığı anlaşılmaktadır¹⁸². Defterdeki başka bir belgede, yirmi yaşına gelen genç bir kız eytam sandığından hissesini istemiş ve mahkemece haklı bulunmuştur¹⁸³.

Diğer bir belgede ise, on altı yaşında nişanlanıp mehr-i müeccelini alan Münire baliğa olmadığı için evlilik ertelenmiştir. Eşi on dokuz yaşına gelen Münire ile evlenmek istediği için mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme şahitlerin Münirenin baliğa olduğuna şahadetleri üzerine Münire'ye nefsinin zevcine teslim etmesini tavsiye etmektedir¹⁸⁴.

---

¹⁷⁹A.Ş.S., 627, 8/13.

¹⁸⁰Ahmet Tabakoğlu, "Osmanlı Toplumunda Aile", *Sosyo Kültürel Değişim Sürecinde Türk Ailesi*, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yay., Ankara, 1992, s.94.

¹⁸¹A.Ş.S., 627, 101/143.

¹⁸²A.Ş.S., 627, 107/151.

¹⁸³A.Ş.S., 627, 88/127.

¹⁸⁴A.Ş.S., 627, 95/135.

Defterdeki bir belgenin özetinde görüldüğü gibi: "Kubelü Mahallesinden Boyhaneci oğlu Mehmed bin Molla Mustafa'nın Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Çavuşbaşı Mahallesinde Salih bin Abdurrahman kızı Nimetullah'ı önce talak edip, sonra tekrar nikâhına almak istemesi ve Nimetullah'ın da bunu kabul etmemesi üzerine cereyan eden davada Nimetullah'ın Mehmed'in mutallakası olduğuna ve Mehmed'in Nimetullah'a mehr-i müeccelini ve iddet nafakasını ve mallarını vermesinin tenbih olunduğuna dair ilam sureti" ile bir talakla boşanan kadının, eşinin evliliğe devam istemesine rağmen kabul etmemesi, mihrini istemesi ve mahkemenin de kadını haklı bulması dikkat çekmektedir¹⁸⁵.

627 numaralı Şer'iyye siciline göre, Osmanlı medeniyetinde kadınların haklarının olduğu, baskı altında yaşamadıkları, sosyal hayatın içinde oldukları ve haklarını arayabildikleri görülmektedir.

---

¹⁸⁵ A.Ş.S., 627, 46/72.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

627 NUMARALI AFYON ŞERİYE SİCİLİ BELGE ÖZETLERİ¹⁸⁶

SAYFA ve BELGE NUMARASI: DSCN5774-1/ 1 (4 Zilkade 1314/6 Nisan 1897)

Vefat eden Değirmenci Ali-zade Ahmet Efendi'nin küçük kızı Huriye hanım'ın malı olmadığından vekil Hacı Abdil Efendi'nin talebiyle miras kalan malın nemasından her ay 25 kuruş nafaka takdir edildiğini içeren hüccet sureti.

DSCN5774-2 / 2 (4 Zilka'de 1314/6 Nisan 1897)

Müteveffa Değirmenci Ali-zâde Ahmet Efendi'nin küçük kızı Huriye hanımın Eytam Sandığında mahfuz malına şeriat tarafından vasî tayin edilen amcaoğlu Hacı Abdullah Efendi huzurunda merhama borcu olan Hacı Osman-zade Lütü Efendi'nin Hukuk Mahkemesi karşısında toplam 3317 kuruşun Huriye hanıma borcu olduğunu kabul ettiğine dair Hukuk Mahkemesi kararını içeren i'lam.

Şuhûdu'l-hâl: Vasıf Efendi, Ser Katib Şevki Efendi, Dergah-ı Şerif Müezzini Hacı Mehmed Efendi, Muhzır İsmail Ağa, Muhzır Ömer Ağa ve gayruhum.

DSCN5774-/3 (Belgenin sonuna doğru sayfa eksik olduğundan dolayı 3 ve 4 numaralı belge yoktur) 1 Zilkade 1314/3 Nisan 1897

DSCN5773-5/7(8 Zilkade 1314/10 Nisan 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Kalecik-i Kebir köyü ahâlisinden ve Asâkir-i Şâhâne Trablusgarb fırkası altmışıncı alayının üçüncü taburunun üçüncü bölüğü efrâdından olup ordusu cânibinde vefât eden Molla Hüseyin Oğlu Ali bin Mehmed bin Abdurrahmanın verâseti pederi merkûm Mehmed'e münhasıra olduğunun şahitler huzurunda tescilini içeren ilam.

---

¹⁸⁶DSCN ile başlayan numara defterin başından sonuna arşiv numaralarını, “/” işaretinin solundaki defterin orijinal sayfa numarasını, sağındaki de Belge Numarasını göstermektedir.

DSCN5773-5/8(8 Zilkade 1314/10 Nisan 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağı Sincanlı nâhiyesinin Sinan Paşa köyü ahâlisinden iken askerde vefat eden Hüsameddin bin Süleyman bin Abdullahın verâseti annesi Fatma binti Hüsameddin ile li-ebeveyn kız karındaşları Satı ve Şerifeye münhasıra olduğunun tescilini içeren ilam.

DSCN5773-5/9(8 Zilkade1314/10 Nisan 1897)

Karahisar-ı Sahib Sancağı Telgraf Lisan-ı Ecnebi Şifre İstasyonu Mehmed Bahaddin Efendi ibni Abdullah Tevfik Efendi'nin boşandığı Hafize Fatma Hanımla yeniden nikahlanmak için Samsun'da oturan Telgraf ve Postahane müvezzi'lerinden Mehmed Zebur Efendi ibni Abdullah'ı vekeyl tayin ettiğine dair vekalet hücceti sureti.

DSCN5773-6/10 (9 Zilkade 1314/11 Nisan 1897)

Sincanlı nahiyesinin Karacaviran köyü ahâlisinin inşâ eyledikleri mescid-i şerife minber konularak camii şerif olub Cuma ve Bayram namazları kılınmak için izin ve icâzeti hâvî emr-i âlişân niyâzında olduklarına dair istekleri ile imametinin Mustafa Efendiye tevcihi taleplerine dair arz sureti.

DSCN5772-6/11 (12 Zilkade 1314/14 Nisan 1897)

Hanife'nin kocasının Yemen cânibinde Zamar kasabasında hastanede vefât eylediğini isbatla Ömer bin Ömer'in kocasına olan beş kuruş borcun kendisine verilmesi içeren ilam sureti.

DSCN5772-7/12 (15 Za 1314/17 Nisan 1897)

Kocası askere giden Osman Kızı Ümmühan'ın kendisine ve çocuklarına kayınpederi Karagözoğlu İsmail'in aylık otuz kuruş nafaka vermesinin takdir olduğuna dair hüccet sureti.

DSCN5772-8/13(15 Za 1314/17 Nisan 1897)

Hacı Cafer Mahallesi ahâlisinden merhum Muytab hacı Mustafa bin Hacı Ali bin Hacı Mustafa'daki alacağını isbatla Bedrek Mahallesi ahâlisinden Yirik Ali

Oğlu Ali bin Mehmed bin Ali'ye alacağının verilmesinin merhumun eği Fatma'nın babası Bekir'e tenbih olunduğunu konu alan ilam sureti.

DSCN5771-14/14(Za 1314/Nisan 1897)

Karahisar-ı Sahib Telgraf ve Posta Müdürü İbrahim Ali Bey ibni Mehmed zimmetindeki ikibin altıyüz seksen kuruşun Hacı Aftal Mahallesi ahâlisinden merhum Bakkal Hacı Ali Ağa ibni Mehmed'in küçük oğlu Abdullah'ın vasisi annesi Saniye Hanım ibnete Abdullah'a teslimini içeren ilam sureti.

DSCN5771-15/15(13 Za 1314/15 Nisan 1897)

Aşadı Tantari köyü ahâlisinden merhum Hacı Mahmud Oğlu Ali bin Hacı Mahmud bin Abdullahın verâseti eği Fatma binti Mustafa ile kebir kızı Hanife ve kebir oğulları Mustafa ve Ali'ye kalmış iken daha sonra Mustafa dahi vefât edüb verâseti eği şerife binti Ahmed ve annesi mezbûre Fatma ve küçük kızı Fatma ve küçük oğulları Mahmud ve Ahmed ve Emin ve Abdullah'a kaldıktan sonra sağırn-ı mezbrn Fatma ve Mahmud ve Ahmed ve Emin ve Abdullahın tesviye-i umrlarına vasi nasb ve ta'yîn olunan validelerinin talebiyle tahrir ve müzayede ile satıldıktan sonra taksim olunan tereke defteri suretidir.

DSCN5771-10/16(29 Za 1314/1 Mayıs 1897)

Askerde olanHalil İbrahim Efendi ibni Hüseyin'in karısı Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Cami-i Kebir Mahallesinde oturan Beyhan binti Halil'e 30 kuruş, iki küçük çocuğuna aylık 30 kuruş nafaka verilmesini konu alan ilam sureti.

DSCN5770-11/17(6 Z. 1314/8 Mayıs 1897)

Tahakkuk-i zr-i şer'ıye binen huss-i ti'-beynın mahallinde ketb ve tahrîr için cânib-i şer'-i şerif-i enverden bi'l-iltims me'znen irsl olunan mahkeme-i şer'ıyye ketebesinden Mehmed Vasıf Efendi ibni Ahmed Efendi Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Hacı Açık Mehmed Efendi kızı Nazife Hanım ibnete Mehmed Açık Efendi'nin tarlasından Alaşehir kasabası şimendüfer Hattı geeeğinden ilgili hattın temsilcileriyle yapılacak muamelede Bekir Efendiyi vekeyl ta'yîn eylediğine dair vekalet hücceti sureti.

DSCN5770-11/18 (25 Z. 1314/27 Mayıs 1897)

Ahmed Efendi ibni İsmail'in küçük çocukları Şerife ve Münire ve Mehmed ve Mahmud'un annelerinden kalan mallarını idare için babalarının vasi tayin edildiğine dair hüccet.

DSCN5770-12/19 (15 Z. 1314/17 Mayıs 1897)

Sincanlı nâhiyesine bağlı Senir köyü ahâlisinden iken askerde vefât eden Emir Hasan Oğlu Hasan bin Abdil bin Halil'in verâseti pederi merkûm Abdil ile annesi Hanife binti Hüseyine düşmüşken pederi Abdil dahi vefât edüb verâseti eşi Hanife ile kebir kızları Aliye ve Ümmühan ve Atike ve Ümmügülsüm ve Ayşe ve Emine ve kebir oğlu Yusuf ve zevce-i mutallakası Şerife binti Salih'den doğma kebir kızı İsmihan'a düşmüş ve daha sonra annesi Hanife'nin de ölümüyle verasetinin öz kızları Aliye ve Ümmühan ve Atike ve Ümmügülsüm ve Ayşe ve Emine ve kebir oğlu mezbûr Yusuf'a düştüğüne dair ilam sureti

DSCN5770-12/20 (22 Z. 1314/24 Mayıs 1897)

Hacı Mahmud Mahallesi'nden askerde vefât eden Kaygısız Oğlu Bekir bin Murad bin Bekirin verâsetinin pederi merkûm Murad ile annesi İbrahim kızı Hanife'ye düştüğüne dair ilam sureti.

DSCN5769-13/21 (16 Z. 1314/18 Mayıs 1897)

Bolvadin kazâsına bağlı Çay nâhiyesi Aşağı Mahallesinden Deli Kadir Oğlu Ömer bin Kadir'in kaybettiği kısıraklarını elinde bulunduran Çiftçi Başı Mehmed Ağa ibni Ömer'in üç baş kısırağı teslim etmesine dair i'lâm sureti.

DSCN5769-13/22 (16 Z.1314/18 Mayıs 1897)

Bolvadin kazâsı Şazi Mahallesinden, Arab Kızı Oğlu Halil bin Salih'in kayıp kısırağı ile esbini Çiftçi Başısı Mehmed Ağa ibni Ömer elinde gördüğünden bahisle dava ettikde üç baş kısırağının şahidler göstermesi üzerine esbin, Arab Kızı Oğlu Halil bin Salih'e Mehmet Ağa tarafından teslim edilmesine dair mahkeme kararını içeren i'lâm sureti.

DSCN5769-14/23/(5 Z. 1314/7 Mayıs 1897)

Karaman Mahallesinden merhum Sancakdar Oğlu Ali bin Abdullahın küçük oğlu Şevket'in pederinden miras kalan Eytam Sandığında mahfûz olan malından zimmetimde bulunan İsmail Efendi'nin cem'ân bin yüz yirmi kuruşu sağir-i mezbûr Şevkete olan borcunu eda edeceğine dair hüccet sureti.

DSCN5769-14/24 (22 Z. 1314/24 Mayıs 1897)

Sincanlı Kırka köyünden Şerife Hatun'a, kocası Bekiroğlu Ahmed'e nefsinin teslim etmesinin tenbih olunduğuna dair i'lâm sureti.

DSCN5768-15/25(7 Z. 1314 /9 Mayıs 1897)

Aslen Bosna ahâlisinden olup Karahisar-ı Sahib mahallâtından Nurcu Mahallesinde muhâciren sâkin iken vefât eden Abdi Ağa ibni Hacı Süleyman bin Abdullah'ın verasetinin eşi Haşime binti Hacı Şerif ile küçük kızı Atife ve küçük oğlu Yakub'a düştükten sonra merhum Abdi Ağa'nın vasiyeti üzerine terekesinden yedi bin kuruş ayrılarak bunun ikibin kuruşunun merhumun techiz tekfin ıskat-ı salat, kefare-i savm ve yemin vesairine harcanması beş bin kuruşun da salih birine verilerek kendisi yerine vekaleten hacca gitmesi vasiyetini yerine getirmek üzere Emin Ağa'ya, Abdi Ağa'nın terekesinden yedi bin kuruş verilmesini içeren ilam sureti.

DSCN5767-17/26 (23 Za 1314 / 25 Nisan 1897)

Aslen, Bosna Saray Vilâyeti sâkinlerinden olup Hüdavendigâr Vilâyet-i Celîlesi dâhilinde Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Nurcu Mahallesinde muhâciren sâkin merhum Abdi Ağa ibni Hacı Süleyman bin Abdullahın verâseti eşi Haşime binti Hacı Şerif ile küçük kızı Atife ve küçük oğlu Yakuba düştüğünün anlaşılmasından sonra taksim-i veraset hücceti sureti.

DSCN5765-21/27 (27 Z. 1314 / 29 Mayıs 1897M)

Seydiler köyünden askerde vefat eden Veli Oğlu Mehmed bin Hasan bin Abdullah'ın veraseti zevce-i menkuha-i metrukesi Atike binti Ahmed ile küçük kızı Satı'ya münhasıra ba'dehu mezbure Satı dahi vefat edüb veraseti validesi mezbure

Atike ile anne bir kız karındaşları sağıreler Emine ve Hatice ve anne bir er karındaşı Hüseyin'e münhasıra olduğuna dair ilam sureti.

DSCN5765-22/28 (27 Z. 1314 / 29 Mayıs 1897)

Askerde vefat eden Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Kozluca köyünden Receb Oğlu Ahmed bin Mustafa bin Abdullah'ın verasetinin eşı Asiye binti Ali ve validesi Fatma binti Hasan nam hatunlar ile sulbi sağır oğlu Mevlüd'e düştüğüne dair ilam sureti.

DSCN5764-23/29(18 Za 1314 / 20 Nisan 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallatından Karaman Mahallesiinde sakine iken vefat eden Hacer binti Eyüb bin Ali'nin veraseti zevc-i metruki Mehmed bin Hasan ile validesi Fatma binti Ahmed ve sadri sağır oğulları Mehmed ve Hasan Hüseyin'e münhasıra ba'dehu kable'l-kısmete ibn-i mezbur Hasan Hüseyin dahi vefat edüb veraseti babası mezbur Mehmed ile min kıbeli'l-ümm ceddesi mezbure Fatma'ya münhasıra olduğu bi'l-ihbar lede's-şer'i'l-enver zahir ve mütehakkik olduktan sonra sağır-i mezbur Mehmed'in babası ve velisi olub mahmudu'l-hal idüğü ihbar olunan zevc-i merkum Mehmed ve ümm-i mezbure Fatma taleb ve marifetleri ve marifet-i şer'le tahrir ve bi'l-müzayede bey' ve beyne'l-verese bi'l-farizatü's-şer'iyeye tevzi' ve taksim olunan müteveffat-ı evvel mezburenin terekesi.

DSCN5764-24/30 (22 Z. 1314 / 24 Mayıs 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallatından Tac Ahmed Mahallesiinde sakine Ayşe binti Yunus nam hatun eski kocası mahalle-i mezbure ahalisinden ve Aziziye kazası İcra Mübaşiri İsmail Efendi ibni Ahmed'den olan çocukları küçük kızı iki yaşında Şerife ve sulbi sağır oğlu beş yaşında Nuri'ye aylık 20'şer kuruş alması için Ayşe hatun'a izin verildiğine dair hüccet sureti.

DSCN5764-24/31(29 Z. 1314 / 31 Mayıs 1897)

Hacı Cafer Mahallesiinden iken bundan akdem vefat eden Muhtab hacı Mustafa bin Ali bin Hacı Mustafa'nın veraseti zevce-i menkuha-i metrukesi Fatma binti Ömer ile kendüden mukaddem vefat eden zevcesi Hatice binti Mehmed'den

mütevellide sulbiye-i kebire kızı Atike ve zevce-i mezbure Fatma'dan mütevellideler sulbiye-i kebire kızları Ayşe Dudu ve Halime ve zevce-i mezburenin batnında mütebeyyin hamle münhasıra olduğu ancak terekesinden yüz doksan yedi kuruşun alacaklı İsmail'e teslimine dair ilam sureti.

DSCN5763-25/32 (1 M. 1315 / 2 Haziran 1897)

Ali kızı Fatma hatunun sattığı mülkü işgalden vazgeçip Hacı Cafer Mahallesinden Receb Oğlu Mehmed bin Receb'e teslim etmesi gerektiğine dair ilam sureti.

DSCN5763-25/33 (25 Z 1314 / 27 Mayıs 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallatından Kahil Mahallesinde sakine iken bundan akdem vefat eden Rabia binti Ali bin Ali'nin veraseti zevc-i metruki Ahmed bin İsmail ile sadriye-i sağire kızları Şerife ve Münire ve sadri sağir oğulları Mehmed ve Mahmud'a münhasıra olan tereke dökümü ile sağiran-ı mezburanın hisse-i irsiyelerinin babaları Ahmet tarafından alındığına dair hüccet sureti.

DSCN5763-26/34 (5 M 1315 / 6 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e tabi Şuhud nahiyesinin Pazar Mahallesinden ve asakir-i şahane altmışıncı alayının ikinci taburunun üçüncü bölümü neferatından iken askerde vefat eden Hüseyin bin Murad bin Abdullah'ın veraseti validesi Zeyneb binti Ali ile li-ebeveyn er karındaşı Süleyman bin Murad'a münhasıra olduğunun şahitler huzurunda tesciline dair ilam sureti.

DSCN5763-26/35 (5 M 1315 / 6 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e tabi Işıklar köyünden ve asakir-i şahane ikinci ordu-yı hümayuna mensub on birinci alayının dördüncü taburunun dördüncü bölümünün dokuzuncu haymesi neferatından iken askerde vefat eden Mustafa bin Bekir bin Hasan'ın veraseti pederi merhum Bekir bin Hasan ile validesi Fatma binti Bekir'e münhasıra olduğunun şahitler huzurunda tesciline dair ilam sureti.

DSCN5762-27/36 (5 M 1315 / 6 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e tabi Sincanlı nahiyesine muzafe Akçaşar köyünden ve asakir-i şahane ikinci ordu-yı hümayuna mensub on dördüncü alayının üçüncü taburunun birinci bölüğünün beşinci haymesi neferatından olub askerde vefat eden İmam Oğlu İsmail bin Yusuf bin Abdullah'ın veraseti validesi Ayşe binti Yusuf ile li-ebeveyn er karındaşı sağır Yusuf'a münhasıra olduğunun şahitler huzurunda tesciline dair ilam sureti.

DSCN5762-27/37 (25 Z 1314 / 27 Mayıs 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallatından KahilMahallesinde sakine iken bundan akdem vefat eden Rabia Hatun ibnete Ali bin Ali'nin sadriye-i sağire kızları Şerife ve Münire ve sadri sağır oğlu Mehmed'in babalarının annelerinden kalma mallarını hıfza vasi nasb edildiğine dair hüccet sureti.

DSCN5762-27/38 (5 M 1315 / 6 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Köprülü köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümayûna mensûb onuncu alayının ikinci taburunun birinci bölüğünün onuncu haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Mehmed bin Mısdan bin Mehmed'in verâseti pederi merkum Mısdan bin Mehmed ile annesi Şerife binti Hacı Hasan'a münhasıra olduğunun şahitler huzurunda tesciline dair ilam sureti.

DSCN5762-27/39 (25 Z 1314 / 27 Mayıs 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Şuhud nahiyesine bağlı Burnu köyünden merhum Kara Hasan Oğlu Hasan bin Ali bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Fatma binti Osman ile sulbîye-i kebîre kızı diğer Fatma ve kebir oğulları İbrahim ve Ali ve asâkir-i şâhânede bulunan gâ'ib-i ani'l-beled Hüseyin'e münhasıra olduğu ancak merkum Hüseyin'in zuhuruna değin hisse-i irsiyyesini ahz u kabz için kıbel-i şer'eden vasî ve kayyım nasb ve ta'yîn olunan annesi mezbûreden diğer Fatma ve İbrahim ve Ali talep etmesiyle tahrir olunan tereke.

DSCN5762-28/40 (2 M 1315 / 3 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Hacı Nureddin Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Agop veledi Kirkor'un talebiyle Onik veledi Kalos'a aylık 50 kuruş nafaka almak için Agop'a izin verildiğine dair hüccet.

DSCN5761-29/41 (8 Z 1314 / 10 Mayıs 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Karaman Mahallesinde oturan merhum Hacer Hatun ibnete Eyüb'ün oğlu Mehmed'e aylık 22.5 kuruş nafaka takdir edildiğine dair hüccet.

DSCN5761-29/42 (5 M 1315 / 6 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Ayvalı köyünden ve Asâkir-i Şâhâne hâssa ordu-yı hümâyûn nizâmiye üçüncü alayının dördüncü taburunun birinci bölüğü neferâtından iken berâ-yı tebdil-i hava köyünde sâkin merhum Hüseyin bin Mehmed bin Hüseyin'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Raziye binti Abdurrahman ve annesi Neslihan binti Osman nâm hatunlar ve küçük kızı Ümmühani ile li-ebeveyn kız karındaşı emine ve li-ebeveyn er karındaşları Ahmed ve Hamza'ya münhasıra olduğundan müteveffanın güzeşte maaşı olan 209 kuruşun Emval Sandığından alınarak varislerine ödenmesi için vekil Mustafa Efendi'ye tenbih olunduğunu içeren ilam sureti.

DSCN5761-30/43 (12 M 1315 / 13 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e tabi Şuhud nahiyesinin Sultan köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb onuncu alayının birinci taburunun ikinci bölümünün onuncu haymesi neferâtından olub ordusu cânibinde vefât eden İbrahim bin Ahmed bin Abdullah'ın verâseti annesi Havva binti Hacı Mustafa ile müteveffâ-yı mezbûrun er karındaşı Mehmed'e münhasıra olduğunun ilamı.

DSCN5760-31/44 (10 M 1315 / 11 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sultaniye köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb dördüncü nişancı taburunun on ikinci bölümünün on

birinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Adem Oğlu Ali bin Adem bin Hüseyin'in verâseti li-ebeveyn kız karındaşları Fatma ve Münevver ve Halime ve li-ebeveyn er karındaşı Hasan'a münhasıra olduğunun ilamı sureti.

DSCN5760-31/45 (12 M 1315/ 13 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Kalecik-i Kebir köyünden ve Asâkir-i Şâhâne tophâne-i âmireye mensûb üçüncü taburunun ikinci bölüğünün on birinci haymesi neferâtından olub ordusu cânibinde vefât eden Hasan bin Abdullah bin Mustafa'nın verâseti pederi merkum Abdullah ile annesi Şerife binti Musa'ya münhasıra olduğuna dair ilam sureti.

DSCN5760-31/46 (7 M 1315 / 8 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sincanlı nahiyesine bağlı Nuh köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının ikinci taburunun üçüncü bölüğünün on altıncı haymesi neferâtından olub ordusu cânibinde vefât eden Koca Mahmud Oğlu Halil ibni Osman bin Abdullah'ın verâseti annesi Alime binti Osman ile li-ebeveyn kız karındaşı Şerife'ye münhasıra ba'dehâ kable'l-kısmete ümm-i mezbûre Alime dahi vefât edüb verâseti hasren sadriyye kızı mezbûre Şerife'ye münhasıra olduğuna dair ilam sureti.

DSCN5760-31/47 (3 M 1315 / 4 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Şuhud nâhiyesi mahallâtının Pazar Mahallesinden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb birinci alayının üçüncü taburunun dördüncü bölüğünün birinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Veli Oğlu Osman bin Veliyyüddin ibni Ali'nin verâseti annesi Sultan binti Ahmed ile babası Veli bin mezbûr Ali'ye münhasıra olduğuna dair ilam sureti.

DSCN5760-32/48 (7 M 1315 / 8 Haziran 1897)

Hacı Mahmud Mahallesinden merhum Saraç-zâde Abil Ağa ibni Halil bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Hacı Şerife binti Osman ile sulbiye-i kebire kızı Hafize ve sulbî kebir oğlu Hacı Osman Ağa'ya münhasıra

olduğu ba‘dehâ zevce-i mezbûre Şerife dahi vefât edüb verâseti annesi Hatice binti Hacı Musa ile sadriye-i kebire kızı mezbûr Hafize ve sadrî kebir oğlu mezbûr Hacı Osman Ağa‘ya münhasıra olduğu mezbûre Hafize’nin umurunun küllisine tarafından vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile merkurum Ohannes Efendi‘yi vekeyl nasb ve ta‘yîn eylediğine dair hüccet.

DSCN5759-33/49 (21 Za 1314 / 23 Nisan 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Voyvoda Mahallesinden merhum Fati Oğlu Mehmed Ağa ibni İsmail bin Abdullah’ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Zeliha binti Osman ile sulbiye-i kebire kızı Ümmühani ve küçük kızı Hatice ve sulbî kebir oğlu İsmail ve İbrahim ve Abdullah ve küçük oğulları Hasan Hüseyin’e münhasıra olduğu sağirûn-ı mezbûrûn Hatice ve Osman ve Hasan Hüseyin’in vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer‘den vasî nasb ve ta‘yîn olunan anneleri mezbûre Zeliha tarafından terekenin taksim talebi üzerine taksim ve tevzi’ olunan tereke.

DSCN5759-34/50 (9 M 1315 / 10 Haziran 1897)

Olunan terekelerinden gâ‘ib-i mezbûrların hisselerini zuhurlarına hazîne-i celîle-i mâliyede hıfz olunmak nizâmı iktizasından olduğundan gâ‘ib-i mezbûrların hisse-i irsiyelerini zuhurlarına değin ahz u kabz ve ber vech-i muharrer hıfza me‘mûr olan medine-i mezbûre muhâsebecisi ve beytü‘l-mâl emîni izzetlü Mustafa Adil Efendi ibni Nuri Bey tarafından Mürsel vekili ketebeden Mehmed Hakkı Efendi taleb ve ma‘rifetiyle tahrîr ve sîm mecidiye yirmi kuruş hesabıyla bey‘ ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesidir

DSCN5758-36/51 (17 M 1315 / 18 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib’e bağlı Sincanlı nahiyesine bağlı Mihmari köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb onuncu alayının ikinci taburunun üçüncü bölüğünün on altıncı haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Kaltek Oğlu Hüseyin bin Ali bin Abdullah’ın verâseti annesi Fatma binti Hüseyin ile li-ebeveyn kız karındaşları kebirer Şerife ve Ümmügülsüm ve li-ebeveyn er karındaşı Hasan’a münhasıra olduğunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5758-36/52 (26 M 1315 / 27 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Sincanlı nahiyesine bağılı Mihmari köyünden ve Asâkir-i Şâhâne birinci ordu-yı hümâyûna mensûb onuncu alayının onuncu taburunun birinci bölüğü neferâtından olub ordusu cânibinde vefât eden Abdullah Oğılu Osman bin Abdullah bin Süleyman'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmügülsüm binti Ahmed ile sulbiye-i kebire kızı Ayşe ve sulbî kebir oğılu Hasan'a münhasıra olduğıunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5758-36/53 (19 M 1315 / 20 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Şuhud nahiyesine bağılı Arab köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının ikinci taburunun dördüncü bölüğünün on birinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Receb Oğılu Hasan bin Abdil bin Zaim'in verâseti annesi Ümmühani Hatun binti Hüseyin ile li-ebeveyn kız karındaşları kebirer Şerife ve Emine ve li-ebeveyn er karındaşı Ali'ye münhasıra olduğıunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5757-37/54 (19 M 1315 / 20 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Hacı Yahya Mahallesinden ve Asâkir-i Şâhâne hâssa ikinci alayının seyyar topçu taburunun onuncu onbaşısı iken ordusu cânibinde vefât eden Kazzaz Oğılu Ahmed bin Ömer bin İsmail'in verâseti li-ebeveyn er karındaşları İsmail ve Hacı Yusuf ve receb ve li-ebevyn kız karındaşı Emine'ye münhasıra olduğıunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5757-37/55 (19 M 1315 / 20 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Şuhud nahiyesine bağılı Çakırözü köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb üçüncü bölüğünün saka neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Hoca Oğılu Mustafa bin Ali bin Abdullah'ın verâseti babası mezbûr Ali'ye münhasıra olduğıunun tescilini içeren ilam.

DSCN5757-37/56 (19 M 1315 / 20 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı İscehisar köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb yedinci alayının seyyar topçu beşinci bölüğünün

otuzuncu neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Veli Oğlu Veli ibni Osman bin Veliyyüddin'in verâseti annesi Kezban binti Yusuf ile li-ebeveyn er karındaşları Abdil ve Abdullah'a münhasıra olduğunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5757-37/57 (19 M 1315 / 20 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Şuhud nahiyesine bağlı Ayalı köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on üçüncü alayının dördüncü taburunun ikinci bölüğünün dördüncü haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Seydi Oğlu Halil bin Ali bin Mehmed'in verâseti annesi Ayşe binti Yusuf ile li-ebeveyn er karındaşları Mehmed ve Süleyman ve Mustafa ve li-ebeveyn kız karındaşları kebireler Havva ve Satı'ya münhasıra olduğunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5757-38/58 (19 M 1315 / 20 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Şuhud nahiyesine bağlı Ayalı köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on üçüncü alayının dördüncü taburunun ikinci bölüğünün dördüncü haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Seydi Oğlu Halil bin Ali bin Mehmed'in verâseti annesi Ayşe binti Yusuf ile li-ebeveyn er karındaşları Mehmed ve Süleyman ve Mustafa ve li-ebeveyn kız karındaşları kebireler Havva ve Satı'ya münhasıra olduğunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5757-38/59 (6 Za 1315 / 8 Nisan 1897)

Keleş oğlu Osman'ın kızı Emine için verdiği aylık 15 kuruşluk nafakaya boşandığı hanımı Ayşe'nin 5 kuruş zam talebinin kabul edildiğini içeren ilam sureti.

DSCN5757-38/60 (9 M 1315 / 10 Haziran 1897)

Kayınvalidesi ile imtizaç edemeyen Ahmet kızı Emine'nin babası evine gidip kocasından kendine has ev açincaya kadar nafaka talebi üzerine kocasının evin hazır olduğunu beyan ve mahkemeye de evin şeran oturulabilir olduğunu isbat etmesi üzerine Emine'nin yeni eve gitmesinin bildirildiğine dair ilam sureti.

DSCN5756-39/61 (22 Z 1314 / 24 Mayıs 1897)

Emine'nin talebi üzerine vefat eden kocası Müezzîn Oğlu Hacı İbrahim bin Hacı Bekir bin Abdullah'ın terekesinden birikmiş bin yedi yüz yirmi beş kuruş nafaka bedelinin çocuklarına ödenmesinin vekil Hacı Süleyman Efendi'ye tenbih olunduğuna dair ilam sureti.

DSCN5756-39/62 (19 M 1315 / 20 Haziran 1897)

Sulbiye-i kebire kızları Hatice ve Ayşe hanımlar ve sulbî kebir oğulları Hacı Hüseyin ve Ömer Beylere münhasıra olduğu.

DSCN5755-41/63 (14 M 1315 / 15 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Hacı Nuh Mahallesinden merhum Celek Oğlu İsmail bin Ali bin Ahmed'in küçük kızı Zehra'nın malından beş yüz kuruş borç para alan Bekir'in bu meblağı Zehra'nın vekili Ali'ye teslime tenbih olunduğuna dair ilam sureti.

DSCN5755-42/64 (24 M 1315 / 25 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sincanlı nahiyesine bağlı Çalışlar köyünde oturan Ayşe binti Hüseyin nâm hâtunun bir re's esbini gasb eden Mazhar Efendi'ye re'sini vermesi hakkında tenbih olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5754-43/65 (26 M. 1315 / 27 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahibe tâbi' Sincanlı nahiyesine muzâfe Seker karyesi ahalisinden ve Asâkir-i Şâhâne tophâne-i âmireye mensûb Bahr-i Sefîd Boğazı Topçu birinci alayının birinci taburunun üçüncü bölüğünün on ikinci haymesi neferâtından iken vefât eden Ahmed bin Şaban bin Halil'in verâseti vâlidesi Ayşe binti İbrahim ile li-ebeveyn er karındaşları Mahmud ve Mehmed'e münhasıra olduğu usûl-i mevzû'âsına tatbikan evvelâ bâ-varaka-i mesture mensûb oldukları karyelerinden sırran ve ba'dehû alene lede't-tezkiye udul ve makbûlu'ş-şahâde idükleri ihbâr olunan her biri karye-i mezkûre ahalisinden Sarı Receb Oğlu İsmail bin Mehmed ve Molla Ahmed Oğlu Kadir bin Süleyman nâ kimesneler

şahâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı câhidde bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î sâbit ve sübût verasetlerine hükm-i şer'î lâhik olduğu tescil ve huzur-ı âlîlerine i'lâm olundu.

DSCN5754-43/66 (17 Z 1314 / 19 Mayıs 1897)

Kuşadası Redif Taburunun üçüncü bölüğü efradından ve Söke kazâsından Garab köyünden olub taburuyla ordusu canibine azîmet eder iken bin üç yüz on üç senesi Mayısının birinci günü târihinde medine-i Karahisar-ı Sahib'de Bodi Oğlu Mehmed'in kahvehânesinde ecel-i mev'ûdiyle vefât eden Naim Oğlu Hüseyin bin Hacı Naim'in zâhirde veresi olmadığından mahkeme-i şer'iyeye teslim olunan terekesidir.

DSCN5754-44/67 (16 M 1315 / 17 Haziran 1897)

Karaman Mahallesi ahalisinden Ketenci Oğulları Ali ve Yusuf ibni Osman nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-i mezkûrda vasî mumâileyh mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm edüb biz dahi medyun-i merkum İsmail'in sığâr-ı mezbûrûna vâcibü'l-edâ ve lâzîmü'l-kazâ sahîhan deyni olan meblağ-i mecmû'î mezkûr dört bin iki yüz iki kuruşun edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ike kefil bi'l-mal ve zâminler olub kefâletimiz hasebiyle her birimiz âherin zimmetine lâzım gelen meblağı dahi edâya dahi başka başka kefil ve zâminiz dediklerinde gıbbe't-tasdikü's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâdis aşer min Muharremi'l-haram li-sene hamse aşer ve selâse-mie ve elf.

Serkâtib Şevki Efendi/ Mukayyid Vasıf Efendi/ Muhzır İsmail Ağa/ Muhzır Ömer Ağa ve gayruhum.

DSCN5754-44/68 (15 M 1315 / 16 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Şuhud nâhiyesi mahallâtından Pazar-ı Arab Dede Mahallesinde oturan merhum Fatma Hatun ibnete Halil bin Hasan Beyin verâseti zevc-i metrûki Mehmed bin Ali ile annesi Afife binti Seyyid Abdullah ve pederi merkum Halil bin mezbûr Hasan Bey ve sadriye-i sağire kızı Hacer'e münhasıra olduğunun ve tereke taksimi neticesinde Hacer'in hisse-i irsiyesi olan yediyüz doksan sekiz kuruşu velisi Mehmed'in aldığına dair tereke sureti

DSCN5753-45/69 (15 M 1315 / 16 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Şuhud nâhiyesi mahallâtından Pazar-ı Arab Dede Mahallesinde oturan merhum Fatma binti Halil'in sadriye-i sağire kızı Hacer'in babası ve velisi olan Mehmed Efendi ibn-i Ali'nin Hacer'in rüşdüne kadar emvalini hıfz ve hırasete ve işlerini görmeye izin verdiğiine dair hüccet sureti

DSCN5753-45/70 (22 M 1315 /23 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Akmescid Mahallesinden iken bundan akdem birbirini müte'âkiben vefât eden Ebu'l-Kasım Oğlu Abdullah bin Ahmed bin Abdullah ve zevcesi Hamide binti Hacı Hasan'ın küçük oğlu Ahmed'in vakt-i rüşd-i sedâdına değin emvâlini hıfza ve tesviye-i umuruna kibel-i Şer'den Hacı Hasan Ağa ibni Hacı Mehmed'in vasi nasb ve tayin edildiğine dair hüccet sureti

DSCN5753-45/71 (26 M 1315 / 27 Haziran 1897)

Hacı Ahmed Efendi kızı Şerife'nin kızı Sabire'nin nafakası'çün pederi Rüşdü üzerine Şehrî on beş kuruş farz ve takdir olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5753-46/72 (9 M 1315 / 10 Haziran 1897)

Kabalu Mahallesinden Boyhaneci Oğlu Mehmed bin Molla Mustafa'nın Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Çavuşbaşı Mahallesinde Salih bin Abdurrahman kızı Nimetullah'ı önce talak edip sonra tekrar nikahına almak istemesi ve Nimetullah'ın da bunu kabul etmemesi üzerine cereyan eden davada Nimetullah'ın Mehmed'in mutallakası olduğuna ve Mehmed'in Nimetullah'a Mehr-i müeccelini ve iddet nafakasını ve mallarını vermesinin tenbih olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5752-47/73 (3 Z 1314 / 5 Mayıs 1897)

Merhum Attar-zâde İsmail Efendi ibni Hacı Mehmed Ağa bin Abdullah'ın kiraladığı hamamın kira bedelinin gezi kalanının terekesinden alınarak Maarif Sandığı'na teslim için varislerine tenbih olunduğuna dair ilam sureti.

DSCN5752-48/74 (12 S 1315 / 13 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Sincanlı nahiyesine bağılı Boyalı köyünden ve Asâkir-i Şâhâne Bahr-i Sefîd Boğazı İstihkâm alayının ikinci taburunun birinci bölüğünün onuncu haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefâ eden Topal Bağçevân Oğlu Mustafa bin Abdurrahman bin Abdullah'ın verâseti annesi Şerife binti Abdullah ile li-ebeveyn er karındaşları kebirler Abdullah ve asâkir-i şâhâne Salih ve İsmail ve sağır Hüseyin'e münhasıra olduğunun tesciline dair ilam sureti

DSCN5751-49/75 (15 S 1315 / 16 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Şuhud nahiyesine bağılı Dadak köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on birinci alayının ikinci taburunun dördüncü bölüğünün beşinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Kara Molla Oğlu Mehmed bin Halil bin Abdullah'ın verâseti annesi Ümmühani binti Abdullah ve li-ebeveyn er karındaşları Ali ve Hasan ve Mustafa ve li-ebeveyn kız karındaşı Havva'ya münhasıra olduğunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5751-49/(75/2) (11 S 1315 / 12 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Karaman Mahallesinden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on dördüncü alayının üçüncü taburunun birinci bölüğünün on beşinci haymesi neferâtından olub ordusu cânibinde vefât eden Çavuş Oğlu Osman bin Halil bin Osman'ın verâseti annesi Şerife binti Abdullah ile li-ebeveyn kız karındaşları Nazike ve Havva ve Dudu ve li-ebeveyn er karındaşları Salih ve Ahmed'e münhasıra olduğunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5751-49/76 (15 S 1315 / 16 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Sincanlı nahiyesine bağılı Paşa köyünden ve asâkir-i şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb sekizinci alayının seyyar topçu ikinci bölüğünün beşinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Yeğen Oğlu Mustafa bin İsmail bin Ali'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Kamile binti İbrahim ve annesi Fatma binti Ali ve babası merkum İsmail bin Ali ile küçük kızı Ayşe'ye münhasıra olduğunun tasdikini içeren ilam sureti

DSCN5751-49/77(12 S 1315 / 13 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Şuhud nahiyesine bağılı Dadak köyünden ve Asâkir-i Şâhâne Çifteler Hara-yı Hümayûnu süvâri bölüğü efradından iken ordusu cânibinde vefât eden Yuvarlı Oğlu İsmail bin Yakub bin Ömer'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Havva binti Musa ve annesi Ayşe binti Abdullah ile küçük kızı Dudu ve li-ebeveyn kız karındaşları kepireler Ümmügülsüm ve Fatma'ya münhasıra olduğunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5751-50/78 (15 S 1315 / 16 Temmuz 1897)

Karahisar-ı Sahib'e bağılı Osman köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümayûna mensûb on dördüncü alayının birinci taburunun ikinci bölüğü neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Manisalı Oğlu Mehmed bin Mustafa bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ayşe binti Ahmed ve annesi Havva binti Abdurrahman ile küçük kızı Rahime ve li-ebeveyn kız karındaşı Ümmühani ve li-ebeveyn er karındaşı Ahmed'e münhasıra olduğunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5751-50/79 (17 S 1315 / 18 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Çobanlar köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümayûna mensûb on beşinci alayının üçüncü taburunun birinci bölüğünün üçüncü haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Abdil Oğlu Sadık bin Mustafa bin Abdil'in verâseti annesi Fatma binti Mustafa ve li-ebeveyn er karındaşı Süleyman ve li-ebeveyn kız karındaşı Kezban'a münhasıra olduğunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5751-50/80 (17 S 1315 / 18 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Kebeciler köyünden ve Asâkir-i Şâhâne hâssa zihaf alayının ikinci taburunun ikinci neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Hacı Hasan Oğlu Zenci Ali Osman bin Süleyman bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Nazike binti Mehmed ve sulbiye-i kepire kızı Şerife ve küçük oğlu Hasan'a münhasıra olduğunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5750-51/81(.....)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Çavuşbaşı Mahallesinde oturan Salih kızı Nimetullah'ı boşadıktan sonra tekrar nikahlamak isteyen Kabalu Mahallesinden Boyahaneci Oğlu Mehmed'in teklifini reddetmesi ve Mehmed'in de talakı yalanlaması üzerine cereyan eden dava sonunda talakın gerçek olduğuna ve Mehmed'in Nimetullah'a mehir ve nafakasını vermek zorunda olduğunu içeren ilam sureti

DSCN5750-51/82 (7 M 1315 / 8 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Akmescid Mahallesinde oturan olan Ahmed Efendi kızı Emine'nin malını bin dokuz yüz elli kuruşluk malını haksız yere gasb eden kocası Hacı Mahmud Mahallesi ahalisinde Efendi Oğlu Ali bin Halil'in ödemesinin tenbih olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5750-52/83 (5 M 1315 / 6 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Kalecik köyünden iken târih-i i'lâmdan on iki sene mukaddem vefât eden Hacı Molla Oğlu Hacı İsmail bin Mustafa bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmühani binti Abdullah ile sulbiye-i kebir kızı Ayşe ve sulbî kebir oğulları Hüseyin Ve Hasan ve Süleyman'a münhasıra iken Ayşe'nin talebi üzerine Ayşe'nin hissesinin ayrılarak kendisine vermelerinin Hasan ve Süleyman'a tenbih olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5749-54/84 (29 M 1315 / 30 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Arab Mescidi Mahallesinden merhum Etmekçi Ömer Oğlu Abdurrahman bin Halil bin Abdullah'ın çocukları varislerinden küçükkan Abdurrahman ve Şükrü'nün hisselerinin istirbah olunarak satılmasına izin verilmek hususunda vasi Mahmed Efendiye izin verildiğine dair

DSCN5748-55/85 (15 S 1315 / 16 Temmuz 1897)

Boşandıktan sonra annesinde kalan ve yedi yaşını geçmiş Mehmed'in annesi Şerife Hatun'dan alınarak babası Mahmud'a verilmesinin Şerife Hatun'a tenbih olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5748-55/86 (13 S 1315 / 14 Temmuz 1897)

Askerlik yaparken Yemen canibinde hastanede vefat eden Ahmed'in hal-i hayatında Abdullah Efendi zimmetindeki alacağıının karısı Emine ile kızı Fatma'nın hisselerine düşen altmış iki buçuk kuruşun edasının Abdullah Efendi'ye tenbih olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5748-56/87 (18 S 1315 / 19 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Hacı Mahmud Mahallesinde oturan olub zâtı ta'rif-i şer'î ile mu'arrafe bâ'isetü'l-vesîka Ayşe binti Mehmed Çavuş'dan boşandıktan sonra kızları birbuçuk yaşındaki Kezban ile dokuz aylık Hatice'ye otuzar kuruş nafaka takdir olunduğuna dair

DSCN5748-56/88 (3 M 1315 / 4 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Kebirçobanlar köyünde oturan olub zâtı ta'rif-i şer'î ile mu'arrafe bâ'isetü'l-vesîka Ayşe binti Mustafa'nın dört yaşındaki kızına babası Süleyman tarafından aylık 30 kuruş nafaka vermesinin kararlaştırıldığına dair

DSCN5747-57/89 (13 M 1315 / 14 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'de vâki' Ahi Efendi Vakfının umûr ve husus ve muhasebesinin idâre eder mütevellî kaymakamı Serdar-zâde Ömer Nuri Dede ibni Derviş Süleyman'ın vefâtı üzerine yerine Halil Ağa ibni Derviş İdris'in kaymakam tayin edildiğine dair

DSCN5747-57/90 (29 M 1315 / 30 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Olucak köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının üçüncü taburunun üçüncü bölüğünde on ikinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Bayram Oğlu Abdullah bin Ahmed bin Mehmed'in verâseti annesi Nazike ibnete Hasan ile pederi merkum Ahmed bin Mehmed'e münhasıra olduğunu tesciline dair ilam sureti

DSCN5747-57/91 (27 S 1315 / 28 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından İğneci Mahallesi mütemekkinelerinden ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milleti nisvânından iken târih-i i'lâmdan on sekiz ay mukaddem vefât eden Haçe Serpohi binti Kigorik veledi Artin'in varislerinden Haçe Mervonike'nin hissesine menkullerden isabet eden parayı almakla birlikte gayr-ı menkullerden hisse almadığına dair iddiası üzerine açılan davada Haçe Mervonike'nin zimmetini ibrâ-i âmm-ı sahih-i şer'î ile ibrâ ve ıskât ettiğinin anlaşılmasıyla vekil Haçi Nazaret Efendi'nin bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5746-59/92 (3 RA 1315 / 2 Ağustos 1897)

Hacı Eyüb Mahallesinden merhum Derviş Abdurrahman bin İbrahim ibni Abdullah'ın varislerinden Fatma'nın zevci İzzet Efendi'yi vekeyl nasb ve ta'yîn eylediğine dair

DSCN5746-60/93 (23 M 1315 / 24 Haziran 1897)

Meden Oğlu Haçi Kirkor'un kızı Şehnar vakt-i sağirimde pederimden miras kalan bâ-kassâm-ı şer'iyye hisse-i irsiyem li-ecli'l-irbâh ve'l-istirbâh annem vasiye-i mezbûre ma'rifetiyle Eytam Sandığına vaz' olunmakla su'âl olunub bana teslime vasiye-i mezbûre Maryem'e kıbel-i şer'den tenbih olunmak matlubumdur deyü (da'vâ) ettikde umurun küllisi için Ohannes Efendi'yi vekeyl eylediğine dair

DSCN5745-61/94 (9 Ra 1315 / 8 Ağustos 1897)

Karahisar-ı Sahib mahallâtından Yukarı Pazar Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Martaman Oğlu Artin zevcesi Hrosima binti İstepan'ın karındaşı Artin Efendi'yi vekeyl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn eylediğine dair hüccet sureti

DSCN5745-61/95 (19 Ra 1315 / 18 Ağustos 1897)

Cansız Mahallesinden Mehmed Çavuş bin Murad'ın ikinci evlenmesi üzerine Hatice binti Mehmed'e ayrı sükna tehiyye edinceye kadar yevmi altmış kuruş nafaka vermesi gerektiğine dair hüccet sureti

DSCN5745-61/96 (12 Ra 1315 / 11 Ağustos 1897)

Anne ve babası vefat eden Hatice Cemile'ye şehri otuz kuruş nafaka verilmesi hakkında hüccet sureti

DSCN44-63/97 (15 Ra 1315 / 14 Ağustos 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib Şimendüfer İstasyonu Bekleme Çavuşlarından Hasan Çavuş bin Ali'ye zevcesi Dudu Hatun ibnete İbrahim'in zevcelik hukukuna riayet etmesi gerektiğine dair ilam sureti

DSCN5744-63/98 (28 S 1315 / 29 Temmuz 1897)

Karahisar-ı Sahib mahallâtından Hacı Evkel Mahallesinden merhum Hacı Ali Ağa ibni hacı Mehmed bin Abdullah'ın küçük oğlu Abdullah'a babasından müntakil malı nemasından ayda yüz kuruş nafaka takdir edildiğine dair

DSCN5744-64/99 (22 Ra 1315 / 21 Ağustos 1897)

Yemen cânibinde San'a civârında Cebeli Harn kasabası hastahanesinde ecel-i mev'ûdiyle vefât eden Yazıcı Oğlu Ali bin Osman bin Ali'nin hâl-i hayâtında merhum Ali Efendi zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden kırk kuruş alacak hakkından hissesine düşen on kuruşu Ali Efendi'nin zevce-i menkuhası Fatma'ya vermesi gerektiği hakkında ilam sureti

DSCN5744-64/100 (27 S 1315 / 28 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Nurcu Mahallesinde sâkin iken bnundan akdem vefât eden Bosnalı Abdi Ağa ibni Hacı Süleyman'ın küçük oğlu Yakub'a altmış ve küçük kızı Atife'ye 30 kuruş toplam doksan kuruş vefat eden babaları malları nemasından verilmesine dair hüccet sureti

DSCN5743-65/101 (12 Ağustos 1313-Rumi) /24 Ağustos 1897)

Karahisar-ı Sahib kazâsı Eytam Müdüriyetine Meclis-i İdâre-i Livâ'dan ta'yîn olunan Karahisar'ın Midilli Mahallesinden Berber-zâde Mehmed Efendi'nin kendüsüne zimmet edilen eşyaya dair mukavelat sureti

DSCN5743-66/102 (27 S 1315 / 28 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Nurcu Mahallesinde muhâciren sâkin tüccardan Kesri-zâde Emin Ağa ibni Hacı Şerif'in muhâciren sâkin merhum Abdi Ağa ibni Hacı Süleyman bin Abdullah'ın küçük kızı Atife ve küçük oğlu Yakub'a olan borçlarını edaya emr olunduğuna dair hüccet sureti

DSCN5742-68/103 (3 Ra 1315 / 2 Ağustos 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Şuhud nahiyesine bağlı Anayurt köyünden merhum Hacı İsmail bin İbrahim bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Rahime binti Ömer nâm hatun ile sulbiye-i kebire kızı Ayşe ve küçük oğlu Hasan ve sulbî kebir oğulları Osman ve İbrahim ve Mehmed ve Halil ve asâkir-i şâhânedede bulunan gâ'ib-i ani'l-beled Ahmed'e münhasıra olduğundan Hasan'ın vakt-i rüşd-i sedâdına değin tesviye-i umuruna kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan annesi mezbûre Rahime hatun ve ga'ib-i merkum Ahmed'in zuhuruna değin hisse-i irsiyesini ahz u kabz ve hıfza kibel-i şer' den vasî ve kayyım nasb ve ta'yîn olunan karındaşı merkum Halil ve sâir verese-i kibâr-ı mezbûrûn taleb ve iltimâsları ile tahrir olunan Hacı İsmail bin İbrahim bin Abdullah'ın tereke kaydı

DSCN5741-70/104 (2 R 1315 / 31 Ağustos 1897)

Bosna vilâyet-i celîlesi sâkinlerinden olub Hüdâvendigar vilâyet-i celîlesi dâhilinde medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Nurcu Mahallesinde muhâciren sâkin iken vefat eden Hurizade Mustafa Bey'in kızı Ayşe'nin babasından kalan malları için Yanya kasabasında sâkin Gül Ağa Dellal Ağıç bin Abdullah'ı vekil tayin ettiğine dair hüccet sureti

DSCN5741-70/105 (6 R 1315 / 4 Eylül 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Ayvalı köyünden ve Asâkir-i Şâhâne birinci ordu-yı hümâyûna mensûb hâssa istihkâm taburunun dördüncü bölüğü neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Pir Ahmed Oğlu Hasan bin Süleyman bin Mehmed'in verâseti pederi merkum Süleyman ibni Mehmed ile annesi Şerife binti Yahya'ya münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5740-71/106 (6 R 1315 / 4 Eylül 1897)

Ahmed'in camusunu gasb eden Yaşar ve Mehmed'i dava etdikde onların Ahmed bize bu camusu Alaşehir Kumpanyası'nın ücretli arabacıları olduğumuz için Ahmed'in camusu bizim camusun ayağını sakat ettiğinden dolayı camusunu bize rızasıyla verdi şeklindeki savunmalarına şahid getiremediklerinden Yaşar ve Mehmed'in Ahmed'e camusunu teslim ilzam olunduklarına dair ilam sureti

(DSCN5740-71/107(6 R 1315 / 4 Eylül 1897)

Kütahya sancağı dâhilinde Eskişehir kazâsına bağlı Seyyidgazi nahiyesine bağlı Feyzabad köyü muhâcirlerinden bin üç yüz senesi Teşrinievvelin yirminci tarihli ve yüz seksen numrolu ve bin iki yüz yetmiş tevellüdü tezkere-i Osmaniyesini ibrâz eden Hacı Ahmed Oğlu Süleyman Efendi ibni Hacı Ahmed'in bir kısrağ ile iki baş tayını çalan İbrahim Efendi'yi dava etmesi neticesinde Süleyman Efendi'nin şahidler getirerek iddiasını isbat etmesi üzerine çalınan atların İbrahim Efendi tarafından Süleyman Efendi'ye verilmesinin tenbih olunduğuna dair mahkeme hükmünü içeren ilam sureti

DSCN5740-72/108 (6 R 1315 / 4 Eylül 1897)

Kısraklarına el konulan Hüseyin oğlu Musa'nın kısrakların kendine ait olduğunu şahidleriyle isbat etmesinden sonra kısrakları İbrahim Efendi'nin Musa'ya vermesinin tenbih olunduğunu içeren ilam sureti

DSCN5739-73/109 (7 R 1315 / 5 Eylül 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Demirli köyünden merhum Bayram Ali Oğlu Hüseyin bin Mehmed bin Ali'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Tenzile binti Hüseyin ile sulbiye-i kebire kızı Ümmügülsüm ve küçük kızları Hatice ve Şerife ve küçük oğlu Hasan ve sulbî kebir oğulları Ömer ve İsmail ve Ali'ye münhasıra olduğundan küçük çocuklar Hatice ve Şerife ve Hasan'ın vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Tenzile'nin talebiyle müteveffa-yı merkumun tevzi ve taksim olunan tereke sureti

DSCN5738-75/110 (8 R 1315 / 6 Eylül 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağı Karaca Ahmed Sultan köyünden merhum Çolak Oğlu Hacı Mehmed bin Osman bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Satı binti Hacı Ahmed ile annesi Havva binti Abdullah ve küçük kızı Havva ve li-eb kız karındaşları Ayşe ve Ümmügülsüm ve diğere Ayşe ve li-eb er karındaşı Ahmed'e münhasıra olduğı ve sağıre-i mezbûre Havva'nın vakt-i rüşd-i sedâdına değın tesviye-i umuruna kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan annesi mezbûre Satı ve sâir verese-i kibâr-ı mezbûrûn taleb ve iltimâsları müteveffa-yı merkumun tahrir ve taksim olunan terekesi sureti

DSCN5738-76/111 (13 R 1315 / 11 Eylül 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahibde vâki' Hark-ı Kebîr Vakfınacem'an üç bin sekiz yüz altmış sekiz kuruş borcu olan Haçi Nazaret Efendi'nin borcunu ödemesinin ilzam olunduğunu içeren ilam sureti

DSCN5737-77/112 (19 R 1315 / 17 Eylül 1897)

Sülemenli köyünde sâkin merhum Ayan Oğlu Hacı Yusuf bin Mustafa bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Emine binti Abdullah ile zevce-i mezbûre Emine'den mütevellidler küçük kızı Fatma ve sulb-i sağır oğlu Ömer ve sulb-i kebir oğlu Mustafa ve kendüden mukaddem vefât eden zevcesi Hacı Satı binti Mehmed'den mütevellidler sulb-i kebir oğulları Seyyid Ahmed ve Hacı Halil'e münhasıra olduğı ve müteveffâ-yı merkumun dâyinlerinden olub medine-i mezbûre mahallâtının Hacı Murad Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Torosyan Haçi Toros Efendi veledi Kigorik'un müteveffâ-yı merkum Hacı Yusuf'un hâl-i hayatında elbise semeni ve cihet-i karzdan sîm mecidiye yirmi kuruş hesabıyla dokuz bin yüz yetmiş beş kuruş alacak hakkı olduğı iddiasını şahidleriyle isbat etmesi üzerine adı geçen meblağın müteveffa-yı merkumun terekesi vafiyesinden verilmesinin mezbûre Emine ile ibnûn-ı mezbûrûn Mustafa ve Seyyid Ahmed ve Hacı Halil'den her birine tenbih eylediğini içeren ilam sureti

DSCN5737-78/113 (22 R 1315 / 20 Eylül 1897)

Bedeli mukabilinde almış olduğu beş yaşındaki esbe el koyan Hacı Abdurrahman'ın esbi Hasan'a teslim etmesinin tenbih olunduğunu içeren ilam sureti

DSCN5736-78/114 (8 S 1315 / 9 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Camii Kebir Mahallesiinde oturan merhum Hatice Hatun ibnete İsmail bin Abdullah'ın verâseti zevce-i metrûki Halil Efendi ibni Mehmed Ali Efendi ile li-eb er karındaşı oğulları Abdurrahman ve Ali ve gâ'ib-i ani'l-belde Manisa'da sâkin İsmail evlâd-ı Osman'a münhasıra olduğu ancak müteveffanın kendisine malından bir takım harcamalar yapması yönünde vasiyeti bulunduğunu iddia eden Mehmed Niyazi Efendi'nin iddiasını delillendirmesi üzerine müteveffa Hatice Hatun terekesinin sülüsünü müdde'î merkurum Mehmed Niyazi Efendi'ye edâ ve teslime verese-i mezbûrûn Halil Efendi ve Abdurrahman ve Ali ve vasî hâzır-ı merkurum İsmail Ağa'ya tenbih olunduğunun tescilini içeren ilam sureti

DSCN5736-80/115 (11 R 1315 / 9 Eylül 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Şuhud nahiyesine bağlı Dadak köyünden merhum Hacı Ahmed ibni Hacı Musa bin İsa'nı verâseti zevce-i menkûha-i metrukeleri İsmihan binti Halil ve Ayşe binti Ahmed ile zevce-i mezbûre İsmihan'dan mütevellide sulbiye-i kebir kızı Emine ve zevce-i mezbûre Ayşe'den mütevellidler sulbiye-i kebir kızı Rahime ve küçük kızları Fatma ve Hatice ve küçük oğulları Ali ve Halil ve sulbî kebir oğlu Musa'ya münhasıra olduğu ve sağırûn-ı mezbûrûn Fatma ve Hatice ve Ali ve Halil'in vakt-i rüşd-i sedâdlarına deĝin tesviye-i umurlarına kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan sağırûn-ı mezbûrûnun ammileri Hacı Mustafa bin Hacı Musa ve sâir verese-i kibâr-ı mezbûrûn İsmihan ve Ayşe ve Emine ve Rahime ve Musa taleb ve iltimâsları ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer' iyye tevzi' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesi suretidir.

DSCN5735-81/116 (5 Ca 1315 / 2 Ekim 1315)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Sincanlı nahiyesine bağılı Kılınçarslan köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının ikinci taburunun ikinci bölüğünün on birinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Hamza Oğılu Abdi bin Mehmed bin Hamza'nın verâseti li-ebeveyn er karındaşı Ali ile li-ebeveyn kız karındaşları Aliye ve Ümmühani'ye münhasıra olduğıunun tasdikini içeren ilam sureti

DSCN5735-81/117 (5 Ca 1315 / 2 Ekim 1315)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Elberek köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb üçüncü bölüğün üçüncü haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Osman bin Mehmed bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Dudu binti Ahmed ile li-ebeveyn kız karındaşı Kezban ve li-ebeveyn er karındaşları Ahmed ve Süleyman'a münhasıra olduğıunu içeren ilam sureti

DSCN5735-82/118 (5 Ca 1315 / 2 Ekim 1315)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Kozluca köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb dokuzuncu alayının borazanı olub ordusu cânibinde vefât eden Hacı Bekir Oğılu Mehmed bin Hasan'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmühani binti Hüseyin ile sulbî kebir oğılu Mevlüd ve sulbiye-i kepire kızı Şerife'ye münhasıra olduğıunu içeren ilam sureti

DSCN5735-82/119 (17 R 1315 / 15 Eylül 1897)

Nurcu Mahallesinden İmam Oğılu Hüseyin ibni Halil İbrahim mahzarında ikrâr-ı tâmm ve ta'bîr-i anî'l-merâm edüb merkum Hüseyin ile bundan akdem hâl-i zevciyet beynimizde kâ'ime iken merkum Hüseyin'in firâşından hâsıl ve benden mütevellideler ve hıdâneleri bana â'id olan küçük kızları dört yaşında Dudu ve bir yaşında Nimet'in aslâ malları olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâceler olmalarıyla babaları merkum Hüseyin üzerine kibel-i şer'den kadr-i ma'rûf meblağ nafaka farz ve takdir olunmak talebinin kabul edildiğini içeren hüccet sureti

DSCN5734-83/120 (9 Ca 1315 / 6 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Hacı Nuh Mahallesinden merhum Kara Veli Oğlu Hacı Veliyyüddin bin İsmail bin Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Arife binti Emin ve annesi Emine binti Mehmed ile küçük kızları Hatice ve Hacer Ve küçük oğlu Ahmed'e münhasıra olduğundan küçük kızları Hatice ve Hacer'in ve sulbi sağır oğulları Ahmed'in vakt-i rüşd-i sadadlarına değin tesviye-i umurlarına kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Arife ve ümm-i mezbûre Emine taleb ve ma'rifetleri ile tahrir ve taksim olunan müteveffa-yı mezburun terekesi

DSCN5734-84/121 (12 Ca 1315 / 9 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Şuhud nâhiyesi mahallâtından Pazar Mahallesinden ve asâkir-i şâhane ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb altmış ikinci alayının ikinci taburunun birinci bölüğü efradından iken ordusu cânibinde vefât eden Mehmed bin Abdullah bin Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmühani binti Bekir ve annesi Selimşah binti Ali ve pederi merhum Abdullah ve küçük kızları Dudu ve Zehra'ya münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5734-84/122 (12 Ca 1315 / 9 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Ekret köyünden ve karye-i mezkûrenin yirmi ikinci hânesinin üçüncü numrosunda mukayyed olub ordusu cânibinde vefât eylediği ikinci ordu-yı hümâyûn müşiriyet-i celilesinin tahrîrât-ı aliyyesinde iş'âr buyrulan Ayan Oğlu İsmail bin Ömer bin Hacı Ahmed'in verâseti annesi İsmihan binti Hüseyin ile li-ebeveyn sağır er karındaşları Ahmed ve Hüseyin ve li-ebeveyn sağire kız karındaşları Havva ve Zehra'ya münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5734-84/123 (5 Ca 1315 / 2 Ekim 1897)

Ekeste Mahallesinde sâkin merhum Derviş Halil bin Hüseyin bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Nazike binti Hasan ile sulbiye-i kebir kızları Fatma ve Hatice ve sulbî kebir oğlu Hasan'a münhasıra olduğu ancak Hasan'ın da vefatıyla verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Rabia binti Eyüb ile ve annesi

mezbûre Nazike ve küçük oğlu Ahmed'e münhasıra olduğundan talebi üzerine gerçekleştirilen ve tashih-i mesele-i miras hakkında hüccet

DSCN5733-85/124 (8 Ca 1315 / 5 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sincanlı nahiyesine bağlı Toklar köyünden iken cânib-i Hicaz mağfer-i nazarda vefât eden Deyn Oğlu Hacı Halil bin Ahmed bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Zeliha binti Hasan ile zevce-i mezbûreden mütevellide sulbiye-i kebire kızı Fatma ve zevce-i mutallakası Hanife binti Süleyman'danmütevellide küçük kızı Nimet ve li-ebeveyn kız karındaşı diğer Fatma'ya münhasıra olmasından sonra sağire-i mezbûre Nimet'in vakt-i rüşd-i sedâdına değin tesviye-i umuruna kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan annesi mezbûre Hanife mezbûre Zeliha ve mezbûratân Fatma ve diğer Fatma taleb ve ma'rifetleri ile tahrir ve taksim olunan tereke sureti

DSCN5733-86/125 (15 Ca 1315 / 12 Ekim 1897)

Kahil Mahallesinden merhum Çatal Oğlu Ömer Ağa ibni Hasan bin Abdullah'ın verâseti sulbiye-i kebire kızları Aliye ve Fatma ve Asiye ve Hafize ve sulb-i kebir oğlu Hasan'a münhasıra olduğunun belirlenmesinden sonra mezbûre Hafize'nin murisim pederim müteveffâ-yı merkumun menkul ve gayr-i menkul terekesinden hisse-i irsiyesini talebi üzerine umurını takip için kocası zevc-i dâhili Kahveci Topal Ahmed bin Ali'yi vekil nasb ettiğine dair hüccet sureti

DSCN5732-87/126 (12 Ca 1315 / 9 Ekim 1897)

KahilMahallesinden merhum Çatal Oğlu Ömer Ağa ibni Hasan bin Abdullah'ın verâseti sulbiye-i kebire kızları Aliye ve Fatma ve Asiye ve Hafize ve sulb-i kebir oğlu Hasan'a münhasıra olduğunun belirlenmesinden sonra mezbure Asiye'nin pederinin terekesinden hissesini almak hususundaki umurını takip için zevc-i dâhili Koşmar Oğlu Hacı Mehmed bin Ali'yi vekil tayin ettiğine dair hüccet sureti

DSCN5732-88/127 (20 Ca 1315 / 17 Ekim 1897)

KahilMahallesinden merhum Kasabalı Hacı Ali ibni Himmet bin Abdullah'ın sulbiye kızı Zehra Hanım'ın rüşde erdiğini isbatla pederim müteveffâ-yı merkumdan miras kalan Eytam Sandığında mahfuz olan bâ-kassâm-ı şer'iyeye hisse-i irsiyeme vaz'-ı yed edenlerden talep etmesi üzerine umurını takip için zevc-i dâhili Ali bin Hacı Osman'ı vekil tayin ettiğine dair hüccet sureti

DSCN5731-99/128 (12 Ca 1315 / 9 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sincanlı nahiyesine bağlı Sarban köyünden ve Asâkir-i Şâhâne tophane-i âmireye mensûb istihkâm alayının ikinci taburunun ikinci bölüğünün sekizinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Hacı Yusuf Oğlu Abdurrahman bin Mahmud ibn-i Hacı Ahmed'in verâseti annesi Kezban binti Ali ile pederi merkum Mehmed'e münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5731-99/129 (28 Za 1314 / 30 Nisan 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sincanlı nahiyesine bağlı Sarban köyünden ve Asâkir-i Şâhâne tophane-i âmireye mensûb istihkâm alayının ikinci taburunun ikinci bölüğünün sekizinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Hacı Yusuf Oğlu Abdurrahman bin Mahmud ibn-i Hacı Ahmed'in verâseti annesi Kezban binti Ali ile pederi merkum Mehmed'e münhasıra olduğunun belirlenmesinden sonra varislerinin talebi üzerine tahrir ve taksim olunan verese kaydı

DSCN5731-99/130(19 Ca 1315 / 16 Eylül 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahibe tâbi' İnhan Aşiretinden olub Asâkir-i Şâhâne Bahr-i Sefid Boğazı Topçu birinci alayının dördüncü taburunun dördüncü bölüğünün altıncı haymesi neferâtından iken prdusu cânibinde vefât eden Hüseyin bin Hasan bin Musa'nın verâseti vâlidesi Satı binti Abdullah ve li-ebeveyn sağir karındaşları Ahmed ve Mustafa'ya münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5730-91/131 (2 Ra 1315 / 1 Ağustos 1897)

Abdullah Efendi Medresesinden cereyân eden sudan dörtte bir kısmının Karaman Çeşmesine götürülmesine karar verildiğine dair ilam sureti

DSCN5729-92/132 (8 Ca 1315 / 5 Ekim 1897)

Müftü Abdullah Efendi Medresesinden cereyân eden sudan dörtte bir kısmının ifrâzına ve doğrudan doğruya Karaman Çeşmesine tahte'l-arz götürülmesine me'mûr-ı mumâileyhim mahallinde tensîb ve karar verildiği

DSCN5729-94/133 (23 Ca 1315 / 20 Eylül 1897)

Hacı Nuh Mahallesinden merhum Katırcı Hüseyin ibni Ali bin Abdullah'ın sulbiye kızı olan Emine'nin reşid olduğunu beyan ile vakt-i sağırinde pederinden miras kalan malına göz kulak olan cediti Ahmed Ağa'dan malının teslim etmesi talebinin kabul edildiğine dair hüccet sureti

DSCN5728-95/134 (28 Ca 1315 / 25 Eylül 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Ekret köyünden ve Asâkir-i Şâhâne yedinci ordu-yı hümâyûna mensûb elli birinci alayının dördüncü taburunun yedinci bölüğü efradından olup ordusu cânibinde vefât eden Hasan Oğlu Hüseyin bin Osman bin Hüseyin'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Emine binti Ömer ile annesi Havva binti Abdullah ve pederi merkum Osman'a münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5728-95/135 (7 Ra 1315 / 6 Ağustos 1897)

Erkmen köyünden Kara Veli Oğlu İbrahim bin Mustafa'nın Münire binti Ali'nin nefsinin kendisine teslimine ve hukuk-ı zevciyete ri'âyet etmesinin Münire'ye tenbih olunmak talebinin kabul edildiğine dair ilam sureti

DSCN5728-96/136 (3 Ca 1315 / 31 Ağustos 1897)

Surp Toros Mahallesinden ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden merhum Abdal Oğlu İstapan veled-i Adam'ın verâseti her biri teb'a-i devlet-i müşârunileyhânın millet-i merkûmesinden zevce-i metrukesi Maryem binti Agob ile

ve li-ebeveyn kız karındaşı diğer Maryem ve li-ebeveyn ammisi oğulları Serkiz ve Bakas ve Avdik ve Ohannes veledi Mardiros ve diğer ammisi oğulları Haçator ve Nazaret veledi Ohannes'e münhasıra olduğunun belirlenmesinden sonra Meryem'in Vekeyli Hacı Süleyman Efendi'nin iddiasına şahid gösterememesi üzerine adı geçen menzildeki hissesini alamayacağına karar verildiğine dair ilam sureti

DSCN5727-97/137 (29 R 1315 / 28 Ağustos 1897)

İkinci boşanan Kayadibi Mahallesinde oturan Ayşe binti Mustafa nâm hatunun mehir ve mallarının karşılığı iki yüz kırk kuruşu kocası Ali'nin vermesinin kendisine tenbih olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5727-97/138(4 Ra. 1315 / 3 Ağustos 1897)

Burmali Mahallesinden Eyüb Oğlu Osman bin Ömer'den boşandıktan sonra hanımı Nesibe binti Yusuf Bey uhdesinde kalan iki kız ve bir oğlu için aylık 30'ar kuruş nafakanın çok geldiğinden bahisle 7'şer kuruş azaltılması ve 7 yaşındaki oğlunun kendisine verilmesi taleplerinden nafakanın 7'şer kuruş azaltılmasının kabul edilmesine karşılık oğlanın ekl-i şürb ve libas giymeye kadir olmadığından kabul edilmediğine dair hüccet sureti

DSCN5727-98/139(29 R. 1315 / 28 Ağustos 1897)

Ekeste Mahallesinden ve Asâkir-i Şâhâne ihtiyât efradından olub üç dönüm mikdarı tarlasının satış muamelesini tamamlamak üzere Ahmed'i vekil tayin ettiğine dair hüccet sureti

DSCN5727-98/140 (10 C. 1315 / 6 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sincanlı nahiyesine bağlı Çayhisar köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb onuncu alayının birinci taburunun ikinci bölüğü efrâdında iken ordusu cânibinde vefât eden Habgan Oğlu Hasan bin Bekir bin Mehmed'in verâseti li-ebeveyn kız karındaşları Ümmüğülsüm ve Emine ve Zeliha'ya münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5727-98/141 (8 C. 1315 / 4 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Gökçe Mahallesinden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb hademe bölüğünün ikinci haymesi neferâtından olup ordusu cânibinde vefât eden Süleyman bin Abdullah ibni Süleyman'ın verâseti annesi Şerife binti Süleyman ile li-ebeveyn er karındaşı İbrahim'e münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5725-101/143(11 Za. 1314 / 13 Nisan 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Hacı Cafer Mahallesinden merhum Kayadibili Oğlu Muhtab Hacı Mustafa bin Hacı Ali bin Hacı Mustafa'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Fatma binti Ömer ile zevce-i mezbûreden mütevellideler sulbiye-i kebire kızları Ayşe Dudu ve Halime ve kendüden mukaddem vefât eden zevcesi Hatice binti Mehmed'den mütevellide kebire kızı Atike ve li-ebeveyn er karındaşı oğulları Ahmed ve asâkir-i şâhânedan olup alayıyla bi'l-ma'ıye diyâr-ı âherde bulunan Mehmed ve Ali diğer evlâd-ı Hacı Hurşid'e münhasıra olduğundan gâ'ibûn-ı mezbûrûn Mehmed ve Ali ve Bekir'in vürûdlarına değin hisse-i irsiyelerini ahz u kabz ve hıfza kıbel-i şer'eden vasî ve kayyım nasb olunan l-ebeveyn er karındaşları mezbûr Ahmed ve sâir verese-i kibât-ı mezbûrât Fatma ve Ayşe Dudu ve Halime ve Atike ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrir ve bi'l-müzâyede bey' olunan tereke sureti

DSCN5725-101/144 (25 R. 1315 / 23 Eylül 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sincanlı nahiyesine bağlı Kınık köyünden merhum Hacı Ahmed Oğlu Mehmed ibni Ahmed bin Halil'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ayniye binti Halil ile annesi Ayşe binti Muslihiddin ve zevce-i mezbûre Ayniye'den mütevellidler küçük kızları Ayşe Nazike ve Habibe ve küçük oğulları Hüseyin ve Ahmed ve kendüden mukaddem vefât eden zevcesi Ayşe binti Himmet'den mütevellideler sulbiye-i kebire kızları Havva ve Fatma'ya münhasıra olduğundan küçük çocuklar Ayşe ve Nazike ve Habibe ve Hüseyin ve Ahmed'in vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer'eden vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri zevce-i mezbûre Ayniye ve verese-i kibâr-ı mezbûrât Ayşe ve

Havva ve Fatma talebleriyle tevzi' ve taksim olunan müteveffâ-yı merhum ile karındaşları Musa ve Halil ve Mustafa'nın mal-i müşterekleri defteri suretidir.

DSCN5725-102/145(24 Ca. 1315 / 21 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Can Baba Mahallesiinde mütemekkiye ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milleti nisvânından merhum Armuhi binti Haçi Kirkor veledi Haçi Agob'un verâseti zevce-i metruki Takor veledi Nazaret ile sadrî sağır oğulları Aram ve Kirkor ve Dikran'a münhasıra olduğundan adı geçen küçüklerin babaları ve velilerinin talebiyle tahrir ve taksim olunan tereke defteri suretidir.

DSCN5724-104/146(24 Ca 1315 / 21 Ekim 1897)

Can Baba Mahallesiinde mütemekkiye merhum Armuhi binti Haçi Kirkor veledi Agob'un çocukları Aaram ve Kirkor ve Dikran'ın vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin mallarını hıfza Takor veledi Nazaret'i vekil tayin ettiklerine dair hüccet sureti

DSCN5724-104/147(22 M 1315 / 23 Haziran 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Akmescid Mahallesiinden merhum Ebul-Kasım Oğlu Ahmed bin Abdullah bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Afife binti Hacı Mehmed ile annesi Rabia binti Mehmed ve sulbiye-i kebire kızları Alime ve Nazike ve sulbî kebir oğlu Abdullah'a münhasıra olduğundan Hacı Hasan meclis-i şer'-i şerif-i enverde takrir-i kelâm ve ifâde-i ani'l-merâm edüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir bab mülkün vasî merhum Hacı Hasan'a sağır mezbûr Ahmed'in menzil-i mahdud-i mezkûrda olan hissesini verese-i mezbûrât hisseleriyle ma'an semen-i misliyle âhere bey'e kıbel-i şer'den izin verildiğine dair ilam sureti

DSCN5723-105/148 (16 R 1315 / 14 Eylül 1897)

Fi'l-asıl Konya vilâyet-i celîlesi dâhilinde Teke sancağına bağı Akseki kazâsına bağı Emir Aşıklar köyü sâkinlerinden olub Hüdâvendigâr vilâyet-i celîlesi dâhilinde medine-i Karahisar-ı Sahib'de Yonca Altında Hacı Osman'ın hanında li-ecli'l-müsâfere sâkin iken bin üç yüz on üç senesi Eylülünün birinci günü târihinde vefât eden Ali Efendi ibni Ali bin Abdullah'ın verâseti salifü'z-zikr mezkûr Emir

Aşıklar köyünde oturanler zevce-i menkûha-i metrukesi Gülfidan binti Abdullah ile sulbiye-i kebire kızları Ayşe ve Melikân'a münhasıra olduğunun belirlenmesinden sonra gâ'ibât-ı mezbûrât Gülfidan ve Ayşe ve Melikan taraflarından hisse-i irsiyelerini ahz u kabz için tahrir ve müzayade ile satılan tereke suretidir.

DSCN5723-106/149 (6 C 1315 / 3 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Ekeste Mahallesinden iken târih-i î'lâmdan yirmi dört sene mukaddem vefât eden Dilsiz Oğlu Halil bin Yusuf bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Nazike binti Hasan ile sulbiye-i kebire kızları Hatice ve Fatma ve sulbî kebir oğlu Hasan'a münhasıra olduğunun belirlenmesinden sonra bir bab dükkan üzerindeki hak iddiasının daha önceden adı geçen dükkanın bir ilamla hissedarlarının sabit olduğunun anlaşılmasıyla mümkün olamayacağını Rabia Hatun'a izafetle vekili Süleyman'a bildirildiğine dair ilam sureti

DSCN5722-107/150 (6 C 1315 / 3 Ekim 1897)

Karahisar-ı Sahib'de Keçe Pazarı nâm-ı diğêr Öksüzce Mescidi'ni câmi'e kalb eden Şişman-zâde Mehmed Ağa ibni Hacı Bekir nâm sâhibü'l-hayr câmi'i mezkur hademesine vakf ve şart eylediği bağçe ve dekâkîn ve değirmen gallesinden yevmiye ikişer akçesini vazife vermek ve câmi'i şerif kurbinde müceddeden binâ eylediği mektebde her sabah Kur'ân-ı Azîmü's-şân'dan bir cüz'-i şerif tilâvet olunmak üzere akçesini câmi'i mezkûrda altı nefer cüz'-hanlık cihetine meşruta kıldığı vâkıf-ı mumâileyhin evâil-i Rebiülahir'in yüz târihli sicil-i mahfuzdan mahreç vakfiye-i ma'mûlun-bihâsında musarrah ve cihât-ı mezkûre şimdiye kadar mu'attal ve vakf-ı mezkûrun musakkafât ve müstagallâtı idâreye kâfi bulunmakla cihet-i mezkûreden birinin vazife-i mersûmesiyle uhdesine tevcih talebinde bulunan Arab Mescidi Mahallesinden ve huffâzdan Helvacı-zâde Osman Efendi ibni Osman uhdesine tevcih ve eline bir kıta berat verilmek talebine dair ilam sureti.

DSCN5722-107/151 (8 C. 1315 / 5 Ekim 1897)

Sincanlı nahiyesine bağlı Güneği köyünden Hatib Oğlu Mehmed Ali bin İsmail'in Askere gitmeden nişanlandığı Kezban'ın nefsinin kendisine teslim

etmediğinden şikayetle nişan namıyla vermiş olduğu meblağın kendisine teslim edilmesini dava etdikte şahid getiremediğinden davasından vazgeçtiğine dair ilam sureti

DSCN5722-108/152(15 Ra 1315 / 14 Ağustos 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Şuhud nahiyesine bağlı Karaadil köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb üçüncü bölüğünün altıncı haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Kara Osman Oğlu Osman bin Ahmed bin Osman'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Emine binti Osman ve pederi merkum Ahmed ve küçük oğlu Ahmed'e münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5722-108/153(26 Ca 1315 / 23 Ekim 1897)

Erkmen köyünde oturan Aliye binti Mehmed nâm hatun Kazlıgöl Akviranı köyünden Çavuş Oğlu Osman bin Süleyman medine-i mezbûrede Hasır Pazarında beni bâyinen tatlık ettiği iddiasının Osman tarafından da kabul edilmesiyle kendisinin isteği üzerine talak vesikası verildiğine dair hüccet sureti

DSCN5722-108/154 (28 Ca 1315 / 25 Ekim 1897)

Camii Kebir Mahallesinden Beyhan binti Halil nâm hatuna ve çocuklarına kocası askere gittikten sonra verilen nafakaların çocuklarının bir kısmının vefatı dolayısıyla yetmediğinden bahisle kendisine ve hayatda olan çocuklarına kocası gelinceye kadar verilen nafakaya zam yapılması talebinin uygun görüldüğüne dair ila sureti

DSCN5721-109/155 (29 Ca 1315 / 26 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı İsce köyünden merhum İzmirli Oğlu Satılmış bin Veliyyüddin bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmühani binti Halil ile sulbiye-i kebir kızları Kezban ve Hatice ve küçük kızı Sultan ve sulbî kebir oğulları Musa ve asâkir-i şâhânedan olub diyâr-ı âherde bulunan Veliyyüddin'e münhasıra olduğunun anlaşılmasından sonra sağıre Sultan'ın vakt-i rüşd-i sedâdına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn

olunan annesi zevce-i mezbûre Ümmühani ve gâ'ib-i merhum Veliyyüddin'in zuhuruna değin hisse-i irsiyesini ahz u kabz ve hıfza kıbel-i şer' den vasî ve kayyım nasb ve ta'yîn olunan li-ebeveyn er karındaşı mezbûr Musa ve mezbûratân Kezban ve Hatice talebi üzerine tahrir olunan İzmirli Oğlu Satılmış bin Veliyyüddin bin Abdullah'ın terekesidir

DSCN5721-110/156 (29 Ca 1315 / 26 Eylül 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı İsce köyünden merhum İsa Koca Oğlu Hüseyin bin Musa bin Abdullah'ın verâseti küçük kızı Ayşe ve li-ebeveyn karındaşı olub Eskişehir kazâsında oturan Döne'ye kaldıktan sonrasağire-i mezbûre Ayşe'nin vakt-i rüşd-i sedâdına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan dayısı Kahveci Oğlu Hüseyin bin Musa ve bu misillü veresesinden gâ'ib ve gâ'ibesi olduğu hâlde vefât edenlerin terekelerinden gâ'ib-i mezbûrların hisse-i irsiyelerini ahz u kabz ve hıfza me'mûr olub kıbel-i şer' den dahi gâ'ibe-i mezbûreye vasî ve kayyım nasb ve ta'yîn olunan Eytam Müdüri Mehmed Efendi ibni İbrahim Efendi ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' le tahrir ve terkim ve bi'l-müzâyede bey' olunan müteveffa-yı mezburun terekesi

DSCN5720-111/157 (26 Ca 1315 / 23 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Mihail köyünden merhum Mucuk Oğlu Abdullah bin İsmail bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Sultan binti Abdullah ile sulbiye-i kebire kızı Fatma ve küçük kızı Nazike ve sulbî kebir oğulları İsmail ve Hüseyin ve küçük oğulları Süleyman ve Mehmed'e kaldıktan sonrasağirûn-ı mezbûrûn Nazike ve Süleyman ve Mehmed'in vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri zevce-i mezbûre Sultan ve sâir verese-i kibâr-ı mezbûrûn talepleri ile tahrir olunan Mucuk Oğlu Abdullah bin İsmail bin Abdullah'ın terekesi

DSCN5720-112/158 (19 Ca 1315 / 16 Eylül 1897)

Kayadibi Mahallesinden merhum Ekşi Oğlu Mustafa bin Mehmed bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ayşe Dudu binti Mustafa ve annesi Hanife binti Abdullah ile zevce-i mezbûreden mütevellide küçük kızı Münire

ve zevce-i mutallakası Dudu binti Abdullah'dan mütevellide sulbiye-i kebire kızı Nimetullah ve diğer zevce-i mutallakası Hanife binti Süleyman'dan mütevellid küçük oğlu Mehmed'e münhasıra olduğu müteveffâ-yı merkum Mustafa hayatında vakf-ı mezkûrun nükûd-i mevkûfesinden cem'an iki yüz yirmi kuruş vakf-ı mezkûrun müteveffâ-yı merkum zimmetinde alacak hakkının müteveffa-yı merkumun terekesinden alınarak vakıf mütevellisi Eyüb Efendi'ye teslim etmesinin tenbih edildiğine dair ilam sureti

DSCN5719-113/159 (4 C 1315 / 31 Ekim 1897)

Karahisar-ı Sahib'e bağlı Silar köyünde Murad evladları Ahmed ve Süleyman ve Ayşe nâm karındaşların babalarının doksan yaşını mütecâviz müsinn ve ihtiyâr ve ma'tûh olub elinde bulunan emvâl ve eşyâsını oğlu Mustafa'nın telef ve kendüsüne verdirmek istemesiyle Murad'ın emvâl ve emlâkını hıfz ve hirâset ve umûr-ı lâzimesini rû'yet için Ömer Hoca Oğlu Ömer Efendi'nin vasî nasb ve ta'yîn edildiğine dair hüccet sureti

DSCN5719-114/160 (22 C 1315 / 18 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib Posta ve Telgraf Müdüri rıf'atlı İbrahim Âlî Efendi ibni Mehmed Şaban Cezâyir-i Bahr-i Sefîd vilâyeti dâhilinde Molova kazâsının Efzende köyünde Cete nâm mahalde vâki' tarlasını talibine satmak üzere Molova kazâsında sâkin Agra köyünden Hafız Ahmed Efendi ibni Mehmed Ağa'yı vekil nasb ettiğine dair hüccet sureti

DSCN5719-114/161 (29 Ca 1315 / 26 Ekim 1897)

İsce köyünden merhum İzmirli Oğlu Kör İsmail bin Halil bin Abdullah'ın küçük oğlu Salih'in pederi müteveffâ-yı merkumdan müntakil malını hıfza ve tesviye-i umuruna annesi Aliye binti Hasan nâm hatunu vekil nasb ettiğine dair hüccet sureti

DSCN5719-114/162 (29 Ca 1315 / 26 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı İsce köyünden merhum İzmirli Oğlu Satılmış bin Veliyyüddin bin Abdullah'ın küçük kızı Sultan'ın pederi müteveffâ-yı

merkumdan miras kalan ve müntakıl malını hıfza validesi Ümmühani binti Halil nâm hatunu vekil nasb ettiğine dair hüccet sureti

DSCN5718-115/163 (29 Ca 1315 / 26 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı İsce köyünden merhum İzmirli Oğlu Osman ibni Hacı Süleyman bin Osman'ın küçük kızı Zeyneb ve küçük oğlu Süleyman'ın pederleri müteveffâ-yı merkumdan miras kalan ve müntakıl mallarını hıfza ve tesviye-i umurlarına anneleri Rabia binti Hüseyin nâm hatunu vekil nasb ettiklerine dair hüccet sureti

DSCN5718-116/164 (26 Ca 1315 / 23 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Mihail köyünden merhum Mucuk Olu Abdullah bin İsmail bin Abdullah'ın küçük kızı Nazike ve küçük oğulları Süleyman ve Mehmed'in pederleri müteveffâ-yı merkumdan müntakıl mallarını hıfza ve tesviye-i umurlarına valideleri Sultan binti Abdullah nâm hatunu nasb ettiklerine dair hüccet sureti

DSCN5718-116/165 (26 Ca 1315 / 23 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Cami Mahallesinden merhum Çıracı-zâde İshak Efendi ibni Mehmed bin İsmail'in küçük kızı Nimetullah ve küçük oğlu Mustafa'nın pederleri müteveffâ-yı merkumdan miras kalan ve müntakıl mallarını hıfza ve tesviye-i umurlarına valideleri Ayşe binti Hacı İbrahim nâm hatunu vekil nasb ettiklerine dair hüccet sureti

DSCN5717-117/166 (28 Ca 1315 / 25 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Çobanlar köyünden merhum Dede Halil Oğlu Abdullah bin Halil bin Abdullah'ın küçük kızı Emine ve küçük oğulları Halil ve Hasan'ın pederleri müteveffâ-yı merkumdan müntakıl mallarını hıfza ve tesviye-i umurlarına valideleri Ümmügülsüm binti Ali nâm hatunu vekil nasb ettiklerine dair hüccet sureti

DSCN5717-117/167 (11 Ca 1315 / 8 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Belkaracaviran köyünden merhum Malak Oğlu Hüseyin bin Ali bin Ömer'in küçük kızları Şerife ve Havva ve küçük oğulları Ali ve Veysel ve Ömer ve Kamil'in pederleri müteveffâ-yı merkumdan müntakil mallarını hıfza ve tesviye-i umurlarına valideleri Halime binti Eyüb nâm hatunu vekil nasb ettiklerine dair hüccet sureti

DSCN5717-117/168 (11 Ca 1315 / 8 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Belkaracaviran köyünden merhum Malak Oğlu Hüseyin bin Ali bin Ömer'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Halime binti Eyüb ile küçük kızları Şerife ve Havva ve küçük oğulları Ali ve Veysel ve Ömer ve Kamil'e münhasıra olduğunun belirlenmesinden sonrasağırûn-ı mezbûrunun vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Halime talebi üzerine taksim olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesi

DSCN5717-118/169 (24 C 1315 / 20 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sebin köyünden ve Asâkir-i Şâhâne altmış altıncı alayının ikinci taburunun birinci bölüğü efradından iken askerde vefât eden Osman bin Kadir bin Hüseyin'in verâseti annesi Ayşe binti Bekir ile li-ebeveyn er karındaşları Mustafa ve asâkir-i şâhânedede bulunan Kadir'e münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5717-118/170 (24 C 1315 / 20 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Kaleli köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on beşinci alayının dördüncü taburunun birinci bölüğünün üçüncü haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Hacı Mehmed Oğlu Mehmed bin Ali bin Hacı Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Sultan binti Hasan ile küçük oğulları Ali ve Abdil'e münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5717-118/171 (24 C 1315 / 20 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Kaleli köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on beşinci alayının dördüncü taburunun birinci bölüğünün üçüncü haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Hacı Mehmed Oğlu Mehmed bin Ali bin Hacı Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Sultan binti Hasan ile küçük oğulları Ali ve Abdil'e münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5717-118/172 (24 C. 1315 / 20 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Kaleli köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on beşinci alayının dördüncü taburunun birinci bölüğünün üçüncü haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Hacı Mehmed Oğlu Mehmed bin Ali bin Hacı Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Sultan binti Hasan ile küçük oğulları Ali ve Abdil'e münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5716-119/173 (24 C. 1315 / 20 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Sincanlı nahiyesine bağılı Seker köyünden olub Asâkir-i Şâhâne Bahr-i Sefid Boğazı topçu ikinci alayının birinci taburu birinci bölüğünün beşinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Eğri Oğlu Hüseyin bin Süleyman ibni Ali'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmühani binti Hasan ile annesi Safiye binti Halil İbrahim ile pederi merkum Süleyman'a münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5716-120/174 (24 C. 1315 / 20 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Sincanlı nahiyesine bağılı Seker köyünden olub Asâkir-i Şâhâne Bahr-i Sefid Boğazı topçu ikinci alayının birinci taburu birinci bölüğünün beşinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Eğri Oğlu Hüseyin bin Süleyman ibni Ali'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmühani binti Hasan ile annesi Safiye binti Halil İbrahim ile pederi merkum Süleyman'a münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5716-120/175 (26 C 1315 / 22 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Camii Kebir Mahallesinden merhum Çıracı İshak Efendi ibni Mehmed bin İsmail'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ayşe binti Hacı İbrahim sulbiye-i kebire kızları Hanife ve Hacer ve küçük kızı Nimetullah ve küçük oğlu Mustafa'ya münhasıra olduğunn tesbitinden sonra sağırân-ı mezbûrân Nimetullah ve Mustafa'nın vakt-i rüşd-i sedâdlarına deĝin tesviye-i umurlarına kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Ayşe'nin talebiyle taksim olunan Çıracı İshak Efendi ibni Mehmed bin İsmail'in tereke sureti

DSCN5715-122/176 (28 C 1315 / 24 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e baĝlı Sincanlı nahiyesine baĝlı Sinanpaşa köyünden olub Asâkir-i Şâhâne üçüncü ordu-yı hümâyûna mensûb yirmi ikinci alayının piyade üçüncü taburunun üçüncü bölüğü neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden İsmail bin Veliyyüddin bin Abdullah'ın verâseti li-ebeveyn er karındaşları Murad ve Halil ve asâkir-i şâhânede bulunan Osman'a münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5715-122/177 (26 R 1315 / 23 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Kayadibi Mahallesinden merhum Ekşi Oĝlu Mustaf bin Mehmed bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Havva Dudu binti Mustafa ve annesi Hanife binti Abdullah ile zevce-i mezbûreden mütevellide sulbiye-i kebire kızı Münire ve zevce-i mutallakası Dudu binti Abdullah'dan mütevellide sulbiye-i kebire kızı Nimetullah ve zevce-i mutallakası Hanife binti Süleyman'dan mütevellid küçük oĝlu Mehmed'e münhasıra olduğunn tesbitinden sonra sağire-i mezbûre Münire'nin vakt-i rüşd-i sedâdına deĝin tesviye-i umuruna kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan annesi mezbûre Havva Dudu ve sağır-i mezbûr Mehmed'in kezalik tesviye-i umuruna kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan min kıbeli'l-ümm ceddesi Nazike binti Mustafa ve mezbûratân Hanife ve Nimetullah talebiye taksim olunan Ekşi Oĝlu Mustaf bin Mehmed bin Abdullah'ın tereke sureti

DSCN5715-123/178 (11 Ca 1315 / 7 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağı Belkaracaviran köyünden merhum Malak Oğlu Hüseyin bin Ali bin Ömer'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Halime binti Eyüb ile küçük kızları Şerife ve Havva ce küçük oğulları Ali ve Veysel ve Ömer ve Kamil'e münhasıra olduğunun tesbitinden sonra sağırûn-ı mezbûrûnun vakt-i rüşd-i sedâdlarına değı tesviye-i umurlarına kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Halime'nin talebiyle taksim olunan Malak Oğlu Hüseyin bin Ali bin Ömer'in tereke sureti

DSCN5714-124/179 (29 Ca 1315 / 25 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağı İsce köyünden merhum İzmirli Oğlu Osman bin hacı Süleyman bin Osman'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Rabia binti Hüseyin ile küçük kızı Zeyneb ve küçük oğlu Süleyman'a münhasıra olduğunun tesbitinden sonra sağırân-ı mezbûrân Zeyneb ve Süleyman'ın vakt-i rüşd-i sedâdlarına değı tesviye-i umurlarına kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Rabia'nın talebiyle taksim edilen İzmirli Oğlu Osman bin hacı Süleyman bin Osman'ın tereke defteri sureti

DSCN5714-125/180 (28 Ca 1315 / 24 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağı Çobanlar köyünden merhum Dede Halil Oğlu Abdullah bin Halil bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmügülsüm binti Ali ile sulbiye-i kebire kızı Fatma ve küçük kızı Emine ve küçük oğulları Halil ve Hasan ve Ahmed'e münhasıra ba'dehû kable'l-kismete sağır mezbûr Ahmed dahi vefât edüb verâseti annesi mezbûre Ümmügülsüm ile li-ebeveyn kız karındaşları mezbûratân Fatma ve Emine ve li-ebeveyn er karındaşları mezbûrân Halil ve Hasan'a münhasıra olduğunun tesbitinden sonra sağırûn-ı mezbûrûn Emine ve Halil ve Hasan'ın vakt-i rüşd-i sedâdlarına değı tesviye-i umurlarına kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri zevce-i mezbûre Ümmügülsüm ve bint mezbûre Fatma talebiyle taksim olunan Dede Halil Oğlu Abdullah bin Halil bin Abdullah'ın tereke defteri sureti

DSCN5714-125/181 (29 Ca 1315 / 25 Ekim 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı İsce köyünden merhum İzmirli Oğlu K r İsmail ibni Halil bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukeleri Aliye binti Hasan ve Kezban binti Halil n m hatunlar ile zevce-i mezbûre Aliye'den mütevellidler sulbiye-i kebire kızları Zeliha ve Ayşe Dudu ve Emine ve küçük oğlu Salih ve sulb  kebir oğulları Mehmed ve asâkir-i  ah neden olub diyâr-ı âherde bulunan Süleyman ve zevce-i mezbûre Kezban Hatun'dan mütevellidler sulbiye-i kebire kızları Fatma ve Raziye ve sulb  kebir oğlu Halil'e münhasıra olduğunn tesbitinden sonra sağir mezbûr Salih'in vakt-i r  d-i sedâdına değin tesviye-i umuruna ve g 'ib-i mezbûr Süleyman'ın zuhuruna değin hisse-i irsiyesini ahz u kabz ve hıfza kıbel-i  er'den vasi ve kayyım nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Aliye ve sâir verese-i kibâr-ı mezb r n talebiyle taksim olunan İzmirli Oğlu K r İsmail ibni Halil bin Abdullah'ın tereke defteri suretidir.

DSCN5713-125/182 (19 Ca 1315 / 15 Ekim 1897)

Kahil Mahallesinden Hatice binti Hüseyin zevc-i sâbıkı Burmalı Mahallesinden ve asâkir-i zabtiye neferâtından Latif Oğlu Yusuf bin Mustafa'nın oğlu iki yaşında Mehmed'e nafaka takdir edildiğine dair

DSCN5713-126/183 (2 B 1315 / 27 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağılı Tekye köyünden ve Asâkir-i  ah ne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb seyyar topçu sekizinci alayının on ikinci taburu efradından iken ordusu cânibinde vefât eden İmam Oğlu Halil hafidi Hüseyin bin İsmail bin Halil'in verâseti kız karındaşı Emine ile asâkir-i  ah nede bulunan li-ebeveyn er karındaşı münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5713-126/184 (3 C 1315 / 30 Ekim 1897)

Hicazda vefat eden Hace Hanife Hanım binti Mehmed'in Mısri Camii  erifi'nin hizmetleri için vakfettiği paranın on  c bin kuru unu kocası Hacı Abdil Ağa'nın eksik verdiğini müteveli Abdurrahman bin İbrahim İzzet Efendi ibni İsmail'in iddia etmesi üzerine on  c bin kuru u Hacı Abdil Ağa'nın vermesi gerektiğinin vekili Hacı Süleyman Efendi'ye tenbih olunduğuna dair ilam sureti.

DSCN5712-129/185

Hacı Mahmud Mahallesinden Saraç-zâde Halil Ağa ibni müteveffâ İbrahim Ağa'nın pederinin hayatında mallarının Abdil Ağa ile müşterek olması dolayısıyla Abdil Ağa'nın terekesine Haçi Nazaret Efendi'yi vekil nasb ettiğine dair ilam sureti

DSCN5712-129/186 (26 C 1315 / 22 Ekim 1897)

Molla Bahşi Mahallesinde oturan ve zâtı ta'rif-i şer'î ile mu'arrafe Emetullah binti İbrahim'in Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Karaman Mahallesinde mütevattinen sâkin merhum Bursalı İbrahim Ağa ibni Süleyman bin Cabir'in vârisi olduğu iddiasını isbat ile Mehr-i mü'ecceli altmış iki buçuk kuruş ile tereke hissesinin merhumun varisleri tarafından kendisine verilmesinin tenbih olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5711-130/187 (11 B 1315 / 6 Aralık 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sülemenli köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on birinci alayının seyيار topçu altıncı bölüğünün ikinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Hasan bin Hasan bin Hüseyin'in verâseti annesi Fatma binti Mustafa ve li-ebeveyn er karındaşı İbrahim'e münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5711-131/188 (26 C 1315 / 22 Kasım 1897)

Süklün köyünde oturan Havva binti Hasan'ın küçük kızı iki yaşında Emine'ye babası Mihail köyünden Müteveli Oğlu Bekir bin Bekir Ağa üzerine kıbel-i şer'den kadr-i kifâye meblağ nafaka farz ve takdir olduğuna dair ilam sureti

DSCN5711-131/189 (10 C 1315 / 6 Kasım 1897)

Alime binti Ömer'in oğlu Emin'e cediti Hacı İmam Oğlu Hüseyin ibni Hasan tarafından nafaka verilmesine dair hüccet sureti

DSCN5710/132/190 (11 Ra 1315 / 10 Ağustos 1897)

Hacı Ahmet bin Hacı Musa'nın küçük kızları Fatma ve Hatice ve küçük oğullarının Ali ve Halil'in nafakası için anneleri Ayşe binti Ahmed'in zimmetinde

bulunan yirmi iki bin sekiz yüz kırk kuruşu deyn olarak kabul ettiğine dair hüccet sureti

DSCN5710-132/191 (14 Ca 1315 / 10 Ekim 1897)

Mecidiye Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Donaldyan Haçi Agob veledi Ohannes'in Kazdağlı Oğlu Mehmed bin Hüseyin'in küçük oğlu Abdullah ve küçük kızı Münire'ye olan borcunu edaya dair kefalet senedi

DSCN5710-132/192 (20 C 1315 / 16 Kasım 1897)

Zaviye Sultan Mahallesinden Molla-zâde Mecid Bey bin Sadık Bey'in Arab Mescidi Mahallesinden merhum Yüzbaşı İsmail Efendi ibni Abdullah'ın küçük oğlu Hikmet'e olan bin yirmi yedi kuruş parayı edasına dair kefalet senedi

DSCN5709-134/194 (14 C 1315 / 10 Kasım 1897)

Mecidiye Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Donal Oğlu Haçi Agob veledi Ohannes'in Hacı Evkel Mahallesinden merhum Bakkal Hacı Ali Ağa ibni Hacı Mehmed'in küçük oğlu Abdullah'a olan dört bin iki yüz yetmiş dör buçuk kuruşu edaya dair kefalet senedi

DSCN5709-134/195 (18 C 1315 / 14 Kasım 1897)

Çakır köyünden merhum Tokuç Oğlu Hacı İsa bin Hacı Halil bin Halil'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukeleri Şerife binti Mehmed Ayşe binti diğer Hacı Mehmed nâm hatunlar ile zevce-i mezbûre Şerife Hatun'dan mütevellidler sulbiye-i kebir kızıları Rabia ve Hanife ve Şerife ve kebir oğlu Mehmed ve zevce-i mezbûre Ayşe'den mütevellidler küçük kızı Fatma ve küçük oğlu Bekir ve kendüden mukaddem vefât eden zevcesi Dudu binti Ali'den mütevellideler sulbiye-i kebir kızıları Zehra ve Nesibe ve Hafize ve Emine ve Ayşe'ye münhasıra olduğundan sağırân-ı mezbûrân Fatma ve Bekir'in vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Ayşe Hatun'un talebiyle tahrir ve taksim olunan tereke defteri sureti

DSCN5708-137/196 (16 B 1315 / 11 Aralık 1897)

Seydiler köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb sekizinci alayının süvari ikinci bölüğünün yedinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden İbrahim bin Ali bin Abdullah'ın veraseti li-ebeveyn kız karındaşı Döne ve li-ebeveyn er karındaşı asâkir-i şâhânede bulunan Ahmed'e münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5708-137/197 (22 Ca 1315 / 18 Ekim 1897)

Hacı Evkel Mahallesinden merhum Hundi Oğlu Mehmed Ali bin Halil bin Abdullah'ın sulbî oğlu Tevfik'e babasından mevrus Eytam Sandığı'nda olan malını Tevfik Efendi'ye eda etmesinin Eytam Sandığı Müdürüne tenbih olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5707-139/198 (7 Ra 1315 / 6 Ağustos 1897)

Hacı Ali Oğlu Mahallesinden merhum Kazancı Oğlu Süleyman bin Abdullah bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Zeyneb binti Ahmed ile sulbiye-i kebire kızı Dudu ve kendüden mukaddem vefât eden oğlu müteveffâ Ahmed'in küçük kızları Fatma ve Nesibe ve li-ebeveyn ammisi oğulları Osman ve Ali ibni Bekir'e münhasıra olduğuna dair hüccet sureti

DSCN5707-139/199 (7 Z 1314 / 9 Mayıs 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sincanlı nahiyesine bağlı Dazlar köyünden merhum Çavuş Oğlu Hacı Bekir bin Abdülkadir bin Mahmud'un verâseti zevce-i menkûha-i metrukeleri Şerife binti Hızır ve Ayşe binti Ali nâm hatunlar ile zevce-i mezbûre Şerife'den mütevellidler sulbiye-i kebire kızları Emine ve Ümmügülüm ve sulbî kebir oğlu Süleyman ve zevce-i mezbûre Ayşe'den mütevellidler sulbiye-i kebire kızları Zeliha ve Asiye ve küçük oğlu Ahmed ve sulbî kebir oğlu Hüseyin'e kaldıktan sonrasağir mezbûr Ahmed'in vakt-i rüşd-i sedâdına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer'eden mansûbe vasisi zevce-i mezbûre Ayşe'nin talebiyle tahrir olunan tereke defteri sureti

DSCN5706-141/200 (21 B 1315 / 16 Aralık 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Kay(b)alu Mahallesinden merhum Katırcı Hasan Oğlu Mehmed bin Hasan bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Saliha binti Halil ile küçük kızı Havva ve li-ebeveyn kız karındaşı Hanife'ye münhasıra olduktana sonra sağire-i mezbûre Havva'nın vakt-i rüşd-i sedâdına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan min kıbeli'l-ümm ceddesi Aliye binti Hacı Hasan ve mezbûratân Saliha ve Hanife talebiyle tahrir olunan tereke defteri sureti

DSCN5705-141/201 (21 C 1315 / 17 Kasım 1897)

Akmescid Mahallesinden merhum Ebu'l-Kasım Oğlu Ahmed bin Abdullah bin İbrahim'in varisleri arasında paylaşılramayan bir evin satılarak parasının varislere taksim edildiğine dair defter-i kassam sureti

DSCN5705-142/202 (17 B 1315 / 12 Aralık 1897)

Fıtnat nâm hatuna ve küçük çocuğu Eyb'e boşandığı kocası Abdurrahman Ağa tarafından verilen nafakaya zamm talebinin kabul edildiğine dair

DSCN5705-142/203 (26 B 1315 / 21 Aralık 1897)

Karahisar-ı Sahib müdde'î-i umûmî mu'âvini İzmirli Uşâkî-zâde izzetlü İbrahim Edhem Bey ibni Hacı Halil Efendi'nin hassa seyيار topçu birinci alayının ikinci taburunun tabur imamı müteveffâ Yanyalı Hacı Emin Efendi ibni Osman Efendi'nin Dersaadet'de oturan kızı bıkı-i bâliğa Fatımatü'z-Zehra Hanımla belirtilen şartlarda nikah muamelesi için Dersaadet'de sâkin Arabgirli Kürd Ömer Oğlu Mehmed Tahir Bey mahdumu İbrahim Edhem Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair hüccet sureti

DSCN5705-142/204 (1 Ş 1315 / 26 Aralık 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Susuz köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının birinci taburunun birinci bölüğu borazan neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Köse Oğlu Süleyman bin Mahmud bin Süleyman'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesiDöne binti Mustafa

ve annesi Hanım ibnete Hasan ve li-ebeveyn er karındaşı Süleyman'a münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5704-143/205(13 B 1315 / 8 Aralık 1897)

Hacı Abdurrahman Mahallesinde sâkin iken vefât eden Mahmud Efendi ibni Mehmed bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Rabia binti Mehmed ile sulbiye-i sağıre kızları Hatice ve Ayşe ve sulbî sağır oğulları Ziyaeddin ve Mahmud'a dahi vefât edüb verâseti vâlidesi mezbûre Rabia ile li-ebeveyn kız karındaşları sağıratân mezbûratân Hatice ve Ayşe ve li-ebeveyn er karındaşı sağır mezbûr Ziyaeddin'e münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5704-144/206 (18 B 1315 / 16 Aralık 1897)

Akmescid Mahallesinde sakin iken vefât eden Nuri Efendi ibni Ömer Efendi ibni Osman'ın verâseti li-ebeveyn kız karındaşı sağıre Muhtereme ve li-ebeveyn er karındaşı sağır Abdülvahid'e kaldıktan sonrasağırân-ı mezbûrânın tesviye-i umurlarına kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan min kibelî'l-ümm cedleri Hacı Abdülkerim Efendi ibni Hacı Abdülvahid Efendi'nin müteveffâ-yı merkumun maaşından terâküm eden iki yüz sekiz kuruşun Mal Sandığından kendisine teslim talebinin kabl edildiğine dair ilam sureti

DSCN5703-145/207 (16 B 1315 / 13 Aralık 1897)

Aynaz köyünden Topal Oğlu İsmail bin Ahmed'in üç talakla boşadığı Emine'yi tekrar nikahlayamayacağına dair ilam sureti

DSCN5703-145/208 (26 Ca 1315 / 22 Ekim 1897)

Doğancı Mahallesinden merhum Çorakçı Oğlu Ali bni Hasan bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ayşe binti Hüseyin ile küçük oğlu Mehmed'e münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkik olduktan sonra sağır mezbûr Mehmed'in tesviye-i umuruna kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrafe annesi mezbûre Ayşe'nin talebi üzerine- dört seneden beri haksız yere evini gasb eden Terzi Ömer Oğlu Mehmed

bin Ömer'in evi Ayşe'ye teslim etmesi gerektiğinin tenbih olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5703-145/209 (4 Ş 1315 / 29 Aralık 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib Posta ve Telgraf Müdüri rıf'atlı İbrahim Âlî Efendi ibni Mehmed Efendi'nin Cezayir-i Bahr-i Sefid Vilâyeti dâhilinde Midilli sancağına bağlı Aktravonde köyünde Çete nâm mahalde yirmi dönüm mikdârı bir kıt'a tarla ile on beş dönüm mikdârı bir kıt'a mer'a üzerinde sahip olduğu işlerin tamamını görmek için sancağ-ı mezkûra bağlıAgra köyünde sâkin Tüccarandan Ahmed Ağa'yı vekil tayin ettiğine dair hüccet sureti

DSCN5702-147/210 (4 Ş 1315 / 29 Aralık 1897)

Karahisar-ı Sahib'e bağlı Servi köyünden Hasan Oğlu Ahmed bin Hasan'ın vakf âti'l-beyânı tescîl ve şerâ'it ve zevâbitin itmâm ve tekmili için mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği karye-i mezbûr ahalisinden Murad Oğlu Mahmud bin Murad'ı hangi şartlarla mütevellî tayin ettiğine dair vakıf senedi sureti

DSCN5702-148/211 (28 B 1315 / 23 Aralık 1897)

Arab Mescidi Mahallesinde oturan ve zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrafe işbu bâ'isetü'l-vesîka Zeliha binti Yusuf zevc-i sâbıkı medine-i mezbûre mahallâtından Molla Bahşi Mahallesinden Kalaycı Mehmed Oğlu Osman bin Mehmed'den iki yaşındaki oğlu Mehmed için talep ettiği aylık 30 kuruş nafakanın kabul edildiğine dair

DSCN5702-148/212 (3 Ş 1315 / 28 Aralık 1897)

Ablak köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on beşinci alayının üçüncü taburunun ikinci bölüğünün yedinci haymesinin sekizinci neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Hacı Oğlu Osman bin Halil bin İsmail'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Şerife binti Hüseyin ile li-ebeveyn er karındaşı Ali ve li-ebeveyn kız karındaşı İsmihan'a münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5702-148/213 (27 Ca 1315 / 21 Ekim 1897)

Sincanlı nahiyesine bağlı Sinanpaşa köyünden merhum Kurt Oğlu Hasan bin İbrahim bin Hasan'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Kezban binti Mustafa ile küçük kızları Emine ve Ümmühani ve küçük oğulları Ahmed ve Süleyman ve sulb kebir oğlu İbrahim ve zevce-i mezburenin batnında mütebeyyin hamla kaldıktan sonrakk çocuklar vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına tayin olunan annelerinin talebiyle taksim olunan terekesi defteri suretidir

DSCN5701-149/214 (29 S 1315 / 30 Temmuz 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sincanlı nahiyesine bağlı Küçükhöyük köyünden merhum Akkaş Oğlu Hasan bin Hüseyin bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi hatice binti Osman ile zevce-i mezbûreden mütevellidler sulbiye-i kepire kızı Zeliha ve küçük oğlu Mehmed ve kendüden mukaddem vefât eden zevcesi şerife binti Halil'den mütevellid sulb kebir oğlu Ahmed ve kezâlik kendüden mukaddem vefât eden zevcesi Ayşe'den mütevellide sulbiye-i kepire kızı Fatma'ya kaldıktan sonrasağirmezbr Mehmed'in annesinin talebiyle tahrir ve müzayede ile satışından sonra yapılan taksimata dair tereke defteri suretidir.

DSCN5701-150/215 (2 B 1315/ 27 Kasım 1897)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sincanlı nahiyesine bağlı Seker köyünden merhum Türkmen Ali bin Mehmed bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Zeliha binti Abdülkerim ile sulbiye-i kepire kızları Fatma ve Ayşe ve sulb kebir oğulları Abdurrahman ve g'ibn-ı ani'l-belde asâkir-i şâhânede bulunan Hasan ve mer'e münhasıra olduğundan g'ibn-ı mezbrn Hasan ve mer'in zuhuruna değin hisse-i irsiyelerini ahz u kabz ve hıfza kıbel-i şer'den vasî ve kayyım nasb ve t'yn olunan er karındaşları mezbûr Abdurrahman ve mezbûrât Zeliha ve Fatma ve Ayşe'nin talebiyle tahrir,müzayede ile satış ve taksim olunan tereke defteri suretidir.

DSCN5700-151/216 (2 B 1315/ 27 Kasım 1897)

Sincanlı nahiyesine bağlı Sinanpaşa köyünden merhum Banazlı Oğlu Hacı İbrahim bin Halil bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Aliye binti Mehmed ile sulb kebir oğulları Süleyman ve Mehmed ve asâkir-i şâhânede bulunan

gâ'ib-i ani'l-beled Halil'e kaldıktan sonragâ'ib-i mezbûr Halil'in zuhuruna değin hisse-i irsiyesine ahz u kabz ve hıfza vasî ve kayyım nasb ve ta'yîn olunan annesi mezbûre Aliye ve ibnân-ı mezbûrân Süleyman ve Mehmed talebiyle tahrir müzayede ile satış ve taksim olunan tereke defteri suretidir.

DSCN5700-151/217 (28 Ca 1315 / 24 Ekim 1897)

şuhud nahiyesi mahallâtından Baş Mahallesinden merhum Topal Oğlu Hasan bin Mustafa'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Sultan binti Mevlüd ile küçük kızları İsmihan ve Rabia ve küçük oğulları Hasan ve Mustafa ve sulbî kebir oğulları Halil ve Hüseyin'e kaldıktan sonraküçük çocuklar İsmihan ve Rabia ve Hasan ve Mustafa'nın vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Sultan ve ibnân-ı mezbûrân Halil ve Hüseyin talebiyle tahrir müzayede ile satış ve taksim olunan tereke defteri suretidir.

DSCN5700-152/218 (29 C 1315 / 25 Kasım 1897)

Sincanlı nahiyesine bağlı Tokuşlar köyünden merhum Uzun Süleyman bin Osman bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukeleri Ayşe binti Süleyman ve Ümmügülsüm binti Hüseyin nâm hatunlar ile zevce-i mezbûre Ayşe'den mütevellidler sulbiye-i sağır kızı Azime ve küçük oğlu Osman ve zevce-i mezbûre Ümmügülsüm'den mütevellideler sulbiye-i kebir kızları Fatma ve Ayşe'ye kaldıktan sonrasağırân-ı mezbûrân Azime ve Osman'ın vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan Anneleri mezbûre Ayşe ve mezbûrât Ümmügülsüm ve Ayşe ve Fatma talebiyle tahrir müzayede ile satış ve taksim olunan tereke defteri suretidir.

DSCN5699-153/219 (27 C 1315 / 23 Kasım 1897)

Sincanlı nahiyesine bağlı Sinanpaşa köyünden merhum Hacı Salih bin Mehmed bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Kezban binti Hasan ile zevce-i mezbûre Kezban'dan mütevellid küçük oğlu Ahmed ve kendüden mukaddem vefât eden zevcesi Raziye binti Ahmed'den mütevellideler sulbiye-i kebir kızları Fatma ve Ayşe ve kezâlik kendüden mukaddem vefât eden zevcesi

Ümmühani binti Mehmed'den sulbiye-i kebire kızı Şerife'ye kaldıktan sonrasağir mezbûr Ahmed'in vakt-i rüşd-i sedâdına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Kezban ve mezbûrât Fatma ve Ayşe ve Şerife talebiyle tahrir müzayede ile satış ve taksim olunan tereke defteri suretidir.

DSCN5699-154/220 (10 Ş 1315 / 5 Aralık 1897)

Sahib mahallâtından Hacı Nuh Mahallesinden merhum Kara Veli Oğlu Veliyyüddin bin İsmail'in küçük kızları Hatice ve Hacer ve küçük oğlu Ahmed'in vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer'den bir vasî nasbı gereğince küçük çocukların anneleri işbu bâ'isetü'l-vesîka Arife binti Emin küçük çocukların vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin pederleri müteveffâ-yı merkumdan miras kalan mallarını hıfza ve tesviye-i umurlarına kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunduktan sonra küçük çocukların pederleri müteveffâ-yı merkumdan miras kalan malları nemasından işbu târih-i kitâbdan ma'rûf idüğü ihbâr olunan beher şehir sağıratân-ı mezbûratân Hatice ve Hacer'e yedişer buçuk ve sağır mezbûr Ahmed'e on beş kuruş ki cem'an otuz kuruş nafaka ve kisve-baha farz ve takdir olduğuna dair hüccet sureti

DSCN5698-155/221 (23 B 1315 / 18 Aralık 1897)

Kalecik-i Kebir köyünde oturan olub zâtı zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrafe olan işbu bâ'isetü'l-vesîka Ayşe binti Mehmed nâm hatun zevc-i sâbıkı medine-i mezbûreye bağlı Mihail köyünden Cinaz Oğlu Halil bin Halil'den üç yaşındaki oğl Süleyman'a aylık 25'er gürş nafaka takdir edildiğine dair hüccet sureti

DSCN5698-55/222 (27 B 1315 / 22Aralık 1897)

Sinanpaşa Mahallesinde oturan merhum Atike binti İsmail Efendi bin Ömer'in sadrî sağır oğlu Abdurrahim'in pederi ve velisi Mehmed Ağa ibni Hacı Said'in Mustafa velisi olduğu sağır mezbûr Abdurrahim'in mûrisesi annesi müteveffât-ı mezbûre Atike'nin hayatında elinde ve malından iktirâz ve kabz eylediği üç aded lirâ-i Osmânî beheri yüz sekiz kuruş hesabıyla üç yüz yirmi dört kuruş alacak hakkını Yukarı Pazar Mahallesinden ve asâkir-i zabtiye efradından Mustafa

bin Ahmed muvâcehesinde asâkir-i merkume onbaşısı Hasan Ağa ibni Mustafa'dan almasına karar verildiğine dair ilam sureti

DSCN5698-156/223 (18 B 1315 / 13 Aralık 1897)

müteveffâ-yı merkumun medyunu mezkûr Seker köyünden Ebi Oğlu Ömer bin İbrahim Seker köyünden iken târihinden yirmi sene mukaddem vefât eden Murad Oğlu Mehmed bin Abdullah bin Murad'ın cedleri olduğunu iddi'â eden medine-i mezbûre mahallâtından Bedir Bey Mahallesinden Hasan ve kız karındaşları zâtları ta'rîf-i şer'î ile mu'arrafeler Ümmühani ve Hanife evlâd-ı Osman nâm karındaşların murisimiz müteveffâ-yı evvel merkum Mehmed'in hayatında merkum Ömer zimmetinde cihet-i karzdan alacak hakkı olan otuz kuruşu talep etmeleri ve Ömer'in itirazı üzerine Ümmühani, Hanife ve Osman'ın Murad oğl Mehmed'e varis olduklarına dair hüküm verildiğine dair

DSCN5697-157/224 (11 Ş 1315 / 5 Ocak 1898)

Sincanlı nahiyesine bağlı Balmahmud köyünde oturan Hanife binti Ali nâm bâliğa ve âkile hatunun Köprülü köyünden Tolu Oğlu İsmail bin Hüseyin'le belirtilen şartlarda izdivaç teklifinin kabul edildiğine dair hüccet sureti

DSCN5697-157/225 (1 Ş 1315 / 26 Aralık 1897)

Kabalu Mahallesinde oturan Ayşe binti Mustafa'nın kızı Sabire'nin nafakası'çün şehri on beş kuruş pederi merkum Rüşdü üzerine nafaka takdir edildiğine dair

DSCN5697-158/226 (15 Ş 1315 / 9 Ocak 1898)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Karaman Mahallesinde sâkin merhum Bursalı Etmekçi İbrahim bin Süleyman bin Cabir'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukeleri Cenani binti Mehmed ve Emetullah binti İbrahim nâm hatunlar ile zevce-i mezbûre Cenani'dan mütevellid küçük oğlu Haydar ve kendüden mukaddem vefât eden zevcesi Refia binti Abdullah'dan mütevellid sulbî kebir oğlu Said ve kezâlik kendüden mukaddem vefât eden zevcesi Fatma binti İsmail Efendi'den mütevellide sulbiye-i kebir kızı Hürmüz ve zevce-i mutallakası Behiye

binti Mustafa'dan mütevellide gâ'ibe-i ani'l-belde Bursa'da oturan sulbiye-i kebire kızı Rûveyde'ye kaldıktan sonrasağir mezbur Haydar'ın tesviye-i umuruna kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrafe mezbûre Cenân'ın talebi üzerine /merkumun Mal Sandığında alacağı dört bin beş yüz seksen dokuz kuruşu Hacı Süleyman Efendi ve Mehmed Efendi ve Said ve Emetullah Hatun müvekkil mîr mumâileyhin vaz'-ı yed ettiği Mal Sandığından edâ ve teslim müvekkil mîr mumaileyhe izâfetle vekeyl merkum Mahmud Efendi tenbih olduğuna dair ilam sureti

DSCN5696-160/227 (17 B 1315 / 12 Aralık 1897)

Karaman Mahallesinden merhum Etmekçi İbrahim Ağa ibni Süleyman bin Cabir'in terekesinden beş yüz kuruşun Hark-ı Kebir Vakfı Nükûd-i Mevkûfesine teslim edilmesine dair ilam sureti

DSCN5696-160/228

Kahil Mahallesinde oturan merhum Rabia binti Ali bin Ali'nin varislerinin tasarruflarında bulunan cem'an altı dönüm arâzilerine Alaşehir Şimendüfer Hattı tesâdüf ve mürur etmekle olduğundan bedelinin Kassam Defterine göre varislerine taksimine dair

DSCN5696-160/229 (13 Ş 1315/ 7 Ocak 1898)

Kayalu Mahallesinde oturan Nimetullah binti İsmail nâm hatunun boşandığı kocası Bolvadin kazâsı mahallâtından KıymazMahallesinden Hacı Ahmed bin Hacı Salih nâm kimesneden alacaklarının tahsili için karındaşı Mehmed'i vekil nasb ettiğine dair vekalet hücceti sureti

DSCN5695-161/230 (13 Ş 1315/ 7 Ocak 1898)

Kayalu Mahallesinde oturan ve zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrafe işbu bâ'isetü'l-vesîka Niemtullah binti İsmail nâm hatunun sağire kızı Ayşe Dudu'ya aylık kırk kuruş nafakayı boşandığı eşi Bolvadin kazâsı mahallâtından Kıymaz Mahallesinden gâ'ib-i ani'l-beled Hacı Ahmed Efendi bin Hacı Salih'den alabileceğine dair

DSCN5695-161/231 (6 Ş 1315/ 31 Aralık 1897)

Kahil Mahallesinde oturan merhum Rabia binti Ali ibni Ali'nin sadriye-i sağire kızları Şerife ve Münire ve sadrî sağir oğlu Mehmed için annelerinin malları nemasından aylık kırk iki kuruş nafaka almasına babaları Molla Ahmed bin İsmail'e izin verildiğine dair

DSCN5695-162/232 (13 Ş 1315/ 7 Ocak 1898)

Çavuşbaşı Mahallesinde oturan ve zâtı zeyl-i vesikâda muharrerü'l-esâmi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrafe olan işbu bâ'isetü'l-kitâb Emine binti Mehmed nâm hatuna sadrî kebir oğlu Hasan bin Abdullah tarafından nafaka verilmesinin kabul edildiğine dair

DSCN5695-162/233 (15 Ş 1315/ 9 Ocak 1898)

Molla Bahşi Mahallesinde Satı binti Ahmed nâm hatunun dört aylık hamile olmasından dolayı doğum yapıncaya kadar boşandığı eşi Ömer'den aylık nafaka alabileceğine dair

DSCN5695-162/234 (14 C 1315/ 10 Kasım 1897)

Damardı Mahallesinden merhum Tosun Paşa Oğlu Veliyyüddin bin Hüseyin bin Abdullah'ın sağire kızı Fıtnat'ın vakt-i rüşd-i sedâdına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan annesi mezbûre Hatice ve diğer varislerin talebiyle taksim olunan tereke defteri sureti

DSCN5694-163/235 (7 B 1315 / 2 Aralık 1897)

Arab Mescidi Mahallesinden merhum Bakkalbaşı Oğlu İsmail bin İbrahim bin Abdullah'ın sağir oğlu İbrahim'in vakt-i rüşd-i sedâdına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan li-ebeveyn er karındaşı mezbûr Raşid ve diğer varislerin talebiyle taksim olunan tereke defteri suretidir

DSCN5693-164/236 (13 Ş 1315 / 7 Aralık 1897)

Denizli sancağı dâhilinde Sarayköy kazâsı sâkinlerinden olup medine-i Karahisar-ı Sahib'de Yoncalatında vâki' Kandilci Oğlu Hacı Osman Ağa hanında li-

ecli'l-müsâfereten sâkin Mehmed Ağa Oğlu Ömer bin Mehmed meclis-i şer'î münîrde medine-i mezbûre mahallâtından Marulcu Mahallesi ahalisinden Esirci Oğlu Osman ibni Mehmed muvâcehesinde merkur Osman zimmetinde târih-i i'lâmîdan on bir sene mukaddem mezkûr Sarayköy kazâsında hanımda malımdan ve yedimden iştirâ ve kabz eylediğim ve saman bahalarıyla han kirasından mütebâkî ba'de'l-muhâsebe dört yüz kuruş alacak hakkım olub meblağ-i mezkûru merkur Osman'dan talep ettiğine dair.

DSCN5694-164/237 (27 Ş 1315 / 21 Ocak1898)

Canbaba Mahallesinde mütemekkiye ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milleti nisvânından merhum Armuhi binti Haçi Kirkor veledi Haçi Agob'un terekesinden on iki bin sekiz yüz altmış sekiz kuruş on paradan zevc-i merkur Takor hisse-i irsiyesine isâbet eden üç bin iki yüz on yedi kuruş iki buçuk parayı ahz u kabz edüb sağırûn-ı mezbûrûn Adam ve Kirkor ve Dikran'ın hisseleri olan cem'an dokuz bin altı yüz elli bir kuruş yedi buçuk para Eytam Müdîri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le bâ küfelâ idâne olunduğuna dair hüccet sureti

DSCN5693-165/238 (25 Ş 1315 / 19 Ocak1898)

Hacı Mahmud Mahallesinde oturan merhum Rabia Hatun binti Hüseyin bin Abdullah'ın sadriye-i sağıre kızı Hanife'nin anneleri müteveffât-ı mezbûreden müntakil mallarını hıfz ve hirâset için Memiş Ağa ibni Alişan'ın vekil tayin edildiğine dair hüccet sureti

DSCN5693-165/239 (13 B 1315 / 8 Aralık 1897)

Kalecik-i Kebir köyünden Ayşe binti Mehmed nâm hatunun Mihail köyünden Canbaz Oğlu Halil bin Halil ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hal' olduğundan zimmetlerinin her birinin ibrâsını kabul eylediklerine dair hüccet sureti

DSCN5692-166/240 (15 B 1315 / 10 Aralık 1897)

KahilMahallesinden olub Aydın Vilâyet-i Celîlesi dâhilinde Nif kasabasında Parmaksız Ali Ağa Hanında kahvecilik hizmetiyle müstahdem iken târihden bir sene mukaddem vefât eden Eşekçi Osman Oğlu Kahveci Salih bin Osman bin Abdullah'ın

ber vech-i âtî vârisi olduğunu iddi'â eden mahalle-i mezbûre oturanlarından olub ve hâzırûn-ı mezbûrûndan merkûmân Mustafa ve Ahmed ta'rîfleriyle mu'arrafe Nimetullah binti Ali Osman nâm hatun ile li-eb kız karındaşı sağire Hanife'nin varis oldukları iddialarını isbatla Midilli Mahallesinden Emir Süleyman Oğlu Terzi Yusuf bin Mehmed'i vekil nasb ettiklerine dair hüccet sureti

DSCN5692-167/241 (17 Ş 1315 / 11 Ocak 1898)

Hacı Mustafa Mahallesinden iken bundan akdem cânib-i Hicaz mağfiret-trâzda vefât eden Kızıklı Oğlu Hacı Mehmed bin Hacı Mustafa bin Abdullah'ın torunu Hüseyin Sabri ve İsmail'in tesviye-i umurlarına kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Emine talebiyle tahrir ve taksim olunan tereke defteri suretidir

DSCN5691-168/242 (9 N 1315 / 1 Şubat 1898)

Belge 242: Hacı Mustafa Mahallesinden merhum Hacı Mahmud Efendi ibni Ali bin İbrahim'in sulbî oğlu Aziz'in buluğa erdiğini ifade ile babasından intikal eden malının kendisine verilmesinin annesi Selver'e tenbih olunduğuna dair hüccet sureti

DSCN5691-168/243 (1 N 1315 / 24 Ocak 1898)

Karaman Mahallesinden ve asâkir-i redif-i şâhâne yüzbaşlarından merhum Halil Efendi ibni Mehmed Ali Efendi bin Abdullah'ın sulbî oğlu Nuri'nin buluğa erdiğini ifade etmesi üzerine babasından mevrs Eytam Sandığı'ndaki malının teslim edilmesi hakkında

DSCN5691-168/244 (16 N 1315 / 8 Şubat 1898)

Hacı Nuh Mahallesinden merhum Kara Veli Oğlu Hacı Veliyyüddin bin İsmail bin Mehmed'in varislerinin talebiyle tahrir ve taksim olunan tereke defteri suretidir.

DSCN5691-169/245 (9 Ş 1315 / 3 Ocak 1898)

Çakır köyünden merhum Tokuç Oğlu Hacı İsa bin Hacı Halil bin Halil'in Ba'de'd-defter-i kassâm Aydın vilâyetinde ağnâm akçesi zuhur edüb vasî mezbûre

Ayşe ve verese-i kibâr-ı mezbûrûnun taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrir ve terkim ve taksim olunan tereke defteri suretidir

DSCN5790-171/246 (22 N 1315 / 14 Şubat 1898)

Aslen Ankara vilâyeti dâhilinde Ayaş kazâsına bağlı Saray köyünden olup medine-i Karahisar-ı Sahib'de Sucu Oğlu Halil Hanı'nda li-ecli't-ticâre müsâfiren sâkin merhum Köse Ali Hasan bin Ali bin Hüseyin'in varislerinin vekili oldğun isbat eden Mehmed Ali'nin talebiyle tahrir ve müzayede ile satılan tereke defteri suretidir.

DSCN5789-172/247 (7 L 1315 / 1 Mart 1898)

Karahisar-ı Sahib sancağına bağlı Sincanlı nâm-ı diğer Sinanpaşa nahiyesi müdürü Osman Efendi ibni Osman'ın İstanbul'da Ebu'l-Feth Sultan Mehmed Han aleyhi'r-rahmete ve'l-gufrân hazretleri Camii Şerifi civârında Mimarıcı Sokağında sâ'adeti Hasan Şevki Bey konağında oturan gâ'ibe-i ani'l-meclis Vahide binti Abdullah nâm hatunu bayinen tatlik ettiğine dair hüccet sureti

DSCN5789-172/248 (4 N 1315 / 27 Ocak 1898)

Sincanlı nahiyesine bağlı Balmahmud köyünden ve Asâkir-i Şâhâne üçüncü ordu-yı hümâyûna mensûb yirmi ikinci alayının piyâde topçu üçüncü taburunun üçüncü bölüğü efradından iken ordusu cânibinde vefât eden Ali bni Mustafa bin Ali'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Saliha binti Mustafa ve pederi Mustafa bin Ali ile küçük oğlu Ömer'e münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5789-172/249 (8 L 1315 / 2 Mart 1898)

Kadınana Mahallesi mütemekkinlerinden müteveffa Hubcan Oğlu Haçi Hırabet veledi Atam'ın varislerinden Agoni'nin zevci Artin'i vekeyl nasb ettiğine dair vekalet hücceti sureti

DSCN5789-173/250 (8 Ş 1315 / 2 Ocak 1898)

Sincanlı nahiyesine bağlı Ayvalı köyünden iken vefat eden Şaban Oğlu Mehmed Ali bin Mehmed bin Ahmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi

Hanım binti Musa ile sulbiye-i kebire kızları Raziye ve Kezban ve Ayşe ve Ümmühani ve Ümmügülsüm ve sulbî kebir oğulları Ahmed ve Mehmed'e kaldıktan sonra zevce-i mezbûre Hanım'ın kendisinin satın aldığı isbat ettiği bir bab menzilin fuzuli yere işgal eden oğlu Mehmed'den alınıp Hanım binti Musa'ya verilmesinin Mehmed'e tenbih olunduğna dair ilam sureti

DSCN5788-174/251 (29 Ş 1315/ 23 Ocak 1898)

İhsaniye köyünde muhâciren sâkin Ahmed bin Receb meclis-i şer'î-i münîrde merhum Ahmed'in li-ebeveyn er karındaşı olup medine-i mezbûrede Mısırî Mahallesinde müste'ciren sâkin merhum Mehmed Efendi ibni Receb bin Ahmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Fatma binti Hüseyin ile küçük oğlu Şevket'e kaldıktan sonra Eytam Sandığı'nda bulunan beş yüz kırk kuruşun Eytam Müdürü Mehmet Efendi tarafından Ahmed'e vermesinin tenbih olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5788-174/252 (25 Ş 1315/ 19 Ocak 1898)

Bosna vilâyetinin Hersek sancağına bağlı Lubin kazâsı ahalisinden olup medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Akmescid Mahallesinde muhâciren sâkin tüccârdân Hacı Abidin Ağa ibni Hamza meclis-i şer'î-i münîrde fi'l-asıl Silistre muhâcirlerinden olup medine-i mezbûre mahallâtından Mısırî Mahallesinde müste'ciren sâkin merhum Mehmed Efendi ibni Receb bin Abdullah'ın veraseti zevce-i menkûha-i metrukesi Fatma binti Hüseyin ile küçük oğlu Şevket'e kaldıktan sonra Hacı Abdullah Ağa'ya kalan bin iki yüz otuz bir kuruş alacağın Abdullah Ağa'ya verilmesinin Fatma'nın vekili Ahmed Ağa'ya tenbih olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5788-175/253 (9 L 1315 / 3 Mart 1898)

Canbaba Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milleti nisvânından merhum Armuhi binti Kirkor'un sadrî sağır oğulları Aram ve Dikran'a ve Kirkor'a valideleri mirasından otuz dokuz kuruş nafaka takdir edildiğine dair

DSCN5687-176/254 (8 L 1315 / 2 Mart 1898)

Nakilci Mahallesinde oturan Emiŝe binti Mustafa nâm hatunun küçük oğluna kocası hapishaneden çıkıncaya kadar aylık otuzar kuruş nafaka verilmesi hakkında

DSCN5687-176/255 (29 Ő 1315/ 23 Ocak 1898)

Mısrı Mahallesinde müste'ciren sâkin merhum Mehmed Efendi ibni'l-mezbûr Receb bin mezbûr Ahmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Fatma binti Hüseyin ile küçük oğlu Şevket'e kaldıktan sonra İsmail Ağa'ya olan borcunun tereke-i vafiyesinden karŝılanmasına dair ilam sureti

DSCN5687-177/256 (1 N 1315 / 26 Aralık 1897)

Gökçe Mahallesinden iken cânib-i Hicaz mağfiret-trâza azimetle hayat ve memâtı nâ-ma'lûm olan Hacı İsmail bin Ali bin Ömer'in eşyasının Karahisar'a kadar nakil için kirâsına verilen yüz yetmiş altı kuruş dahil ki cem'an bin yedi kuruşun Hacı Yahya Mahallesinden Hacı Abid-zâde Hacı Halid Efendi ibni Hacı İsmail'e merkumun malından ödenmesi hakkında ilam sureti

DSCN5686-178/257 (18 Ra 1315 / 17 Ağustos 1897)

Sülemenli köyünden merhum Ayan Oğlu Hacı Yusuf ibni Mustafa bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Emine binti Abdullah ile zevce-i mezbûreden mütevellidler küçük kızı Fatma ve küçük oğlu Ömer ve sulbî kebir oğlu Mustafa ve kendüden mukaddem vefât eden zevcesi Hacı Satı binti Mehmed'den mütevellidler sulbî kebir oğulları Seyyid Ahmed ve Hacı Halil'e kaldıktan sonrasağirân-ı mezbûrân Fatma ve Ömer'in vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Emine ve ibnûn-ı mezbûrûn Mustafa ve Seyyid Ahmed ve Hacı Halil talebleriyle tahrir ve müzayede ile satıldıktan sonra ŝeriata göre aralarında taksim edilen tereke defteri suretidir

DSCN5685-180/258 (27 C 1315 / 22 Kasım 1897)

Akmescid Mahallesinden merhum Ebu'l-Kasım Oğlu Abdullah bin Ahmed'in küçük oğlu Ahmed'in tesviye-i umuruna kibel-i şer'den vasî mansûbu min kibel-i'l-

ümm ceddi işbu bâ'isül'-kitâb Hacı Hasan Ağa ibni Mehmed'in talebiyle sağır mezbûr Ahmed'e için aylık 31.5 kuruş nafaka takdir edildiğine dair

DSCN5685-180/259 (8 B 1315 / 3 Aralık 1897)

Belkaracaviran köyünde sâkin merhum Malak Oğlu Hüseyin bin Ali bin Ömer'in küçük kızları Şerife ve Havva ve küçük oğulları Ali ve Veysel ve Ömer ve Kamil'e anneleri Halime binti Eyüb'ün talebiyle toplam 105 kuruş nafaka takdir edildiğine dair

DSCN5685-181/260 (26 L 1315 / 20 Mart 1898)

Kahil Mahallesinden merhum Unganlı-zâde Ahmed Bey bin Himmet Ağa bin Ahmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Hatice binti Nuri Bey ile küçük oğulları Ahmed ve İzzet ve sulbî kebir oğlu olub cünun-ı mutbık ile mecnun Ali ve sulbî kebir oğulları Mehmed Efendi ve pederi vefâtında sağır ve hâlâ kebir ve rüşdüne hüküm-i şer'î lâhık olan Osman'a münhasıra ba'dehû sağır mezbûr İzzet vefât edüb verâseti annesi mezbûre Hatice Hanım ile li-ebeveyn er karındaşları mezbûrün Mehmed ve Osman Efendiler ve Ahmed ve mecnun-ı mezbûr Ali'ye kaldıktan sonrasağır mezbûr Ahmed ile mecnun-ı mezbûr Ali'nin anneleri Hatice Hanım'ın talebiyle bir mülk-i menzildeki sağır mezbûr Ahmed ile mecnun-i merhum Ali'nin hissesinin âhere bey'e için Hatice Hanım'a izin verildiğine dair hüccet sureti

DSCN5684-182/261 (2 Za 1315 / 25 Mart 1898)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı İsmail köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümayûna mensûb on ikinci alayının üçüncü taburunun üçüncü bölüğü on birinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibindr vefât eden Ahmed bin Mehmed bin Mustafa'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Aliye binti Halil ve küçük kızları Şerife ve Fatma ve li-ebeveyn er karındaşları Mustafa ve Osman'a münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5684-182/262 (27 L 1315 / 27 Mart 1898)

Surp Toros Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden merhum Haçator veledi Avakim veledi Adam'ın verâseti her biri

kezâlik teb‘a-i devlet-i müşârunileyhânın millet-i merkumesinden zevce-i metrukesi Haçe Anna binti Ohan ile sulbiye-i kebire kızları Maryem ve Gülfidan ve sulbî kebir oğulları Nişan ve Avakim’e kaldıktan sonramurisimiz müteveffâ-yı merhum Haçator’un terekesinden hisse-i ırsiyelerimizi vâzı‘u‘l-yed olanlardan ve Ziraat Bankası bedel-i nakdiyesinden alacağını ve zimem-i nâsda olan haklarımızı almak için Nişan’ın vekil tayin edildiğine dair hüccet sureti

DSCN5684-183/263 (2 N 1315 / 27 Aralık 1897)

Karahisar-ı Sahib’de Keçe Pazarı ve nâm-ı diğer Öksüzce Mescidini cami‘e kalb eden Şişman-zâde Mehmed Ağa ibni Hacı Bekir’in vakfının cüzhanlık cihetinin Salih Efendi Medresesi’nde tedris-i ulûm ile meşgul Muslı-zâde Hafız Osman Efendi ibni Süleyman uhdesine tevcih edildiğine dair

DSCN5684-183/264(27 C 1315 / 23 Kasım 1897)

Akmescid Mahallesinden merhum Ebu‘l-Kasım Oğlu Abdullah bin Ahmed’in küçük oğlu Ahmed’e, Çavuş Oğlu Mahallesinden Mehmed Beşe Oğlu Mustafa’nın Eytam Sandığında bulunan beşbin elli iki kuruş parasını vermesinin lazım geleceğine dair ilam sureti

DSCN5683-184/265 (10 Ş 1315 / 4 Ocak 1898)

Surp Toros Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb‘a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Cubhanyan İstepan veledi Haçi Asadir Efendi’nin, Günek köyünden merhum Bacak Oğlu Hacı Hasan bin Hüseyin’in küçük oğlu Hüseyin’e olan Eytam Sandığı’ndaki üç bin altı yüz kırk altı kuruş otuz beş kuruş olan borcunu edâsının lazım geldiğine dair hüccet sureti

DSCN5683-185/266 (10 Ş 1315 / 4 Ocak 1898)

Surp Toros Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb‘a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Hubcanyan İstepan veledi Haçi Asadir nâm kimesnenin Hacı Nuh Mahallesinden merhum Kara Veli Oğlu Hacı Veliyyüddin bin İsmail’in küçük kızları Hatice ve Hacer ve küçük oğlu Ahmed’in babalarından müntakil Eytam Sandığı’nda mahfuz müşterek mallarından sîm mecidiye yirmi ve lirâ-i Osmânî yüz

sekiz kuruş hesabıyla üç bin otuz beş kuruş otuz yedi paranın edasının lazım geldiğine dair

DSCN5683-185/267 (16 B 1315 / 11 Aralık 1897)

Midilli Mahallesinden Hacı Halil Oğlu Niyazi Efendi ibni Aliş Efendi'nin meclis-i şer' de medine-i mezbûre mahallâtından Karaman Mahallesinden merhum Sancakdar Oğlu Ali bin Abdullah'ın küçük oğlu Şevket ve küçük kızı Zeliha'nın babalarından mevrus Eytam Sandığı'nda bulunan iki bin dört yüz yetmiş kuruşu edasının lazım geldiğine dair

(DSCN5682-186/268(6 Ş 1315 / 31 Aralık 1897)

Kahil Mahallesinde sâkin merhum Rabia binti Ali bin Ali'nin sadriye-i sağire kızları Şerife ve Neyyire ve sadrî sağir oğlu Mehmed'in annelerinden müntakil Eytam Sandığına yatırılıp babaları Çeşmeci Oğlu Ahmed bin İsmail'in aldığı 5757 kuruşu edasının lazım geldiğine dair

DSCN5682-187/269 (23 L 1315 / 15 Şubat 1898)

İğneci Mahallesinde mütemekkiye olub Sırma Oğlu Kızı demekle ârife Hâce Aksabet binti Kigorik'un emval ve emlakını hıfz ve Şa'ir hukuki işleri için oğlu Serkiz'i tayin ettiğine dair vekalet sureti

DSCN5682-187/270 (10 L 1315 / 4 Mart 1898)

Şuhud nahiyesine bağlı Karaadilli köyü ahalisinen merhum Hacı Mustafa bin Hüseyin bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi İsmihan binti Mustafa ile zevce-i mezbûreden mütevellidler küçük kızları Emine ve Raziye ve sulbiye-i kebire kızı Ayşe ve küçük oğlu Hüseyin ve kendüden mukaddem vefât eden zevcesi Ayşe binti Ahmed'den mütevellideler sulbiye-i kebire kızları Ümmühani ve Kezban ve Fatma ve Ünzile ve Döne'ye kaldıktan sonrasağirûn-ı mezbûrûnun anneleri mezbûre İsmihan ve sâir varislerin talebiyle tahrir ve satıldıktan sonra taksim olunan tereke defteri suretidir

DSCN5681-188/271 (30 L 1315 / 24 Ocak 1898)

Şuhud nahiyesine bağlı Mahmud Sultan köyünden vefât eden Tekke-nişîn Osman bin Hüseyin bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Fatma binti İsmail ile sulbiye-i (sağire) Fatma ve küçük oğlu Musa ve sulbî kebir oğlu Mustafa'ya kaldıktan sonra sağırûn-ı mezbûrûn Emine ve Fatma ve Musa'nın vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Fatma ve mezbûr Mustafa talebiyle tahrir ve müzayede ile satıldıktan sonra taksim edilen tereke defteri suretidir.

DSCN5681-189/272 (25 L 1315 / 19 Mart 1898)

Şuhud nahiyesine bağlı Badaş köyünden merhum Koca Mehmed bin Hüseyin bin Kasım'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukeleri Fatma binti Osman ve Asya binti Mahmud nâm hatunlar ile zevce-i mezbûre Fatma'dan mütevellidler küçük oğlu Halil ve sulbî kebir oğlu Hasan ve zevce-i mezbûre Asya'dan mütevellidler küçük kızı Cennet küçük oğlu Hamza ve kendüden mukaddem vefât eden zevcesi Şerife binti Hasan'dan mütevellid sulbî kebir oğlu İbrahim ve diğer kendüsünden mukaddem vefât eden zevcesi Havva binti İbrahim'den mütevellide sulbiye-i kebir kızı Fatma'ya kaldıktan sonrasağir mezbûr Halil'in vakt-i rüşd-i sedâdına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan annesi mezbûre Fatma ve sağırân-ı mezbûrân Cennet ve Hamza'nın kezâlik vakt-i rüşd-i sedâdına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan annesi mezbûre Asya ve sâir verese-i kibâr-ı mezbûrûnun talebiyle tahrir ve müzayede ile satıştan sonra taksim edilen tereke defteri suretidir

DSCN5680-190/273 (17 L 1315 / 17 Mart 1898)

Kahil Mahallesinden merhum Kasabalı Ahmed Bey ibni Himmet Ağa ibni Ahmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi hatice Hanım ibnete Nuri Bey ile sulbî kebir oğlu Mehmed Efendi ve pederi vefâtında sağir ve hâlâ kebir ve reşid olduğu ber nehc-i şer'î sâbit ve rüşdüne hükm-i şer'î lâhık olan Osman ve cünun-ı mutbık ile mecnun Ali ve küçük oğulları İzzet ve Ahmed'e münhasıra ba'dehû mezbûr İzzet dahi vefât edüb verâseti annesi mezbûre Hatice Hanım ile li-ebeveyn er karındaşları mezbûrân Mehmed ve Osman ve Ali ve Ahmed'e kaldıktan sonrasağir

mezbûr Ahmed ile mecnun-i merkur Ali'nin tesviye-i umurlarına kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Hatice Hanım hane-i mezkûr müşrif-i harâb olub hâsılı harcına vefâ etmeyeceğinden benimle oğullarım merkûmân Osman ve Mehmed Efendi hane-i mahdud-i mezkûrda olan hisselerimizi âhere satışı muamelesi için oğlu Mehmed Efendi vekeyl tayin ettiğine dair vekalet senedi sureti

DSCN5680-191/274(9 Za 1315 / 1 Nisan 1898)

Karahisar-ı Sahib'de el-Hacc Yahya Mahallesinde vâki' Hacı Feyzullah Camii Şerifi Vakfi'ndan almak üzere vazife-i mu'ayyene ile imâmet cihetine müderrisîn-i kiramdan Salih Efendi ibni Hasan Efendi'ye tevcihine dair ilam sureti

DSCN5679-182/275 (21 Za 1315 / 13 Nisan 1898)

Çavuş Oğlu Mahallesinden medine-i mezbûrede vâki' Hark-ı Kebir Vakfi mütevellisi Hacı Emin Mehmed Efendi ibni Hacı Mustafa Efendi'nin vakf-ı mezkûrun zimem-i nâsda olan bâ sened alacağını medyunlarından almak ve Şa'ir işler için İshak Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair hüccet sureti

DSCN5679-192/276 (22 Za 1315 / 14 Nisan 1898)

Şuhud nahiyesine bağlı Çakırözü köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının birinci taburunun birinci bölüğünün üçüncü haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Receb Oğlu İbrahim bin Hüseyin bin Abdullah'ın verâseti annesi Fatma binti Musa ile li-ebeveyn kebir er karındaşı Hacı Halil ve li-ebeveyn kebir kız karındaşları Ayşe ve Şerife'ye münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5679-193/277 (4 B 1315 / 29 Kasım 1897)

Canbaba Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Takor veledi Nazaret'in zimmetimdeki Aram ve Dikran adlı sağırân evlâdlarının cem'an üç bin üç yüz yetmiş kuruş on beş parasını ödemesinin gerektiğine dair

DSCN5679-193/278 (25 B 1315 / 20 Aralık 1315)

Akmescid Mahallesinden Yüzbaşı-zâde Ömer Efendi ibni İsmail nâm kimesnenin, Çıkrık köyünde sakine merhum Fatma binti Yunus'un sadrî sağır oğulları Veliyyüddin ve Yunus'un annelerinden müntakil Eytam Sandığı'nda mahfuz müşterek mallarından bin otuz altı kuruş yirmi beş parayı ödemesi gerektiğine dair

DSCN5678-194/279 (26 B 1315 / 21 Aralık 1315)

Kabalu Mahallesinden Saliha binti Halil'in, vefât eden kocası Katırcı Hasan Oğlu Mehmed bin Hasan'dan küçük kızı Havva'ya olan bin beş yüz elli sekiz kuruş otuz beş para borcunu ödemesi gerektiğine dair

DSCN5678-195/280 (23 B 1315 / 18 Aralık 1315)

Demirli köyünden merhum Bayram Ali Oğlu Hüseyin bin Mehmed'in küçük kızları Hatice ve Şerife ve küçük oğlu Hasan'ın li-ebeveyn er karındaşı Ali'nin sağırûn-ı mezbûrûna ait olan altı bin yüz doksan üç kuruş parayı ödemesi gerektiğine dair

DSCN5677-196/281 (1 Ş 1315 / 26 Aralık 1897)

Camii Kebir Mahallesinden Yusuf Oğlu Ali bin Osman'ın, zimmetindeki karındaşı mezbûr İsmail'e ait beş yüz yirmi beş kuruş otuz dört parayı ödemesi gerektiğine dair

DSCN5677-196-282 (27 Ş 1315 / 21 Ocak 1898)

Sinanpaşa Mahallesinden merhum Hacı Baki-zâde Zühdü Bey ibni Hacı Osman Ağa bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Sakibe binti Haşim Efendi ile küçük oğlu Ali Haydar'a kaldıktan sonrasağır mezbûr Ali Haydar'ın tesviye-i umuruna kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan annesi mezbûre Sakibe'nin talebi ile tahrir ve müzayede ile satıştan sonra taksim edilen tereke defteri suretidir

DSCN5677-197/283 (16 Za 1315 / 8 Nisan 1898)

Kahil Mahallesinden merhum Unganlı-zâde Ahmed Bey ibni Himmet Ağa ibni Ahmed'in tereke defteri hazırlandıktan sonra İzzet vefât edüb verâseti annesi mezbûre Hatice Hanım ile li-ebeveyn er karındaşları kebirler Mehmed Bey ve Osman Efendi ve sağır Ahmed ve mecnun Ali'ye münhasıra olduğunun anlaşılmasıyla sağır mezbûr Ahmed ve mecnun-i mezbûr Ali'nin anneleri ve vasî mansûbeleri zevce-i mezbûre Hatice Hanım ve ibnân-ı mezbûrân Mehmed Bey ve Osman Efendi talebiyle bir bab evin Yağcı Hacı Ahmed bin Bekir'e satıldığından parasının taksim edildiğine dair

DSCN5676-198/284 (7 Za 1315 / 8 Nisan 1898 / 30 Mart 1898)

Kahil Mahallesinden merhum Unganlı-zâde Ahmed Bey ibni Himmet Ağa bin Ahmed'in sulbî oğlu olup sin ve cüssesinin bülûğâ tahammülü ve bülûğunu mukırr ve mu'terif ve ber vech-i âfî rüşdünü iddi'â eden işbu bâ'isü'l-i'lâm Osman'ın rüşdünü isbat etmesiyle Eytam Sandığı'nda mahfuz hisse-i irsiyesini alabileceğine dair ilam sureti

DSCN5676-199/285 (18 C 1315 / 14 Kasım 1897)

Çakır köyünden merhum Tokuç Oğlu Hacı İsa bin Hacı Halil bin Halil'in küçük kızı Fatma ve küçük oğlu Bekir'in babaları müteveffâ-yı merkumdan miras kalan mallarını hıfza ve tesviye-i umurlarına anneleri Ayşe binti Hacı Mehmed'in nasb edildiğine dair hüccet sureti

DSCN5675-200/286 (29 Za 1315 / 21 Nisan 1898)

Çobanlar köyünden merhum Abdülkadir Oğlu Mehmed bin Mustafa bin Abdülkadir'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Ayşe binti Hasan ile küçük kızları Şerife ve Havva ve li-ebeveyn kız karındaşları Zeliha ve Fatma ve li-ebeveyn er karındaşı Abdullah'a kaldıktan sonrasağıratân-ı mezbûratân Şerife ve Havva'nın vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Ayşe ve sâir varislerin talebiyle tahrir müzayede ile satış ve taksim olunan tereke defteri sureti

DSCN5675-201/287 (29 Za 1315 / 21 Nisan 1898)

Çobanlar köyünden merhum Hacı Ali Oğlu İsmail bin Hacı Ali bin İsmail'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Fatma binti Hacı Abdullah ile küçük kızları Rahime ve Alime ve zevce-i mezbûrenin batnında mütebeyyin iki mâhlık hamle kaldıktan sonrasağiratân-ı mezbûratân Rahime ve Alime'nin vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına ve haml-i mevkufun zuhuruna değin kezâlik tesviye-i umuruna kıbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan anneleri mezbûre Fatma talebiyle tahrir müzayede ile satış ve taksim olunan tereke defteri suretidir

DSCN5674-202/288 (2 Z 1315 / 24 Nisan 1898)

Küçük çocukları Sultan, Mehmed ve Hasan'ın anneleri Şerife hanımın talebiyle tahrir müzayede ile satış ve taksim olunan tereke defteri suretidir

DSCN5674-203/289 (2 Z 1315 / 24 Nisan 1898)

Sincanlı nahiyesine bağlı Paşa köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûn seyyar topçu altıncı bölüğünün beşinci haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Mustafa bin Halil bin Mustafa'nı verâseti pederi merkum Halil ve zevce-i menkûha-i metrukesi Ümmühani binti Mustafa ve küçük kızı Fatma'ya münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5674-203/290 (29 Ş 1315 / 23 Ocak 1898)

Sincanlı nahiyesine bağlı Tokuşlar köyünden iken cânib-i Hicaz mağfired-trâzda vefât eden Din Oğlu Hacı Halil bin Ahmed bin Abdullah'ın asıl defter-i kassâmı hazırlandıktan sonra Müteveffâ-yı merkumun hîn-i vefâtında yanında mevcûd olub Karahisarî Kalak Oğlu Hacı Mehmed ma'rifetiyle ahz olunarak mu'ahharan zuhur ve Eytam Sandığı'na teslim kılınan nükûdu vasî mezbûre Hanife ve mezbûrât Zeliha ve Fatma ve diğer Fatma taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' le tahrir ve taksim ve zeyl olunan tereke defteri suretidir

DSCN5673-204/291 (27 Za 1315 / 23 Ocak 1898)

Işıklar köyünden İsa Oğlu Bali bin İsa medine-i mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i münîrde karye-i mezbûre oturanlarından nişanlısı Sultan binti

Ömer'in evliliğın karşılıklı anlaşma ile mümkün olduğundan bahisle nişandan vazgeçebileceğine dair ilam sureti

DSCN5673-204/292 (5 L 1315 / 27 Şubat 1898)

Umur Bey Vakfı mütevellisi Edhem-zâde Ahmed Efendi ibni İbrahim'in Süklün köyü toprağında Ortaca Değirmenin kirasından gezi kalan alacağını Marulcu Mahallesinden Marulcu Oğlu Mehmed bin Arif'den talebi üzerine altı yüz kuruş verip anlaştıkları ve her birinin diğerinin zimmetlerini ibra ettiklerinin kendilerine tebliğ olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5673-205/293 (7 Z 1315 / 29 Nisan 1898)

Aslen Karahisar-ı Sahib mahallâtından Göl Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden olub Aydın vilâyet-i celîlesi dâhilinde Kula kazâsında müte'ehhilen sâkin merhum Kesber Oğlu Kigorik nâm-ı diğer Kiryako Marangoz veledi Asadir veledi Haçator'un vârisi olduğunu iddi'âsını isbatla müteveffâ-yı merhum Kesber Oğlu Kigorik nâm-ı diğer Kiryako Marangoz'un mezkûr Kula kazâsıyla mahall-i sâirede olan menkul ve gayr-i menkul terekesinden hissesini alabilmesk için İstegan Efendi'yi vekeyl eylediğine dair hüccet sureti

DSCN5672-207/294 (9 L 1315 / 3 Mart 1898)

Medine-i Karahisar-ı Sahib mahallâtından Karaman Mahallesinden merhum Kahveci Topal Ahmed bin İsmail bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Zeliha binti Mehmed ile küçük kızı Melek li-ebeveyn kız karındaşları kebirler Emine ve Şerife ve li-ebeveyn er karındaşı kebir Abdullah'a kaldıktan sonrasağire-i mezbûre Melek'in tesviye-i umuruna kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan annesi mezbûre Zeliha verese-i kibâr-ı mezbûrûn talebiyle tahrir ve müzayede ile satıştan sonra parası taksim edilen tereke defteri suretidir

DSCN5671-208/295 (17 L 1315 / 11 Mart 1898)

Karaağaç köyünden merhum Mehmed Amuca Oğlu Eyüb bin Halil bin Abdullah'ın verâseti sulbiye-i kebir kızları Ayşe ve İsmihan ve diğer Ayşe ve kendüden mukaddem vefât eden sulbî kebir oğlu Halil'in küçük oğlu Yunus'a

kaldıktan sonrasağır mezbûr Yunus'un vakt-i rüşd-i sedâdına değin tesviye-i umuruna kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunan ametesi mezbûre Ayşe ve mezbûratân İsmihan ve diğeri Ayşe talebiyle tahrir ve müzayede ile satıldıktan sonra parası taksim edilen tereke defteri suretidir.

DSCN5671-209/296 (7 Z 1315 / 29 Nisan 1898)

Hacı Murad Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden İşleyen Haçi İsayi Efendi veledi Ohannes Efendi'nin Aziziye kazâsı mahallâtından Celli Mahallesinde vâki' şarken Çarşıyüzü Zokak ve garben tarik-i âmm ve şimâlen Papas Oğlu Sahak Efendi menzilleri ve cenûben Havva –zâde Hacı Hüseyin Efendi ve Demirci Oğlu Ali menzilleri ile mahdud ma'lûmu'l-müştemilât bir bab hanımı Karabet Efendi'ye satış muamelesi için Sırma Oğlu Mosis Efendi veledi Asadır'i vekil kabul ettiğine dair satış vekaleti sureti

DSCN5670-210/297 (6 Z 1315 / 28 Nisan 1898)

Karaman Mahallesinde sâkin merhum Bursalı Etmekçi İbrahim bin Süleyman bin Cabir'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukeleri Emetullah binti İbrahim ve Cenân binti Mehmed nâm hatunlar ile zevce-i mezbûre Cenân Hatun'dan mütevellid küçük oğlu Haydar ve kendüden mukaddem vefât eden zevcesi Refia binti Mustafa'dan mütevellid sulbî kebir oğlu Said ve zevce-i mutallakası Behiye binti Mustafa'dan mütevellide gâ'ibe-i ani'l-belde Bursa'da oturan Ruveyde kezâlik kendüden mukaddem vefât eden zevcesi Fatma binti İsmail'den mütevellide sulbiye-i kebir kızı Hürmüz'e kaldıktan sonrâmedine-i mezbûrede Hark-ı Kebir Vakfına senevî otuz altı kuruş mukâta'a-i kadîmeli ve üzerinde mevcut bi'l-cümle ebniyesi mülk bir bab mağazanın satılarak bedeli olan bin sekiz yüz altmış kuruşu aldıklarına dair satış hücceti sureti

İşbu hüccetin vereselerince isimlerince sehv olunduğundan yeniden tanzim olunarak diğeri sicillin seksen beş sahifesinin dört yüz yedi numrosuna aynen kayd olunmakla işbu mahalle şerh ve temhir kılındı. Nâ'ib-i Karahisar-ı Sahib (mühür)

DSCN5670-211/298

Burada yazılan hüccetin vereselerinde yanlışlık olduğundan yeniden düzenlenip diğer sicilin seksen beşinci sayfasının 407 numarasında kayıtlı olduğuna dair

DSCN5669-212/299 (24 L 1315 / 18 Mart 1898)

Arab Mescidi Mahallesinde sâkin merhum Celek Oğlu Hüseyin bin İbrahim bin Abdullah'ın sulbiye kızı olup sin ve cüssesinin bülûğa tahammülü ve âkile ve ve bâliğa ve reşide olduğunu iddi'â eden zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrafe işbu bâ'isetü'l-vesîka Nimetullah'ın vakt-i sağırinde pederinden miras kalan malım li-ecli'l-irbâh ve'l-istirbâh Eytam Sandığı'na vaz' olunmakla su'âl olunub bana teslim annem vasiye-i mezbûre Ümmügülsüm'e tenbih olunmak talebinin kabul edildiğine dair hüccet sureti

DSCN5669-212/300 (4 Z 1315 / 26 Nisan 1898)

Sincanlı nahiyesine bağlı Bulca köyünde oturan ve zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrafe Hanım binti Hüseyin nâm hatunun Mekke-i Mükerrerme'de aram-sâz olunmuş dördüncü alayının dördüncü taburunun üçüncü bölüğünün beşinci takımı efradından iken üç yüz on bir senesi Zilhiceti'ş-şerifinin yirmi ikinci günü Mekke-i Mükerrerme'de ikinci koğuşda vefât eden Bulca köyünden Kocası Hurşid Oğlu Ali bin Veli bin Abdullah'ın askerde şehit olması üzerine Kılınçarslan köyünden Hamza Oğlu Ali bin Mehmed'in kocasına olan borcunu talep etmesi üzerine borçlu Ali'nin Hanım'ın kocasının ölüm durumunun belli olmadığı iddiası üzerine şahidlerin Mekke'de Sarı Kale Hastanesinde öldüğüne şahitlik etmeleri üzerine Hurşit oğlu Halil'in vefatına hükmedilerek Ali'nin kırk kuruş borcundan Hanım'a düşen 10 kuruşu ödemesinin istendiğine dair ilam sureti

DSCN5669-213/301 (22 Za 1315 / 14 Nisan 1898)

Mihail köyünde sâkin Mıcık Oğlu İsmail bin Abdullah'ın karye-i mezbûrede sâkin merhum Mıcık Oğlu Abdullah ibni İsmail'in küçük oğulları Süleyman ve Mehmed ve küçük kızı Nazike'nin kıbel-i şer'den bâ hüccet-i şer'iyye vasî

mansûbeleri validelerinin talebiyle sağirûn-ı mezbûrâna olan 5817 kuruş borcunu ödemesi gerektiğine dair hüccet sureti

DSCN5668-214/302 (9 Za 1315 / 1 Nisan 1898)

Hacı Ali Oğlu Mahallesinden Hızbcı İbiş Oğlu İbiş bin Mehmed'in Sinanpaşa Mahallesinden merhum Hacı Baki-zâde Zühdü Bey ibni Osman Bey'in küçük oğlu Ali Haydar'a olan altı bin dört yüz kuruşu ödemesi gerektiğine dair

DSCN5668-215/303 (7 Za 1315 / 30 Mart 1898)

Akmescid Mahallesinden Sarı hacı Ali Ağa-zâde Talat Efendi ibni Hacı Ahmed Efendi'nin Akmescid Mahallesinden merhum Attar-zâde Hacı Mehmed Ağa ibni Abdullah'ın küçük oğulları Halime ve Salim'eye olan on iki bin doksan altı kuruş parayı ödemesi gerektiğine dair

DSCN5668-215/304 (7 Za 1315 / 30 Mart 1898)

Fakih Paşa Mahallesinden Molla-zâde İbrahim Bey Hacı Faik Bey'in Akmescid Mahallesinden merhum Attar-zâde Hacı Mehmed Ağa ibni Abdullah'ın küçük oğulları Halim ve Salim'e olansekiz bin sekiz yüz on iki kuruş otuz beş para borcunu ödemesi gerektiğine dair

DSCN5667-216/305 (8 Za 1315 / 31 Mart 1898)

Kabalu Mahallesinden Serdar-zâde Hacı Süleyman Efendi ibni Halil İbrahim'in Hancı Oğlu Mehmed Çavuş bin İbrahim'in küçük oğlu Hakkı'ya olan iki bin beş yüz on dokuz kuruş yirmi beş parayı ödemesi gerektiğine dair

DSCN5667-217/306 (23 Za 1315 / 15 Nisan 1898)

Karahisar-ı Sahib sancağı müdde'î-i umûmî mu'âvini izzetlü İbrahim Edhem Efendi ibni Hacı Halil Efendi'nin bundan akdem vefât eden Kara Veli Oğlu Hacı Veliyyüddin bin İsmail'in küçük kızları Hatice ve Hacer'e ve küçük oğlu Ahmed'e olan iki bin üç yüz otuz beş kuruş otuz parayı ödemesi gerektiğine dair

DSCN5666-218/307 (9 L 1315 / 3 Mart 1898)

Abdullah Efendi'nin Hacı Nuh Mahallesinden merhum Kara Veli Oğlu Hacı Veliyyüddin bin İsmail'in küçük kızları Hatice ve Hacer'e ve küçük oğlu Mehmed'e olan iki bin altı yüz elli kuruş borcunu ödemesi gerektiğine dair

DSCN5666-218/308 (19 Z 1315 / 11 Mayıs 1898)

Sincanlı nahiyesine bağlı Dazlar köyünden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının birinci taburunun ikinci bölüğünün dördüncü haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Süleyman bin Ali bin Abdullah'ın verâseti annesi Teslime binti Hacı Mehmed ile li-ebeveyn er karındaşı Osman ve li-ebeveyn kız karındaşları Emine ve Ayşe'ye münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5666-219/309 (17 R 1315 / 15 Eylül 1897)

Burmalı Mahallesinde oturan merhum Arife Hatun ibnete Osman bin Abdullah'ın verâseti zevc-i metrûki Semerci Osman bin Hüseyin ile li-ebeveyn kız karındaşı Şerife'ye kaldıktan sonra ancak vasiyeti olmakla kâffe-i terekesinni sülüsü vesâyâ-yı mu'ayyene ve gayr-i mu'ayyenesine tenfize vasî muhtârı olan Kısdan Oğlu Salih efendi ibni Mehmed ve mezbûrân Osman ve Şerife talebleriyle tahrir ve müzayede ile satılan terekesi suretidir.

DSCN5665-220/310 (23 Za 1315 / 15 Nisan 1898)

Burmalı Mahallesinde oturan ve zâtı zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrafe işbu bâ'isetü'l-vesîkada Atike binti Ali Osman'a iki aylık hamile olmasından dolayı kocası Ali'nin iddeti bitinceye kadar aylık 20 kuruş nafaka ödemesi gerektiğinin tenbih olunduğuna dair ilam sureti

DSCN5665-221/311 (23 Za 1315 / 15 Nisan 1898)

Kütahya sancağı mahallâtının Eviriciler Mahallesi ahalisinden Abdülbaki Oğlu Hasan bin Abdurrahman medine-i Karahisar-ı Sahib mahkeme-i şer'iyyesine mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'-i münîrde zikr-i âtî esbe vaz'-ı yedi mütehakkik olan medine-i mezbûre mahallâtından Hacı Yahya Mahallesi ahalisinden Hacı Abid-

zâde Osman Efendi ibni Hacı İsmail muvâcehesinde Dellâl Abdullah bin Hasan hâzır olduğu hâlde işbu mu'âyene olunan evak donlu ön ayakları it elli kuyruğu kır beş yaşında esbin Abdülbaki Oğlu Hasan'ın malının olduğuna dair ilam sureti.

DSCN5664-222/312 (23 Za 1315 / 15 Nisan 1898)

Sincanlı nâhiyesine bağlı Karacaviran köyü ahâlisinden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb on ikinci alayının birinci taburunun üçüncü bölüğünün dokuzuncu haymesi neferâtından iken ordu cânibinde vefât eden Eyüb Oğlu Alişan ibni Eyüb bin Hasanın verâseti eşi Fatma binti Ali ve küçük kızı Şerife ve li-ebeveyn er karındaşları Ahmed ve asâkir-i redif-i şâhânede bulunan Mehmede münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5664-222/313 (17 Z 1315 / 9 Mayıs 1898)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sincanlı nâhiyesine bağlı Karacaviran köyü ahâlisinden ve asâkir-işâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb ikinci alayının birinci bölüğünün yüz on neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Veliyyüddin bin Ahmed Çavuş bin Osmanın verâseti pederi merkûm Ahmed Çavuş ile annesi Emine binti Ahmede münhasıra olduğuna dair ilam sureti

DSCN5664-222/314 (17 Z 1315 / 9 Mayıs 1898)

Medine-i Karahisar-ı Sahib'e bağlı Sincanlı nâhiyesine bağlı Güneği köyü ahâlisinden ve Asâkir-i Şâhâne ikinci ordu-yı hümâyûna mensûb seyyar topçu ikinci alayının yedinci bölüğünün dördüncü haymesi neferâtından iken ordusu cânibinde vefât eden Ömer bin Hüseyin bin İbrahim'in verâseti annesi Fatma binti İbrahim ile li-ebeveyn er karındaşı Ahmede münhasıra olduğuna dair ilam sureti

İşbu sicil iki yüz yirmi iki sahifeli olup ve üç yüz on dört numrolu i'lâmât ve hüccet-i şer'iyeye ve kassâm mukayyed olduğu tasdîk kılındı.

SONUÇ

627 Numaralı Afyonkarahisar Şer'iyye Sicil Defterindeki bilgiler ışığında yapılan bu tez çalışması, 1897-1898 yıllarında Afyonkarahisar'ın ekonomik ve sosyal yapısı hakkında bilgiler içermektedir. Önce sosyal ve ekonomik yapıyı tam olarak kavrayabilmek için, kısmen idari yapı hakkında bilgi verildi. Afyonkarahisar'daki kaza, nahiye ve köyler hakkında incelemeler yapıldı. İdari yapılanmada görev alan idareciler hakkında da bilgiler verildi. Bu dönemde günümüzden farklı olarak, muhtar-ı evvel ve muhtar-ı saninin bir arada kullanıldığı tespit edilmiştir.

Defterdeki kayıtlara göre, bir yerin geçmişi hakkında ipucu elde edilmesinde, çok önemli unsurlar olan mevki adları incelenmiştir.

Afyonkarahisar'daki meslekler, gruplandırılarak ekonomik hayat konusu hakkında bilgiler elde edildi. Bu dönemdeki mesleklerin; hayvan ticareti, yiyecek-içecek, dokuma-giyim-mefruşat, deri sanayisi, hizmet üretimi, küçük imalatçı-satıcı, inşaat, maden, aydınlatma ve diğer alanlarda yoğunlaşmıştır.

Defterdeki tereke kayıtlarından; ev, mutfak, giyim ve mefruşat eşyaları hakkında bilgiler bulunmaktadır. Eşyaların fiyat hareketliliğine göre dönemin ekonomisi ile ilgili belgelerin sınıflandırılması yapıldı. 1897-1898 yıllarında Karahisar-ı Sahib'in ekonomik ve sosyal hayatı değerlendirildi. İthal ev eşyalarının kullanıldığı tespit edildi. Böylece Osmanlı Devleti'nin ekonomisinin 19. yüzyıl sonunda, dışarıya açıldığı sonucuna ulaşıldı.

Günümüzde kullanmayan ve müzelerde görülebilecek birçok eşyanın o dönemde kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu eşyaların, Türk kültür ve zenaatları konusunda araştırmacılara kaynak olabilecek nitelikte belgeler olduğu anlaşılmıştır. Defter incelendiğinde, sadece tarihçiler için değil, aynı zamanda sanat tarihçilerine bile tez konusu olabilecek bilgilerle karşılaşıldı. Defterde zikredilen kumaşlar, başlı başına bir teze konu olabilecek çeşitliliktedir.

Defterin kaydedildiği dönem, Osmanlı Devleti'nin 1897 Yunan Harbi'nde olduğu dönemdir. Defterdeki 71 belgede, askerlik sırasında hayatını kaybeden Afyonkarahisar'lı Osmanlı askerlerinin bilgilerine ulaşılmıştır.

Tez çalışmasında; Osmanlı toplumunda sosyal hayatı şekillendiren en önemli unsurlardan olan dini yapılar ve vakıf eserleri incelendi. O dönemdeki Afyonkarahisar halkının vakıf sistemine önem verdiği belirlendi.

Defterdeki, Ermeni vatandaşları ile ilgili belgelere göre, Osmanlı Sosyal hayatı için son derece önemli olan, Türk-İslam vatandaşları ile Ermeni vatandaşlarının içiçe barış ve huzur içinde yaşamışlardır.

Şer'iyye sicilindeki belgelerdeki mahkeme kararlarına göre, aile hayatı, nikâh, boşanma ve kadın hakları ile ilgili bilgiler de elde edilmiştir. Evlilikler genellikle tek eşli olmuştur. Kadınların mahkemeye başvurarak haklarını rahatlıkla alabildiklerini, istemedikleri bir kişiyle zorla evlenmedikleri, küçük yaşta evliliğe zorlanmadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca kendilerine tanınan mehir hakkı ile ekonomik olarak güvence altına alındıkları görülmüştür.

KAYNAKÇA

- AÇIKEL, Ali ve Abdurrahman Sağırlı. "Osmanlı Döneminde Tokat Merkez Vakıfları-Vakfiyeler" Cilt:1, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Yayınları, Tokat, 2005.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet. "Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", *Türkler*, Cilt: X, Yeni Türkiye Yay. Ankara, 2002, ss.54-69.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet. "İlâm", *İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 22, TDV yay, İstanbul, 2000, ss.72-73.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet. *Şer'iyye Sicilleri*, C.I, Türk Dünyası Araştırmalar Vakfı Yayını, İstanbul, 1988.
- AKYÜZ, Jülide. "Evlenme Sözleşmesinin Önemli Bir Ögesi Olan Mehir Hakkında Bazı Düşünceler", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 24, Sayı:37, 2005, ss.213-230.
- ALAGÖZ, Cemal Arif. "Türk Yer Adları Üzerine Bazı Düşünceler", *Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri*, Turizm Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Yay., No:60, 1984, Ankara, ss.11-13.
- ARI, Adem. *525 Numaralı Afyon Şer'iyye Sicilinin Bugünkü Alfabeye Göre Yazılması*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 1998, s.8.
- ATABEK, Ömer Fevzi. *Afyon (Vilayet) Tarihçesi*, Yay. Haz. Turan Akkoyun, Afyon Kocatepe Üni. Yay., Afyon, 1997.
- ATAR, Fahrettin. "Kadı", *İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 24, TDV Yay., İstanbul, 2001, ss.66-69.
- AVCI, Casim. "Naib", *İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 32, TDV Yay., İstanbul, 2006, ss.311-312.
- AYDIN, Akif. "Osmanlılarda Aile Hukukunun Tarihi Tekamülü", *Sosyo Kültürel Değişim Sürecinde Türk Ailesi*, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yay. Ankara, 1992, ss.434-455.
- BABACAN, Hasan. *Ermeni Sorunu Üzerine Makaleler*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yay. Afyon 2007.
- BAYKARA, Tuncer. *Osmanlılarda Medeniyet Kavramı ve 19. Yüzyıla Ait Araştırmalar*, Akademi Kitabevi, İzmir, 1992.
- BEYDİLLİ, Kemal. "İmam: Osmanlı Devleti'nde İmamlık", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: XXII, İstanbul, 2000, ss. 181-186.

- BULDUK, Üçler. *XVI. Asırda Karahisar-ı Sahib Sancağı*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1993.
- CİN Halil ve Ahmet Akgündüz. *Türk Hukuk Tarihi*, Cilt:1, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Konya, 1995.
- ÇADIRCI, Musa. "Türkiye'de Muhtarlık Teşkilatının Kurulması Üzerine bir İnceleme", *Bellekten*, Cilt: XXXIV, Sayı:135, 1970, s.409-420.
- ÇADIRCI, Musa. *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*, T.T.K., Ankara, 1991.
- ÇANLI, Mehmet. "Eytam idaresi ve sandıklar(1851-1926)", *Türkler*, Cilt:XIV, Yeni Türkiye Yay., Ankara, 2002, ss.93-128.
- DARKOT, Besim. "Karahisar" *İslam ansiklopedisi*, TDV Yayınları, Cilt: VI, İstanbul, 1993, ss.278-279.
- DENKTAŞ, Mustafa. "Şer'iyye Sicil Defterlerinin Sanat Tarihi Araştırmalarındaki Önemi (Kayseri Ölçeği)", *Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:18, 2005, ss.51-66.
- DEVELİOĞLU, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Lügat*, Aydın Kitabevi Yay., Ankara,1996.
- DİNÇ, Güven. "Şer'iyye Sicillerine Göre XIX.Yüzyıl Ortalarında Antalya'da Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumu", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi (OTAM)*, Sayı:17, 2005, ss.103-129.
- DÜZBAKAR, Ömer. "Osmanlı Toplumunda Çok Eşlilik:1670-1698 Yılları Arasında Bursa Örneği", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi (OTAM)*, Sayı:23, 2008, ss.85-100.
- EMECEN, Feridun. "Afyonkarahisar", *İslam Ansiklopedisi*, Cilt:I, TDV Yay., İstanbul, 2001, ss. 443-446.
- EMİROĞLU, Mecdi. "Bolu Yöresi Yer Adları", *Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri*, Turizm Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Yay., No:60, Ankara, 11-13.09.1984, ss.151-200.
- ERDÖNMEZ, Celal. *Şer'iyye sicillerine göre Kıbrıs'ta toplum yapısı(1839-1856)*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Isparta 2004.
- GENÇ, Mehmet. *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2002.

- GENÇOĞLU, Mustafa. "1864 ve 1871 Vilâyet Nizamnamelerine Göre Osmanlı Taşra İdaresinde Yeniden Yapılanma", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:2, Sayı:1, Çankırı, ss.29-50.
- GÖKBİLGİN, M. Tayyib. "Nahiye", *İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 32, TDV Yay., İstanbul, 2006, ss.306-308.
- GÖNÇER, Süleyman. *Afyon İli Tarihi*, Cilt: II, İzmir, 1971.
- GÜNEŞ, Mehmet. *Afyonkarahisar'ın 563 No'lu Şer'iyye Sicili Değerlendirme ve Belge Özetleri*, Afyonkarahisar Belediyesi Yayınları No:19, Afyonkarahisar, 2012.
- GÜNEŞ, Mehmet. *Tanzimat Dönemi Öncesinde Karahisâr-ı Sâhib Sancağı*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, SBE, Ankara 1995.
- HIZLI, Mefail. "Osmanlı Mahalle İmamlarının Performanslarına Dair" *Tesam Akademi Dergisi*, C:1, Sayı.1, 2014, ss.41-51.
- ILGAR, Yusuf. "Afyonkarahisar Ermenileri Üzerine Bir Deneme" *Yeni Türkiye Dergisi*, Sayı. 60, Ankara 2014, ss. 270-275.
- İNALCIK, Halil. *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-ı Arvanid*, TTK., Ankara, 1987.
- KARAZEYBEK, Mustafa. "Osmanlılar Dönemi'nde Afyonkarahisar" *Anadolunun Kilidi Afyon*, T.C.Afyon Valiliği Yay., Afyon, 2004, ss.76-112.
- KUTALMIŞ, Mehmet. "Ermenistan ve Ermeni Diasporasında Türkçe ve Türkiye'de Ermenice", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:5, Sayı:1, 2003, ss.45-62.
- KÜLEK, Cahit. *Sosyo Kültürel Açından İstanbul'da Ermeni Toplumu(XIX.YY)*, (Yayınlanmamış Dokyora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2009.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat. "Arz", *İslam Ansiklopedisi*, Cilt: III, TDV Yay, İstanbul 2000, s.438-440.
- NURİ, Köstüklü. "Osmanlı-Türk Aile Kurumu Araştırmalarında Tereke Defterlerinin Yeri Ve Önemi (19. Yy. Örnekleri Çerçevesinde)", *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı.1, 2008, ss.17-26.
- ORTAYLI, İlber. "Kadı", *İslam Ansiklopedisi*, Cilt:XXIV, T.D.V. Yay., İstanbul, 2001, ss.65-71.

- ORTAYLI, İlber. *Hukuk ve idare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, Turhan Kitabevi, Ankara, 1994.
- ORTAYLI, İlber. *Osmanlı Toplumunda Aile*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2009.
- ORTAYLI, İlber. *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880)*, TTK yayınları, Ankara, 2000.
- ORTAYLI, İlber. *Tanzimat'tan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği*, Hil Yayınevi, İstanbul, 1985.
- ORTAYLI, İlber. *Osmanlı Toplumunda Aile*, Pan yayıncılık, İstanbul, 2000.
- ÖZCAĞLAR, Ali. "Türkiye'de Mülki İdare Bölümlerinin İdari Coğrafya Analizi", *Coğrafi Bilimler Dergisi*, Cilt:3, Sayı:1, Ankara, 2005, ss.1-25.
- ÖZTÜRK, Hüseyin. *Kınalızâde Ali Çelebi'de Aile*, 2. baskı, Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumu Yayınları, Ankara, 1991.
- PAÇACI, İbrahim. "Sosyal Hayattaki Değişim Sürecinde İslam Aile Hukuku (Evlenme Boşanma Örneği)", *İslam hukuku Araştırmaları Dergisi*, Sayı:11, 2008, ss.59-92.
- PAKALIN, Mehmet Zeki. *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1983.
- POLAT, Zelkif. *XIX. Yüzyılın Son Çeyreğinde Afyonkarahisar'da Gayrimüslimler*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon 2005.
- POLAT, Zelkif *Tanzimat'dan Cumhuriyet'e Afyonkarahisar'da Ermeniler (1839-1923)*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon 2011.
- SÂMÎ, Şemsettin. *Kamus-i Türkî*, Fazilet Yay., İstanbul, 2015.
- SARISAMAN, Sadık. "Afyonkarahisar'da Ermeniler 1910-1914(Şer'iyeye Sicillerine Göre)", *Hoşgörü Toplumunda Ermeniler*, yay haz. Metin Hülâgü,1.Sempozyum, Cilt:4, Erciyes Üniversitesi yay,Kayseri, 2007, ss.116.
- SENTYAR, Hüseyinov. *Tarihte Türk Ermeni İlişkileri ve Ermeni Sorunu*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2004.

- ŞAHİN, Gürsoy. "Amerikalı Bir Misyonerin XIX.yy Ortalarında Türk-Ermeni Kültürel İlişkilerle İlgili İzlenimleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:7, Sayı:1, 2005, ss. 208-239.
- ŞAHİN, Gürsoy. "XVII Yüzyılın Sonlarında Afyonkarahisar'da Vakıflar ve Vakıf Hizmetleri", *VI. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyum Bildirileri*, Afyon Belediyesi Yay., Afyon, 10-11.10.2002, ss.381.
- TABAKOĞLU, Ahmet. "Osmanlı Toplumunda Aile", *Sosyo Kültürel Değişim Sürecinde Türk Ailesi*, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yay., Ankara, 1992, ss.92-96.
- TANOĞLU, Ali."İskan Coğrafyası, Esas, Fikirleri Problemler, Metod", *Türkiyat Mecmuası*, Cilt: XI, İstanbul, 1954, ss.1-32.
- TÜRKDOĞAN, Berna. *Türk-Ermeni ilişkileri(Tehcirden Günümüze)*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2006.
- ULU, Cafer. "Türk ve Ermeniler Arasında Sosyo-Kültürel Etkileşime Zemin Hazırlayan Etmenler", *Hoşgörü Toplumunda Ermeniler*, Erciyes Üniversitesi Yay., Cilt:1, Kayseri, 2007, ss.506-508.
- UYAN, Muzaffer. *Anılarla Afyonkarahisar*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yay., Afyon, 2001.
- UYAN, Muzaffer."Mahalli İdareler, *Afyon Kütüğü*, Cilt:1, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yay., Afyon, 2001. s.243-250.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı. *Osmanlı Tarihi*, Cit: I, Ankara, 1982.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı. *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, TTK Yay., Ankara, 1984.
- ÜLKER, Yakup, ve Cengiz Toraman. "Osmanlı Devletinin Sosyal Ve Ekonomik Hayatında Para Vakıflarının Rolü Ve Muhasebe Uygulamaları" *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:1, Sayı: 2, 2012, ss.55-84.
- VARLIK, Mustafa Çetin. "Kütahya'nın Şehzade Sancağı Olarak İdaresi", *Türklük Araştırmaları Dergisi*, Sayı:5, İstanbul 1989, ss. 315-324.
- YANAR, Ayşem Aydın ve Mustafa Arlı. "Kanunname-i İhtisab-ı Bursa'nın Dokuma Kumaşlar ve Giysiler Açısından Değerlendirilmesi" *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 28, Ankara 2012, ss.60-68.

YAZICI, Hakkı, Nusret Koca, M. Kürşat Koca."Coğrafi Faktörlerin Mülki Yapılanma Üzerindeki Etkilerine Bir Örnek: Afyonkarahisar İli", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt:43, Sayı:3, Eylül 2010, ss.109-124.

**627 NUMARALI KARAHİSAR-I SAHİB SANCAĞI ŞERİYYE SİCİL
DEFTERİNDE KULLANILAN ÖLÇÜ BİRİMLERİ**

Ağırlık Ölçü Birimleri

Osmanlı Devleti'nde Kullanılan	Bugünkü Karşılığı
Çeki	225, 789 kg
Kantar:	56,449 kg
Batman:	7.697 kg
Kırat:	0,2004 gr
Dirhem:	3207 gr
Kıyye-Okıyye (Okka)	1282 gr

Uzunluk Ölçüleri

Osmanlı Devleti'nde Kullanılan	Bugünkü Karşılığı
Kulaç	1,89 m
Arşın	0;68 m
Endaze	0,65 m
Rub'	0,085 m
Merhale	45480 m
Fersah:	5685 m.

Alan Ölçü Birimleri

Osmanlı Devleti'nde Kullanılan	Bugünkü Karşılığı
Dönüm (yeni)	2720 m ²
Dönüm (Eski)	919 m ²
evlek (atik) 400 arşın ²	229,668 m ²
evlek (yeni)	100 m ²

Hacim Ölçü Birimleri

Osmanlı Devleti'nde Kullanılan	Bugünkü Karşılığı
Şinik:	9,25 litre
Keyl-i asitane(İstanbul kilesi)=4 şinik	37 litre
Araba	Bir çift öküzün çekebileceği miktar
Demirli	Bir tenekelik ölçek

SÖZLÜK

-A-

Abani: İpekten sarıya çalar bir renkte dallı nakışlarla işlenmiş bir tür beyaz kumaş

Ahâlî: Halk

Ahz ü kabz: Kendine mal etme, istimlâk

Ahkâm: Emirler, hükümler

Akdem: İlk, önce, daha önceki

Akarât: Gelir sağlayan mallar veyapılar

Alaca: Kırmızı zemin üzerinesarıçubuklupamuklu bir kumaş

Ale'l-usûl: Yol yordam gereğince

Alenen: Açıkça, açıktan açığa gözönünde

Alâ tarîki's-şahâde: Şâhitlik yoluyla

Altıparmak: Alaca denilen kumaşın yarıipekli bir çeşidinin adı

Âmm: Umûmî, Genel, herkese ait

Aşer: On

Atlas: İnce ipekten sık dokunmuş düz renkli, sert ve parlak, altın ve gümüş tellerle işlenmiş kumaş cinsidir.

Attâr: Güzel kokular, iğneiplik vs. Satan, aktar

Atî: Gelecek

Avdet: Gezigelme, dönme, dönüş

Azîmet: Gitme, gidiş

-B-

Ba'de: Bundan sonra, bundan böyle

Bâlâ: Üst, yüce, yüksek, yukarı

Ba'de-mâ: Bundan sonra, bundan böyle

Bahâ: Kıymet, değer, bedel

Bakraç: Çoğunlukla bakırdan yapılmış kulplu küçük su kabı

Bâliğ: Bülûğa eren, erişmiş vâsıl olmuş, yetişen

Beher: Her, her biri

Beşi birlik: Kadınların süs için takındıkları ve beş altın lira değerindeki altın para

Ber-vech-âtî: Aşağıdaki gibi

Basma: Çiçekli, türlü renkli kumaş
Beyn: Ara, aralık, arasında
Beyne'l-ahâlî: Ahâli arasında
Beyne'l-vâris: Vârisler arasında
Bey': Satma, satış, satılma, satınalma
Beyyine: Delil, şâhit, tanık
Beytûtet: Geceleme, gece kalma
Bey'-i bât: Kat'i kesin satış
Berâ-yı idâne: Borç için, borç maksadıyla
Bin: Oğul
Bina'en: Dayanarak
Bint: Kız
Bidayet: Başlama, başlangıç
Bi-t-terâzî: İki tarafın rızasıyla, uyuşarak
Bihâ: O, onu, ona, ondan, onunla
Bi'l-âhire: Sonra, sonradan, sonunda
Bi'l-muvâcehe: Yüzyüze, yüzleştirerek
Bi'l-istîzân: İzin ile, ruhsatarak
Bi'l-vekâle: Vekâlet ederek
Bi'n-nefsihâ: Kendisiyle ilgili
Buzağı: İneğin süt emenküçükyavrusu, henüz süttten kesilmemiş
Bürümcek: Ham ipekten dokunmuş ince kumaş

-C-

Cânib: Taraf, cihet, yan

-Ç-

Çangal: Dal, budak, Güreşte bir oyun
Çay: Küçük dere
Çebiş: Bir yaşında erkek keçi
Çeki: 225, 789 kg'lık bir ölçü
Çevre: Etrafi kıvrılıp oya ve yanakışla süslenmiş tülbent, Yemeni.
Çûka (Çûha): Has yünden yapılan bir tür kumaş

-D-

Dakîk: Un

Debbağ: Deriyi terbiyeeden kösele, meşin, sahtiyan haline getiren kimse

Dellâl: Satılacak şeyi satan, alıcı ile satıcı arasında aracılık eden

Dellâliyye: Tellâllık parası

Demirli: Birtenekelikölçek

Der-kenâr: Kanun icabınagöre yazılanyazı.

Deyn: Borç

Dirhem: Eskiden kullanılan okkanın1/400'üne eşitbir ağırlıklölçüsü.

Dimi: Sık dokunmuş bir türpamuklu kumaş

Dombay: Manda, su sığırı

Duhan: 1. Tütün 2. Duman

Düğe: Daha doğurmamış iki-üçyaşında dişi dana, düve

Dülger: Binaların ahşap işinin yapımı, marangoz

-E-

Ebnâ': Oğullar

Ecel-imev'ûd: 1. Tabî ölüm, 2. vadesi zamanı belli

Efrâd: Tek olanlar, birler, ferdin çoğulu

Ekl-ü şürb: Yeme içme

Elf: Bin

Emvâl-i menkûle: Taşınabile nmallar. (Çakı, kanepeler, masa gibi)

Emvâl-i gayr-ı menkûle: Taşınmaz mallar (Dükkan, evtarlagibi)

Emvâl-imetrûke: Sahipleri tarafından terkedilmiş, bırakılmışmallar

Entâri: Basma, patiska vb. Kumaştan yapılmış daha çok kadınların giydiği çoğunlukla tek parçadan ibaret, düz uzun elbise.

Enver: Daha nurlu, çokve pekparlak, çok güzel

Erbâa'a: Dört

Esbak: Bir önceki görevde olan

Eşrâf: Şeref ve itibarsahibi kimseler, ileri gelenler

Eşedd-i ihtiyâç: En zorlu, şiddetli ihtiyaç

Evlâ': Daha uygun, dahilayık

Evânî-i nühâsiye: Bakırkaplar

Eyyâm-ı şitâ: Kış günü

-F-

Fânûs: İçinde mum yakılan büyük fener, camlı muhafaza

Farizâ: Mirasçılarının her birine şer'an düşen hisse,pay

Fanilâ: İnce pamuk ipliği veya yünden örülmüş iç çamaşırı

Fekk: Feshetme, bozma, ayırma.

Ferâğ: Bırakıp terk etme, bir mülkün hakkını başkasına terketme

Fettâh: Açan, açıcı.

Firâş: Yatak, döşek, yaygı

Fistan: Entari, elbise

Fi'l-yevm: Yazıldığı gün, tarih.

Fürûht: Satma, satış, satım.

Fürû': İkinci derecede önemi olan şey.

-G-

Galle: İrad,gelir

Giyâh: Nebât bitki, tazeot

Gibbe't-tahlîf: Yeminden sonra

Gurre: Her arabîayın ilkgünü

Güzerân: Geçici, geçen

Gûnâ: Tarz,yol,gidiş

Gügüm: Yandan kulplu, boynuuzun genellikle bakırdan yapılan, su taşımaya ve ısıtmaya yarayan ağzı darkap

-H-

Hâdî: İlksırada, birinci

Hasm-ı câhid: Bile bileinkar eden düşman

Hasbe'l-me'mûriyye: Memuriyet dolayısıyla,

Hatab: Odun

Hırâset: Çiftçilik

Hamis: Beşinci

Hamsin: Elli

Hasse: Patiska kumaş

Heğbe: Omuzda taşınan veya binek hayvanını kiyanına sarkıtılan,meşin kilimveya

halıdan yapılmış iki gözlü torba

Hınta: Buğday

Hızar: Tahta ve kereste biçmeye yarayan su, elektrik ve insan gücüyle hareket eden büyük bıçkı.

Hisse-i irsiyye: Ölmüş bir kimsenin evlat ve akrabasından sağkalanlara düşen mal ve para hissesi

Hilâlî: Eski zaman saati

Husûs: Bakım, iş, şekil, yol, konu,

Hurc: Meşinden veya çadır bezinden yapılmış sandık, heybe

Hükkam: Hakimler

Hüccet: Senet, vesika, deli, Şeriat mahkemesinde verilen bir hak veya bir sahiplik gösteren resmi vesika, belge

Hüsn-i mu'âşeret: İyi güzel davranış

Husûmet: Hasımlık, düşmanlık, hasetlik, çekememezlik.

-I-

İ'ânet: Yardım

İbrik: Su dökmeyeyarayan kulplu veemziklikap

İbtidâ: Başlama, başlangıç

İbrâ: Berikılma, beraat etme, temize çıkarılma

İbrâ-i iskât: Birisindeki hakkını kısmen veya tamamen terketme bağışlama

İbn: Oğul

İbkâ': Bâki, daim devamlı, yerinde evve iki halinde bırakma.

İcrâ': Yapma, yerine getirme

İdâne: Borç, ödünç verme

İfâde-iani'l-merâm: Mahkemede meramını anlatma

İhzâr: Hazırlama, hazır etme

İhtimâm: Dikkatle, gayretle çalışma

İhâle: Bir işi uygun görülen şartlarla kabul edene bırakma

İkrâr: Saklamayıp söyleme, dilile söyleme, bildirme, Tasdik, kabul, birinin, başka birinin, kendisinde olan hakkını, alacağını habervermesi.

İkmâl: Tamamlama, bitirme eksikliğini doldurma

İkâme-i şuhûd: Şahid gösterme

İl mühaber: Resmi daireye verilmek üzere muhtarlık veya bir daire tarafından birinin durumunu hazırlanmış tasdikli vesika, belge

İ'lâm: Bildirme, bildirilme, anlatma, bir davanın,mahkemece nasıl bir hüküm v ekarara bağlandığını gösteren resmî vesika.

İmtinâ': Çekinme, gezidurma

İnhâ:1. Bir vazifeye tayin veyamaaşa terfiîçinyazılıyazı, Ulaştırma yetiştirme

İnfâk: Nafaka verip geçindirme, besleme

İnde's-şer'î: Şer'iyönden

İntihâb: Seçme, seçilme, seçim

İnde'z-zâfer: Kazanma, başarmayönüyle

İrâ'e: Gösterme,tayin etme

İstişhâd: Şahit getirme, şahit gösterme

İstid'â: Yalvararak isteme, dilekçe, arz-ı hal.

İstima': Dinleme, dinlenilme, işitme, işitilme

İstibdâl: Değiştirme değiştirilme, askerliğini bitirenerlere tezkere verip yerine yenilerini alma.

İştirâ': Satılma, alınma

İstihkâk: Hakkı olma, hak kazanma

İstihlâk: Harcamak suretiyle tüketme, bitirme

İstidâne: Borç alma,alınma, ödünçalma

İstişhâd: Şahit getirme, şahid gösterme

İsneyn: İki

İsnâaşer: On iki

İsticvâb: Sorup cevapalma

İsâl: Ulaştırma, bulundurma

İstihsal: Hâsiletme, Meydana getirme, üretme

İskât: Sükût ettirme, susturma , Kandırma razı etme

İstifâ': Tamamıyla alma, alınma, ödetilme

İstikrâz: Ödünçpara alma, alınma, fâizleparaalma

İşrîn: Yirmi

İ'tirâf: Suçunu veya yerinde olmayan bir hareketini saklamaktan vazgeçip söyleme, hakkı teslim etme.

İzâfet: İki şey arasındaki bağ, ilgi

İzhâr: Gösterme

-K-

Kadife: İpek, pamuk veya yünden yüzütüylü, yumuşak ve parlak kumaş

Kazaz: Ham ipeği işleyen, iplik ve ibrişim durumuna getiren kimse

Kâ'in: Oturan, ikamet eden

Kabl: Ön, önceki, öndeki, evvel

Karz: Ödünç verme, ödünç alma

Karye: Köy, kasaba

Kabz: El ile tutma avuç içine alma, tutma

Kaltak: Üzeri meşin, halı vb. şeylerle kaplanmamış olan eyerin tahta bölümü, Kuskunsunz eyer, Atın üzerine oturmak için konulan takım ...Ayakkabı

Kazaz; Kıl dokuyan, kıldan eşya dokuyan

Kalbur: Tahılın küçüklerini veya içindeki yabancı maddeleri ayıklamak için kullanılan, büyükçe delikli elek

Kâmyâb: İstedigini bulan

Kavaf: Ayakkabı yapan veya satan esnaf

Kavas: Emir çavuşu, mübaşir.

Kayyum: Cami hademesi, müteveli

Kâ'im-makâm: Birininyerine geçme, kaza kaymakamı, Yarbay

Kable'l-ahz: Almasından evvel, kabul etmesinden önce

Kassâm: Vârisle, mirasçılar arasında mîrâsı taksimedden ve küçüklerin hakkını koruyan şeriat me'mûru, Kısım kısım ayıran, kısım kısım veren.

Karîb: Yakın

Kâffe: Hep, bütün, cümle

Kemâ-yenbagî: Gerektiği yolda, lazım geldiğigibi

Kemâfi's-sâbık: Eskiden olduğu gibi

Kemâ-hiye hakkihâ: Hakkıyla gereği gibi

Kerîme: Kız çocuğu

Kethüda: Zenginlerin ve devlet adamlarının işini gören kimse, kahyâ

Keyl: Ölçek, kilehububat ölçüsü

Kezâlik: Keza, bu; bu da böyle

Ketb ü tahrîr: Yazmak

Kebîre: Büyük, ulu

Kibel-işer'i: Şer'i yönden

Kısrak: Dişi at

Kisve: Elbise, hususi kıyafet

Küçüke: Küçük ufak, bülûğermemiş, ergenlik çağına gelmemiş çocuk (kız)

Küçüke-i mezbûre: Adıgeçen, zikredilmiş kız çocuğu.

Küle: Et tahtası

Külliyen: Büsbütün, çok olarak, toptan, tamamıyla.

-L-

Lede-l-hâce: İhtiyaç görüldüğü zaman

Libas: Giyecek şey.

Lede's-su'al: Sorulduğunda

Levâzım-izarûrîyye: Zorunlu olan ihtiyaçlar

Lede'sşer'î'lenver: Şer'î mahkeme sırasında, esnasında

Lede't-tezkiye: Aklandığı, temize çıkarıldığı zaman

Li-ebeveyn: Baba veanatarafından, ana-babayoluyla

Li-ümm: Anadan bir kardeş

Li-eb: Baba tarafından, babayoluyla

Livâ': Bayrak, Mülkî idarede kaza ile vilâyetarasında bir derece, sancak

Li-ecl:-den dolayı için, maksadıyla.

Li-ecli's-şehâde: Şahitlik, tanıklık etmek için

Lira-i Osmânî: Osmanlı parası

-M-

Menkûha: Nikâhlı kadın, zevce

Metrûke: Kocası tarafından terk edilmiş, ortada bırakılmış kadın, boşanmış.

Mevtâ: Ölümler, ölmüşler

Mesken-i şer'î: İkamete elverişli, mutfak vesâire gibi teferruâtı hâvî olan mesken

Meşrûh: Şerh olunmuş, açıklanmış

Mevrûs: Miras kalmış, ana veya babadangeçmiş

Mevkûfe: Vakf olunmuş

Medyûn: Borçlu, verecekli

Merkûm: Yazılmış, adı geçmiş, rakamlanmış
Mefrûz: Farz kılınmış, boyun borcu olmuş
Meşrût: Şart koşulmuş, şartabağlanmış, şartlı
Mezrû': Ziraat olunmuş, ekilmiş çift sürülüp tohum satılmış
Mevsûkü'l-kelâm: Sözlerine inanılır, güvenilir.
Mertebâni: Büyük bakır tabak.
Meccânen: Ücretsiz olarak
Mi'e: Yüz
Minder: Oda kerevetleri üzerine ve Şa'ir mahallere döşenen ot şeye kaba yünle doldurulmuş sert şilte
Min:-Den, -den beri
Minhâl-ihraaat: Dışarıya çıkanlar
Mikdâr-ı kifâye: Yeterli miktarda
Mi'eteyn: İkiyüz
Mirât: Ayna
Mîzân: Tartı aleti, terazi
Mutazammın: İçine alan, kefil olan, üstüne alan
Muvacehe: Yüzleşme, yüzyüzeleşme
Muhâla'a: Kadının kocasına biraz mâl vermek suretiyle birbirlerinden resmen ayrılmaları
Muhâsama: İkitaraf arasında düşmanlık
Mutâlebât: İstenilen şey, istekler
Muhallefât: Ölen bir kimsenin bıraktığı şeyler
Mahzâr: Huzur veren büyük bir kimsenin önü, Hazır olma görünüş, gösteriş
Mahkeme-işer'îyye: Şerîat hükümlerine göre davalara bakan mahkeme
Mârrü'z-zikr: Zikri yukarıda geçmiş olan
Mahlûle: Kocasını ölmüş, dul kalmış kadın
Ma' kud: Bağlı, bağlanmış, düğümlenmiş
Mahdum: Oğul, evlad
Mak'ad: Oturulacak yer, minder
Makbûlü'ş-şehâde: Şehadeti kabul edilmiş
Malak: Manda yavrusu

Mangal: Isınmak veya bir şeyi pişirmek gayesiyle içine yanmış kömür koymaya yarayan bakır, pirinç veya saçtan yapılmış kap

Mansûbe: Tayin edilmiş, nasb edilmiş.

Mazbut: Zabt olunmuş, ele geçirilmiş, Yazılmışkaydedilmiş

Mahsûs: Belli, âşikâr, ayrılmış, özel olan

Ma'an: Berâber, birlikte

Mazbata: Kararname, tutanak

Mahdûd: Tahdîd edilmiş, sınırlanmış, ınırlı

Ma'kûd: Akdolanmış, bağlanmış

Matlûb: Talepedilen, istenilen, aranılanşey, istek.

Mâ-vaka'a: Vuk'u bulmuş, olup geçmiş

Meab: Avdet ve rucû' olunacak yer,

Mazbutü'l-esâmi: İsimlerikayıtlı

Melhûz: Mülâhaza edilen, düşünölebilen hatıra gelen olabilen

Mesahâ: Ölçme

Müştemil: Birşeyin içindebulunduran.

Meşrûhâ: Şerh olunmuş, açıklanmış

Mehr-i mu'accel: Nikâh sırasında kıza verilen mehir

Mehr-i mü'eccel: Boşanmayada ölüm halindekız tarafınaverilmesi nikâhta kararlaştırılmış bedel

Meşakkat: Zahmet, sıkıntı, güçlük zorluk

Mestûre: Şahitleri gizli olarak, temize çıkarmak üzere hakim tarafından âit oldukları makama yazılan yazı

Mezkûr: Zikrolunmuş, adı geçmiş, anılmış

Mezbûr: Adı geçen, yukarıda söylenmiş olan (erkek)

Mukârrere: Kararlaştırılmış, şüphesiz anlatılmış, bildirilmiş

Mu'arrefe: Târif edilmiş, bildirilmiş

Mutlak: İtlak olunmuş, salıverilmiş, başı boş bırakılmış.

Muhtâc: İhtiyâcıolan, kendisinebir şey lazım olan, bir ihtiyacı olup onu tamamlamak isteyen, Yoksul, fakir

Muharrer: Tahrîr olunmuş yazılmış, yazılı.

Mukaddem: Önceki, önde olan, Takdim edilen, sunulan, değerli, üstün

Muzâf: İzâfe olmuş, katılmış, bağlanmış.

Muhtârân: Muhtar, köy veya mahallenin işlerine bakmak üzere halkın seçtiği kimse

Mukayyid: Kaydeden, kaydedici, kayıt memuru

Mukîm: İkameteden, outran

Mutâbık: Birbirine uyan, uygun

Mu'attal: Tatil edilmiş bırakılmış,-kullanılmaz,battal,boş, işsiz

Mukarin: Bitişik, ulaşmış, erişmiş,yaklaşmış, biryeregelmiş

Mu'araza: Birbirine karşıgelme, kavgaçekişme.

Musaddık: Yazı ile bildirilen

Mu'ayyen: Tayin edilen, kararlaştırılan

Mukarrerât: Kararlaştırılan şeyler,kararlar

Muhzir: İlgilileri mahkemeye çağırıp, hazır bulunmalarını sağlayan kimse,mübâşir

Mütecâviz: Tecâvüzeden, geçen, aşan,Sataşan saldıran,

Mü'eyyid: Te'yideden, doğrulayan,

Müstağni: Lüzumlu, gerekli bulmayan.

Mürsel-i vekeyl: Gönderilmiş, irsal olunmuş vekeyl

Mübâne: Talak-ı bâ'inle boşanmış olan kadınlar

Mütemerrid: Dik başlılık eden, dik kafalı

Mütemekkin: Temekkün eden, yerleşen, mekânlanan, yerleşmiş, bir yere oturmuş

Mütevelli: Birinin yerine geçen, bir vakfın idaresi kendisine verilmişolan kimse

Mütevellid: Doğan, dünyaya gelen.

Müstehlik: İstihlâkeden, yiyip içerek tüketen, bitiren

Müntakil: İntikâleden, geçen, Miras kalmış.

Mütekarrir: Takarrür eden, kararlaşan; yerleşip kuvvet bulan,

Mûcib: 1-İcâb eden, lazım gelen, gereken, sebep, vesile

Müşârun-ileyhâ: Adı geçen,adı anılan (kadın)

Müşârun-ileyh: Adı geçen, adı anılan (erkek)

Müstağni: Lüzumlu, gerekli bulunmayan

Müstebân: Açık,açık olarak anlaşılan.

Münhasıra: Husûsi olarak, özellikle sadece,yalnızolarak

Müdde'â: İddia olunmuş, iddia olunan şey, Dâva olunan şey.

Müdde'î: İddiaeden, dâvâcı

Müdde'î umûmi: Savcı
Müdde'â-aleyh: Aleyhinde davaaçılan
Müdde'îyân: Davada karşılıklı ikitaraf
Mütehakkık: Tahakkuk eden, doğruluğu meydanaç ıkan
Müttefik'ül-lafz: Sözbirliğı
Müteveffa: Vefat etmiş olan, ölen, ölmüş, ölü
Müteveffât-ı mezbûre: Ölmüş, vefât etmiş (kadın]
Müseccel: Tesciledilmiş, sicile, deftere geçirilmiş
Müseccil: Tescileden deftere geçiren kişi
Müste'cir: İsticâreden, kiraile tutan
Müvekkil: Vekil tayin eden bir dava vekilinin namına dava ettiği sahib-i maslahat,(erkek)
Müvekkile: Vekil tayin eden bayan
Müntahib: Seçen, seçmen
Mûcib: İcâbeden, gereken, lazım gelen
Mûmâ-ileyh: İmâ edilen, yukarıda adı geçen(adam)
Müstahakk/müstahikk: Haketmiş, hak kazanmış, lâyıık **Müttefik:** Bağlaşmış, birleşmiş, anlaşmış.
Mürsel: İrsâl olunmuş gönderilmişyollanmış
Müterâkim: Biriken, birikmiş, toplanmış, yığılmış **Müste'cir:** İsticâreden, kirâ ile tutan, Kirâcı
Mü'eyyid: Te'yideden, kuvvetlendiren, doğrulayan.
Müverrah: Tarihli, tarihi atılmış.
Münakkaş: Resimli, işlemeli, nakşedilmiş, nakışlı.
Münhâsır: Sınırlanmış, yalnız bir kimseye veyabir şeye mahsus olan.
Mülhak: İlhak edilmiş, Bir asker karargâhında emir subayı yardımcısı.
Mütekâ'idîn: Emekli ayrılmışlar.Emekliler
Müsademe: Çarpışına, tokuşma, birbirineçarpma.
Müfid: Faydası olan faydalı, ifade eden anlatan **Mülâzım-ievvel:** Üsteğmen
Mülâzım-ısânî: Teğmen
Mündericât: İçindekiler
Müstantık: Sorgu hâkimi

Müsted'iyât: İstenilen şeyler, dilekçe ile istenilen şeyler

Mütemerrid: Dik kafalı dik başlılık eden

Müzekkire: Bir iş için üst makam yazılan yazı

Mübeyyin: Bildiren, açıklayan ortaya koyan

- N -

Nâfi'a: Bayındırlık işleri

Na'ib: Vekil, birinin yerine geçen, kadı vekeyli

Nakib: Bir tekkede şeyhin yardımcısı olan en eski derviş veya dede

Nâm-i diğer: Takma ad, ikinci bir ad, diğer adı

Nâtık: Söyleyen, konuşan

Nasb: Tayin etme, bir işe yerleştirme.

Nafaka: Yiyecek parası, geçimlik, Birinin kanunen geçindirmek mecburiyetinde bulunduğu kimselere mahkeme kararıyla bağlanan aylık

Nâtık: Söyleyen, konuşan

Nâ'ibü's-şer': Vekil, birinin yerine geçen, Kadıvekili, Şeriat hükümlerine göre hüküm veren hâkim

Nefsü'l-emr: İşin hakikati, aslı

Nisab: Derece-I matlûbe, istenen derece

Neferât: Askerler, erler

Nisvân: Kadın

Niyâbe: Vekillik

Nuhâs : Bakır

Nümâyân : Görünen, meydanda

Nükûl: Vazgeçme, kaçınma, gezi dönme, cayma

-Ö-

Öşr: Onda bir, ondalık, ondabir alınan vergi

-P-

Paatiska: Genellikle pamuktan sık bir şekilde dokunmuş düzgünbez

Palas: Abâ, çul, eski püskü ve basit kıyafetler Eskikilimyaygı, keçi kılından dokunmuş kaba kilim.

Peştemâl: Hamamda örtünmekve kurulanmak için kullanılan bez. Bazı yerlerde kadınların başına örttükleri bez.

-R-

Rü'yet: Görme, bakma, görülme.

Rücû': Dönme, gezi dönme.

-S-

Sâ'i: Çalışan, Hızlıyürüyen, haberci, ulak

Sakk: Berat hüccet temessük, tapu tezkeresi, yazılı belge

Sâlifü'l-beyân: Beyanı geçmiş, bildirilmiş.

Savb: Tarat, cihet, yön

Sarf-ı nazâr: Vazgeçme

Sarka: Üstü sırma işlemeli, kadife yada çuhadan yapılan kollu ama genellikle kolsuz kadın ceketi.

Sakit: Düşen düşürücü düşmüş. Hüküm ve itibârdan düşmüş

Sânî: İkinci

Sâdis: Altıncı

Sadriyye: Çocukla anasıarasındaki bağ,

Sâlis: Üçüncü

Sâmî: Yüksek, yüce.

Sâmin: Sekizinci

Sâbık: Geçici, geçen, geçmiş, şimdikinden bir evvel kime'mûriyette bulunan

Saten: Parlak ipek kumaş, atlas da denir.

Seb'a: Yedi

Sedâd: Doğruluk, hatasızlık.

Sehm: Kısım, hisse, pay.

Selâsîn: Otuz

Semân: Sekiz

Sehm: Hisse

Sulbiye: Birinin sulbünden gelme.

Sulbî kebîr: Büyükoğul.

Sulbiyye-I büyüke: Büyükkız

Sübût: Sabit olma gerçekleşme meydanaçıkma.

Süknâ: Oturulacak yer, konak.

Sülüs: Üçte bir

-Ş-

Şâ'îr: Arpa

Şahs-ı sâlis: Üçüncüşahıs, davalarda her iki tarafı da tutmayan tarafsız üçüncü kişi

Şerh: Açıklama, açık anlatma.

Şehrî: Aylık, aya mensup, ayla ilgili.

Şer'î: Şeriataait, şeriatla ilgili.

Şemsî: Güneşle alakalı.

Şilte: Oturmak veya yatmak için kullanılan ve içi yün pamuk, tüy bir maddeyle doldurulmuş bir çeşit döşek veya minder.

Şinik: Sıvı ve katı ölçü birimi, kilenin sekizdebir (8 kiloluk ölçek)

Şifâhen: Ağızdan, sözile.

-T-

Tağan: Tava, yağ tavası

Taleb-i tahlîf: Yemin talebi, yemin etmesini isteme.

Tay: Üçyaşından küçük atyavrusu.

Takrîren: Sözlü olarak, ağızdan anlatarak.

Talâk-ı ba'in: Zevcenin iddet müddeti sona ermeksizin zevcine dönme hakkı
Olmayan talâk

Tard: Koğma, sürme, uzaklaştırma.

Tahsis: Birşeyi birineveyabiryere mahsus kılma, ayırma.

Tatlık : Nikâhlı zevceyi bırakma, boşama, ayırma.

Takdir: Beğenme, değer biçme değer verme

Tahrîr: Yazma, yazılma.

Taksim: Bölme, parçalara ayırma

Ta'rîf: Etrafıyla anlatma, anlatılma, etrafıyla bildirme, bildirilme.

Takrîr-i kelâm: Konuşma.

Tasdik: Doğrulama, gerçekleştirme, doğru olduğunu söyleme, onaylama

Taleb: İsteme, istenme, dilek.

Tâsi: Dokuzuncu

Tarih-ivesika: Belge tarihi

Ta'bîr-i ani'l-merâm: İsteğini, dileğini anlatma

Tavzif: Vazifelerime, işe alma, iş verme
Tehiyye: Dua etme,
Tekâ'üd: Emekliye ayrılma, emeklilik
Teke: Keçinin erkeği
Tesviye: Görme,
Tesviye-i Umûr: İşlerinin görülmesi.
Tehril: Kalın bükülmüş ipek iplik.
Tereke: Ölen kimsenin bıraktığı mal, mülk para, borç.
Tevcih: Rütbe veya makam verme, terfi ettirme.
Tevkil: Vekil etme, vekil bırakma
Tezyîd: Ziyadeleştirme, artırma, arttırılma
Tebeyyün: Belli olma, anlaşılma
Teferru': Birçok kısımlara ayırma.
Terkim: Rakam etme, yazdırma.
Teferruğ: Satın alma bir mülkün ferâğ muamelesini yaptırma, tapusunu kendi üzerine çevirme
Tefevvüz: Üstüne alma.üzerine alma, gayrimenkul'ün tasarruf haklarını satın alma
Teb'id: Uzaklaştırma, uzaklaştırılma, uzağa sürme, kovma.
Testîr: Örtme, gizleme.
Temellük: Mülk edinme, kendine mal edinme
Tensip: Münasip görme, uygun bulma.
Tentene: Dantel
Tefviz: İhâle, sipariş etme, edilme
Tire: Pamuk dikiş ipliği
Temhir: Mühürleme,
Teşrîn-i sâni: Kasımayı
Terkim: Rakam atma, yazma
Tevzi: Dağıtma, dağıtılma, herkese payını dağıtma.
Teraküm: Birikme, yığılma, toplanma.
Tevfikân: Uyarak, uygun olarak.
Terbiye: Besleyip büyütme, eğitim, görgü, alıştırma
Tescil: Sicile geçirme, kütüğe geçirme

Tezkiye: Temizleme, temize çıkarma, aklama soruşturarak birinin iyi halli olduğunu ortaya çıkarma.

Tellin: Büyük sayma.

Tehiyye: Selâm, mülk, mâlikiyyet.

Tevliyet: Mütevellilik, vakıf işlerinebakmavazifesi.

Toklu: Yetişmiş iri koyun.

-U-

Uhde: İşi üzerine alma, vazife, birinin üzerindebulunan iş.

Urgan: Karapamuk vb. dokuma maddelerinden yapılan incehalat

Usret: Zorluk

Usûl: Başlangıç, yol yöntem tertip, nizam kâide, metod

Usûl-ü mevzûa: Konu ile ilgili yol, yöntem, kâide.

-Ü-

Ümerâ: Emirler, beğler

Ümenâ': Güvenilir kimseler

-V-

Varid: Gelen, vâsil olan, erişen

Vâris: Mirasçı, kendisinemiras düşen

Vaz': Koyma, konulma.

Vaz-ıyed: El koyma, tayin etme.

Verese: Mirasçılar

Vürûd: Gelme, geliş

Vâfi: 1-Yeter, tam el verir sözünün eri vefalı

Vâki': Vuku' bulan, olan, olagelen, rastlayan, geçen, geçmiş olan

Vâris: Mirasçı, kendisinemiras düşen

Vech: Yüz, surat, sûret

Vesika: İnanılacak sağlam delil,-belge

Vesâir: Bunun gibi, benzerleri

Vakt-i hâcet: Lüzumlu vakit, ihtiyaçzamanı.

Veraset: Vasilik, vasiyet, Emir, tenbih, tavsiye

Varaka: Tek yaprak, tek kâğıt

Vaz-ı hâmil: Doğurma

Vasî: Bir ölünün vasiyetini yerine getirmeye memure dilen kimse

Vasî-i mensûb: Yetim için hâkim tarafından tayinedilen vasi

Vasî-i muhtâr: Ölünün hayatta iken tayin ettiği vasi olup vasiyeti yerine getirmekle yükümlüdür.

Vekeyl: Birinin işini görmesi için yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse.

Vekil-i müseccel: Mahkeme tarafından tescil edilmiş, deftere ve kayda geçirilmiş vekil.

Vicahen: Yüzyüze gelerek, yüzüne karşı

Varidat: Gelir, (aylık, yıllık), hatıra gelen içedoğan.

-Y-

Yafte: Kutu veya şişenin üzerine yapıştırılan kağıd, bazen mahkumun göğüslerine asılan ilannâme.

Yed: El, kuvvet, kudret, güç, yardım, vasıta, mülk

Yemîn: Sağ taraf

Yesâr: Sol taraf

Yevmiye: Birgünlük iş için verilen ücret.

-Z-

Zâmin: Tazmine mecbur olan, kefil

Zâde: Evlat, oğlu

Zâ'im: Zeamet sahibi, tımarcı.

Zâhir: Görünen, görücü, açık, belli, meydanda olan

Zevât: Kişiler, şahıslar, kimseler

Zenbil: Hasırdan örülmüş, saplı torba

Zevciyyet: Kocalık, eşlik

Zevc-i mutlak: Ayrıldığı kocası, eşi

Zevce-i menkûha-i metrûke: Boşanmış kadın.

Zımnında: İçin, dolayısıyla

Zîr: Alt, aşağı

Zimmet: Sahip çıkma, koruma zorunda olma, üst, üstte olan şey, Bir ticari kuruluşun borçlarının topu.

Zirâ': Dirsekten ortaparmak ucunakadar olan bir uzunluk ölçüsü

Zuhûlen: Kasden

بیشاخ
بدرمان

فصلنامه شریعتیاد خواص رفیعہ فاضلی ابن فضلہ فیصلہ کاتب
بعد الخیر الیٰ انہا اولو کہ خدا دلدار ولایتی داخلندہ کائن فرہ حصار صعب
لو اسکت امور الحکام شریعتہ سر مجلس انتخاب حکام الشریعہ واقف اولان
انہ وزیریہ ذات سہی حضرت نوابانہ بکت رأی و نصیرینہ و نظارت
عالمہ بنا بکت ادجود اولان درت سند ذر الفعده الشریعیہ شریعتہ مسند اعتباراً
عمدہ تا نصیر زکرہ حالہ و نقویض اولشیر کر کہ لک لوان کوروی غزہ فرورہ
باب - ضبط ایدوب بین الہل اجرای احکام شریعہ علی سہی وغیرت و در فوجانہ
اولان مختلف موانعی عسکر بکت موجب تحجیر اولشیر و تجرید و ترقیم و بین الوتہ
بفریقہ الشریعیہ توزیع و تقسیم حضورہ اہتمام و داشت ایدیز والہام
العصر
ادردی محمد علی صاحب
عسکر مالک
محمد علی

بدرمان
بیشاخ
میدہ فرہ حصار صعب نمائندہ مالکی محمد اہلسن ابن بونہ اقدامہ فات ایک ذکر منجی علی علاج
احمد افندی ابن حاجی حسن افندیک صیدہ صیورہ خاکنگ نوبہ امور یہ قبل
شدنہ منصوبہ وحسی باغشہ الوتہ میدہ بن عطفی غرضنہ و لکی ذکر منجی شادہ حاجی
عبدال افندی ابن حاجی حسن مجلس شریعتہ انورہ بالوکلا فقیر کلام و انجہ عن الامام ابوب
مؤکلام نبورہ کت وحسی اولیغی صیدہ نبورہ کت اصلاح اولوب نطقہ کورہ یہ اشہ
ایضاح یہ خا خا اولشیر بدی مؤفہ مؤفومہ مردوت مال ناسندہ قدر معروف
نطقہ فرض و تقسیم اولین بالوکلا مطلوبہ دیگرہ غیب التصیبات الشریعیہ دلیل مؤفومہ حاجی محمد علی
افندی بکت علیہ صیدہ نبورہ خورہ خاکنگ بر سر مؤفہ مؤفومہ مردوت مال ناسندہ
اشیو تاریخ و نطقہ قدر معروف ایدوب اخبار ایزغ بر شریکبری شریعتہ نطقہ فرض
تصدیر اولوب سیغہ مؤفومہ صیدہ نبورہ خورہ خاکنگ نطقہ کورہ کورہ ہا وسائر
لوازم ضروریہ سنج و دھرفہ دوقت حاجتہ استناد یہ و عند النظر بدی مؤفہ
مؤفومہ مردوت مال ناسندہ رجوعہ وحسی نبورہ امیدہ اضافہ دیگر مؤفومہ حاجی عبدال
افندی بر قبل شریعتہ اولان در بکتین واقع بالطلب کتب اولشیر فی الیوم الیوم من
ذر الفعده الشریعیہ سہ اربع عشر و ثمانہ و الف

فصلنامه شریعتیاد خواص رفیعہ فاضلی ابن فضلہ فیصلہ کاتب
بعد الخیر الیٰ انہا اولو کہ خدا دلدار ولایتی داخلندہ کائن فرہ حصار صعب
لو اسکت امور الحکام شریعتہ سر مجلس انتخاب حکام الشریعہ واقف اولان
انہ وزیریہ ذات سہی حضرت نوابانہ بکت رأی و نصیرینہ و نظارت
عالمہ بنا بکت ادجود اولان درت سند ذر الفعده الشریعیہ شریعتہ مسند اعتباراً
عمدہ تا نصیر زکرہ حالہ و نقویض اولشیر کر کہ لک لوان کوروی غزہ فرورہ
باب - ضبط ایدوب بین الہل اجرای احکام شریعہ علی سہی وغیرت و در فوجانہ
اولان مختلف موانعی عسکر بکت موجب تحجیر اولشیر و تجرید و ترقیم و بین الوتہ
بفریقہ الشریعیہ توزیع و تقسیم حضورہ اہتمام و داشت ایدیز والہام
العصر
ادردی محمد علی صاحب
عسکر مالک
محمد علی

میدہ فرہ حصار صعب نمائندہ مالکی محمد اہلسن حاجی عثمان زاہد لطفی افندی ابن مرد
افندی مدینہ مکرہ حقوق کلمہ سہہ مقفود مجلس شریعتہ انورہ انورہ اہلسن
ایکن بودن اقدامہ و فات ایکن ذکر منجی علی زاہد احمد افندی ابن حاجی حسن افندیک
صیدہ صیورہ خورہ خاکنگ میدہ نبورہ انیم صد بقندہ محفوظ مالہ قبل شدن
وحسی منصوبہ باغشہ الوتہ علی زاہد حاجی عبدال افندی وحسی اولیغی صیدہ نبورہ خورہ
نام دفتر کلام ایدوب وحسی مؤفومہ حاجی عبدال افندی وحسی اولیغی صیدہ نبورہ خورہ
خاکنگ بر سر مؤفہ مؤفومہ مردوت انیم صد بقندہ محفوظ مالہ بکت سہم تجرید بکری دیرا
غیضہ بوز سکر خوشن بک الوصایہ ایک دینوز اولوز لطفوز خوش دانہ و بکت
سختی بدین استاز واحد و قبض و امورہ صرفہ استکانت ایضا مسنگ مکرہ ایضاً
اشیو تاریخ و نطقہ ایضا و حسہ نامہ بکتین مؤجل و مؤفودہ صیدہ نبورہ کت مالک
دوحسی مؤمر الیہ بدین اشرا و قبض ایدوب بر قطعہ حاکم سہمت نمائندہ سہم تجرید بکری
مختلفہ بوز سکر خوشن سکر بوز سکر خوشن کت بکتین مذکور نمائندہ جمعا
ایضاً و بکت ادجود اولان بر سر مؤفومہ صد بقندہ صیدہ نبورہ یہ واجب الاولاد و لازم القضا
صحیحاً و تیمر دیگرہ غیب التصیبات مؤفومہ مؤفومہ برداری صفت افا ابن نبورہ اولشیر
ذکر کتب اہلسن محضہ و علی علیہ بین ایچونہ کت در مجلس شریعتہ انورہ خور
نسخہ دفتر کلام ایدوب بزنجی مؤفومہ مؤفومہ لطفی افندیک صد بقندہ صیدہ نبورہ خورہ
خاکنگ اولسراجب دیر اولان ایضاً و بکت ادجود اولان بر سر مؤفومہ امارت حضرتین
بالام و القبول کلمات مطلقہ صیورہ صیدہ ایدوب و ضا مند اولوب احدہما بکت دستہ دیگران
سنگی اولیہ بکت بکت و ضا مند دیگرہ غیب التصیبات الشریعیہ واقع بالطلب کتب
واقع بالطلب کتب اولشیر فی الیوم الیوم من ذر الفعده الشریعیہ اربع عشر و ثمانہ و الف

بدرمان
بیشاخ
میدہ فرہ حصار صعب نمائندہ مالکی محمد اہلسن حاجی عثمان زاہد لطفی افندی ابن مرد
افندی مدینہ مکرہ حقوق کلمہ سہہ مقفود مجلس شریعتہ انورہ انورہ اہلسن
ایکن بودن اقدامہ و فات ایکن ذکر منجی علی زاہد احمد افندی ابن حاجی حسن افندیک
صیدہ صیورہ خورہ خاکنگ میدہ نبورہ انیم صد بقندہ محفوظ مالہ قبل شدن
وحسی منصوبہ باغشہ الوتہ علی زاہد حاجی عبدال افندی وحسی اولیغی صیدہ نبورہ خورہ
نام دفتر کلام ایدوب وحسی مؤفومہ حاجی عبدال افندی وحسی اولیغی صیدہ نبورہ خورہ
خاکنگ بر سر مؤفہ مؤفومہ مردوت انیم صد بقندہ محفوظ مالہ بکت سہم تجرید بکری دیرا
غیضہ بوز سکر خوشن بک الوصایہ ایک دینوز اولوز لطفوز خوش دانہ و بکت
سختی بدین استاز واحد و قبض و امورہ صرفہ استکانت ایضا مسنگ مکرہ ایضاً
اشیو تاریخ و نطقہ ایضا و حسہ نامہ بکتین مؤجل و مؤفودہ صیدہ نبورہ کت مالک
دوحسی مؤمر الیہ بدین اشرا و قبض ایدوب بر قطعہ حاکم سہمت نمائندہ سہم تجرید بکری
مختلفہ بوز سکر خوشن سکر بوز سکر خوشن کت بکتین مذکور نمائندہ جمعا
ایضاً و بکت ادجود اولان بر سر مؤفومہ صد بقندہ صیدہ نبورہ یہ واجب الاولاد و لازم القضا
صحیحاً و تیمر دیگرہ غیب التصیبات مؤفومہ مؤفومہ برداری صفت افا ابن نبورہ اولشیر
ذکر کتب اہلسن محضہ و علی علیہ بین ایچونہ کت در مجلس شریعتہ انورہ خور
نسخہ دفتر کلام ایدوب بزنجی مؤفومہ مؤفومہ لطفی افندیک صد بقندہ صیدہ نبورہ خورہ
خاکنگ اولسراجب دیر اولان ایضاً و بکت ادجود اولان بر سر مؤفومہ امارت حضرتین
بالام و القبول کلمات مطلقہ صیورہ صیدہ ایدوب و ضا مند اولوب احدہما بکت دستہ دیگران
سنگی اولیہ بکت بکت و ضا مند دیگرہ غیب التصیبات الشریعیہ واقع بالطلب کتب
واقع بالطلب کتب اولشیر فی الیوم الیوم من ذر الفعده الشریعیہ اربع عشر و ثمانہ و الف

میدہ فرہ حصار صعب نمائندہ مالکی محمد اہلسن حاجی عثمان زاہد لطفی افندی ابن مرد
افندی مدینہ مکرہ حقوق کلمہ سہہ مقفود مجلس شریعتہ انورہ انورہ اہلسن
ایکن بودن اقدامہ و فات ایکن ذکر منجی علی زاہد احمد افندی ابن حاجی حسن افندیک
صیدہ صیورہ خورہ خاکنگ میدہ نبورہ انیم صد بقندہ محفوظ مالہ قبل شدن
وحسی منصوبہ باغشہ الوتہ علی زاہد حاجی عبدال افندی وحسی اولیغی صیدہ نبورہ خورہ
نام دفتر کلام ایدوب وحسی مؤفومہ حاجی عبدال افندی وحسی اولیغی صیدہ نبورہ خورہ
خاکنگ بر سر مؤفہ مؤفومہ مردوت انیم صد بقندہ محفوظ مالہ بکت سہم تجرید بکری دیرا
غیضہ بوز سکر خوشن بک الوصایہ ایک دینوز اولوز لطفوز خوش دانہ و بکت
سختی بدین استاز واحد و قبض و امورہ صرفہ استکانت ایضا مسنگ مکرہ ایضاً
اشیو تاریخ و نطقہ ایضا و حسہ نامہ بکتین مؤجل و مؤفودہ صیدہ نبورہ کت مالک
دوحسی مؤمر الیہ بدین اشرا و قبض ایدوب بر قطعہ حاکم سہمت نمائندہ سہم تجرید بکری
مختلفہ بوز سکر خوشن سکر بوز سکر خوشن کت بکتین مذکور نمائندہ جمعا
ایضاً و بکت ادجود اولان بر سر مؤفومہ صد بقندہ صیدہ نبورہ یہ واجب الاولاد و لازم القضا
صحیحاً و تیمر دیگرہ غیب التصیبات مؤفومہ مؤفومہ برداری صفت افا ابن نبورہ اولشیر
ذکر کتب اہلسن محضہ و علی علیہ بین ایچونہ کت در مجلس شریعتہ انورہ خور
نسخہ دفتر کلام ایدوب بزنجی مؤفومہ مؤفومہ لطفی افندیک صد بقندہ صیدہ نبورہ خورہ
خاکنگ اولسراجب دیر اولان ایضاً و بکت ادجود اولان بر سر مؤفومہ امارت حضرتین
بالام و القبول کلمات مطلقہ صیورہ صیدہ ایدوب و ضا مند اولوب احدہما بکت دستہ دیگران
سنگی اولیہ بکت بکت و ضا مند دیگرہ غیب التصیبات الشریعیہ واقع بالطلب کتب
واقع بالطلب کتب اولشیر فی الیوم الیوم من ذر الفعده الشریعیہ اربع عشر و ثمانہ و الف

